

Turun kaupungin toimintasuunnitelma

Vuoden 2018 talousarvio ja vuosien 2018-2021 taloussuunnitelma

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 16.10.2017

Sisällysluettelo

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1	Sosiaali- ja terveyslautakunta	57	Turku Energia -konserni	110
JOHDANTO	4	Sivistystoimiala	65	Turun Satama Oy	113
Turun kaupungin strateginen ohjaus	4	Kasvatus- ja opetuslautakunta	65	Turun Seudun Vesi Oy	116
Taloudelliset kehitysnäkymät	8	Vapaa-aikatoimiala	71	Turun Seudun Puhdistamo Oy	119
Muut toimintaympäristön kehitysnäkymät	14	Kulttuurilautakunta	71	Turun Vesihuolto Oy	123
Turun kaupungin organisaatio ja Turku-konserni	18	Liikuntalautakunta	71	Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	125
Turun kaupungin kehittäminen ja kärkihankkeet	21	Nuorisolautakunta	71	Arkea Oy	128
TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMAT	24	Kaupunkiympäristötoimiala	80	Turun Seudun Kuntatekniikka Oy	131
Talousarvion tuloksen muodostuminen ja tuloslaskelma	24	Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta	80	Turun Seudun Rakennustekniikka Oy	134
Investoinnit	32	Rakennuslautakunta	80	Lännen tekstiilihuolto Oy	136
Rahoituslaskelma ja lainat	38	Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	80	Turun Kaupunkiliikenne Oy	138
TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET	43	Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	80	Turku Science Park Oy	140
KJ-toimiala	43	Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta ..	92	Turun Aikuiskoulutussäätiö	143
Kaupunginvaltuusto	43	Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta ..	92	Turun Ammattikorkeakoulu Oy	146
Keskusvaalilautakunta	45	Konserniyhteisöt	95	Turku Touring Oy	149
Tarkastuslautakunta	47	TVT Asunnot Oy, emoyhtiö	95	Logomo Oy (konserni)	150
Kaupunginhallitus ja konsernihallinto	50	Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy	99	Turun Kaupunginteatteri Oy	151
Hyvinvointitoimiala	57	Turun Ylioppilaskyläsäätiö	102	Forum Marinum -säätiö	154
		Turun TeknologiaKiinteistöt Oy	105	Kiinteistö Oy Turun Monitoimihalli	157
		Turun seudun sosiaali- ja terveystaloustoimistot Oy	108		

LASKELMAT

Talousarvion tuloslaskelma 160

Verotulot ja valtionosuudet 162

Rahoitustulot ja -menot 163

Talousarvion rahoituslaskelma 166

Antolainauksen muutokset 168

LIITTEET 170

Liite 1: Talousarvion noudattamista koskevat määräykset

Liite 2: Työterveystalo, sisältyy kaupunginhallituksen talousarvioon, Kh 23.10.2017

Liite 3: Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta 12.9.2017 § 58

Liite 4: Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

Liite 5: Linkkikirjasto lauta- ja johtokuntien talousarviopäätöksiin

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Toimintaympäristö kehittynyt positiivisesti

Turun alueen talous on kehittynyt positiiviseen suuntaan muutaman viime vuoden aikana niin, että yksityisellä sektorilla kaikkien toimialojen liikevaihdot ja työvoiman määrät ovat kääntyneet nousuun. Kehityksen ennakoidaan lisäävän kaupungille maksettavia verotuottoja taloussuunnitelmakaudella 2018-2021.

Tämänhetkinen tulorahoitus ei kuitenkaan kata Turun kaupungin toiminnan ja investointien rahoitusmenoja.

Turun ja koko alueen toimintaympäristön hyvin myönteinen kehitys ei näy vielä kaupungin talouksessa. Veropohjamme kasvaa, mutta samaan aikaan kasvavat myös palvelutarve ja kaupungin menot. Jos tuottavuutta ei pystytä nostamaan, kaupunki velkaantuu ja menettää investointikykyään. Taloudellisesta kasvusta ei saa nyt syntyä harhakuvaakaan siitä, että kaupungin menoja voisi kasvattaa enemmän kuin verorahoitus kasvaa. Menoja pitää kohdentaa kasvun vireen muuttamiseksi pysyväksi tilaksi, työllisyysdeksi ja hyvinvoinniksi.

Vuoden 2017 menot ovat toteutumassa lähes talousarvion mukaan. Vuonna 2018 menoja kasvattavat eniten palvelutarpeen kasvu erikoissairaanhoidossa, perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Lisäksi suurten valmistuneiden investointikohteiden käyttönotot kasvattavat vuosikustannuksia.

Turku jatkaa voimakkaita toimia kasvun muuttamiseksi pysyväksi kilpailukyvyksi

Turun kaupunki on tehnyt ja jatkaa vahvoja panostuksia elinkeino- ja innovaatiopalveluihin sekä korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyöhön. Korkeakoulujen kesken on käynnistetty tekniikan alan koulutuksen ja vetovoiman vahvistaminen kaikilla koulutusasteilla ja esimerkiksi Turun ammattikorkeakoulussa insinööriopiskelijoiden aloituspaikkojen määrää on nostettu 200 oppilaalla paikalla jo tänä syksynä (nyt 650 aloituspaikkaa).

Kaupungissa on myös aloittanut alueellisen työvoima- ja yrityspalvelujen kokeilu, jossa Turun kaupungin asiakkaiksi siirtyi noin 7 000 turkulaista työntöntä työnhakijaa. Työpiste-nimiseen kokeilun toimistoon siirtyi samalla 26 virkailijaa TE-toimistosta. Turun seudulla on lisäksi käynnistynyt Turun seudun työvoimahautomot -hanke, jossa kehitetään kärkialojen, muun muassa kone- ja metallialan sekä rakennusalan toimintaa. Työvoiman liikkuvuutta puolestaan tukee työmatkakilpailu Valmetin autotehtaalle.

Kasvu näkyy jo nyt voimakkaasti myös kaavoituksessa ja rakentamisessa. Kaupungissa on myönnetty ennätysmäärä rakennuslupia. Vuonna 2016 rakennuslupia myönnettiin 707 kappaletta, mikä on 18 % aiempaa vuotta enemmän. Vuoden 2017 elokuuhun mennessä aloitettujen asuntojen määrä on kasva-

nut 33 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Myös valmistuneiden asuntojen määrä sekä luovutettujen yritystonttien määrät ovat kovassa kasvussa.

Positiivinen rakennemuutos ei poista kaupungin tulorahoitukseen liittyviä ongelmia, mutta meneillään oleva kasvu vakauttaa toimintaympäristöä. Kaupungin tulee tukea kehitystä toteuttamalla kasvun ja vetovoimaan liittyviä investointeja.

Turussa panostetaan nyt koulutukseen ja erityisesti kansainvälisyyteen. Turun koulujen oppilasmäärä kasvaa noin 250 oppilaalla vuodessa ainakin vuoteen 2020 asti ja uusia päivähoitopaikkoja tarvitaan noin 150 vuodessa, mikäli myös asukasluku kasvaa odotetusti. Tämä tarkoittaa resurssien lisäämistä sekä varhaiskasvatuksessa että opetuksessa.

Talouden tasapainottamisessa on onnistuttu

Kaupungin taloussuunnittelua ovat ohjanneet kaupunginvaltuuston syksyllä 2011 päättämät linjaukset, joiden mukaan kaupungin talous tasapainotetaan vuoteen 2018 mennessä, vuosikate kattaa investointien poistot ja nettovelka kasvaa maltillisesti.

Turku on onnistunut käyttömenojensa hallinnassa hyvin. Toimintamalliuudistus vuodelta 2013 oli

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

tälle alkua ja toimintamallia on kehitetty edelleen voimakkaasti.

Henkilöstö on tehnyt utterasti töitä talouden tasapainottamiseksi. Viime vuosina saavutettu toimintamenojen maltillinen kehitys on mahdollistanut taloudellisen tilanteen parantumisen.

Tasapaino saavutettiin etuajassa vuonna 2016 ja myös vuosi 2017 ennustetaan tasapainoiseksi. Kilpailukyky sopimus söi vuoden 2017 tulorahoitusta, mutta tasapaino saavutetaan vesiliikelaitoksen yhtiöittämisestä kirjatulla kertatulolla. Kuluvan vuoden verotulojen ennustettua parempi kehitys kohdennetaan ensi vuonna palvelutarpeen kasvuun.

Vuoden 2018 aikana palvelujen kysyntä kasvaa edelleen, mutta vuoden 2017 kaltaiset kertatulot eivät enää auta tulorahoitusta. Tästä syystä talouden tasapaino karkaa vuosien 2018-2020 osalta.

Valtio teki kuluvalle vuodelle kuntien verorahoitukseen leikkauksia, joiden perusteena oli laskennallisia säästöjä, kuten työajan lisääminen 6 minuuttia päivässä. Kuntaliiton tekemän selvityksen mukaan valtionosuusleikkausten perusteet eivät ole realisoituneet kustannussäästöinä. Kuntien rahoitusvastuu palvelujen tuottamisessa on kasvanut merkittävästi ja nyt vastaavia päätöksiä on tehty lisää.

Kaupungin taloutta on hoidettu viimeiset vuodet kaikkien toimialojen osalta erityisen vastuullisesti, mikä on heijastunut kansallisestikin verraten maltillisena menojen kasvuna. Valtion päätösten

edessä kaupunki on kuitenkin pakotettu luomaan uusia tuottavuutta lisääviä toimintatapoja.

Vuoden 2018 talousarvio on 26,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kunnallisveroon ei tehdä korotuksia, mutta kiinteistövero tullaan tarkistamaan lain vaatimille uusille alarajoille.

Valmistellun taloussuunnitelman ensimmäiset vuodet ovat yhteensä 46,4 miljoonaa euroa alijäämäisiä. Kaupungin talouden tasapainon suunnitellaan palautuvan vuonna 2021. Talousarvioesitykseen sisältyvä henkilöstösuunnitelma kasvattaa kaupungin henkilötövuosien määrää 46,4:llä vuonna 2018.

Palvelutarpeen kasvuun perustuvat kustannuslylytykset ovat ymmärrettäviä, mutta tulevana vuosina kasvavaan tarpeeseen tulee vastata lisäämällä toiminnan tuottavuutta. Tuottavuusmittarien mukaan olemme muita kaupunkeja jäljessä ainakin varhaiskasvatuksessa.

Kärkihankkeilla kohti visiota

Turun kehitystä raamittaa kolme mittavaa kärkihanketta, jotka ovat Keskustan kehittäminen, Turun kampus ja tiedepuisto sekä Smart and Wise Turku. Kärkihankkeiden kautta panostetaan strategian ja kaupungin toimintamalliuudistuksen kannalta kaikkein keskeisimpien tavoitteiden toteuttamiseen.

Turku panostaa tulevaisuuteen investoimalla kärkihankkeisiin. Lisäämme itse niihin resursseja ja teemme voimakasta yhteistyötä lukuisten kumppaneiden kanssa.

Keskustan kehittämisen kärkihankkeessa valmistui syksyllä 2017 erinomaisen vastaanoton saanut Keskustavisio 2050, jonka tavoitteena on nostaa Turku vetovoimaiseksi eurooppalaiseksi kaupunkikeskustaksi. Kampus ja tiedepuiston tarkempi suunnitelma valmistuu loppuvuodesta 2017 ja Smart and Wise Turun alkuvuoden 2018 aikana.

Kaupungilla on kärkihankkeissa hyvin kunnianhimoiset tavoitteet ja jokaiseen sisältyy useita erillisiä hankkeita. Pääpaino on uusien investointien saamisessa Turkuun sekä digitalisaation ja älyratkaisujen hyödyntämisessä yhdessä kaupunkilaisten ja lukuisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kaupunki investoi palveluihin ja uusiin asuinalueisiin

Talousarvioesitykseen sisältyvien investointien painopiste on viime vuoden tapaan kasvatus- ja opetuspalveluiden ja vapaa-ajan palveluiden uudisrakennus- peruskorjaushankkeissa sekä uusien asuinalueiden infrastruktuurin rakentamisessa.

Turun kaupungin bruttoinvestoinnit ovat talousarvioesityksen mukaisesti taloussuunnitelmakaudella 99,4 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja koko taloussuunnitelmakaudella lähes 350 miljoonaa euroa vuonna.

Merkittävimmät investointihankkeet taloussuunnitelmakaudella ovat Syvälahden ja Yli-Maarian monitoimitalot, tehostetun palveluasumisen yksiköt ja Viinamäen päiväkodin uudisrakennuskohteet sekä Puolalan koulun ja Ruiskatu 8:n peruskorjaukset.

Rahoitus

Varsinaisen toiminnan ja investointien tulorahoitus ei riitä kattamaan niistä aiheutuvia menoja. Toiminnan ja investointien rahavirta on 70 miljoonaa euroa alijäämäinen. Antolainoja myönnetään 45 miljoonalla eurolla. Kaupungin ja tytäryhtiöiden investointien rahoittamiseen otetaan uutta pitkäaikaista nettovelkaa 80 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmavuosien 2018-2021 velan lisäykseksi on merkitty 40-100 miljoonaa euroa per vuosi. Vuonna 2018 nettovelka nousee 60 miljoonaa euroa.

Henkilöstö

Viimeisten vuosien aikana henkilötyövuosien määrää on tavoitteen mukaisesti saatu laskemaan kaikilla toimialoilla. Palvelutarpeen kasvun myötä kaupungin henkilötyövuodet kasvavat 46,4 htv:llä.

Vuoden 2018 htv-tavoitetaso on 10 120 (+0,5 %).

Henkilöstöä koskevat muut tavoitteet on vahvistettu Turun kaupungin Henkilöstö voimavarana -ohjelmassa.

Turku-konsernin kehitysnäkymät ja tavoitteet

Konsernirakenteen kehittäminen on onnistunut hyvin. Konserniyhtiöt ovat pääosin kannattavia ja tuottavat kaupungille taloudellista hyötyä, maksamalla vuokratuottoja, lainoistaan korkoa sekä osinkoja. Kaupunki-konsernin tulos on budjetoitu positiiviseksi koko suunnittelukauden ajan.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt perustaa Turku 2029 -säätion. Säätion tarkoituksena on edistää kaupunkikulttuuria, kulttuuria, liikuntaa ja urheilua. Säätio pyrkii lisäämään Turun kaupungin houkuttelevuutta matkailu ja vierailukaupunkina.

Vuoden 2018 aikana tullaan tarkistamaan yhtiökohdaiset tavoitteet tuloutukselle. Markkinoilla toimivien yhtiöiden tavoitteena on varmistaa kannattava kasvu.

JOHDANTO

JOHDANTO

Turun kaupungin strateginen ohjaus

Strategiahierarkia ja ohjausmalli

Kaupunginvaltuusto päätti 25.3.2013 kaupungin uudesta strategiahierarkiasta ja strategiaprosessista. Uuden strategiahierarkian pääelementtejä ovat Turku 2029 -kaupunkistrategia sekä sitä tarkentavat kaksi strategista ohjelmaa, Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma.

Kaupunkistrategia ja strategiset ohjelmat suunniteltiin syksyn 2013 ja kevään 2014 aikana tiiviissä yhteistyössä asukkaiden, yhdistysten ja elinkeinolaisten edustajien kanssa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunkistrategian ja strategiset ohjelmat kesällä 2014 (Kv 23.6.14.)

Kaupunkistrategia sisältää kaupungin pitkän tähtäimen vision ja toimintalupaukset sekä kaupunkitason yhteiset päämäärät. Strategisissa ohjelmissa tehdään toimintaa ohjaavat linjaukset, jotka tarkentuvat toimialojen strategisissa ja operatiivisissa sopimuksissa käytännön toimenpiteiksi.

Kaupungin strategiahierarkiaan kuuluu myös henkilöstö-ohjelma, jonka nimi on Henkilöstö voimavarana (Kv 25.8.2014). Henkilöstöohjelmassa pyri-

tään selkiyttämään työnantajan sekä koko henkilöstön vastuuta siitä, minkälainen työpaikka Turun kaupunki on.

Strategiarakenne sisältää edellä mainittujen kaupunkistrategian, strategisten ohjelmien ja henkilöstöohjelman lisäksi myös muita kaupunkitason ohjausasiakirjoja, jotka ohjaavat kaupunkistrategiaa tarkemmin tärkeitä kehittämisosa-alueita ja resurssien pidemmän aikavälin suunnittelua (esim. matkailustrategia, IT-strategia, hankintastrategia, tilastrategia). Nämä asiakirjat määrittelee ja hyväksyy pääosin kaupunginhallitus suunnittelun mukaisessa aikataulussa. Tavoitteet sisällytetään talousarviokirjaan.

Strategiset tavoitteet toimeenpannaan sopimusohjauksella ja kehittämismallilla

Kaupungin strategiset tavoitteet jalkautetaan sopimusohjauksen avulla (Kv 16.6.2014 § 267). Sopimusohjausmalli on kaupungin toimintamalliin perustuva johtamisjärjestelmän osa kaikilla toimialoilla ja konsernihallinnossa. Aikaisemmin sopimusohjausta käytettiin Turussa hyvinvointi-, vapaa-aika- ja sivistystoimialoilla, mutta vuoden 2015 toiminnan ja talouden suunnittelussa yhtenäiseen malliin tulivat mukaan myös ympäristö- ja kiinteistötoimialat sekä konsernihallinto. Käytännössä sopimusohjaus on Turun kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelun sekä seurannan malli.

Sopimusohjaus koostuu strategisista ja operatiivisista sopimuksista. Strateginen sopimus sisältää

kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion- ja suunnitelman sekä sitä täydentävän kaupunginhallituksen hyväksymän osan. Strategisten sopimusten mittarit toimivat strategisten ohjelmien toimeenpanon arvioinnin välineenä. Operatiivinen sopimus on lautakuntien ja toimialan välinen sopimus, jonka uudistettu malli otetaan käyttöön vuoden 2016 toimintasuunnitelman laadinnassa.

Strategisiin ja operatiivisiin sopimuksiin sisältyviä merkittäviä kehittämistoimenpiteitä toteutetaan aikaisempaa enemmän hankkeina ja projekteina. Uudella kärkihankeajattelulla panostetaan strategian ja kaupungin toimintamalliuudistuksen kannalta kaikkein keskeisimpien tavoitteiden toteuttamiseen ja viestintään. Kaupunginhallitus päätti 29.9.2014 kehittämismallin ja salkunhallinnan periaatteiden käyttöön otosta osana kaupungin toimintamallin uudistamista ja strategian toimeenpanoa. Samalla päätettiin ottaa käyttöön koko kaupunkia koskevat yhteiset työtavat ja työvälineet.

Siinä missä kehittämissalkun hallinta tarkastelee kaupungissa tapahtuvaa kokonaiskehittämistä hyötyjen ja resurssien käytön näkökulmasta, kehittämissalkussa olevat yksittäiset hankkeet ja projektit valmistellaan ja toteutetaan yhtenäisillä parhaisiin käytäntöihin perustuvilla projektihallinnan menetelmillä.

Kaupunkistrategia

Turku 2029 -kaupunkistrategia kuvaa, miltä kaupunki näyttää vuonna 2029, mitä keskeisiä päämääriä kaupunki toiminnalleen asettaa ja mihin periaatteisiin kaupungin henkilöstö sekä luottamushenkilöt lupaavat toiminnassaan sitoutua.

Strategia on tarkoitettu paitsi Turun kaupungin organisaation toimintaa ohjaavaksi työkaluksi myös laajemmin koko kaupungin käyttöön. Se on asiakirja, johon myös kaupunkilaiset ja sidosryhmät voivat sitoutua. Sen keskeisenä tavoitteena on kaupunkilaisten hyvinvoinnin sekä kaupungin kilpailukyvyen edistäminen kestäväällä tavalla.

Kaupunkistrategian toteutumisen mittareina käytetään indikaattoreita, jotka kertovat monipuolisesti koko kaupungin kilpailukyvyen ja hyvinvoinnin kehityksestä. Ne ovat pääosin kansallisia tilastotietoja, joille on pidemmän aikavälin vertailuarvoja myös muista kaupungeista.

Strategiset ohjelmat

Kaupunkistrategian lisäksi kaupungilla on kaksi strategista ohjelmaa: Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelmasta sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelmasta. Lisäksi kaupungin henkilöstölle on oma tavoiteohjelmansa.

Strategisissa ohjelmissa, joiden aikajänne on neljästä kahdeksaan vuotta, tehdään linjaukset päämäärien toteuttamisen keinoista. Linjaukset konkretisoidaan sopimusohjauksen kautta toimialojen

toimenpiteiksi. Osa tavoitteista voidaan toteuttaa kärkihankkeina. Näillä tarkoitetaan konkreettisia toteutusprojekteja, jotka ovat kestoaltaan yhdestä neljään vuotta, ja niillä on sovitut aikataulut, tehtävät ja lopputuotteet. Kärkihankkeiksi valikoituvat laajavaikuttaiset tehtäväkokonaisuudet, joilla haetaan kaupungin menestyksen kannalta välttämättömiä muutoksia ja joille halutaan erityistä näkyvyyttä.

Hyvinvointi ja aktiivisuus-ohjelma koostuu kolmesta pääteemasta:

1. Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen
2. Osaava ja oppiva kaupunkilainen
3. Aktiivinen kaupunkilainen

Kilpailukyky ja kestävä kasvu-ohjelma koostuu kolmesta pääteemasta:

1. Yrittävä ja osaava kaupunki
2. Vaikuttava ja uudistuva kaupunki
3. Rakentuva kaupunki ja ympäristö

Strategisten ohjelmien toimeenpanon mittarit syntyvät sopimusohjausprosessin tuloksena ja kuvaavat valittujen strategisten linjausten toteutumista. Linjaukset alatavoitteineen muuntuvat sopimusohjausprosessissa toimenpiteiksi toimialojen strategisissa ja operatiivisissa sopimuksissa. Näistä edelliset laaditaan kaupunginhallituksen ja lautakuntien

välillä ja jälkimmäiset lautakuntien ja toimialojen välillä. Samalla toimenpiteille sovitaan niiden edistymistä kuvaavat mittarit tavoitearvoineen. Strategisten ohjelmien toteutumisen arviointi tapahtuu toimialojen strategisten ja operatiivisten sopimusten toteutumista seuraamalla.

Hyvinvointi- ja aktiivisuus -ohjelma

Hyvinvointi - ja aktiivisuusohjelma on toinen kaupungin pääohjelmista ja se keskittyy kaupunkilaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Ohjelma koostuu kolmesta osiosta ja niihin sidotuista tavoitteista:

- Terveen ja hyvinvoivan kaupunkilaisen kantavana ajatuksena on kaupunkilaisten kestävä hyvinvointi, tuottavuuden parantaminen ehkäisevällä työllä sekä palveluiden kehittäminen vaikuttavilla ja asiakaskeisillä palveluprosesseilla.
- Osaava ja oppiva kaupunkilainen korostaa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen toteuttamista kaupungin perustehtävänä sekä kilpailukyvyen edellytyksenä. Tavoitteena on kaupunkilaisten elinikäisen oppimisen tukeminen.
- Aktiivinen kaupunkilainen nostaa esiin aktiivisen harrastamisen yhteyden parempaan koettuun terveyteen ja hyvään elämään kokemuksiin. Kaupunki luo mahdollisuuksia omatoimisuuteen ja aktiiviseen vapaa-ai-

kaan sekä kuntalaisten osallisuuteen. Palveluja uudistetaan ja kehitetään yhteistyössä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa.

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelmassa asetettuja tavoitteita täsmentävät lisäksi sopimuksiin vuosittain kirjattavat, tutkimus- ja asiantuntijatiedon pohjalta tunnistetut keskeiset hyvinvoinnin haasteet. Lähivuosien aikana pyritään vaikuttamaan monitoimijaisella yhteistyöllä etenkin nuorisotyötömyyteen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointiin, vahvistamaan vanhemmuuden tukea, edistämään terveitä elämäntapoja sekä vähentämään yksinäisyyttä ja ulkopuolisuutta.

Hyvinvointi- ja aktiivisuusohjelman toimeenpanoa seurataan osana sopimusohjausta ja kaupunkistrategian seurantaan sekä hyvinvointikertomuksen avulla. Ohjelman toimeenpanon tueksi on asetettu kaupungin toimialajohtajista ja asiantuntijoista koostuva Hyvinvoinnin ohjausryhmä.

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma koostuu kolmesta pääteemasta:

1. Yrittävä ja osaava kaupunki
2. Vaikuttava ja uudistuva kaupunki
3. Rakentuva kaupunki ja ympäristö

Yrittävä ja osaava kaupunki -osiossa on kuvattu kaupungin linjaukset yritysten ja elinkeinoelämän

toimintaedellytysten ja innovaatioiden tukemiseen, työllisyystoiminnan uudistamiseen sekä logistisen aseman vahvistamiseen. Osiossa käsitellään myös kaupungin vetovoimaa matkailijoiden, tapahtumien ja kongressien kaupunkina sekä Suomen vetovoimaisimman yliopisto- ja opiskelijakaupungin aseman vahvistamista.

Vaikuttava ja uudistuva kaupunki -osiossa on kuvattu kaupungin oman toiminnan uudistamista, omistajaohjauksen vaikuttavuuden parantamista, tilojen käytön uudistamista sekä sähköisten palvelukanavien rakentamista.

Rakentuva kaupunki ja ympäristö -osiossa on kuvattu kaupunkirakentamisen suuntaviivat, keskustan kehittäminen, ilmasto- ja ympäristöpolitiikan tavoitteet sekä asumisen painopisteet ja tavoitteet.

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelman avulla Turku kilpailee kansallisesti ja kansainvälisesti työpaikoista, osaajista, yrityksistä, investoinneista ja asukkaista. Menestyminen edellyttää kaupungilta hyvää yhteistyötä asukkaiden, yritysten, korkeakoulujen, oppilaitosten sekä muiden kumppanien kanssa.

Nopeasti muuttunut toimintaympäristö ja 2020-luvun puoliväliin ulottuva positiivisen rakennemuutoksen kasvuvaihe on erityishaaste, joka on huomioitava läpileikkaavasti kaupungin elinkeinopolitiikassa.

Henkilöstöohjelma ja muutostarpeet

Henkilöstö voimavarana -ohjelmassa pyritään selkiyttämään työnantajan sekä koko henkilöstön vastuuta siitä, minkälainen työpaikka Turun kaupunki on. Olemalla luotettava ja henkilöstön hyvinvointia lisäävä työpaikka luomme Turusta vetovoimaisen ja halutun työpaikan, josta ollaan ylpeitä.

Henkilöstö voimavarana -ohjelma on jaettu kolmeen selkeään painopistealueeseen:

1. Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia
2. Aktiivinen osaamisen ennakointi
3. Turku on vetovoimainen työnantaja

Kuhunkin näistä painopistealueista on määritelty 3 alatavoitetta, joille on asetettu mittarit vuosille 2014 - 2017. Mittareista useat on poimittu valtakunnallisesta Kunta 10-tutkimuksesta, jotta saamme vertailupohjaa muihin kuntiin. Kustakin painopistealueesta valitaan yksi alatavoite/vuosi erityisen edistämisen kohteeksi, vaikka koko ohjelman henki sitookin kaikkia Turun työntekijöitä ja esimiehiä läpi kauden. Lisäksi ohjelmaan on määritelty joukko alatavoitteita tukevia indikaattoreita, joiden avulla voimme seurata kaupungin toiminnan kehityksen suuntaa.

Ohjelman painopiste on aikaisempaa enemmän itse työssä: kun työ on hyvää ja vastuut selkeitä, voivat työntekijätkin hyvin. Strategian tavoitteiden saa-

vuttamisen tueksi kehitetään jatkuvasti toimintamallin uudistuksessa asetettua Paremmän johtamisen kokonaisuutta. Sen kautta esimiehille annetaan eväitä olla mahdollisimman ammattitaitoisia työnantajan edustajia ja edistetään yhtenäistä työnantajapolitiikkaa kaikilla toimialoilla.

Henkilöstö voimavarana -ohjelma jalkautuu toimialojen strategisten sopimusten kautta kiinteänä osana toiminnan järjestämistä. Lisäksi sitä edistetään mm. työhyvinvointiohjelman sekä osaamisen kehittämisen kautta. Tuki toiminnalle tulee Strategisesta HR:stä keskitetysti, mutta toimialakohtaiset tarpeet määrittelevät toimialojen toteutustapoja. Henkilöstö voimavarana -ohjelman raportointi tapahtuu keskitetysti henkilöstöraportin osana kaupunkitasoisesti.

Riskienhallinta

Riskienhallintaprosessi perustuu riskien tunnistamiseen, riskien suuruuden arviointiin, merkittävimpien riskien valitsemiseen, nykyisten riskienhallintakeinojen arvioimiseen sekä tarkoituksenmukaisen riskienhallintakeinojen valitsemiseen. Riskien merkittävyyttä arvioidaan todennäköisyyden ja vaikutuksen tulona.

Jokainen toimiala ja keskeiset strategiset yhteisöt suorittavat riskienarvioinnin käyttäen samoja riskienarviointityökaluja, jolloin riskienhallintaprosessi saadaan yhtenäiseksi. Arvioitavat riskit on jaettu toiminnallisiin riskeihin, vahinko-riskeihin, taloudellisiin riskeihin sekä strategisiin riskeihin.

Riskienhallinta ja sen kehittäminen on osa strategiaa. Toiminnan kehittämistä ja strategisia painopisteitä mietittäessä riskienhallinta tulee katsoa osana kokonaisuutta. Riskienhallintaa kehitetään siten, että pystytään vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin, hyödyntämällä riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta annettuja ohjeita.

TALOUDELLISET KEHITYSNÄKYMÄT

Yleiset kehitysnäkymät

Maailmantalouden myönteinen vire on vahvistunut kuluvan vuoden aikana. Talouskasvua ylläpitävät erityisesti kehittyvät taloudet, mutta myös teollisuusmaissa kasvu vahvistuu. Maailmantalous kasvaa 3,5 % vuonna 2017 ja kasvun arvioidaan kiihtyvän 3,7 %:iin ensi vuonna ja 3,8 %:iin vuonna 2019.

Useiden Suomelle tärkeiden talouksien ennustetaan kehittyvän suotuisasti. Manner-Euroopan talouden kuva on vahvistunut kuluvan vuoden aikana. Alkuvuoden kasvuluvut ovat olleet vahvoja ja työttömyys on laskenut euroalueella alhaisimmalle tasolle kahdeksaan vuoteen. Euroalue kasvaa kulvana vuonna noin 2 %, ja kasvun arvioidaan kiihtyvän ensi ja sitä seuraavana vuonna.

Viime vuosien vahvan talouskehityksen arvioidaan Ruotsissa jatkuvan. Samoin Yhdysvaltain myönteinen talouskehitys jatkuu. Britannian talousnäkyviä varjostaa Brexitiin liittyvä epävarmuus. Venäjän talouden näkymät ovat pitkälti sidonnaisia

energiasektorin kehitykseen. Kiinan talouden alkuvuosi on ollut vahva, mutta tulevien vuosien hidastuvan kasvun näkymä on ennallaan.

Tilastokeskuksen syyskuussa julkistamien ennakotietojen mukaan Suomen BKT:n kasvu on nopeutunut huomattavasti vuoden 2017 aikana.

Valtiovarainministeriön (VM) syyskuussa 2017 julkistamassa taloudellisessa katsauksessa ennustetaan koko vuoden 2017 talouskasvuksi 2,9 %. Kasvun osatekijöinä ovat erityisesti viennin ja investointien suotuisa kehitys.

Suomen vienti kasvoi viime vuonna 1,3 % ja vauhti kiihtyi vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä. Viennin ripeään kasvuun on vaikuttanut ennen kaikkea vientimarkkinoiden elpynyt kysyntä.

Yksityisten investointien arvioidaan kasvavan vuosina 2017- 2019 keskimäärin 4,5 % vuodessa. Investointien lisääntyminen nostaa BKT:n kasvua keskimäärin lähes prosenttiyksiköllä vuosittain. Asuntojen rakentamisen aloitustahti on noussut ennätystasolle.

Vuonna 2017 kotitalouksien ostovoiman kasvu ylläpitää yksityisen kulutuksen kasvua. Inflaatio kiihtyy vain vähän energian hintojen maltillisen kehityksen seurauksena. Yksityisen kulutuksen kasvua tukee myös työllisyyden koheneminen. Julkisen kulutuksen määrän ennakoitaan kasvavan hitaammin kuin BKT:n tai yksityisen kulutuksen volyymi.

VM ennustaa julkisen talouden pysyvän lähivuodet edelleen alijäämäisenä, mutta julkisen velan suhteessa BKT:een kääntyvän hitaaseen laskuun kansantalouden kasvaessa.

VM ennustaa Suomen talouskasvun myös jatkuvan lähivuodet, sillä arvio kasvusta on 2,1 % vuonna 2018, 1,8 % vuonna 2019 ja 1,3 % vuonna 2020.

Vuoden 2017 kuluessa Suomea koskevia talouskasvuennusteita on nostettu selvästi ylöspäin. Kesäsyyskuussa julkistettujen muiden tärkeimpien talousennusteiden arviot talouskasvusta vaihtelevat välillä 2,0 - 3,6 % vuodelle 2017 ja välillä 1,5 - 2,6 % vuodelle 2018.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Talouden keskeisiä tunnuslukuja

	2015	2016	2017**	2018**	2019**	2020**	2021**
BKT markkinahintaan, määrän muutos, %	0,0	1,9	2,9	2,1	1,8	1,3	1,1
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	-0,2	0,4	0,9	1,5	1,5	1,8	2,0
Työttömyysaste, %	9,4	8,8	8,6	8,1	7,8	7,5	7,3
Työllisyysaste, %	68,1	68,7	69,4	70,1	70,5	70,9	71,2
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-2,7	-1,8	-1,2	-1,4	-1,0	-0,9	-1,2
Valtio	-3,0	-2,7	-2,3	-2,0	-1,4	-1,1	-1,3
Maakuntahallinto						-0,3	-0,3
Paikallishallinto	-0,6	-0,4	-0,1	-0,3	-0,4	-0,2	-0,2
Sosiaaliturvarahastot	0,9	1,3	1,1	0,9	0,8	0,6	0,6
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:een, %	-0,8	-0,4	-0,8	-1,3	-1,4	-1,1	-1,4
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	63,6	63,1	62,5	61,9	61,1	60,2	59,9
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	47,6	47,5	47,7	47,5	46,9	46,3	46,1

Lähde: Valtiovarainministeriö

Varsinais-Suomen ja Turun seutukunnan kehitysnäkymät

Varsinais-Suomen liiton julkistaman aineiston mukaan maakunnan taloudessa on tapahtunut voimakas positiivinen käänne, kun yritysten liikevaihto kasvaa kaikilla päätoimialoilla, ja etenkin maakunnan suurimman toimialan, teollisuuden, liikevaihto on kääntynyt syvän notkahduksen jälkeen nopeaan

kasvuun. Työllisyysaste nousee maakunnassa nopeasti ja kasvu on vahvempaa kuin koko maassa keskimäärin. Myös työttömyysaste laskee ripeästi.

Termillä positiivinen rakennemuutos on alettu viitata siihen, että varsinkin alueen meri- ja autoteollisuuden kasvun turvaaminen edellyttää työmarkkinoiden kysynnän kannalta relevantin koulutuksen ja liikenneyhteyksien pikaista kehittämistä sekä työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannon pa-

rantamista. Maakunnassa petyttiin siihen, että Turun yliopistolta evättiin oikeus laajentaa omaa DI-koulutustaan, ja se joutuu ainakin toistaiseksi tyytymään tekniikan alojen ns. yhteistyöyliopistoon.

Syyskuussa 2017 julkaistussa työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten Alueelliset kehitysnäkymät 2/2017-katsauksessa arvioidaan Varsinais-Suomen lähitulevaisuuden (6 kk ja 12 kk eteenpäin) talousnäkyviä sekä elinkeinoelämän ja yri-

tystoiminnan että työttömyyden osalta siten, että tilanne on nykyistä parempi. Pienille ja keskiuurille yrityksille suunnatun PK-yritysbarometrin syksyn 2017 tuloksissa tulevan vuoden suhdannetilanne nähdään koko maata myönteisemmin, kun liikevaihtokehityksen odotetaan olevan kaikissa Varsinais-Suomen seutukunnissa Salon seutukunta pois lukien koko maata suotuisampaa.

Tilastokeskuksen tuottamien Turun seutukunnan vuoden 2017 ensimmäistä neljänestä koskevien tietojen mukaan kaikkien toimialojen liikevaihto oli nopeassa 12 %:n kasvussa, kun se koko maassa kasvoi 9 % verrattuna vuoden 2016 ensimmäiseen neljännekseen. Henkilöstömäärä kasvoi Turun seutukunnassa vastaavasti vajaa 4 % ja koko maassa 3 %. Toimialoittain liikevaihto kasvoi Turun seutukunnassa nopeimmin rakentamisessa (23 %), meriteollisuuden yritysryhmässä (18 %) ja teollisuudessa (15 %) vuoden takaiseen verrattuna. Muiden palvelujen liikevaihto kasvoi vastaavasti 9 % ja tukku- ja vähittäiskaupan 6 %.

Keskeinen positiivinen muutos Turun seutukunnan taloustilanteessa on se, että Meyer Turku on saanut risteilijämarkkinoiden kansainvälisessä noususuhdanteessa hankituksi vuoteen 2024 ulottuvan tilauskannan. Tuotannon merkittävä kasvuvaihe ajoittuu syyskauteen 2018 ja kapasiteetti kaksinkertaistuu vuoteen 2020 mennessä. Pitkä tilauskanta on mahdollistanut yhtiön ison investointiohjelman käynnistämisen kilpailukyyn turvaa-

miseksi. Myös alueen muu meriteollisuus, mm. turkulaiset suunnittelutoimistot, on saanut merkittäviä vientitilauksia suoraan ulkomailta.

Turun seutukunnan muu teollisuus koostuu mm. lääkkeiden, muun kemian teollisuuden, elintarvikkeiden, sähkötekniisten laitteiden sekä koneiden ja laitteiden valmistuksesta. Lääkeala on keskeinen Turun korkean osaamisen tuotannonala, jonka yrityksistä Bayerin Turun tehtaan valmistaman Mira-tuotepereheen myynti on ylittänyt miljardin euron rajan ensimmäisenä suomalaisena lääkevalmisteenä.

Uudisrakentaminen indikoi hyvin talouden parantunutta suhdannetilannetta. Turussa käänne ylöspäin on ollut voimakas. Turun rakennusvalvonnan tietojen mukaan asunnoille myönnettyjen rakennuslupien määrä oli vuonna 2016 yli kaksinkertainen vuoteen 2015 verrattuna. Vuoden 2017 tammi-elo-kuussa asuntoaloitusten määrä kasvoi nopeasti, 35 %, verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan.

Nopean talouskasvun odotetaan Turun seutukunnassa edelleen jatkuvan. Alueelliset kehitysnäkömät 2/2017–katsauksessa arvioidaan sen lähitulevaisuuden (6 kk ja 12 kk) talousnäkömää kokonaisuudessaan siten, että sekä elinkeinoelämän ja yritystoiminnan että työttömyyden tilanne on nykyistä parempi.

Väestön kehitys

Turun asukasluku oli vuoden 2016 lopussa 187 604, josta miehiä 89 4775 ja naisia 98 127. Turku on asukasluvultaan Suomen kuudenneksi suurin kaupunki ja Turun seutukunta maan kolmanneksi suurin kaupunkiseutu.

Kaupungin väkiluku kasvoi 1970-luvun puoliväliin asti, minkä jälkeen se alkoi hitaasti laskea. Käänne kasvuun ajoittui 1990-luvun alkuun lisääntyneen maahanmuuton johdosta, kunnes kotikuntalain muutos vuonna 1994 sai myös kuntien välisen muuton Turulle voitolliseksi opiskelijoiden ja muiden aiemmin tilapäiseen väestöön kuuluneiden voidessa aiempaa helpommin kirjautua asuinpaikkakuntansa vakituisiksi asukkaiksi.

Kaupungin väestönkasvu on vuosina 2011 - 2016 ollut aiempiin vuosiin verrattuna suhteellisen nopeaa ja on ylittänyt Tilastokeskuksen viimeisimmän väestöennusteen luvut selvästi. Varsinkin 15 - 64 -vuotiaiden määrän kasvu on ollut ennustettua suurempi. Vanhusväestön määrän kehitys on ollut ennustetun mukainen.

Nettomaahanmuutto on ollut Turulle voitollista koko 2000-luvun. Kuntien välinen muutto oli tappiollista vuosina 2004 - 2005 ja 2007 - 2009, mutta vuodesta 2010 alkaen tulomuutto muista kunnista on ylittänyt lähtömuuton. Turun lähtömuuton pääsuuntia ovat olleet naapurikunnat ja pääkaupunkiseutu.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Vuosi	Väkiluku	Vuosi muutos
2009	176 087	505
2010	177 326	1 239
2011	178 630	1 304
2012	180 225	1 595
2013	182 072	1 847
2014	183 824	1 752
2015	185 908	2 084
2016	187 604	1 696

Kasvu on, kuten koko maan tasollakin, paljolti maahanmuuton ansiota. Vuoden 2017 ennakkotietojen mukaan Turun väestönkasvu näyttäisi jatkuvan noin 1 800 hengen vuosivauhdilla.

Ruotsinkielisten osuus väestöstä on ollut pitkään Turussa hieman yli viisi prosenttia. Muita kieliä kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia oli vuoden 2016 lopussa 19 893 eli runsaat kymmenen prosenttia väestöstä. Muunkielisen väestön määrä on kasvanut nopeasti viime vuosina. Suurimmat muunkielisryhmät olivat vuoden 2016 lopussa venäjä 3 026, arabia 2 197, kurdi 1 724, viro 1 576, ja albania 1 356 ja somali 1 349

Ulkomaalaisia (passin mukaan) oli Turussa vuoden 2016 lopussa 12 075. Suurimmat ryhmät olivat viro 1 707, Venäjä 984, Irak 964, Somalia 600, Iran 530 ja Puola 438.

Työttömyyden määrä ja rakenne

Kymmenen suurimman kaupungin vertailussa Turun elokuun työttömyysaste 14,0 % oli Oulun kanssa kolmanneksi korkein. Turku ja Oulu korkeampi työttömyysaste oli Tampereella ja Lahdessa. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli Turussa vertailun viidenneksi matalin ja nuorisotyöttömien osuus neljänneksi matalin. Turussa oli elokuussa työttömiä 13 002 (miehet 6 914, naiset 6 088), joista pitkäaikaistyöttömiä 4 773 ja nuorisotyöttömiä (alle 25-v.) 1 696. Turun työttömyysaste on ollut koko maan työttömyysastetta korkeampi yhtäjaksoisesti vuoden 1992 huhikuusta lähtien. Elokuussa 2017 erotus oli 3,0 prosenttiyksikköä.

Kymmenen suurimman kaupungin seutukuntaverailussa Turun seutukunnan työttömyysaste oli elokuussa kolmanneksi (vuosi sitten neljänneksi) alin Helsingin ja Kuopion seutukuntien jälkeen. Turun työttömyysasteen erotus sen ympäryskuntien muodostaman alueen yhteiseen työttömyysasteeseen oli vertailukeskuskuntien suurin. Manner-Suomen kymmenen matalimman työttömyysasteen kunnan joukossa ovat Turun seutukunnasta Masku ja Rusko.

Turun seudun työllisyysnäköymien odotetaan kohtuvan vahvistuvan meriteollisuustoiminnan myötä

Kuntatalous

Kuntatalouden tilanteen tarkastelu pohjautuu valtion talousarvioehdotuksen yhteydessä (19.9.2017) julkaisemaan kuntatalousohjelmaan.

Tilastokeskuksen kesäkuussa julkaisemien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2016 ennakkollisten tilinpäätöstietojen perusteella arvio kuntatalouden tilanteesta vuonna 2016 on pysynyt lähes muuttomattomana keväällä 2017 laadittuun kuntatalousohjelmaan verrattuna.

Ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous vahvistui vuonna 2016. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli 3,4 mrd. euroa positiivinen vuonna 2016. Vuosikate vahvistui yli 700 milj. euroa edellisvuodesta. Vuosikate riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset.

Vuosikate vahvistui erityisesti asukasluvultaan suuremmissa kunnissa. Kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate sen sijaan heikkeni vuonna 2016 lähes 80 milj. euroa. Syksyn 2016 kuntatalousohjelmassa tehtyyn ennusteeseen verrattuna kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli noin 200 milj. euroa vahvempi.

Kuntatalouden vuosikatteen vahvistuminen johtui ensisijaisesti peruskuntien toimintamenojen matalasta 0,5 prosentin kasvusta. Toimintakateen matalaa kasvua selittivät sekä kuntien omat sopeuttamistoimenpiteet että kilpailukykysovimukseen liittyvät säästöt.

Vaikka kuntatalous kokonaisuutena vahvistui vuonna 2016, on kuntien välillä edelleen suuria eroja. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin joka kolmannessa kunnassa. Vuosien 2015 ja 2016 konsernitilinpäätösten perusteella neljä kuntaa täyttää kuntalain kriisikuntakriteerit.

Kuntatalous vahvimmillaan vuonna 2017

Suomen talous on selvässä nousussa. BKT:n kasvu jatkuu myös seuraavina vuosina, tosin hivenen hidastuen. Hyvä talouskasvu ei kuitenkaan ratkaise julkisen talouden ongelmia. Työttömyysaste pysyy rakenteellisten tekijöiden takia melko korkeana, minkä vuoksi kuntien osaltaan rahoittamat työmarkkinatukimenot laskevat hyvin hitaasti. Lisäksi väestön ikärakenteen muutos lisää hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita. Myös kasvanut maahanmuutto lisää kuntien tuottamien palvelujen tarvetta. Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa kuluvana vuonna selvästi kevään 2017 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Etenkin verotulojen odotetaan kasvavan aiemmin arvioitua paljon suotuisammin. Kuluvana vuonna kuntataloutta vahvistaa toimintamenojen supistuminen, mikä on seurausta kilpailukykysovimuksen toimenpiteistä, kunta-työntekijän eläkemaksujen alentumisesta sekä kuntien omista ja hallituksen linjaamista sopeustoimista.

Kuntatalouden kehitysarvion mukaan kuntatalouden tilikauden tulos heikkenee kuitenkin jo vuodesta 2018 alkaen sote- ja maakuntauudistuksen voimaantumisen saakka. Sote-uudistuksen myötä kuntatalouden tehtävät painottuvat jatkossa muun muassa koulutukseen, johon ei väestön ikärakenteen muutoksen vuoksi kohdistu vastaavia menopaineita kuin sosiaali- ja terveystalouteen. Tästä syystä kuntatalouden menopaineiden arvioidaan helpottuvan vuodesta 2020 alkaen ja velkaantumisen arvioidaan hidastuvan.

Kuntatalouden nettoinvestointien arvioidaan pysyvät edelleen korkealla tasolla. Kuntien nykyisen rakennuskannan kunnossapito edellyttää edelleen mittavia korjausinvestointeja.

Lisäksi sairaalarakentaminen jatkuu vilkkaana huolimatta vuoden 2016 kesällä voimaan astuneesta sote-investointeja koskevasta rajoituksesta. Kevään 2017 arvion mukaisesti julkisen talouden suunnitelmassa paikallishallinnon netto-luotonannolle asetettu rahoitusasematavoite olla saavuttamassa. Tavoitteen mukaan paikallishallinnon netto-luotonanto saa olla korkeintaan -0,5 % suhteessa BKT:hen vuonna 2019.

Kuntien verotulot

Kunnallisvero

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuonna 2018 hallitusohjelman mukaisesti indeksitarkistus kulluttajahintaindeksin muutosta vastaavasti. Työn verotusta kevennetään yhteensä 300 milj. eurolla, mistä kuntien osuus on 105 milj. euroa. Tuloverolakiin lisätään säännös, jonka mukaan työntekijälle ei synny veronalaista tuloa työnantajan kustantamasta ja intressissä olevasta koulutuksesta. Toimenpiteellä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta ansiotuloveron kertymään. Verovapaiden matkakustannusten korvausten maksamisessa sovellettavaa kahden vuoden tilapäisyyden aikarajaa pidennetään kolmeen vuoteen, toimenpiteellä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta ansiotuloveron kertymään. Asuntolainan korkojen vähennyskelpoisen osuuden pienentämistä jatketaan hallitusohjelman mukaisesti siten, että vuonna 2018 asuntolainan korkoista on vähennyskelpoista 35 prosenttia. Määräaikaisen lapsivähennyksen voimassaolo päättyy vuoden 2017 lopussa. Yhteensä muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisuuden tuottoa 26 milj. eurolla vuonna 2018. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien verotulomenetykset kompensoidaan täysimääräisesti.

Yhteisövero

Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotetaan 60 milj. euroa vuoden 2018 tasossa arvioituna korottamalla jako-osuutta 1,03 prosenttiyksiköllä vuodesta 2018 lähtien. Jako-osuuden korotus kompensoi osaltaan varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta aiheutuvaa tulomenetystä kunnille. Vairainsiirtovero poistetaan tietyissä yhtiömuodon muutoksissa, minkä arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöverotuottoa noin 1 milj. eurolla vuonna 2018.

Kiinteistövero

Hallitusohjelman mukaan kiinteistöveroa korotetaan hallituskaudella vuosittain siten, että kiinteistöveron tuotto kasvaa yhteensä 100 milj. eurolla eli noin 25 milj. euroa vuosittain. Tämän korotusohjelman lisäksi hallitus on erillisellä päätöksellä korottanut veroa 50 milj. eurolla vuonna 2017. Lisäksi vuodesta 2018 lähtien usean tuulivoimayksikön muodostamaan tuulivoimapuistoon kunta voi soveltaa voimalaitoksen kiinteistöveroprosenttia, jos puiston nimellisteho on yhteenlaskettuna vähintään 10 megavolttiampeeria. Tämän arvioidaan lisäävän kiinteistöveron tuottoa noin 5 milj. eurolla. Kiinteistöveroa korotetaan vuodelle

2018 aikaisempien päätösten lisäksi 25 milj. eurolla, jolla kompensoidaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisen vaikutusta. Korotukset yhteensä vuonna 2018 ovat siten 55 milj. euroa.

Maksuperustemuutokset

Pieni- ja keskituloisten sekä monilapsisten perheiden varhaiskasvatusmaksuja alennetaan vuodesta 2018 alkaen syksyllä 2017 annettavan hallituksen esityksen mukaisesti. Hallitus on päättänyt kompensoida varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kuntataloutta heikentävää vaikutusta lisäämällä peruspalvelujen valtionosuutta 25 milj. eurolla sekä korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta 60 milj. eurolla ja kiinteistöveroa 25 milj. eurolla.

Kuntien valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan noin 8 458 milj. euroa, joka on noin 140 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa. Valtionosuuden vähenemiseen vaikuttavat eniten kilpailukykysovimukseen liittyvän vähennyksen kasvu 119 milj. eurolla ja valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, joka vähentää valtionosuutta noin 177 milj. euroa. Hallitusohjelman mukainen kuntien tehtävien vähentämisen arvioidaan alentavan kuntien menoja lähes 182 milj. euroa. Suurin yksittäinen toimenpide on erikoissairaanhoidon alueellinen keskittäminen. Kuntien tehtäviä vähentävät toimenpiteet vähentävät valtionosuutta noin 46 milj. euroa. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ei tehdä vuodelle 2018 indeksikorotusta.

Valtionosuutta lisäävät eniten vuoden 2017 tasoon verrattuna kuntien verotulojen vähenemisen kompensatio, asukasluvun sekä laskentatekijöiden muutos sekä varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensatio. Hallitusohjelman mukaisina tehtävien lisäyksenä on otettu huomioon oppilas- ja opiskelijahuollon kehittäminen sekä perhehoidon kehittäminen.

Valtionosuusprosentti vuodelle 2018 on 25,34, ja siinä on lisäystä vuoden 2017 tasoon 0,11 prosenttiyksikköä.

MUUT TOIMINTAYMPÄRISTÖN KEHITYSNÄKYMÄT

Hallitusohjelmasta erityisesti huomioitavat asiat

Maan hallituksen hallitusohjelmaan liittyvä julkisen talouden toimeenpano tapahtuu julkisen talouden suunnitelman (JTS) ja sen osana olevan kuntatalousohjelman (KTO) kautta. Edellä mainitut ovat osa valtion tulo- ja menoarvioesitystä.

Osa toimenpiteistä ei sisällä välittömiä talousarviovaikutuksia vuodelle 2018, mutta ne liittyvät muutoin merkittävästi kuntatalouden kehitysnäkyymiin tai kuntien tehtävien järjestämiseen.

Kuntia koskevat vuoden 2018 kuntatalousohjelmaan sisältyvät toimenpiteet ovat:

Reformit:

- Kuntien maakuntien ja koko julkisen sektorin kustannusten karsinta (VM)
- Tulevaisuuden kunta -hanke (VM)
- Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi (OKM)

Kärkihankkeet:

- Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset oppimateriaalit peruskouluihin (OKM)
- Parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta (OKM)
- Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan (OKM)
- Laki liikenteen palveluista (LVM)

- Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen, AIKO (TEM)
- Palvelut asiakaslähtöisiksi (STM)
- Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta (STM)
- Toteutetaan lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma (STM)
- Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa (STM)
- Osatyökykyisille tie työelämään (STM)
- Jätelain muutos osana Kiertotalouden läpimurto ja puhtaat ratkaisut käyttöön -kärkihanketta (YM)

Muut toimenpiteet:

- Maahanmuuttajien opetus (OKM)
- Lukiokoulutuksen uudistaminen (OKM)
- Kulttuurin rahoitusjärjestelmän uudistaminen (OKM)
- Hallituksen esitys yksityistieläiksi (LVM)
- Laki laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla (LVM)
- Lakiehdotus liikennejärjestelmästä ja maanteistä (LVM)
- Laki liikenteessä käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelusta (LVM)
- Tieliikennelain muuttaminen (LVM)
- Kotouttaminen (TEM)
- Työvoima- ja yrityspalvelujen alueelliset kokeilut (TEM)
- Muutoksia yrittäjien oikeuteen saada työttömyysetuutta (TEM)
- Rakennerahasto-ohjelmien toteutus (TEM)

- Vanhuspalvelujen laatusuosituksen tarkistaminen (STM)
- Korvaus kunnille laittomasti maassa oleskelevien kiireellisen sosiaalihuollon kustannuksiin (STM)
- Reseptien voimassaoloajan pidentäminen (STM)
- Oppilas- ja opiskelijahuollon muutos toisen asteen koulutuksen reformiin liittyen (STM)

Lisäksi pidemmällä aikavälillä hallitus tavoittelee sote-uudistuksen kautta jopa 3 miljardin euron menokasvun leikkausta. Tuottavuutta ja tuloksellisuutta kehitetään. Työllisyyspolitiikkaa muutetaan radikaalisti. Kuntien työllisyysvastuut kasvavat merkittävästi.

Lisätietoa toimenpiteistä löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta: [Kuntatalousohjelma \(syksy 2018, kohta 2.2\)](#)

Kilpailukykysojimus

Kilpailukykysojimuksen keskeisenä tavoitteena on lisätä talouskasvua ja parantaa työllisyyttä. Myös kuntatalous hyötyy pidemmällä aikavälillä yleisestä talouskasvusta ja työllisyyden paranemisesta. Lyhyellä aikavälillä kilpailukykysojimus on julkista taloutta heikentävä. Valtaosa julkista taloutta heikentävästä vaikutuksesta kohdistuu valtiontalouteen. Taakkaa kuitenkin osin jaetaan vähentämällä kuntien valtionosuuksia.

Kilpailukykysojimus alentaa kuntien verotuloja palkkasumman ja työntekijämaksujen muutosten kautta. Sojimukseen liittyvä ansiotuloverojen kevennys ei sen sijaan vaikuta kuntatalouden rahoitusasemaan, koska verotulojen aleneminen kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta. Sojimuksen myötä kuntien työvoimakustannukset ovat alentuneet vuonna 2017 työnantajamaksujen alenemisen ja lomarahaleikkauksen seurauksena. Sen sijaan työajan pidennyksestä johdettua laskennallista säästöä kunnat eivät ole pääosin kyenneet realisoimaan lainkaan.

Kuntien valtionosuuksia alennetaan edelleen vuodelle 2018 siten, että työnantajamaksujen alenemisesta ja työajan pidennyksen laskettu säästö vähennetään täysimääräisesti. Valtionosuuden vähennys kasvaa peruspalvelujen valtionosuusmomentilla noin 121 milj. euroa. Valtionosuusvähennyksen jälkeen kilpailukykysojimuksen kokonais-

vaikutus kuntatalouden rahoitusasemaan arvioidaan noin 82 milj. euroa heikentäväksi vuonna 2018. On kuitenkin syytä huomioda, että työajan pidennyksestä johtuvaa laskennallista 188 miljoonan säästöä ei tule realisoitumaan valtionosuusleikkausta lukuun ottamatta lainkaan. Pidemmällä aikavälillä kilpailukykysojimuksen suotuisat vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun hyödyttävät myös kuntataloutta.

Kuntien ja kuntayhtymien valtionavut

Kuntien ja kuntayhtymien valtionapuihin osoitetaan yhteensä 10,6 mrd. euroa vuonna 2018. Valtioavut alenevat vuodelle 2017 budjetoidusta 1,7 % prosenttia. Laskennallisiin valtionosuuksiin osoitetaan yhteensä 9,4 mrd. euroa, mikä on 1,4 prosenttia vuodelle 2017 budjetoitua vähemmän. Valtionapujen alenemiseen vaikuttavat eniten kilpailukykysojimukseen liittyvän vähennyksen kasvu sekä kuntien ja valtion välinen kustannustenjaon tarkistus.

Peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan 8,5 mrd. euroa. Valtionosuusprosentti on 25,34. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus tehdään vuosittain, ja vuoden 2015 tietojen perusteella tehtävä tarkistus vähentää peruspalvelujen valtionosuutta 177 milj. eurolla. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on jäädytetty. Valtionosuusjärjestelmän kautta tehtävät veroperustemuutosten

kompensoitiot puolestaan kasvavat 131 milj. eurolla. Tehtävien ja veloitteiden lisäykset korottavat valtionosuutta 10,6 milj. eurolla. Tehtävien ja veloitteiden vähennysten arvioidaan vähentävän kustannuksia jopa 182 milj. euroa, minkä seurauksena valtionosuutta leikataan 46 milj. eurolla. Useiden laskennallisten säästöjen realisoituminen on kuitenkin hyvin epävarmaa.

Vuonna 2017 otettiin käyttöön yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien kertaluonteinen eläketuki. Muutos vähentää kuntien kustannuksia työmarkkinatuesta arviolta noin 33 milj. eurolla. Muutoksen johdosta valtionosuutta vähennettiin 15 milj. eurolla vuonna 2017 ja 9 milj. eurolla vuonna 2018.

Valtionavut 2016-2018 (milj. euroa)

	2016 TA	2017 TA	2018 esitys	17-18 %
VM	9 028	8 607	8 458	-1,7
OKM	928	919	933	+1,5
Yhteensä	9 955	9 526	9 391	-1,4
Muut avustukset	1 120	1 047	1 196	+14,2
Kuntien valtionavut yhteensä	11 075	10 573	10 587	+0,1

Vero- ja maksuperustemuutokset

Kunnallisvero

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään indeksitarkistus vuonna 2018 kuluttajahintaindeksin muutosta vastaavasti, mikä vähentää kunnallisveron tuottoa arviolta 77 milj. eurolla. Työn verotusta kevennetään yhteensä 300 milj. eurolla, mistä kuntien osuus on 105 milj. euroa. Tuloverolakiin lisätään säännös, jonka mukaan työntekijälle ei synny veronalaista tuloa työnantajan kustantamasta ja intressissä olevasta koulutuksesta. Toimenpiteellä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta ansiotuloveron kertymään. Verovapaiden matkakustannusten korvausten maksamisessa sovellettavaa kahden vuoden tilapäisyyden aikarajaa pidennetään kolmeen vuoteen, toimenpiteellä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta ansiotuloveron kertymään. Asuntolainan korkojen vähennyskelpoisen osuuden pienentämistä jatketaan hallitusohjelman mukaisesti siten, että vuonna 2018 asuntolainan koroista on vähennyskelpoista 35 prosenttia. Määräaikaisen lapsivähennyksen voimassaolo päättyy vuoden 2017 lopussa.

Yhteensä muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 26 milj. eurolla vuonna 2018. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien verotulome-nytykset kompensoidaan täysimääräisesti.

Kiinteistövero

Hallitusohjelman mukaan kiinteistöveroa korotetaan hallituskaudella vuosittain siten, että kiinteistöveron tuotto kasvaa yhteensä 100 milj. eurolla eli noin 25 milj. euroa vuosittain. Tämän korotusohjelman lisäksi hallitus on erillisellä päätöksellä korottanut veroa 50 milj. eurolla vuonna 2017. Lisäksi vuodesta 2018 lähtien usean tuulivoimayksikön muodostamaan tuulivoimapuistoon kunta voi tiettyissä tapauksissa soveltaa voimalaitoksen kiinteistöveroprosenttia. Kiinteistöveroa korotetaan vuodelle 2018 aikaisempien päätösten lisäksi 25 milj. eurolla, jolla kompensoidaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisen vaikutusta. Korotukset yhteensä vuonna 2018 ovat siten 55 milj. euroa.

Yhteisövero

Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotetaan 60 milj. euroa vuoden 2018 tasossa arvioituna korottamalla jako-osuutta 1,03 prosenttiyksiköllä vuodesta 2018 lähtien. Jako-osuuden korotus kompensoi osaltaan varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta aiheutuvaa tulomenetystä kunnille.

Maksuperusteiden muutokset

Pieni- ja keskituloisten sekä monilapsisten perheiden varhaiskasvatusmaksuja alennetaan vuodesta 2018 alkaen syksyllä 2017 annettavan hallituksen esityksen mukaisesti.

Talousarvioesitykseen liittyvien veroperustemuutosten vaikutus kuntien verotuloihin vuonna 2018 (milj. euroa)

Veroperusteiden indeksitarkistus	-77
Työn verotuksen keventäminen	-105
Asuntolainan korkovähennyksen supistaminen	13
Lapsivähennyksen voimassaoloajan päättyminen	38
Kiinteistöveron korotus hallitusohjelman mukaisesti	25
Kiinteistöveron korotus varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensoimiseksi	25
Tuulivoimapuistojen kiinteistövero	5
Kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotus (varhaiskasvatusmaksukompensaatio)	60
Varainsiirtoveron poistaminen tiettyissä yhtiömuodon muutoksissa	1
Yhteensä	-15

Lisätietoa verojen ja valtionapujen muutoksista löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta:

[Kuntatalousohjelma \(syksy 2018, kohta 2.1\)](#)

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Sairaanhoitopiiri budjetoï keväällä alustavaksi Turun maksuosuudeksi 224 322 688 € vuodelle 2018. Turun kaupungin fuusioïdun psykiatrian toiminnan talousarviovaikutukset on otettu huomioon sairaanhoitopiirin vuoden 2018 Turun maksuosuusarviota laadittaessa. Sairaanhoitopiirin vuoden 2016 tilinpäätös osoitti 13,3 M€:n ylijäämää, jolla katettiin 8,9 M€:n kumulatiivinen alijäämä, ja taseeseen 31.12.2016 jäi kumulatiivista ylijäämää 4,37 M€.

Sairaanhoitopiirin hallitus hyväksyi vuoden 2018 talousarvioraamin reunaehdoksi, että jäsenkuntien maksuosuuksien muutos voi olla enintään 1,6 % ennen Turun psykiatrian fuusiovaikutuksia talousarviosta 2017 ja että talousarvio laaditaan 4,37 M€ alijäämäiseksi ja että asiakasmaksuja korotetaan edellisen 1.2.2016 voimaan tulleen asiakasmaksukorotuksen jälkeen tapahtuneella indeksitarkistuksella 1.1.2018 lukien. Sairaanhoitopiirin talousjohdon kanssa käydyssä neuvottelussa kävi ilmi, että laadittava sairaanhoitopiirin 2. osavuositarkistus osoittaa n. 12 M€ ylijäämä kuluvalle vuodelle ja hallitukselle esitettäneen 10 M€:n hinnanalennuksia. Tämän jälkeen jäsenkuntalaskutus alittaisi 4 M€ talousarvionsa, mutta Turun osalta vain 0,1 M€, joka on jo toteutettu loka-joulukuun tasaerälaskutuksen tarkistuksessa. Turun luovutettu psykiatria tulee alittamaan talousarvionsa n. 1,5 M€, mutta

vastaavasti siirtoviivepäivämaksuja kertynee saman verran ylittäen talousarvion, sillä sairaanhoitopiiri ei budjetoï siirtoviivepäivätuottoja.

Turun 3. osavuositarkistukseen valmistelu on käynnissä, mutta alustavan ennusteen mukaan sairaanhoitopiirin maksuosuus tulee ylittymään n. 3,4 M€. Ennusteeseen sisältyy 0,35 M€ KanTa-palvelumaksuja, joita ei ole huomioitu aiemmissa ennusteissa. Psykiatrian liikenneuovuksen jälkeen vuoden 2017 tarkistettujen talousarvioiden ero on ollut 3,1 M€.

Avohoitokäyntien 2,1 %:n lisääntyminen ja sairaalahoitokasojen 0,5 % vähentyminen vuonna 2018 kuluvan vuoden ennusteeseen nähden perustuu lääketieteen kehitykseen, missä yhä vaativampia hoitoja voidaan toteuttaa polikliinisesti. Vuodentakaiseen tilanteeseen nähden tämä kehityssuunta on kuitenkin hidastunut.

Turun takavuositien ongelmana on ollut suuri jatko- hoitoa odottavien potilaiden määrä sairaanhoitopiirissä. Kun vuonna 2014 siirtoviivemaksuihin käytettiin vielä 4,7 M€ ja 2,0 M€ vuonna 2015, niin vuodelle 2016 asetettu siirtoviivepäivien vähentäminen toteutui tavoitteiden mukaan, ja siirtoviivepäiväkustannukset puolittuivat 1 M€:n tasolle vuonna 2016. Vuoden 2017 tavoitteeseen, siirtoviiveen muuttuminen alle 3 vrk:n järjestelyjonoksi ja siirtoviivemaksujen puolittuminen vuodesta 2016, ei tulla pääsemään. Elokuun 2017 lopun tilanteessa siirtoviivepäivämaksuja oli kertynyt jo enemmän kun vuonna 2016 yhteensä.

Vuoden 2017 talousarvion tasapainottamiseksi on jatkettu merkittäviä toimenpiteitä mm. tekemällä psykiatrisen erikoissairaanhoidon liikenneuuvutus sairaanhoitopiirille 1.5.2017 lukien. Sosiaali- ja terveyslautakunta on käynnistänyt valmistelun pienten poliklinikoiden tiiviimmästä yhteistyöstä tai siirtämisestä sairaanhoitopiirille.

Sairaanhoitopiirin investointisuunnitelman suurin yksittäinen hanke myös vuonna 2018 on U-sairaalan korvaavien tilojen rakentaminen (T3-hanke). Sen rakentamis- ja hankintakustannukset ovat esityksen mukaan yhteensä 157,4 M€ (vuoden 2017 talousarvion mukaan). Hanke toteutetaan sairaanhoitopiirin hallituksen linjauksen (16.9.2014 § 112) mukaisesti rahoitusleasingina. Hankkeen aikataulu tulee viivästyämään alkuperäisestä rakennusteknisten ongelmien johdosta.

Sote- ja maakuntauudistus

Suomen hallitus päätti neuvottelussaan 5.7.2017, että sote- ja maakuntauudistus tulee voimaan 1.1.2020 alkaen. Tällöin sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyy maakunnille. Maakuntavaalit järjestetään lokakuussa 2018.

Hallitus antaa eduskunnalle uuden esityksen valinnanvapauslaiksi alkuvuonna 2018. Maakunta-, sote- ja valinnanvapauslait käsitellään eduskunnassa yhtäaikaaisesti keväällä 2018. Tällöin lait voisivat tulla voimaan kesällä 2018.

TURUN KAUPUNGIN ORGANISAATIO JA TURKU-KONSERNI

Turun kaupungin organisaatio

Turun kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää kaupunginvaltuusto. Valtuutetut ja heidän varajäsenensä valitaan joka neljäs vuosi toimitettavissa kunnallisvaaleissa. Turun kaupunginvaltuustossa on kaudella 2017 - 2021 yhteensä 67 valtuutettua. Valtuutettujen määrä on kuntalaissa sidottu kaupungin asukasluukuun.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana vuoden 2017 syksyllä toimii Elina Rantanen (vihr), 1. varapuheenjohtajana Pentti Huovinen (kok), 2. varapuheenjohtajana Seppo Lehtinen (sd), 3. varapuheenjohtajana Sauli Saarinen (vas) ja 4. varapuheenjohtajana Alas Ali (kesk).

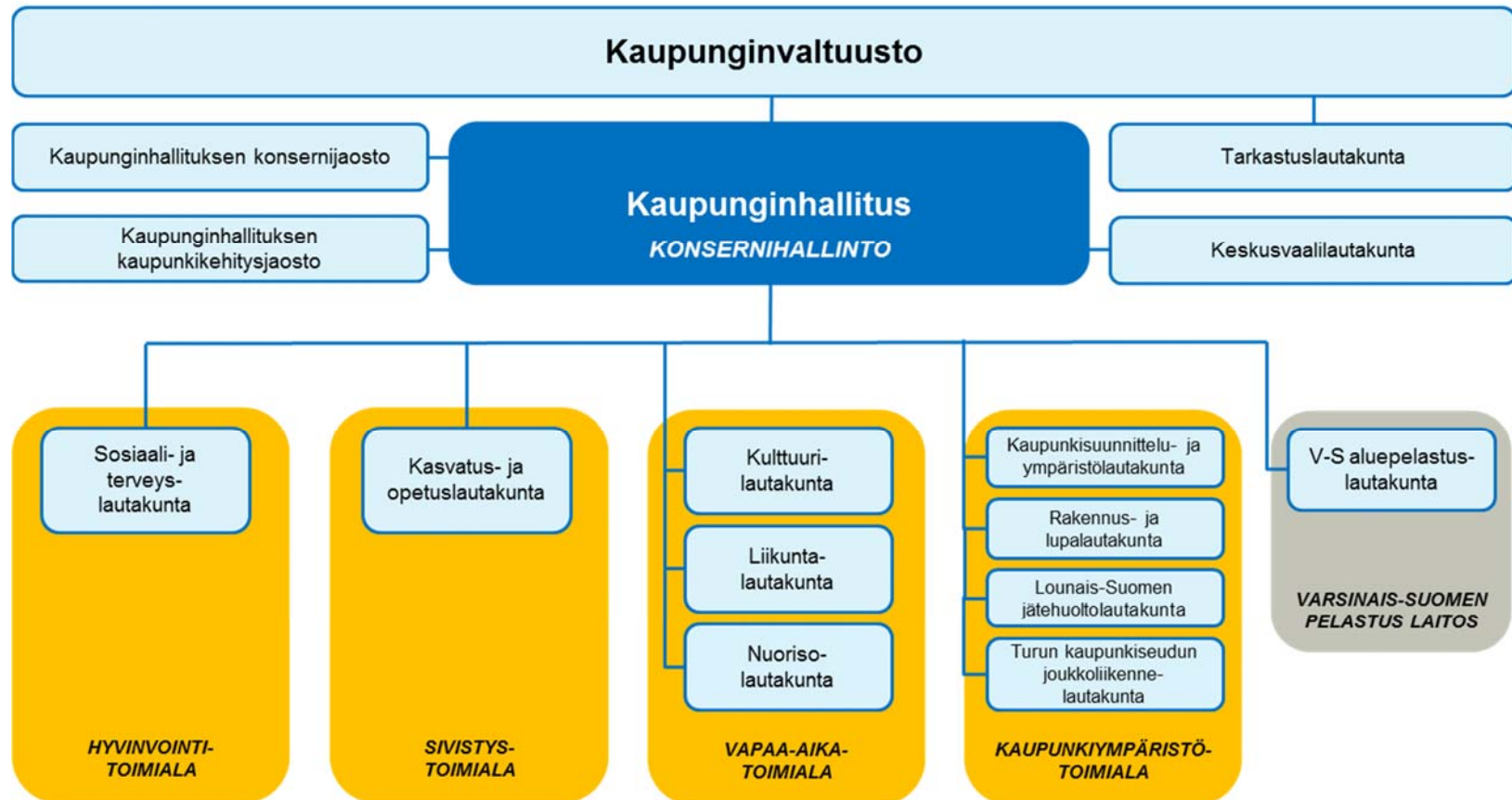
Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä toimeenpanee valtuuston päätökset. Kaupunginhallituksessa on 14 valtuuston valitsemaa jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee kaupunginhallituksen jäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana vuoden 2017 syksyllä toimii Lauri Kattelus (kok). Ensimmäisenä varapuheenjohtajana toimii Jukka Vornanen (vihr) ja toisena varapuheenjohtajana Toni Eklund (sd).

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen poliittiset voimasuhteet vuoden 2017 syksyllä:

	Valtuusto	Hallitus
Kansallinen kokoomus	17	4
Vihreä liitto	14	3
Suomen sosialidemokraattinen puolue	12	3
Vasemmistoliitto	12	2
Perussuomalaiset	3	1
Ruotsalainen kansanpuolue	3	1
Suomen Keskustapuolue	3	0
Siniset	2	0
Suomen Kristillisdemokraatit	1	0

Turun kaupungin toimielimet

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Turku-konserni

Kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallituksen konsernijaosto. Hallintosäännön luvun 2 kohdan 4 mukaan Kaupunginhallituksen konsernijaosto Kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii kaupunkikonsernin konserniohjauksen ja -valvonnan täytäntöönpanosta sekä niiden toimivuudesta. Konsernijaosto tekee esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista, tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä muista yhteisöjen sekä säätiöiden toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Lisäksi konsernijaosto ohjaa, seuraa ja valvoo kaupungin tytäryhteisöjen ja -säätiöiden toimintaa sekä niille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Konsernin yhtiöt jaetaan strategisiin ja operatiivisiin yhtiöihin.

Strategiset yhteisöt vuonna 2018 ovat:

Strategiset tytäryhteisöt

Oy Turku Energia - Åbo Energia Ab
Turun Seudun Vesi Oy

Turun Seudun Puhdistamo Oy
Turun Seudun Rakennustekniikka Oy
Arkea Oy
Kuntec Oy
Turku Science Park Oy
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy
Turun Kaupunginteatteri Oy
Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut Oy
TVT Asunnot Oy
Turku Touring Oy
Koy Turun Monitoimihalli
Turun Kaupunkiliikenne Oy
Turun Satama Oy
Lännen Tekstiilihuolto Oy
Turun Ylioppilaskyläsäätiö
Forum Marinum - säätiö
Turun Aikuiskoulutussäätiö
Turun Ammattikorkeakoulu Oy
Turun Vesihuolto Oy

Strategiset osakkuusyhtiöt

Turun TeknologiaKiinteistöt Oy
Logomo Oy (konserni)
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Organisaatiomuutokset ja omistusjärjestelyt

Turku-konserniin kuului Turun kaupunki emoyhteisönä sekä 49 tytäryhtiötä, 7 säätiötä ja 29 osakkuusyhteisöä. Turku-konsernin konsernitilinpäätökseen yhdistellään lisäksi 4 kuntayhtymää.

Uutena yhtiönä vuoden alussa aloitti Turun Vesihuolto Oy, jolle Turun Vesiliikelaitoksen liiketoiminta luovutettiin 1.1.2017 alkaen. Turun Vesihuolto Oy on kaupungin kokonaan omistama tytäryhtiö. Muilta osin kaupunkikonsernin rakenne ja yhtiöomistukset säilyivät pääosin ennallaan.

TURUN KAUPUNGIN KEHITTÄMINEN JA KÄRKIHANKKEET

Turun kaupungin kehittämisen lähtökohdaksi toimivat Turku 2029 -kaupunkistrategian visio ja päämäärät sekä strategisten ohjelmien linjaukset. Strategiset ohjelmat sisältävät yhteensä 41 linjausta.

Turun sijainti joen, meren ja saariston äärellä tarjoaa ainutkertaisen vetovoimatekijän kaupungin kasvulle. Vetovoimaisuutta vahvistaa arvokas ja monimuotoinen luonnonympäristö sekä Suomen vanhimman kaupungin historiallinen rakennettu ympäristö. Näitä vahvuuksia hyödyntäessään kaupunki kantaa vastuunsa niin luonnon kuin kulttuuriympäristönkin säilymisestä.

Kaupungin toiminnan päämääränä on kaupunkilaisien kestävä hyvinvointi. Väestön ikääntyminen, työttömyys, hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasaantuminen ja resurssien oikea kohdentaminen ovat esimerkkejä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista, joiden ratkaiseminen edellyttää kokonaisvaltaista toimintatapojen muutosta. Kaupungin palvelurakennetta on muutettava siten, että kallis erityistyö ja korjaava työ vähenevät ja toimintaa suunnataan mahdollistavaan ja ehkäisevään työhön. Palvelumuotoilulla parannetaan erityisesti paljon palveluja käyttävien palveluketjuja. Kun investoidaan oikealla tavalla ehkäiseviin, tarpeenmukaisesti monialaisiin ja yhteen sovitettuihin palveluihin, syntyy sekä hyvinvointihyötyjä että taloudellisia säästöjä.

Palvelut järjestetään vaikuttavien palveluketjujen avulla siten, että asiakaspalvelu on toiminnan keskiössä. Palveluja toteutetaan kiinteässä ja laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Turun alueella on monipuolinen elinkeinorakenne, jonka tukena on laadukkaat ja joustavat yritys- ja innovaatiopalvelut. Paras tapa hoitaa työllisyyttä on kehittää ja tukea yritysten syntyä, kilpailukykyä ja kasvua, jolloin työvoimalle syntyy aitoa ja pysyvää kysyntää. Turun logistinen sijainti EU:n TEN-T (Trans European Network) runkoverkossa ja osana Tukholmasta, Turun ja Helsingin kautta Pietariin ulottuvalla kasvuvyöhykkeellä tarjoaa kaupungille mahdollisuudet kehittyä merkittävänä logistisena solmukohtana.

Turun erityisenä vahvuutena ovat laadukkaat yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut oppilaitokset. Ne tukevat kaupungin jatkuvaa uudistumista luomalla pohjaa laaja-alaiselle osaamiselle ja luovuudelle. Turun 40 000 opiskelijaa ovat merkittävä potentiaali kaupungille ja sen yrityksille.

Matkailu- ja kongressikaupunkina kehittymisen näkökulmasta Turun historia, kulttuuripalvelut, tapahtumatoiminta, saaristo, merellisyys ja joki ovat merkittäviä vetovoima- ja elinvoimatekijöitä.

Tuottavuus voi kasvaa ainoastaan toimintatapoja muuttamalla. Kaupungin uudistumisen lähtökohdaksi ovat toiminnan läpinäkyvyys ja tietoon perus-

tuva johtaminen, joita tuetaan ajanmukaisilla tietojärjestelmillä. Tämän vuoksi kaupunki haluaa tuntea asukkaansa ja asiakkaansa paremmin. Keskeisiä elementtejä tuottavuuden parantamisessa ovat lisäksi kaupungin tilojen käytön tehostaminen, aktiivinen omistajaohjaus ja tukipalvelujen tuoteistaminen. Yhteiset pelisäännöt varmistavat kaupungin voimavarojen tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön.

Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta.

Uudistamalla palveluja laajalla innovaatioyhteistyöllä avoimuuden periaatteita noudattaen kaupunki edistää myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja palvelumuotojen syntymistä. Jotta kehittäminen olisi tehokasta, tarvitaan kaupunkitasolla yhteisiä menetelmiä ja työvälineitä, joilla kehittämistä hallitaan.

Aktiivinen rakentaminen, joka tarkoittaa sekä määrätietoista uudisrakentamista, että täydennysrakentamista, on aina ollut eräs kasvavan kaupungin tunnusmerkeistä. Kaupungin kehittäminen laajoina kokonaisuuksina tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä ja asukkaiden viihtyvyyttä.

Ilmastotietoinen kaupunkikehitys edellyttää entistä kestävämpää rakentamista ja uudenlaista innovatiivisuutta kaikessa toiminnassa aluesuunnittelusta korjausrakentamiseen. Tämän ymmärryksen ja osaamisen arvo korostuu tulevaisuuden yhdyskuntarakennetta luotaessa.

Kaupungin kärkihankkeet

1. Keskustan kehittäminen

Kaupunginhallitus käynnisti päätöksellään 2.5.2016, § 177 Keskustan kehittämisen kärkihankkeen. Hankkeen tavoitteena on kaupunkikeskustan elinvoiman turvaaminen ja uudistaminen.

Kärkihankkeen käynnistämisen jälkeen kaupunginhallitus nimesi päätöksellään 19.9.2016 § 372 monialaisen työryhmän vision laatimiseksi. Ryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuskeskuksen professori Markku Wilenius.

Työryhmä on saanut työnsä valmiiksi ja luovuttanut Keskustavisio 2050 asiakirjakokonaisuuden kaupungille 14.8.2017.

Keskustavisio 2050 tuodaan syyskauden 2017 aikana luottamusmieskäsittelyyn. Tavoitteena on laatia visioon liitteeksi toimenpidesuunnitelma / ohjelma jonka avulla on mahdollista edetä kohti visiossa esitettyä keskustan kehittämisen tavoitetilaa. Luottamusmieskäsittelyn linjausten ja päätösten mukaisesti lähdetään toimeenpanoa edistämään.

Keskustavisio 2050 tulee toimimaan keskustan kehittämisen lyhyen-, keskipitkän- ja pitkän aikavälin strategisen- ja operatiivisen suunnittelun ja toteutuksen ohjausasiakirjana. Keskustavisio 2050 on kytketty ja toteuttaa kaupunkistrategiaa.

2. Turun kampus ja tiedepuisto

Kaupunginhallitus on 25.4.2016 § 163 päätöksellään käynnistänyt Turun kampus ja tiedepuisto kärkihankkeen. Hankkeella tavoitellaan kunnianhimoista alueen älykaupungin toiminnallista konseptiä, maankäytön, asumisen, rakentamisen ja liikenteen suunnitelmaa sekä palveluiden ja elinkeinotoiminnan yhdistämistä fyysisen ympäristön toteutukseen. Keskeinen elementti on alueen logistinen saavutettavuus - erityisesti tunnin juna -hanke, jolla kampus- ja tiedepuistoalue kytkeytyy vahvasti pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueeseen.

Kampus ja tiedepuisto hanketta on edistetty 2016-2017 aikana vahvassa yhteistyössä eri sidosryhmien ja kumppaneiden kanssa. Hankkeen tiimoilta on järjestetty Turku Future Forumien työpajasarja, joiden avulla on haettu palveluiden ja kaupunkirakenteen kehittämisideoita ja ajatuksia sekä osallistettu hankkeeseen kaikkia kaupungin käyttäjiä. Lisäksi prosessissa on avainkumppaneiden kanssa työstetty yhteinen visio tavoitteineen.

Kampus ja tiedepuiston kehittämisvisio sekä masterplan tullaan julkaisemaan marraskuun 2017 aikana.

Hankkeen kannalta olennaista on kumppanuusajattelu sekä kytkeä hankkeeseen monipuolinen korkeakoulu- ja yritysmaailman innovatiivisuus. Monipuoliselle älykaupungin kokeilu-, kehitys-, ja tutkimustoiminnalle kärkihanke tarjoaa näyteikkunan ja houkuttelevan kehitysalustan. Hankkeessa haetaan yhdessä tekemisen ja kumppanuuden mallisuorituksia.

Kärkihankkeen menestymistä tulevat osoittamaan alueelle kohdistuvat investoinnit, hankkeen avulla kehittyvä liiketoiminta ja syntyvät työpaikat sekä aluebrändin kansallinen ja kansainvälinen tunnistettavuus.

3. Smart And Wise Turku

Turun kaupunginvaltuusto päätti 14.11.2016 vuoden 2017 talousarvioehdotuksen hyväksymisen yhteydessä kaupungin uudesta kärkihankkeesta, jossa yhdistyvät hiilineutraalisuustavoite sekä Smart City -konsepti. Kaupungin strategisena tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta vuonna 2040. Tavoitteen saavuttamiseksi kaupunki vähentää kasvihuonekaasupäästöjään, lisää uusiutuvien energialähteiden osuutta energiatuotannossaan, parantaa energia-tehokkuutta sekä edistää kiertotaloutta. Keskeisenä mahdollistajana toimii digitalisaatio ja sen synnyttämä data, jonka merkitystä on alettu yhä laajemmin painottaa kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja kaupungin kilpailukyvyyn edistämässä

Kärkihanketta on tästä näkökulmasta valmisteltu kevään ja kesän 2017 aikana työnimellä Smart and Wise Turku. Nimivalinnalla kaupunki haluaa nostaa esille digitalisaation mahdollisuuksia kestävässä kaupungin ja sen palvelujen kehittämisessä (Smart City). Onnistuminen edellyttää kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja sidosryhmien saamista mukaan muutokseen. Palvelujen teknistyessä ja niiden käytön vaatiessa yhä kehittyneempiä taitoja kaupungin on huolehdittava siitä, että kaupunkilaisten osallisuutta tuetaan riittävästi (Wise City).

Kaupungin aiemmat kärkihankkeet *Digitaalisten palvelujen kehittäminen* ja *Palveluohjauksen uudistaminen* sulautetaan uuteen kärkihankkeeseen.

TALOUSARVIO- JA TALOUSSUUNNITELMAT

LUKUOHJEET:

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKATE ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

VIKATE osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus olisi riittävä.

TILIKAUDEN TULOS on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Määritelmä: $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate %:a poistoista:

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

RAHOITUSLASKELMA

TOIMINNAN RAHAVIRTA osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä *Tulo-rahoituksen korjaukset*. Korjaukset ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja. Investointien rahavirta -nimikkeen alla esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua **rahavarojen muutosta**.

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulo-rahoitus, %

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintamenot}$ (=käyttöomaisuusinvestointien hankintameno - investointien rahoitusosuudet)

Lainakanta 31.12.

Määritelmä: $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMAT

Taloussuunnitelman tuloksen muodostuminen

Kaupungin taloudellinen tilanne on ollut haastava viimeiset vuodet. Valtion toimenpiteet ja työttömyyden kustannukset ovat heikentäneet kaupungin taloutta viimeisten vuosien aikana. Erityisesti tulo-rahoituksen heikentymisen seurauksena kaupungin talous on päätenyt alijäämäiseksi.

Viime vuosille kirjatut kertaluontoiset erät ovat kuitenkin parantaneet virallista tilinpäätöstä ja kasvattaneet taseessa olevia kertyneitä ylijäämiä.

Taloussuunnitelman valmistelua ovat ohjanneet seuraavat linjaukset:

- Talous tasapainotetaan valtuuston päätöksen mukaisesti vuoteen 2018 mennessä.
- Tasapainottamisen tueksi painotetaan seuraavia tavoitteita:
 - Kasvun tukeminen
 - Tuottavuuden lisääminen
 - Ylläpidetään hyvää koulutustasoa
- Taloussuunnittelukaudella vuonna 2018 vuosikate kattaa investointien poistot.
- Nettovelka kasvaa maltillisesti; tavoitteeksi vuodelle 2018 asetetaan 203 miljoonaa euroa.

Kaupungin oman henkilöstön ansiokkaan työn seurauksena viime vuosien toimintamenojen kehitys on kyetty pitämään maltillisena. Tämän kehityksen säilyttäminen on tärkeää myös tulevaisuudessa.

Valmisteltu taloussuunnitelma kattaa osan tavoitteista, mutta yleisen taloustilanteen kehitys ja viimeistään kilpailukykysovimuksen aiheuttama tulo-rahoituksen romahdus ei mahdollistanut kaikkien tavoitteiden saavuttamista.

Kilpailukykysovimuksen vaikutukset perustuvat arvioihin ja erilaisiin valtion sekä kuntaliiton valmis-telemiin laskelmiin. Todelliset vaikutukset alkavat näkyä vuoden vaihteesta lukien. Osa valtion tekemistä julkisen talouden tasapainottamiseen tähtää-vistä toimenpiteistä ovat siinä mielessä poikkeuk-sellisia, että kuntien tulo-rahoitusta leikataan arvi-oihin perustuen eikä säästön todellisesta toteutu-misesta ole varmuutta. Toisaalta tämä korostaa kuntien vastuuta julkisen talouden tasapainottami-ssa.

Suomen Kuntaliitto selvitti kesäkuussa 2017 halli-tusohjelman keskeisimpien kuntatalouteen kohdis-tuvien toimenpiteiden vaikutuksia kunnissa ja kun-tayhtymissä. Lisäksi kyselyssä selvitettiin kilpailu-kykysovimuksen toimeenpanoa ja kuntien omia so-peutustoimia.

Saatujen vastausten perusteella hallitusohjelman liitteen 6 sopeutustoimet eivät ole vielä edenneet kuntakentässä odotetulla tavalla. Vastausten pe-rusteella näyttää siltä, että säästötavoitteesta to-teutuisi vain noin kolmannes. Muun muassa omais- ja perhehoidon kehittämisen ja erikoissairaanhoi-don keskittämisen osalta toimeenpano on toisaalta vielä kesken tai niin alkuvaiheessa, että syntyvien

kokonaissäästöjen arviointi ei ole mahdollista. Hal-litusohjelmaan kirjattujen säästöjen lisäksi kun-nissa on lisäksi tehty merkittävästi omia talouden sopeutus-päätöksiä liittyen muun muassa palvelu-verkkoon, henkilöstön määrään ja toimitilojen käyttöön.

Taloussuunnitelmakauden suurimmaksi haasteeksi onkin muodostunut työllisyyden ohella tulo-rahoi-tuksen heikko kehitysennuste. Asiat ovat sidoksissa toisiinsa ja toimintaympäristön kehitysnäkymät voidaan nähdä Turun seutukunnassa lupaavina. Vuoden 2017 aikana voidaan jo todeta positiivisia heijasteita myös kaupungin talouteen.

Vuoden 2018 toimintatuottoja laskevat mm. maan-käyttösopimuskorvauksiin ennakoitu lasku. Tilanne saattaa muuttua ensi vuoden aikana, joten sunni-telmaa tulee arvioida uudelleen ensi vuoden ai-kana.

Käyttötalouden nettomenojen kehitys on ollut mal-tillista viime vuosina. Toimialat ovat tehneet ansio-kasta työtä talouden tasapainottamiseksi. Viime vuosien kehitys on antanut mahdollisuuden kaupun-gin talouden tasapainoon.

Kaupunginvaltuusto vahvisti toukokuussa 2017 net-tokäyttömenojen suunnitteluluvut vuosille 2018-2021. Talousarvioesityksessä kevään suunnittelulu-kuihin on tehty kaksi teknistä muutosta. Kiinteistö-liikelaitoksen ja ympäristötoimialan yhdistämisen

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

seurauksena toimialat käsitellään yhtenä kokonaisuutena (kaupunkiympäristötoimiala) ja tilapalvelut on siirretty omaksi palvelukeskukseksi kaupunginhallituksen alle.

Toinen tekninen muutos liittyy kilpailukykysovimuksen vaikutusten huomioimiseen. Tähän liittyvät tarkistukset tehtiin keskitetysti konsernihallinnon toimesta.

Annetuista talousarvioehdotuksista vähennettiin kilpailukykysovimuksen välittömät henkilöstömenoihin liittyvät vaikutukset, jotka vähennettiin toimintamenoista. Kilpailukykysovimukseen liittyvän työnantajamaksuallennuksen kokonaisvaikutus on n. 3,7 miljoonaa euroa.

Toimialat esittivät annettuun suunnittelulukuun muutoksia, jotka on huomioitu talousarvioesityksessä ja avattu kunkin toimielimen kohdalta löytyvästä "Muutokset"-taulukosta. Talousarvioesityksessä esitetään suunnitteluluvun ylittämistä nettomääräisesti 13,9 miljoonalla eurolla.

Talousarviossa vuoden 2017 toimintakatteeksi muodostuu 1 024,3 milj. euroa. Nettokäyttömenojen kasvu vuoden 2017 oikaistuun ennusteeseen verrattuna +2,1 prosenttia, jolloin rahankäyttö kasvaa n.

20,7 miljoonalla eurolla. Suunnitteluluvun päättämisen yhteydessä kasvuksi asetettiin +0,7 %.

Talouden tasapainotavoitteen saavuttamiseksi taloussuunnitelmavuosien 2019 - 2021 nettokäyttömenojen kasvuksi suunnitelmalukuja vahvistettaessa asetettiin hyvin maltillinen kasvu. Nettokäyttömenojen muutos vuosittain on +0,6 prosenttia vuonna 2019, +1,7 prosenttia vuonna 2020 ja +1,3 prosenttia vuonna 2021. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tiukan taloudenpidon lisäksi rakenteellisten ja tuottavuutta parantavien muutosten toteuttamista.

Suunnittelulukua laadittaessa verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) ennakoitiin laskevan voimakkaammin vuoden 2016 tasosta. Uusimmat ennusteet osoittavat verorahoituksen toteutuvan merkittävästi ennakoitua parempana. Suurimmat tekijät ennusteen muuttumiseen ovat yksityisen sektorin palkkasumman kehitys, työllisyyden parantuminen sekä yhteisöverotuottojen oletettua voimakkaampi kasvu. Talousarvioesityksessä verorahoituksen ennustetaan kehittyvän vuoden 2017 laskun jälkeen maltillisesti. Kilpailukykysovimuksen määräaikaisten vaikutusten päätyminen näkyy vuoden 2020 verotulojen kasvuennusteessa.

Rahoitustuottojen ja -kulojen nettomääräksi vuodelle 2018 arvioidaan 35,1 miljoonaa euroa. Nykyisen tason säilyttäminen taloussuunnitelmakaudella arvioidaan mahdolliseksi, mutta itsestäänselvytenä sitä ei voi pitää.

Kaupungin vuosikate on kertaluontoisten erien johdosta vuonna 2017 poikkeuksellinen. Mikäli vuoden 2017 vuosikate vertailukelpoistetaan huomioimalla kertaluontoisten erien (Turku 2029 -säätö ja yhteisöveron ylimääräinen tilitys) vuosikate heikkenee vuodelle 2018. Ennakoitua voimakkaammin kasvavat verotulot esitetään kohdennettavaksi palvelujen järjestämiseen, joten vuosikate säilyy suunnitellulla tasolla. Vuoden 2018 vuosikate on 24,9 miljoonaa euroa, joka on euromäärä, joka tulo-rahoi-duksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen.

Vuoden 2018 tilikauden alijäämäksi muodostuu -26,3 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmakauden lopulla alijäämä supistuu ja suunnitelmakauden viimeisenä vuonna tavoitellaan 2,7 miljoonan euron ylijäämää. Taloussuunnitelman ensimmäiset vuodet ovat alijäämäisiä ja koko taloussuunnitelmakauden aikana kertyneitä ylijäämiä syödään 46,6 miljoonaa euroa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Talousarvion tuloslaskelma

(1.000 €)	TOT 2016*	TAM 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Myyntituotot	158 168	153 017	153 386	153 260	154 853	156 409
Maksutuotot	69 816	74 505	65 984	71 163	72 594	73 704
Tuet ja avustukset	33 538	27 947	24 395	23 608	23 835	24 102
Vuokratuotot	159 074	159 709	164 546	163 473	165 379	167 836
Muut toimintatuotot	23 801	22 736	21 959	21 520	21 940	22 375
TOIMINTATUOTOT	444 398	437 914	430 270	433 024	438 600	444 427
Valmistus omaan käyttöön	2 437	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Henkilöstökulut	517 778	504 758	499 439	501 400	511 562	518 526
Palvelujen ostot	605 213	636 921	649 700	649 749	656 507	664 309
Asiakaspalvelujen ostot	296 865	314 193	322 321	323 936	331 715	336 359
Muiden palvelujen ostot	308 348	322 728	327 379	325 813	324 791	327 950
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	53 875	44 902	51 015	51 182	52 113	52 872
Avustukset	107 715	103 672	88 366	87 883	89 570	90 865
Vuokrat	163 681	162 490	174 029	173 902	177 223	179 658
Muut toimintakulut	-1 820	21 925	-6 365	1 362	1 442	1 459
TOIMINTAKULUT	1 446 442	1 474 668	1 456 184	1 465 478	1 488 418	1 507 689
TOIMINTAKATE	-999 607	-1 035 144	-1 024 304	-1 030 844	-1 048 207	-1 061 653
Verotulot ja valtionosuudet	1 012 361	976 900	1 014 100	1 029 800	1 060 100	1 080 400
Rahoitustuotot ja -kulut	48 596	47 140	35 106	34 800	34 600	35 700
VUOSIKATE	61 350	-11 104	24 902	33 756	46 493	54 447
Poistot ja arvonalentumiset	51 866	52 027	53 047	53 200	53 400	53 600
Satunnaiset tuotot ja kulut	-1 500	22 349	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	7 984	-40 782	-28 145	-19 444	-6 907	847
Varausten ja rahastojen muutokset	16 860	16 304	1 804	1 804	1 804	1 804
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	24 844	-24 477	-26 341	-17 639	-5 103	2 651

*) Vesilaitoksen johtokunnan luvut on eliminoitu vuodesta 2016

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Tuloslaskelman tunnusluvut	TOT 2016*	TAM 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Toimintatuotot - muutos-% ed. vuodesta		-1,5 %	-1,7 %	0,6 %	1,3 %	1,3 %
Toimintakulut - muutos-% ed. vuodesta		2,0 %	-1,3 %	0,6 %	1,6 %	1,3 %
Toimintakate - muutos-% ed. vuodesta		3,6 %	-1,0 %	0,6 %	1,7 %	1,3 %
Toimintatuotot / toimintakulut	30,7 %	29,7 %	29,5 %	29,5 %	29,5 %	29,5 %
Vuosikate / poistot -%	118,3 %	-21,3 %	46,9 %	63,5 %	87,1 %	101,6 %
Vuosikate / asukas	327,09	-58,63	130,24	174,90	238,67	276,94
Asukasmäärä 31.12.	187 564	189 400	191 200	193 000	194 800	196 600

Verotulot ja valtionosuudet

Kuntaliiton arvion mukaan veropohjan ennakoidaan kehittyvän positiivisesti sekä kunnallisveron että yhteisöveron osalta. Kaupungin ja Kuntaliiton näkemys kaupungille tilitettävän kunnallisveron kehityksestä on parantunut viime keväästä.

Vuosi sitten kunnallisverojen arvioitiin laskevan n. -2,0%. Verotettavat ansiotulot ovat kehittyneet kuitenkin kehittyneet tänä vuonna oletettua paremmin, minkä seurauksena laskun arvioidaan olevan n. -1,4 %. Yksityisen sektorin palkkasumman sekä työllisyyden parantumisen arvioidaan olevan merkittävimmät tekijät tilanteen parantumiseen.

Ensi vuonna ansiotulojen arvioidaan kasvavan 2,5 %. Tuloihin tehtävät vähennykset kasvavat hieman, mikä korottaa vähennysastetta ja siten vähentää kunnalle tilitettävää osuutta. Tämän lisäksi kaupungin jako-osuus laskee hieman. Näiden tekijöiden seurauksena kunnalle tilitettäviä verotulojen

arvioidaan pysyvän vuoden 2017 tasolla. Kaupungin näkemys on kuitenkin aina ollut hieman Kuntaliiton arviota positiivisempi ja tästä tämän seurauksena taloussuunnitelmassa kunnallisverotulojen arvioidaan kasvavan 1,0 %.

Taloussuunnitelmakaudella kunnallisverojen arvioidaan kehittyvän ensi vuotta voimakkaammin. Vuonna 2020 kunnallisverotuottoja kasvattaa julkisen sektorin määräaikaisen lomarahaleikkauksen päättyminen. Tämän jälkeen palataan jälleen normaaliille tasolle.

Efektiivinen kunnallisveroaste on heikentynyt viimeisten vuosien aikana pääasiassa valtion tekemien päätösten johdosta ja taloussuunnitelmakaudella 2018-2021 sen arvioidaan pysyvän n. 14% tunteumassa.

Yhteisöveron perusteena oleva tulo on kehittynyt kuluvana vuonna oletettua voimakkaammin. Tämän

lisäksi alkuvuonna on tehty vuoden 2016 verotukseen liittyen toukokuussa tuli siis huomattava yksittäinen ennakontäydennysmaksu, josta kuntien osuus oli reilu 200 miljoonaa euroa. Turulle on maksettu jako-osuuden mukainen osuus. Tilitys korottaa kuluvan vuoden yhteisöverotuloja merkittävästi. Kyse on kuitenkin kertaluontoisesta erästä. Kyseisellä yksittäistapauksella saattaa olla merkittäviä vaikutuksia seuraavien vuosien kunnittaisiin jako-osuuksiin riippuen siitä missä kunnissa kyseisellä yrityksellä on toimipaikkoja. Suuri yksittäiserä nostaa sijainti kuntien jako-osuuksia ja toisaalta laskee muiden kuntien jako-osuuksia vuosille 2018 ja 2019.

Turun kannalta pahimmassa tapauksessa kyseisellä yrityksellä ei ole toimipaikkaa Turussa, minkä seurauksena jako-osuutemme laskee. Tällöin jako-osuutemme heikentyy, emmekä saa voimakkaan kasvun aikana normaalia osuuttamme yhteisöverotuloista. Ylimääräisen tilityksen lopulliset vaikutukset selviävät loppuvuoden aikana.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuus nousee vuodelle 2017 varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensaaation seurauksena. Korotuksella tavoitellaan kuntien yhteisöverotulojen kasvua 60 miljoonalla eurolla. Kuntien yhteisöveron ryhmäosuuden muutoksen suuruus (1,01 %-yks.) vuodelle 2018 on tarkentunut ja ryhmäosuus on uusimman tiedon mukaan 31,35 %.

Kertaluontoisen ylimääräisen tilityksen johdosta Turun kaupungin yhteisöverotulojen ennakoidaan hieman laskevan vuonna 2018. Taloussuunnitelmassa yhteisöverotulot on arvioitu toteutuvan hieman Kuntaliiton arviota positiivisemmin.

Kiinteistöveron perusteina olevia maa-alueita sekä rakennuksia on vaikea ennakoida taloussuunnitelmakaudella, joten veroennusteet rakentuvat viimeisimmän tilastoidun tiedon varaan. Yleisen kiinteistöveron alaiset maa-alueet ja rakennukset ovat kasvaneet voimaikkaimmin viimeisten vuosien aikana, kun taas vakituisten asuinrakennukset kehitys on huomattavasti maltillisempaa.

Kiinteistöveroennusteessa on huomioitu hallituksen esitys (HE 133/2017) kiinteistöveron korotuksista vuosille 2018 ja 2019. Kiinteistöveroa korotetaan 50 miljoonalla eurolla vuodelle 2018.

Valtion esitys pakottaa veronsa alarajoilla pitäneet kunnat korottamaan veroprosenttejaan. Talousarvio on valmisteltu siten, että kiinteistöveroprosentit muutetaan hallituksen esityksen mukaan.

Vallitseva yleinen taloustilanne sekä vaikeasti ennakoitavat valtion tekemät toimet kuitenkin haastavat verotulojen kehittymisen arviointia. Ennusteet ensi vuoden tuloista ovat muuttuneet merkittävästi viimeisen muutaman kuukauden aikana. Tästä syystä taloussuunnitelmakauden lukuja tulee tarkentaa suunnitelmakauden aikana.

Turun veroprosentit 2017 ja 2018

Kunnallisveroprosentti on tällä hetkellä 19,50. Talousarvio 2018 on valmisteltu siten, että nykyiseen veroprosenttiin ei esitä korotusta vuodelle 2018.

Kiinteistöveroprosentit

Maan hallitus on linjannut, että yleisen kiinteistöveroprosentin ja muun kuin vakituisten asuinrakennuksen ala- ja ylärajoja korotetaan. Uudet vaihteluvälit ovat hallituksen esityksen perusteella 1,03 - 2,00 %.

Talousarvion valmisteltu siten, että kiinteistöveroprosentit muutetaan hallituksen esityksen mukaan.

Kaiken kaikkiaan koko verotuloarvio talousarviovuodelle 2018 on 758 milj. euroa.

Valtionosuudet

Valtionosuuksiin kohdistuu kuluvalle vuodelle useita muutoksia, joiden seurauksena valtionosuudet romahtavat vuonna 2017. Peruspalvelujen valtionosuuden osalta merkittävimpiä muutoksia olivat indeksikorotuksen muuttuminen negatiiviseksi

(+0,9 % → -0,7 %, -75 miljoonaa) sekä kilpailukyky-sopimukseen perustuva leikkaus (-356 miljoonaa). Peruspalvelujen valtionosuuden kuntakohtaiset muutokset lasketaan kapitaatioperusteisesti.

Merkittävimmät muutokset kuntien vuoden 2018 valtionosuusrahoituksessa johtuvat kilpailukyky-sopimuksesta (121 milj. euroa, -22 €/asukas) ja kustannustenjaon tarkistuksesta (-73 milj. euroa, vaikutus kuntakohtainen laskennallisten kustannusten suhteessa). Laskelmissa on otettu huomioon myös varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisen osittainen kompensointi valtionosuusjärjestelmän kautta (+25 milj. euroa, valtionosuusprosentissa +0,09 prosenttiyksikköä). Myös kuntatalousohjelmaan sisältyvät kuntien tehtävien ja velvoitteiden muutokset on otettu huomioon laskelmassa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuoden 2017 valtionosuutta vähennettiin usein perustein. Vuodelle 2018 OKM:n valtionosuusmääräraha on säilymässä lähes viime vuoden tasolla, mutta valtionosuuden sisällä perusteiden kesken on tapahtumassa muutoksia. Turun kannalta merkittävimpiä muutoksia; esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa (-0,8%), esi- ja perusopetuksen lisärahoitusta (-12%), lukiokoulutus (-2,5%), teatterit (+2%), orkesterit (-1%) ja museot (+2%).

Suomen valtionosuusjärjestelmässä tulopohjan taseus toteutetaan verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella, joka sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Nimensä mukaisesti taseus perustuu kunnan laskennalliseen verotuloon,

ja se joko lisää tai vähentää kunnalle myönnettyä valtionosuutta.

Tasauksen perusteena olevaan laskennalliseen verotuloon sisältyvät kunnan laskennallinen kunnallisvero ja kunnan osuus yhteisöveron tuotosta. Verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta laskettaessa käytetään koko maan keskimääräistä kunnallisveroprosenttia, eikä yksittäisen kunnan veroprosentin muutoksella ole täten vaikutusta kunnan saaman tasauslisän tai maksaman tasausvähennyksen määrään.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus kohdentuu Turulle lievästi negatiivisena, jolloin kaupungille maksettavaa valtionosuutta on vähennetty tasauksen määrällä. Lopulliset laskelmat saadaan vasta loppuvuoden aikana, joten taloussuunnitelmaan kirjatut arviot on syytä tarkistaa vuoden 2018 ensimmäisen osavuosisikatsauksen yhteydessä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Verotulot ja valtionosuudet

(1.000 €)	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	444 398	437 914	431 880	434 634	440 210	446 037
TOIMINTAKULUT	1 446 442	1 474 668	1 456 184	1 465 478	1 488 418	1 507 689
Toimintakate	-1 002 044	-1 036 754	-1 024 304	-1 030 844	-1 048 207	-1 061 653
Muutos-%		3,5 %	-1,2 %	0,6 %	1,7 %	1,3 %
Verotulot ja valtionosuudet						
Verotulot						
Kunnan tulovero	1 012 361	976 900	1 014 100	1 029 800	1 060 100	1 080 400
Kiinteistövero	737 041	724 100	758 000	776 000	806 700	828 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	607 016	590 000	606 500			
Koiravero	52 328	54 600	55 400			
Muut verot	77 697	79 500	96 100			
Valtionosuudet	0	0	0			
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilm)	0	0	0			
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtiono	275 321	252 800	256 100	253 800	253 400	252 400
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	242 443	220 000	217 600			
Rahoitusavustus	38 354	37 200	37 100			
Muut valtionosuudet	0	0	0			
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien	0	0	0			
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0			

Rahoituserät

Korkotuottojen ja -menojen sekä rahoitustuottojen ja -kulujen nettomääräksi vuodelle 2018 arvioidaan 35,1 milj. euroa. Nettoluku säilyy vuosina 2019 - 2021 lähes samana vaikka korollinen kokonaisvelkamäärä kasvaa.

Korkotulot ja korkomenot

Vuoden 2018 talousarviossa korkotuloja arvioidaan kertyvän tytäryhtiöiden antolainoista n. 21,3 milj. euroa. Suurimmat korkotulot tulevat TVT Asunnot Oy:stä, Oy Turku Energiasta, Turun Seudun sosiaali- ja terveystalvikiinteistöt Oy:stä, Turun Seudun Vesihuolto Oy:stä, Turun Teknologiakiinteistöt Oy:stä ja Turun Satama Oy:stä. Yhtiöittämissä seurauksena antolainoista saatava korkotulo kaupungille on viime vuosina noussut. Toisaalta eräiden tytäryhtiöiden lainojen korkoehdot aiheuttavat epävarmuutta, koska osaltaan tytäryhtiöiden lainojen korkoihin vaikuttaa tytäryhtiöiden tuloskehitys. Kassavarannosta ja vahinkorahastosta saatavaa korkotuloa on arvioitu kertyvän n. 1,5 milj. euroa,

vaikka nykyinen korkotaso on hyvin alhainen. Taloussuunnitelmakauden 2019 - 2021 osalta korkotulot antolainoista säilyy nykyisellä tasollaan tai nousee lievästi.

Vuoden 2018 talousarviossa ulkoisia korkomenoja arvioidaan olevan n. 7,8 milj. euroa. Korkotaso on tällä hetkellä edelleen hyvin alhainen ja merkittävä osa kaupungin korkokuluista on suojattu taloussuunnitelmakaudella. Keskimääräinen korko on n. 0,7 -0,9 %:n korollisesta kokonaisvelasta

Vuosina 2018 - 2020 korkomenot voivat jopa aleneta vaikka velkamäärä ja korot nousisivat lievästi lainojen korkean suojausasteen takia. Toisaalta korollisen velan kehittymiseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä.

Muut rahoitustulot ja rahoitusmenot

Rahoitustuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2018 n. 21 milj. euroa. Määrästä suurin osa eli 18 milj. euroa on arvio Oy Turku Energian maksamasta osingosta. Muita osinkotuloja tytäryhtiöiltä on vain n.

0,6 milj. euroa. Lisäksi tuloja muodostuu rahastojen saamista osingoista ja arvopaperien myyntivoitoista ja muista satunnaisista tuottoeristä. Vuosien 2019 - 2021 aikana tulojen arvioidaan pysyvän ennallaan tai kasvavan lievästi. Rahoitustulot sisältävät yleensä kertaluonteisia eriä, joita on vaikea arvioida etukäteen. Vahinkorahaston arvonkehityksen ja tuoton odotetaan olevan maltillinen ja noudattavan sijoitusperiaatteissa asetettua linjaa. Vahinkorahaston pääoman on odotettu vähenevän säätiö 2029 perustamisen seurauksena vuoteen 2017 verrattuna.

Kiinteistötoimialan organisaatiomuutoksen seurauksena kaupungin sisäistä korkoa ei enää makseta vuodesta 2018 eteenpäin. Sisäistä korkoa maksettiin aiemmin peruskaupungin ja liikelaitosten välillä.

Muita rahoitusmenoja arvioidaan taloussuunnitelmakaudella 2018 -2021 olevan n. 1,8 milj. euroa vuosittain. Vahinkorahaston osalta ei ole huomioitu mahdollisesti syntyviä vahinkoja, jotka saattavat tulla katetuksi rahastosta.

INVESTOINNIT

Kaupungin toteuttamat investoinnit

Turun kaupungin toimintasuunnitelman mukaisesti bruttoinvestoinnit talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudella tulevat olemaan 99,4 milj. euroa vuonna 2018, 91,2 milj. euroa vuonna 2019, 77,4 milj. euroa vuonna 2020 ja 74,6 milj. euroa vuonna 2021. Kaupungin investointilaskelma on tehty vertailukelpoiseksi oikaisemalla Turun Vesiliikelaitoksen vuoden 2016 luvut pois kaupungin investointimenoista.

Talousarvion laadinnassa investointimenojen suunnittelun lähtökohtana toimivat kaupunginvaltuuston hyväksymät toimielinkohtaiset suunnitteluluvut. Toimielinten investointimenot ei ole tasapainotettu taloussuunnitelmakaudelle 2018 - 2021. Kaupunginhallituksen investointimenot ovat suunnitelmakaudella yhteensä 19,2 milj. euroa, josta talousarviovuodelle 2018 esitetään yhteensä 9,5 milj. euroa. Kaupunginhallituksen investointimenojen ylitystä 3,8 milj. euroa ei ole sopeutettu taloussuunnitelmakaudelle 2019 - 2021. Investointimenoista talousarviovuonna 3,4 milj. euroa liittyy osakkeiden hankintaan, joilla muun muassa varaudutaan vaihtovelkakirjalainojen vaihtoon osakkeiksi.

Sivistystoimiala esittää investointimenoina talousarviovuodelle 2018 yhteensä 4,1 milj. euroa, joka ylittää suunnitteluluvun 2,0 milj. euroa. Investointimenoista 3,1 milj. euroa esitetään tilakohteiden

ensikertaiseen kalustamiseen ja yhteensä 1,0 milj. euroa it-järjestelmiin, ajoneuvokalustoon ja muihin käyttöomaisuuteen. Sivistystoimialan investointimenot ovat suunnitelmakaudella yhteensä 6,9 milj. euroa, joka ylittää suunnitteluraamin talousarviokaudella 2018 - 2021 yhteensä 0,8 milj. euroa.

Kaupunkiympäristötoimialan investointitasot ja investointiohjelma

Kaupunkiympäristötoimia aloittaa toimintansa 1.1.2018. Kaupunkiympäristötoimiala muodostetaan nykyisistä ympäristötoimialasta ja kiinteistötoimialasta siten, että tilojen suunnittelu ja rakennuttaminen erotetaan tilojen ylläpidosta ja hallinnasta, jotka siirtyvät kaupunkiympäristötoimialalta konsernihallinnon vastuulle. Uudisrakentamisen ja peruskorjausten suunnittelu ja rakennuttaminen jäävät kaupunkiympäristötoimialalle. Kiinteistöliikelaitoksen liikelaitosaseman purkamisen yhteydessä Kiinteistöliikelaitoksen tase yhdistyy suoraan kaupungin taseeseen. Kaupunkiympäristötoimialan investointilaskelma on tehty vertailukelpoiseksi huomioiden yhdistyvien toimialojen investoinnit.

Talousarviovuonna 2018 Kiinteistöliikelaitoksen investointisuunnitelma on 79,8 milj. euroa. Taloussuunnittelukauden 2019 - 2021 investointiesitykset ovat vuodelle 2019 80,7 milj. euroa, vuodelle 2020 67,0 milj. euroa ja vuodelle 2021 67,0 milj. euroa.

Kaupunkiympäristötoimialan investointisuunnitelman investointitaso on suunnitteluraamissa talousarviokaudella 2018 - 2021. Vesiliikelaitoksen verkostotoiminta siirrettiin Turun Vesihuolto Oy:lle vuoden 2017 alusta. Vesiliikelaitoksen nykyinen kiinteistöomaisuus ja hulevesiverkosto jäi Turun kaupungin omistukseen.

Kaupunkiympäristötoimialan investointimenojen kokonaisarvo 79,8 milj. euroa vuonna 2018 jakautuu infrainvestointeihin, tilainvestointeihin, raaka-ainehankintaan, tietojärjestelmähankkeiden pitkävaikutteisiin menoihin ja joukkoliikenteen investointeihin. Jako on esitetty taulukossa Kaupunkiympäristötoimialan investointitasot.

Infrainvestointien kokonaisarvo vuonna 2018 on 48,0 milj. euroa. Infrapalveluiden investointiohjelmassa hankkeet luokitellaan strategisen maankäytön hankkeisiin, jotka ovat kohdekohtaisesti kaupunginhallitukseen nähden sitovia, sekä hankeluokkiin, joissa luokan koontisumma on sitova. Kohteiden luokittelu on esitetty taulukossa Kaupunkiympäristötoimialan infrainvestointiohjelma.

Kaupunkiympäristötoimialan tilainvestointien kokonaisarvo vuonna 2018 on 27,7 milj. euroa, joista pienten investointien eli hankkeiden, joiden kokonaisarvo on alle 1 milj. euroa, yhteenlaskettu arvo vuonna 2018 on 8,0 milj. euroa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Merkittäviä tilainvestointikohteita vuonna 2018 ovat sivistystoimialan koulukiinteistöt, joista peruskorjauksen kohteena ovat Katedralskolanin liikuntarakennus, Pallivahan koulu, Puropellon koulu ja Puolalan koulu sekä Ruiskatu 8:n muutostyöt. Kohteiden kustannusarviot ja rahankäyttöesitykset taloussuunnitelmakaudella on esitetty taulukossa Kaupunkiympäristötoimialan tilainvestointiohjelma. Uudisrakennuskohteita, jotka käynnistyvät vuonna 2018 ovat Viinamäen päiväkotit, Aunelan kirjasto- ja nuorisotila sekä Kaksikerran paloaseman uudisrakentaminen. Taloussuunnitelmakaudella käynnistyviä merkittäviä investointikohteita ovat muun muassa Runosmäen monitoimitalon peruskorjaus ja Kaksikerran koulun uudisrakentaminen.

Vuoden 2017 aikana on laadittu selvitys ammatitopetustiloista Turussa. Tämän osana on selvitetty muun muassa Aninkaisten koulutaloon liittyviä toimenpiteitä, joihin kytkeytyy myös muun muassa konserttitalon peruskorjaus.

Konserniyhtiöiden toteuttamat investoinnit ja konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen

Kaupungin investointitasoja on pyritty keventämään muun muassa tilahankkeiden osalta hyödyntämällä Turku-konsernin toteutusratkaisuja. Kaupunki voi antaa hankkeille rakennusaikaisen väliaikaisen rahoituksen konsernitilin liimitin kautta tai antaa omavelkaisen takauksen hankkeiden rahoitukselle. Taseen ulkopuoliset hankkeet talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina on esitetty taulukoissa konserniyhtiöiden toteuttamat taseen ulkopuoliset kohteet ja konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen.

Konsernin sisäisiä merkittäviä investointeja ovat mm. Syvälahdenkoulu ja Yli-Maarian koulu sekä tehostetun palveluasumisen tilaratkaisut. Konsernin ulkoisia vuokrahankkeita ovat Palloiluhalli ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun peruskorjaus.

Investointien luovutustulot

Kaupunginvaltuuston hyväksymien suunnittelulukujen mukaisesti kaupunkiympäristötoimiala tavoittelee 22,5 milj. euroa luovutustuottoja vuodelle 2018. Suunnittelukaudella 2018 - 2021 luovutustuottojen määrän on kaupungissa suunniteltu olevan 22,7 milj. euroa vuosittain.

Investointien rahoitusosuudet

Valtionosuuksien ja muiden rahoitusosuuksien määräksi talousarviovuodelle 2018 esitetään 1,6 milj. euroa. Taloussuunnitelmakaudella määrä on 1,8 milj. euroa vuonna 2019, 2,9 milj. euroa vuonna 2020 ja 0,3 milj. euroa vuonna 2021. Valtionosuuksia myönnetään muun muassa aluepelastuslaitoksen kalustohankintoihin.

KAUPUNKI yhteensä 1.000 €	TOT 2016 (*)	TA 2017	TAM 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Investointikulut	62 500	121 749	121 749	99 448	99 448	91 188	77 390	74 618
Muutos-% Brutto			94,8 %	-18,3 %	-18,3 %	-8,3 %	-15,1 %	-3,6 %
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	720	2 171	2 171	1 603	1 603	1 793	2 882	290
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	22 368	150 671	150 671	22 671	22 671	22 673	22 671	22 671
NETTO	-39 412	31 093	-145 399	-75 174	-75 174	-66 723	-51 838	-51 658
Muutos-% Netto			-268,9 %	-48,3 %	-48,3 %	11,2 %	-22,3 %	-0,3 %
*) Kaupungin investointilaskelma on tehty vertailukelpoiseksi oikaisemalla Turun Vesiliikelaitoksen vuoden 2016 luvut pois investointimenoista.								

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Kj-toimiala, kaupunginhallitus 1.000 €	TOT 2016	TA 2017	TAM 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Investointikulut	14 884	39 754	39 754	9 911	9 511	3 929	2 689	2 689
Muutos-%			167,1 %	-75,1 %	-76,1 %	-60,4 %	-31,6 %	0,0 %
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	20	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	423	128 000	128 000	0	0	0	0	0
NETTO	-14 441	88 246	-88 246	-9 911	-9 511	-3 929	-2 689	-2 689
Muutos-%			511,1 %	-88,8 %	-89,2 %	60,4 %	-31,6 %	0,0 %

Kaupunkiympäristötoimiala 1.000 €	TOT 2016 (*)	TA 2017 (*)	TAM 2017*	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Investointikulut	42 521	73 005	73 005	79 784	79 784	80 670	66 960	66 960
Muutos-%			-71,7 %	9,3 %	9,3 %	1,1 %	-17,0 %	0,0 %
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	700	177	177	176	176	176	176	176
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	21 875	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500
NETTO	-19 946	-50 328	-50 328	-57 108	-56 784	-57 994	-44 284	-44 284
Muutos-%			152,3 %	13,5 %	12,8 %	2,1 %	-23,6 %	0,0 %

*) Kaupunkiympäristötoimialan investointilaskelma on tehty vertailukelpoiseksi yhdistämällä Kiinteistöliikelaitoksen ja Ympäristötoimialan investoinnit ennen fuusiota.

Muu peruskaupunki (ilman kj-toimialan ja kaupunkiympäristötoimialan lukuja) 1.000 €	TOT 2016	TA 2017	TAM 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Investointikulut	5 095	8 990	8 990	9 753	10 153	6 589	7 741	4 969
Muutos-%			76,5 %	8,5 %	12,9 %	-32,4 %	17,5 %	-35,8 %
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0	1 994	1 994	1 426	1 426	1 616	2 705	113
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	70	171	171	171	171	173	171	171
NETTO	-5 025	-6 825	-6 825	-8 156	-8 556	-4 800	-4 865	-4 685
Muutos-%			35,8 %	19,5 %	25,4 %	-41,1 %	1,3 %	-3,7 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Kaupunkiympäristötoimialan investointitasot 1.000 €	TAM 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Investointikulut, brutto	71 005	79 784		80 670	66 960	66 960
Infrainvestoinnit	37 465	47 964		45 661	42 160	37 960
Tilainvestoinnit	16 890	27 690		31 009	20 800	25 000
Muut	16 650	4 130		4 000	4 000	4 000
Kiinteän omaisuuden hankinta	16 000	3 500		3 500	3 500	3 500
Muut investoinnit (ohjelmistot)	150	130		0	0	0
Joukkoliikenteen investoinnit	500	500		500	500	500

Kaupunkiympäristötoimialan infrainvestointiohjelma	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Strategiset maankäytön hankkeet	9 850 000	20 927 000		19 735 000	20 205 000	16 565 000
Tuloa tuottavat hankkeet	2 950 000	3 840 000		5 080 000	2 850 000	2 835 000
Toimintoja tukevat hankkeet	2 170 000	1 270 000		600 000	1 000 000	12 635 000
Korjausvelkaa alentavat hankkeet	14 185 000	13 661 000		14 701 000	13 075 000	2 610 000
Liikenteen toimivuus ja turvallisuus hankkeet	5 245 000	6 500 000		3 730 000	2 805 000	3 757 000
Asukasviihtyvyyttä parantavat hankkeet	3 065 000	1 766 000		1 815 000	2 225 000	2 415 000
Kaikki infrainvestoinnit yhteensä	37 465 000	47 964 000		45 661 000	42 160 000	37 960 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Kaupunkiympäristötoimialan tilainvestointiohjelma	Vaihe	Kustannus-arvio	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS2021	Valmistumisvuositavoite
Peruskorjaukset								
Sivistystoimiala								
Pallivahan koulun peruskorjauksen loppuosa	Käynnissä	3 462 000	550 000					2018
Puopellon koulun peruskorjauksen loppuosa	Käynnissä	4 398 000	450 000					2018
Katedralskolanin liikuntarakennuksen peruskorjaus	Käynnissä	2 405 000	1 000 000		900 000			2019
Puolalan koulu peruskorjaus	KV 26.10.2016 § 180	14 800 000	6 500 000		6 500 000	1 500 000		2019
Pansion koulu peruskorjaus	KV 16.11.2015 § 197	12 000 000	40 000			200 000	6 000 000	2022
Hepokullan koulun julkisivukorjaus	HS 2017	1 500 000	750 000		750 000			2018
Niitunniskan päiväkodin peruskorjaus	Kh 3.4.2017 § 150	2 575 000	200 000		1 375 000	1 000 000		2020
Ruiskatu 8, muutostyöt ja tekniset korjaukset	KV 1.6.2015 § 90	16 000 000	6 000 000		5 000 000	5 000 000		2019
Runosmäen monitoimitalo	Kh 24.4.2017 § 169	9 481 000			500 000	4 500 000	4 500 000	2021
Uudisrakennuskohteet								
Kaksikerran koulu	KV 16.11.2015 § 197				40 000			2024
Viinamäenkadun päiväkotiki	Kh 3.4.2017 § 150	6 684 000	2 000 000		4 684 000			2019
Vapaa-aikatoimiala								
Aunelan kirjasto- ja nuorisotila uudisrakentaminen	Kh 19.6.2017 § 290	2 396 000	800 000		1 596 000			2019
Aluepelastuslaitos								
Kaksikerran/Satavan paloasema uudisrakentaminen	HS 2017	1 864 000	800 000		1 064 000			2019
Muut								
Taloussuunnittelukauden hankkeiden suunnitteluvaraus			600 000		600 000	600 000	600 000	
Pienet hankkeet <1 M€			8 000 000		8 000 000	8 000 000	8 000 000	
Taloussuunnitelmakaudella käynnistyvät hankkeet							5 900 000	
Tilainvestoinnit yhteensä			27 690 000		31 009 000	20 800 000	25 000 000	

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Konserniyhtiöiden toteuttamat taseen ulkopuoliset kohteet	Vaihe	Kustannus- arvio	Valmistumisvuositavoite
Syvälahden monitoimitalo (Kv 25.1.2016 § 10*)	Käynnissä	29 130 000	2018
Yli-Maarian koulu ja päiväkoti (Kv 26.10.2016*)	Käynnissä	24 440 000	2018
Tallimäen kentän päiväkoti (28.9.2015*)	Käynnissä	5 011 000	2018
Raunistulan päiväkoti (Kv 28.9.2015*)	Käynnissä	4 367 000	2018
Tehostetun palveluasumisen yksiköt (Kv 20.4.2015*)			
Vaihe 1 Kulkurinvalssi Kuralankatu 2	Käynnissä	21 530 000	2019
Vaihe 2 Vuokkokoti Murkionkatu 10	Hankesuunnitelma 20.4.2015	15 700 000	2020
Vaihe 3 Kurjenmäkikodit	Tarveselvitys 22.4.2014, päivitys 2018	n/a	n/a

Konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen	Vaihe	Kustannus- arvio	Valmistumisvuositavoite
Turun Suomalainen Yhteiskoulu (kv 23.3.2015 § 51)**)	Käynnissä	8 355 000	2018
Palloiluhalli (Kv 20.4.2015)	Käynnissä	13 200 000	2018

*) Kaupunki antaa hankkeille rakennusaikaisen väliaikaisen rahoituksen konsernitilin limiitin kautta

***) Kaupunki on antanut omavelkaisen takauksen hankkeen rahoitukselle

Raunistulan ja Tallimäen kentän päiväkodit toteutetaan TVT Asunnot Oy:n uuden tytäryhtiön kautta

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

RAHOITUSLASKELMA JA LAINAT

Rahoituslaskelma

(1.000€)	TOT 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vuosikate	61 350	-11 104	24 902	33 756	46 493	54 447
Satunnaiset tuotot ja kulut	-1 500	22 349	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-839	-41 177	-18 680	-18 600	-18 600	-18 600
Toiminnan rahavirta	59 011	-29 932	6 222	15 156	27 893	35 847
Investointikulut	18 485	121 749	99 448	90 551	77 390	74 618
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	2 112	720	2 171	1 603	1 793	2 882
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustuotot	157 568	0	150 671	22 671	22 673	22 671
Investointien rahavirta	-17 765	31 093	-75 174	-66 086	-51 838	-51 658
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	135 096	41 245	1 161	-68 952	-50 930	-23 945
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset	-25 346	-162 167	-40 838	-26 687	-23 989	-24 000
Antolainasaamisten lisäykset	-	32 850	45 000	40 000	28 000	28 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	7 504	4 162	13 313	4 011	4 000
Lainakannan muutokset		67 074	99 988	38 878	47 760	67 760
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		150 000	150 000	120 000	150 000	120 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	100 006	5	81 122	102 240	52 240
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+	17 080	20 000	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	65 191	-47 172	59 150	12 191	23 771	43 760
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	106 437	-46 011	-9 802	-38 739	-174	27 950

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Rahoituslaskelman tunnusluvut	TOT 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Asukasmäärä 31.12.	187 564	189 400	191 200	193 000	194 800	196 600
Investointien omahankintameno, M€	17,8	119,6	97,8	88,8	74,5	74,3
Investointien tulorahoitus, %	332 %	-9 %	25 %	37 %	60 %	73 %
Lainakanta 31.12., M€	683	790	890	930	978	1046
Lainat € / asukas	3 641	4 171	4 655	4 819	5 021	5 320

*) Vesiliikelaitoksen johtokunnan luvut on eliminoitu vuosista 2015 ja 2016

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Antolainauksen muutokset

Vuoden 2018 aikana jatketaan keskitettyä konsernirahoitusta. TVT Asunnot Oy:lle on varattu 25 milj. euroa uusia pitkäaikaisia antolainoja mm. uusiin investointeihin ja erääntyvien korkotukilainojen jälle rahoittamiseen. Oy Turku Energialle on varattu 10 milj. euroa antolainaa pääasiassa yhtiön uusien investointien rahoittamiseen. Yhteensä antolainojen lisäykset ovat 45 milj. euroa vuonna 2018 ja vähennykset 4,2 milj. euroa.

Kaupungin tytäryhteisöille voidaan kaupungin kasvavaroista myöntää edellä olevien lainojen lisäksi lyhytaikaisia (tai konsernitilin) luottolimiittejä yhteensä enintään 300 milj. euroa ja pitkäaikaisia antolainoja talousarviovuoden aikana enintään 50 milj. euroa.

Erityisesti konsernitilin limiiteillä rahoitetaan Koy Turun Syvälahden koulun ja Koy Turun Yli-Maarian koulun uusia koulukohteita. Lisäksi rahoitetaan

mm. Turun Päiväkodit Oy:n rakentamia päiväkohteja.

Kaupungin antolainaus tytäryhtiöille säilyy tulevinakin vuosina korkealla tasolla toteutettujen yhtiöittämisten seurauksena. Antolainojen myöntäminen tytäryhtiöille aiheuttaa sen, ettei kaupungin nettovelka kasva yhtä nopeasti kuin kaupungin bruttovelka.

Antolainauksen muutokset

(1.000 €)	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Antolainauksen muutokset	-162 167	-40 838	-26 687	-23 989	-24 000
Antolainasaamisten lisäykset	166 378	45 000	40 000	28 000	28 000
TVT Asunnot Oy	7 000	25 000	7 000	15 000	10 000
Oy Turku Energia **)	34 000	10 000	5 000	5 000	10 000
Turun Vesihuolto Oy	98 000				
Turun Suomalaisen Yhteiskoulun kannatusyhdistys ry ***)	9 878				
Turun Palvelutilat Oy	5 000		3 000		
Turun Päiväkodit Oy			10 000		
Koy Turun Kulkurin valssi			7 000		
Myllykoti Oy	4 500				
Muut kohdentamattomat	8 000	10 000	8 000	8 000	8 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Antolainasaamisten vähennykset	4 211	4 162	13 313	4 011	4 000
Oy Turku Energia					
TVT Asunnot Oy	1 598	1 655	1 638	1 656	2 347
Turun Kaupunkiliikenne Oy	247	247	247	247	247
KOY Turun Monitoimihalli	156	156	156	156	156
Turun Ylioppilaskyläsäätiö *)	938	832	7 606	680	
Turun Satama Oy	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Turun TeknologiaKiinteistöt Oy			10 000		
Turun Tekstiilihuolto Oy	250	250	250	250	250
Muut kohdentamattomat	22	22	22	22	

*) Turun Ylioppilaskyläsäätiöllä erääntyy 15.2.2019 lainojen järjestelysopimus 7,6 milj. euroa, jota ei ole kirjattu kaupungin antolainoihin vaan aiemmin kuluksi, joten sillä on erääntyessä kaupungille positiivinen tulosvaikutus rahoitustuloihin viimeistään vuonna 2019. Näin ollen se ei näy myöskään antolainojen vähennyksien yhteissummassa

***) Oy Turku Energian antolainauksesta osa voidaan myöntää vahinkorahaston taseesta.

***) Kv 23.3.2015 § 51

Lainarahoituksen muutokset

Kaupungin korollisen velan arvioidaan olevan vuoden 2018 alussa n. 790 milj. euroa, joista pitkäaikaisia lainoja 601 milj. euroa, lyhytaikaisia lainoja (kuntatodistuksia) 70 milj. euroa, henkilöstökassatalletuksia n. 54 milj. euroa ja yhtiöiden talletuksia n. 65 milj. euroa. Vuonna 2018 arvioidaan nostettavan pitkäaikaista lainaa 150 milj. euroa ja lyhytaikaista lainaa 20 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja erääntyy 70 milj. euroa vuoden 2018 aikana. Henkilöstökassan ja yhtiöiden talletusten oletetaan säilyvän samalla tasolla. Näin ollen korollinen velka lisääntyisi n. 100 milj. euroa vuonna 2018.

Kokonaisvelan arvioidaan kasvavan vuosina 2018 - 2021 yhteensä 254 milj. euroa. Korollisen velan määrä arvioidaan olevan 1 046 milj. euroa vuoden 2021 lopulla.

Kaupungilla on kuntatodistusliimittejä tällä hetkellä yhteensä 420 milj. euroa, joita voidaan käyttää tarvittaessa täysimääräisesti maksuvalmiuden turvaamiseen lyhytaikaisesti tai korvaamaan pitkäaikaisia lainoja.

Kaupunki pyrkii edelleen monipuolistamaan varainhankinnan lähteitä ja käyttämään eri instrumentteja velanottoon taselainojen lisäksi esim. joukko-velkakirjalainoja ja ns. Private Placement -lainajärjestelyjä. Lisäksi kaupunki pyrkii hyödyntämään

myös esim. Euroopan Investointipankin mahdollisesti myöntämää rahoitusta, jolla pyritään myös pidentämään lainojen maturiteettijakamaa kaupungin velkamäärän kasvaessa.

Konsernivelan korkokustannusten suojaaminen

Konsernivelan korkoriskin hajauttaminen on entistä tärkeämpää velkamäärän noustessa. Tätä toteutetaan solmimalla koronvaihtosopimuksia, jolla pyritään lisäksi pitämään kaupungin maksaman korkomenon kasvun maltillisena korkojen noustessa. Kaupunginhallitus on mm. lainannostosuunnitelmassa linjannut emokaupungin korollisen velan suojausasteeksi 40 - 90 %:n vaihteluvälin.

Kaupunki hajauttaa konsernivelelän korkoriskiä eri korkoperusteisiin solmimalla talousarviovuoden aikana uusia valuutan- ja koronvaihtosopimuksia enintään 500 milj. euroa tai uusia avoimia korkotermiinejä (futuureja) enintään 100 milj. euroa. Mikäli pitkäaikainen laina nostetaan muuna valuuttana kuin euron, niin valuutta- ja korkoriski muutetaan valuutan- ja koronvaihtosopimuksilla euromääräiseksi. Muiden tase-erien tai taseen ulkopuolisten vastuiden (esim. (leasingsopimukset) korkoriskiä tai muuta riskiä voidaan muuttaa enintään 150 milj. euroa talous-arviovuoden aikana

Kassavarannon muutokset

Kassavarannon oletetaan olevan n. 100 -120 milj. euron tasolla vuoden 2018 alussa ja vaihtelevan 50 - 170 milj. euron välillä vuoden aikana. Yhden kuukauden aikana kassasta maksuja on n. 120 - 150 milj. euroa. Koko taloussuunnitelmakaudella vuosien 2018 - 2021 aikana kaupungin rahoitusaseman odotetaan säilyvän nykyisellä tasollaan lainannostojen jälkeen.

LAUTA- JA JOHTOKUNTIEN
TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET
TAVOITTEET

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNGINVALTUUSTO

KAUPUNGINVALTUUSTO

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Ylintä päätäntävaltaa kaupungin toiminnassa käyttää asukkaiden valitsema kaupunginvaltuusto. Valtuusto valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan neljän vuoden välien järjestettävillä vaaleilla.

Turun kaupunginvaltuustossa on kaudella 2017 - 2021 yhteensä 67 valtuutettua, joiden määrä on kuntalaissa sidottu kaupungin asukaslukuun.

Kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Kaupunginvaltuuston tehtävät on määrätty kuntalaissa. Sen mukaan valtuusto päättää:

1. kuntastrategiasta;
2. hallintosäännöstä;
3. talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
4. omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;

5. liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
6. varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
7. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
8. palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
9. takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
10. jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
11. luottamushenkilöiden taloudellisten etuuk-sien perusteista;
12. tilintarkastajien valitsemisesta;
13. tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
14. muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrätyistä asioista.

Kaupunginvaltuutettujen palkkajako puolueittain 2017 - 2021:

Kansallinen Kokoomus	17
Vihreä Liitto	14
Suomen Sosialidemokraattinen puolue	12
Vasemmistoliitto	12
Perussuomalaiset	3
Suomen Keskusta	3
Ruotsalainen Kansanpuolue	3
Siniset	2
Suomen Kristillisdemokraatit	1

Kaupunginvaltuuston määrärahoista maksetaan valtuutettujen kokouspalkkiot sekä tilojen käytöstä aiheutuvat vuokrat.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNGINVALTUUSTO

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kaupunginvaltuusto							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	1 075	1 128	1 204	1 204	1 190	1 201	1 213
Toimintakate	-1 075	-1 128	-1 204	-1 204	-1 190	-1 201	-1 213
Muutos-%		5,0 %	6,8 %	6,8 %	-1,2 %	0,9 %	1,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset viranhaltijat: hallintolakimies kaupunginlakimies Jukka Vanto

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Vaalilain mukaan valtuuston on asetettava toimikaudekseen keskusvaalilautakunta. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Keskusvaalilautakunta on ottanut sihteerikseen kaksi lakimiestä kaupungin Konsernihallinnon Lakiasiat -yksiköstä. Tällä hetkellä sihteereitä on kuitenkin yksi, tavoitteena on kaksi sihteeriä.

Keskusvaalilautakunta kokoontuu vaalilaissa säädettyinä aikoina sekä muulloin lautakunnan puheenjohtajan kutsusta tarvittaessa. Keskusvaalilautakunta toimii kuntavaaleissa sekä valtiollisissa vaaleissa. Keskusvaalilautakunnan tehtävä on ylläpitää valmiutta vaalien ja kansanäänestysten järjestämiseen, vastata vaalien ja kansanäänestysten

järjestämisestä sekä suorittaa kuntavaaleissa tuloksen laskenta valtakunnallisten ohjeikojen puitteissa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen toimielin. Sen toimintaympäristöön vaikuttavat muutokset vaalilaissa (714/1998) ja kuntalaissa (410/2015). Vaalilakia on muutettu viimeksi vaalilain muuttamisesta annetulla lailla 361/2016. Muutokset liittyivät muun ohella tiukentuneisiin esteellisyysäänöksiin, jotka vaalityypistä riippuen vaikeuttavat esteettömien luottamushenkilöiden löytämistä ja esteettömien työntekijöiden rekrytointia. Maan hallitus on 5.7.2017 linjannut, että ensimmäiset maakuntavaalit toimitetaan erillisinä vaaleina lokakuussa 2018. Lakia maakuntavaalien järjestämisestä ei toistaiseksi kuitenkaan ole. Vuonna 2019

toimitetaan eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit. Vuonna 2020 ei tämänhetkisen tiedon mukaan ole säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2021 toimitetaan kuntavaalit sekä mahdollisesti maakuntavaalit.

Toiminnan kehittäminen

Keskusvaalilautakunta käyttää samoja asianhallinta- ja tiedonvälitysjärjestelmiä kuin muutkin toimielimet ja noudattaa vaalilaista johtuvia poikkeuksia lukuun ottamatta samoja kokous- ja muita käytäntöjä.

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Keskusvaalilautakunta							
Toimintatulot			330	330	179	73	73
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	105	599	1 048	1 048	897	363	663
Toimintakate	-105	-599	-718	-718	-718	-290	-590
Muutos-%		470,6 %	19,8 %	19,8 %	0,0 %	-59,6 %	103,4 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Keskusvaalilautakunta	2018	2019	2020	2021
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		329	132	432

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilötyövuodet (htv)	0,5	5	10		10	0,5	6

Lisätietoja:

2017 Kuntavaalit
2018 Presidentinvaali ja maakuntavaalit
2019 Eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit
2020 Ei säännönmukaisia vaaleja
2021 Kuntavaalit ja maakuntavaalit

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunginreviisori Kari Koivuluhta

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- järjestää hallinnon ja talouden tarkastus
- huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- tuottaa kaupungin ja sen strategisen johtamisen ja toiminnan kehittämisen tueksi luotettavaa ja olennaista arviointitietoa
 - valtuustolle ja muille päätöksentekijöille
 - kuntalaisille ja ympäröivälle yhteiskunnalle
 - kaupungin henkilöstölle
- sekä arvioida
- valtuuston asettamien strategisten tavoitteiden ja talousarviotavoitteiden toteutumista
- toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta
- muita kuntalaissa lautakunnan tehtäväksi annettuja asioita.

Arviointi- ja tarkastustoiminnan tavoitteena on varmistaa kaupunkikonsernin toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tuloksellisuus sekä kuntalaisten etujen toteutuminen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Tarkastuslautakunnan tehtäväkenttään vaikuttavat vaatimukset talouden tasapainottamisesta, tasapainottamista koskevien suunnitelmien sisällön ja toimenpiteiden toteutuksen ja riittävyyden arvioinnin tarve.

Toimintaan vaikuttavat myös kuntakonsernin toiminnan ja palvelutuotannon organisointi, järjestäminen ja johtaminen sekä näissä tapahtuvat muutokset.

Lisäksi lautakunnan toiminnassa tulee ottaa huomioon kulloinkin voimassa olevien ohjausasiakirjojen rakenne ja sisältö sekä ne muutostekijät, jotka vaikuttavat kaupunkikonsernin ja sen eri osien toimintaan ja tulokseen. Toimintaympäristössä tapahtuu jatkuvia muutoksia muun muassa lainsäädännöstä sekä lisääntyvästä kuntarajat ylittävästä yhteistyöstä johtuen.

Toiminnan kehittäminen

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on tukea valtuuston päättämien strategisten tavoitteiden toteutumista toiminta-ajatuksensa mukaisesti. Tavoitteiden toteutumista tuetaan arviointitoiminnalla, jossa tarkastellaan asetettujen tavoitteiden toimeenpanoa, toteutumista ja vaikutuksia organisaation eri tasoilla ja toiminnoissa. Arviointitoiminnalla pyritään kattamaan olennaisimmiksi katsotut asiakokonaisuudet tai toiminnot valtuustokauden aikana. Arviointitoiminnan tuloksista raportoidaan kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toiminnan sisältöön vaikuttavat muun muassa toimintaympäristössä ja kaupungin omassa toiminnassa tapahtuvat muutokset

ja kulloinkin asetetut tavoitteet. Tarkastuslautakunnan toimintatapoja ja toiminnan sisältöä kehitetään jatkuvasti vastaamaan eteen tulevia haasteita

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TARKASTUSLAUTAKUNTA

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tarkastuslautakunta							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	462	470	551	477	515	520	520
Toimintakate	-462	-470	-551	-477	-515	-520	-520
Muutos-%		1,7 %	17,1 %	1,5 %	8,0 %	0,9 %	0,0 %
Investointimenot							
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO							
Muutos-%		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Tarkastuslautakunta	2018	2019	2020	2021
KIKY-työnantajamaksuallennus	-3			
Tarkastetaan vastaamaan 10.000 euron suunnitteluvuon ylitystä	-71			
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		-36	-40	-41

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €	2018	2019	2020	2021
Tarkastuslautakunnan jäsenmäärän kasvu ja riittävien toimintamahdollisuuksien turvaaminen	81	81	81	81

Työvoiman käyttö (kv)

	TOT 2016	TAM 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilötyövuodet (htv)	5	5	5	5	5	5	5
Palkat ja palkkiot (€)	250 775	271 218	316 169	316 169	316 169	325 169	326 169
Lisätietoja:							

KAUPUNGINHALLITUS JA KONSERNIJAOSTO

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunginjohtaja Minna Arve

TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Turun kaupungin kehittämisen lähtökohtana toimivat Turku 2029 -kaupunkistrategian visio, toimintalupaukset ja päämäärät sekä strategisten ohjelmien linjaukset. Strategiset ohjelmat sisältävät yhteensä 41 linjausta.

Turun sijainti joen, meren ja saariston äärellä tarjoaa ainutkertaisen vetovoimatekijän kaupungin kasvulle. Vetovoimaisuutta vahvistaa arvokas ja monimuotoinen luonnonympäristö sekä Suomen vanhimman kaupungin historiallinen rakennettu ympäristö. Näitä vahvuuksia hyödyntäessään kaupunki kantaa vastuunsa niin luonnon kuin kulttuuriympäristönkin säilymisestä.

Kaupungin toiminnan päämääränä on kaupunkilaisten kestävä hyvinvointi. Väestön ikääntyminen, työttömyys, hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasaantuminen ja resurssien oikea kohdentaminen ovat esimerkkejä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista, joiden ratkaiseminen edellyttää kokonaisvaltaista toimintatapojen muutosta. Kaupungin palvelurakennetta on muutettava siten, että kallis erityistyö ja korjaava työ vähenevät ja toimintaa suunnataan mahdollistavaan ja ehkäisevään työhön. Palvelumuotoilulla ja -ohjauksella paranne-

taan erityisesti paljon palveluja käyttävien palveluketjuja. Kun investoidaan oikealla tavalla ehkäiseviin, tarpeenmukaisesti monialaisiin ja yhteen sovitettuihin palveluihin, syntyy sekä hyvinvointi-työtyjä että taloudellisia säästöjä.

Palvelut järjestetään vaikuttavien palveluketjujen avulla siten, että asiakaspalvelu on toiminnan keskiössä. Palveluja toteutetaan kiinteässä ja laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Turun alueella on monipuolinen elinkeinorakenne, jonka tukena on laadukkaat ja joustavat yritys- ja innovaatiopalvelut. Paras tapa hoitaa työllisyyttä on kehittää ja tukea yritysten syntyä, kilpailukykyä ja kasvua, jolloin työvoimalle syntyy aitoa ja pysyvää kysyntää. Turun logistinen sijainti EU:n TEN-T (Trans European Network) runkoverkossa ja osana Tukholmasta, Turun ja Helsingin kautta Pietariin ulottuvalla kasvuvyöhykkeellä tarjoaa kaupungille mahdollisuudet kehittyä merkittävänä logistisena solmukohtana.

Turun erityisenä vahvuutena ovat laadukkaat yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut oppilaitokset. Ne tukevat kaupungin jatkuvaa uudistumista

luomalla pohjaa laaja-alaiselle osaamiselle ja luovuudelle. Turun 40 000 opiskelijaa ovat merkittävä potentiaali kaupungille ja sen yrityksille.

Matkailu- ja kongressikaupunkina kehittymisen näkökulmasta Turun historia, kulttuuripalvelut, tapahtumatoiminta, saaristo, merellisyys ja joki ovat merkittäviä vetovoima- ja elinvoimatekijöitä.

Kaupungin uudistumisen lähtökohtana ovat toiminnan läpinäkyvyys ja tietoon perustuva johtaminen, joita tuetaan ajanmukaisilla tietojärjestelmillä. Tämän vuoksi kaupunki haluaa tuntea asukkaansa ja asiakkaansa paremmin. Keskeisiä elementtejä tuottavuuden parantamisessa ovat lisäksi kaupungin tilojen käytön tehostaminen, aktiivinen omistajaohjaus ja tukipalvelujen tuotteistaminen. Yhteiset pelisäännöt varmistavat kaupungin voimavarojen tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön.

Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNGINHALLITUS

Uudistamalla palveluja laajalla innovaatioyhteistyöllä avoimuuden periaatteita noudattaen kaupunki edistää myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja palvelumuotojen syntymistä. Jotta kehittäminen olisi tehokasta, tarvitaan kaupunkitasolla yhteisiä menetelmiä ja työvälineitä, joilla kehittämistä hallitaan.

Aktiivinen rakentaminen, joka tarkoittaa sekä määrätietoista uudisrakentamista, että täydennysrakentamista, on aina ollut eräs kasvavan kaupungin tunnusmerkeistä. Kaupungin kehittäminen laajoina kokonaisuuksina tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä ja asukkaiden viihtyvyyttä.

Ilmastotietoinen kaupunkikehitys edellyttää entistä kestävämpää rakentamistapaa ja uudenlaista innovatiivisuutta kaikessa toiminnassa aluesuunnittelusta korjausrakentamiseen. Tämän ymmärryksen ja osaamisen arvo korostuu tulevaisuuden yhdyskuntarakennetta luotaessa.

Kehittämismalli

Turun kaupungissa kehittäminen perustuu kaupungin kehittämismalliin (Kh 29.9.14, § 368). Peruskaupunki noudattaa kehittämismallia kaikessa kehittämisessä. Strategiaa toteutetaan pääosin hankkeina ja projekteina. Merkittävimmät hankkeet ja projektit nostetaan toimialojen ja konsernihallinnon strategiaan ja operatiivisiin sopimuksiin.

Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät käsitteet, rakenteet ja työtavat. Kehittämismalli sisältää sekä kehittämiskokonaisuuden johtamisen

(=salkunhallinta) että yksittäisen projektin johtamisen (=projektinhallinta).

Jokainen hanke ja projekti sijoitetaan kaupungin strategiarakennetta mukailevaan salkkuun tai toimialan salkkuun. Kehittämissalkkua ohjaa nimetty salkunomistaja ja salkun ohjausryhmä. Kehittämismallin käytössä hyödynnetään ThinkingPortfolio -salkunhallintavälinettä.

Kaupungin kärkihankkeet

1. Keskustan kehittäminen

Kaupunginhallitus käynnisti päätöksellään 2.5.2016, § 177 Keskustan kehittämisen kärkihankkeen. Hankkeen tavoitteena on kaupunkikeskustan elinvoiman turvaaminen ja uudistaminen.

Kärkihankkeen käynnistämisen jälkeen kaupunginhallitus nimesi päätöksellään 19.9.2016 § 372 monialaisen työryhmän vision laatimiseksi. Ryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuskeskuksen professori Markku Wilenius.

Työryhmä on saanut työnsä valmiiksi ja luovuttanut Keskustavisio 2050 asiakirjakokonaisuuden kaupungille 14.8.2017.

Keskustavisio 2050 tuodaan syyskauden 2017 aikana luottamusmieskäsittelyyn. Tavoitteena on laatia vision liitteeksi toimenpidesuunnitelma / ohjelma jonka avulla on mahdollista edetä kohti visiossa esi-

tettyä keskustan kehittämisen tavoitetilaa. Luottamusmieskäsittelyn linjausten ja päätösten mukaisesti lähdetään toimeenpanoa edistämään.

Keskustavisio 2050 tulee toimimaan keskustan kehittämisen lyhyen-, keskipitkän- ja pitkän aikavälin strategisen- ja operatiivisen suunnittelun ja toteutuksen ohjausasiakirjana. Keskustavisio 2050 on kytkeyty ja toteuttaa kaupunkistrategiaa.

2. Turun kampus ja tiedepuisto

Kaupunginhallitus on 25.4.2016 § 163 päätöksellään käynnistänyt Turun kampus ja tiedepuisto kärkihankkeen. Hankkeella tavoitellaan kunnianhimoista alueen älykaupungin toiminnallista konseptia, maankäytön, asumisen, rakentamisen ja liikenteen suunnitelmaa sekä palveluiden ja elinkeinotoiminnan yhdistämistä fyysisen ympäristön toteutukseen. Keskeinen elementti on alueen logistinen saavutettavuus - erityisesti tunnin juna -hanke, jolla kampus- ja tiedepuistoalue kytkeytyy vahvasti pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueeseen.

Kampus ja tiedepuisto hanketta on edistetty 2016-2017 aikana vahvassa yhteistyössä eri sidosryhmien ja kumppaneiden kanssa. Hankkeen tiimoilta on järjestetty Turku Future Forumien työpajasarja, joiden avulla on haettu palveluiden ja kaupunkirakenteen kehittämisideoita ja ajatuksia sekä osallistettu hankkeeseen kaikkia kaupungin käyttäjiä. Lisäksi prosessissa on avainkumppaneiden kanssa työstetty yhteinen visio tavoitteineen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNGINHALLITUS

Kampus ja tiedepuiston kehittämisvisio sekä masterplan tullaan julkaisemaan marraskuun 2017 aikana.

Hankkeen kannalta olennaista on kumppanuusajattelu sekä kytkeä hankkeeseen monipuolinen korkeakoulu- ja yritysmaailman innovatiivisuus. Monipuoliselle älykaupungin kokeilu-, kehitys-, ja tutkimustoiminnalle kärkihanke tarjoaa näyteikkunan ja houkuttelevan kehitysalustan. Hankkeessa haetaan yhdessä tekemisen ja kumppanuuden mallisuorituksia.

Kärkihankkeen menestymistä tulevat osoittamaan alueelle kohdistuvat investoinnit, hankkeen avulla kehittyvä liiketoiminta ja syntyvät työpaikat sekä aluebrändin kansallinen ja kansainvälinen tunnistettavuus.

3. Smart and wise Turku

Turun kaupunginvaltuusto päätti 14.11.2016 vuoden 2017 talousarvioehdotuksen hyväksymisen yhteydessä kaupungin viidennestä kärkihankkeesta, jossa yhdistyvät hiilineutraalisuustavoite sekä Smart City -konsepti. Kaupungin strategisena tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta vuonna 2040. Tavoitteen saavuttamiseksi kaupunki vähentää kasvihuonekaasupäästöjään, lisää uusiutuvien energialähteiden osuutta energiantuotannossaan, parantaa energiatehokkuutta sekä edistää kiertotaloutta. Keskeisenä mahdollistajana toimii digitalisaatio ja sen synnyttämä data, jonka merkitystä on alettu yhä laajemmin painottaa kaupunki-laisten hyvinvoinnin ja kaupungin kilpailukykyyn edistämiseksi.

Kärkihanketta on valmisteltu kevään ja kesän 2017 aikana työnimellä Smart and Wise Turku. Nimivaihtelulla kaupunki haluaa yhtäältä nostaa esille digitalisaation mahdollisuuksia kestävässä kaupungin ja sen palvelujen kehittämisessä (Smart City). Toisaalta onnistuminen edellyttää kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja sidosryhmien saamista mukaan muutokseen. Palvelujen teknistyessä ja niiden käytön vaatiessa yhä kehittyneempiä taitoja kaupungin on huolehdittava siitä, että kaupunkilaisten osallisuutta tuetaan riittävästi (Wise City).

Digitaalisten palvelujen kehittämisen ja palveluohjauksen uudistamisen kärkihankkeet sulautetaan uuteen kärkihankkeeseen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNGINHALLITUS

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kaupunginhallitus							
Toimintatulot	55 085	55 079	191 334	191 334	191 526	193 441	196 149
Valmistus omaan käyttöön	571						
Toimintamenot	143 019	166 808	245 876	246 095	248 026	250 970	253 249
Toimintakate	-87 363	-111 729	-54 542	-54 761	-56 500	-57 529	-57 100
Muutos-%		27,9 %	-51,2 %	-51,0 %	3,2 %	1,8 %	-0,7 %
Investointimenot	12 542	39 754	9 911	9 511	3 292	2 689	2 689
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	20						
Pysyvien vastaavien luovutustulot		128 000					
NETTO	-12 522	88 246	-9 911	-9 511	-3 292	-2 689	-2 689
Muutos-%		-804,7 %	-111,2 %	-110,8 %	-65,4 %	-18,3 %	0,0 %

KAUPUNGINHALLITUKSEN OMARAHOITUSOSUUDET (KV)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kaupunginhallitus, omarahoitusosuudet							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	20 418	19 513	18 952	18 952	19 100	19 100	19 100
Toimintakate	-20 418	-19 513	-18 952	-18 952	-19 100	-19 100	-19 100
Muutos-%		-4,4 %	-2,9 %	-2,9 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNGINHALLITUS

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kaupunginhallitus	2018	2019	2020	2021
KIKY-työnantajamaksualennus, Kh	-336			
Varaus palkantarkistuksiin	4 000			
Määrärahan siirto, Kaupunginteatteri Oy:n vuokra-avustus	-2 700			
Määrärahan siirto, eFöli	-480			
Toiminnan tuottavuustavoite	-175			
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		84	565	-3 039
Investointimäärärahan siirto	-400			

1.000 €, Kaupunginhallitus, omarahoitusosuudet	2018	2019	2020	2021
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		-79	-597	-873

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

Henkilötyövuodet (htv) ja kustannukset (1.000€)	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kh yhteensä (htv)	552,3	538,0	570,5				
Kh, palkat ja palkkiot (€)	32 259	33 544					
Konsernihallinto (htv)	200,0	201,0	216,0				
Konsernihallinto, palkat ja palkkiot €	11 297	11 790					

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNGINHALLITUS

Palvelukeskukset (htv)	352,3	337,0	354,5				
Palvelukeskukset, palkat ja palkkiot (€)	20 962	21 754					
TA2017 Palkat ja palkkiot ovat toimintasuunnitelman 2017 mukaiset oikaistut luvut. TAE2018 sisältää Tilapalvelukeskuksen (HTV 37).							

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Kärkihanke 1: Keskustan kehittäminen	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.2</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.1</i>			
Arviointikriteeri 2017: Keskustan kehittämisen visio-työ sekä siihen liittyvä toteutussuunnitelma mittareineen valmis.	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Arviointikriteeri 2018: Projektisalkun hallintamalli (omistajuus, ohjaus, priorisoinnit, ym.) ja sidosryhmäyhteistyön toimintamalli sovittu ja käytössä. Toteutusprojekteja käynnissä.	Käynnistetty	Visiotyö valmis	Toteutus				
Tavoitteen kuvaus: Keskustan kehittämisen kärkihankeena on kaupunkikeskustan elinvoiman ja ympärivuotisen vetovoiman vahvistaminen.							
Kärkihanke 2: Turun kampus ja tiedepuisto	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.3, 3.3.7, 3.3.10</i>			
Arviointikriteeri 2017: Turun kampus ja tiedepuiston masterplan valmis ja purettu soveltuvilta osin etene-mismalleihin. Toteutusprojekteja käynnissä.	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Arviointikriteeri 2018: Projektisalkun hallintamalli (omistajuus, ohjaus, priorisoinnit, ym.) ja sidosryhmäyhteistyön toimintamalli sovittu ja käytössä. Toteutusprojekteja käynnissä.	Käynnistetty	Masterplan valmis ja toteutus käynnistetty	Toteutus				
Tavoitteen kuvaus: Kärkihankekokonaisuudella tavoitellaan kunnianhimoista alueen älykaupungin toiminnallista konseptia, maankäytön, asumisen, rakentamisen ja liikenteen suunnitelmaa sekä palveluiden ja elinkeinotoiminnan yhdistämistä fyysisen ympäristön toteutukseen.							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNGINHALLITUS

Kärkihanke 3: Smart and Wise Turku	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus: 3.2.3</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>			
Arviointikriteeri:	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
<p>Tavoitteen kuvaus: Syksyn 2017 kestävän valmisteluvaiheen jälkeen hankkeen toimeenpanosuunnitelma tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn viimeistään vuoden 2018 alussa. Esitys sisältää painopistealuekohtaiset toteuttamishjelmat sekä niille asetettavat tavoitteet ja mittarit. Poikkeuksena on hiilineutraalius ja resurssiviisaus -painopistealueen toteuttamishjelma, joka tuodaan erikseen kaupunginhallituksen käsittelyyn kesäkuuhun 2018 mennessä. Nykyiset digitaalisten palvelujen kehittämisen ja palveluohjauksen uudistamisen kärkihankeet sulautetaan uuteen kärkihankeeseen.</p>			Alkuvuodesta hankkeen toteutuksen käynnistyminen				GHG-päästöjen vähennys 50 % (2005-tasosta, asukas-koht.) Smart city osaaminen ja liiketoiminta on kasvanut merkittävästi.

SOSIAALI - JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Riitta Liuksa

TOIMINNAN KEHITTÄMIS-SUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Sosiaali- ja terveyspalveluiden kannalta oleellista on pystyä vastaamaan kuntalaisten palvelutarpeisiin luomalla puitteet hyvinvoinnille, lisäämällä tuottavuutta ja ehkäisevää työtä sekä parantamalla palveluiden kohdentuvuutta ja vaikuttavuutta asiakaskeskeisten ja tarvelähtöisten palveluprosessien kautta. Tämä vaatii uudenlaista ja laajempaa yhteistyötä kaupungin toimijoiden, kolmannen sektorin, yksityisten palveluntuottajien sekä kuntalaisten kesken. Oman palvelutuotannon osalta keskitytään ehkäisevän työn lisäämiseen sekä tuottavuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan laajassa poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Kuntalaisten omaa aktiivisuutta tuetaan sekä osallistumista omien palveluidensa suunnitteluun lisätään. Hyvinvointitoimialan toiminnan strategiset painopisteet ovat:

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön

Vuoden 2015 lopussa toteutetun laajan hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen kyselyn tuloksista nousi vahvasti esille tarve enenevästi siirtää sosiaali- ja terveyspalveluiden painopistettä ehkäisevään työhön. Ehkäisevällä työllä voidaan vähentää kuntalaisten palvelutarpeita, joten panostaminen

tähän on sekä inhimillisesti että taloudellisesti perusteltua. Tämä on myös yksi keskeisistä tavoiteista valtakunnallisessa SoTe-uudistuksessa.

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön tarkoittaa mm. perustason palveluiden vahvistamista ja hyvää saavutettavuutta, varhaista puuttumista, varhaisempaa hoidon aloitusta, kuntoutuksen kehittämistä, palveluohjauksen kehittämistä, oikea-aikaisia ja oikein kohdentuvia palveluita, fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn tukemista ja ihmisten oman aktiivisuuden tukemista. Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön ei kuitenkaan ole pelkästään resurssikysymys, vaan se vaatii myös yhteistyön syventämistä, osaamisen ja työtapojen kehittämistä sekä ennen kaikkea asenteiden ja toimintakulttuurin muutosta.

Lisätään korjaavien palveluiden tuottavuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta

Hyvin toimiva ehkäisevä työ ei kuitenkaan poista korjaavien sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvetta. Tehokkuuden parantamista jatketaan mm. hyvin käynnistyneessä lastensuojelun rakennemuutoksessa. Mittavat rakennemuutokset ovat tämän lisäksi käynnissä vanhus- ja vammaispalveluissa sekä päihde- ja mielenterveyspalveluissa. Sairaalan,

terveysasemien ja suunterveydenhuollon kehittämistyötä jatketaan. Hyvin edennyttä hoitoketjujen kehittäminen on jo näkynyt esim. VSSHP:n siirtoviväpäivien määrän laskuna ja tätä kehitystyötä jatketaan edelleen. Oman kotihoidon kehittäminen jatkuu ja vertailukehittämisessä käytetään hyväksi kilpailutetun alueen tietoja.

Tuottavuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantaminen vaatii lisäksi tiedolla johtamisen kehittämistyön jatkuvaa edistämistä. Lisäksi organisaation toimintakulttuuria viedään määrätietoisesti rohkeamman kokeilukulttuurin suuntaan.

Hallituksen kärkihankkeet STM:n alaisuudessa

- Palvelut asiakaslähtöisiksi
- Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta
- Toteutetaan lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma
- Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omahoitoa
- Osatyökykyisille väyliä työhön

Hyvinvointitoimiala koordinoi maakunnallista ikäihmisten kotihoidon ja kaiken ikäisten omahoidon kehittämishanketta (KompAssi). Lisäksi toimiala on

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

HYVINVOINTITOIMIALA

kumppanina lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa sekä ohjelman alueellisessa toteutuksessa (Lupa auttaa). Hyvinvointitoimiala on lisäksi mukana terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ja

eriarvoisuuden vähentämisen kärkihanketta toteutavissa kahdessa kokonaisuudessa: 1) UKK-instituutin koordinoima, "Vaikuttavaa elintapaohjausta sosiaali- ja terveydenhuoltoon poikkihallinnollisesti

(VESOTE)" -hanke sekä 2) Ikäinstituutin säätiön koordinoima, "Voimaa vanhuuteen tutuksi ja tavaksi" -hanke

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Hyvinvointitoimiala							
Toimintatulot	80 184	75 980	69 605	69 605	70 162	71 846	72 852
Valmistus omaan käyttöön	64						
Toimintamenot	669 883	657 987	657 870	654 167	657 162	667 480	676 822
Toimintakate	-589 634	-582 007	-588 265	-584 562	-587 000	-595 634	-603 970
Muutos-%		-1,3 %	1,1 %	0,4 %	0,4 %	1,5 %	1,4 %
Investointimenot	227	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-227	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Muutos-%		340,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

HYVINVOINTITOIMIALA

TILAINVESTOINNIT HYVINVOINTITOIMIALA

TASEEN ULKOPUOLISET KOHTEET	Hyväksytyt kustannusarvio	Valmistumisvuosi-tavoite
Tehostetun palveluasumisen yksiköt		
Vaihe 1 Kulkurinvalssi Kuralankatu 2	17 100 000	2019
Vaihe 2 Vuokkokoti Murkionkatu 10	15 700 000	2019

VALMISTELUSSA OLEVAT KOHTEET

Kurjenmäkikodit peruskorjaus ja laajennus	Hankesuunnitelmaa ei laadittu
Sairaala-alueen tekninen huolto	Tarveselvitys käynnissä
Vammaispalveluiden asumispalvelut ja työtoiminta	Tarveselvitys käynnissä
Lastenkodit (Luostarinkadun korvaava)	Tarveselvitys käynnissä
Sillankorvan ensisuojan ja Sirkkalan päiväkeskuksen korvaavat tilat	Tarveselvitys käynnissä

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Sosiaali- ja terveyslautakunta	2018	2019	2020	2021
KIKY-työnantajamaksualennus	-1 596			
Lautakunnan ehdotuksesta esitetään hyväksyttäväksi 500.000 euron lisäys siirtoviiveiden vähentämiseksi	-1 000			
Toiminnan tuottavuustavoite	-501			
Määrärahan siirto, vaikeimmin vammaisten apip-toiminnan siirto	-606			
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		-4 385	-9 799	-9 930
Investointimäärärahan lisäys suunnitelmavuosille		1 000	1 000	1 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

HYVINVOINTITOIMIALA

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Sosiaali- ja terveyslautakunta	2018	2019	2020	2021
Lisäostoja siirtoviivemaksujen vähentämiseksi	1 000			
Sosiaalisen luototuksen kahden vuoden kokeilu	500	500		

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilötyövuodet (htv)	4.567,4	4.314,4*	4.344,4				
Palkat ja palkkiot (€)	169 097 854	162 509 933	158 995 683				

Lisätietoja:

Kolmannen osavuosisikatsaus (ovk 3) yhteydessä esitetään Kh:lle tavoiteluvun 2017 korjaus vastaamaan tässä esitettyä lukua, joka pohjautuu tehtyyn työvoiman käytön ennusteeseen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

HYVINVOINTITOIMIALA

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1: Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön	Strateginen linjaus: 2.1.2		Muut toteutettavat linjaukset:				
Avohuollon lastensuojelun asiakkaana olevien 0-17-vuotiaiden määrä ja osuus ikäryhmästä *määritelmä muuttunut vuonna 2015	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
	7 %	osuus ikäryhmästä laskee	osuus ikäryhmästä laskee				
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asiointin lisääminen							
- neuvolaikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	12,86 %	20 %	50 %				
- peruskouluikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	2,84 %	20 %	50 %				
Lihavien lasten ja nuorten osuus							
- 4- vuotiaat	..	pohjaluku	laskee				
- 8 lk.	..	pohjaluku	laskee				
Suun terveydenhuolto: dmf-indeksi (kariesen esiintyvyys tutkitussa populaatiossa)							
- 5-vuotiaat	0,43	0,3	0,3				
- 12-vuotiaat	1,17	1,2	1,2				
Rokotuskattavuus (neuvolat)							
- 3-vuotiaiden rokottamattomien osuus ikäluokasta	0,23 %	0 %	0 %				
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyy ja tiivistyy:							
1. Tilojen luovutuksen yhteistyösopimusten määrä	45	kasvava lähtöarvo	kasvava tavoite tarkentuu				
2. Vakiintuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt avustusyhteistyösopimukset (min. 2 vuoden ajaksi)	-						
3. Toiminnallisten kumppanuussopimusten määrä (sis. RAY:lle ja OPM:lle ym. ulkopuolisille rahoittajille annetut lausunnot ja aiesopimukset)	24	kasvava	kasvava				
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus ja lukumäärä kasvaa	90,7 %/	90,5 %/ 15 428	90,6 %/15 646				

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

HYVINVOINTITOIMIALA

Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos/75-vuotta täyttäneiden turkulaisten määrän muutos. <ul style="list-style-type: none"> - kotihoito - omaishoidon tuki - ympärivuorokautinen pitkäaikaishoito (sis. Kaskenlinnan palliatiivisen hoidon asiakkaat) 	-16 / -9 / -29 /	laskeva nouseva laskeva	laskeva nouseva laskeva				
Omaishoidon tukeminen, Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileikkaus) -0-17 -18-74 - 75 vuotta täyttäneet	160 799 536	tasainen tasainen kasvava	tasainen tasainen kasvava				
Tilapäishoidon hoitajaksojen määrä	3420	kasvava	kasvava				
Hoitajakson pituus ympärivuorokautisen hoidon piirissä Yhteensä <ul style="list-style-type: none"> - palliatiivisessa - asumispalveluissa 	963,9 1238,7	laskeva laskeva	laskeva laskeva				
Tavoitteen kuvaus: Ajoissa annetut ja hyvin kohdenneet peruspalvelut ovat hyvää ehkäisevää työtä. Oikea-aikainen ja oikean tasoinen palvelu vähentää korjaavien ja erityispalveluiden tarvetta.							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

HYVINVOINTITOIMIALA

Tavoite 2: Lisätään korjaavien palveluiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta	Strateginen linjaus: 2.1.3		Muut toteutettavat linjaukset:				
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Jatkohoitajonon lyheneminen sairaanhoitopiiristä	161	<50	<50				
- siirtoviivepäivien määrä /kk	36,1 %	<20 %	<20 %				
- korotetun maksun osuus siirtoviivepäivistä							
Palveluiden vaikutus: palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten ka asteikolla 1-5)							
• Vammaispalvelut*							
• Vanhusten avopalvelut*	4,4	kasvava	kasvava				
• Vanhusten asumispalvelut*	4,3	kasvava	kasvava				
• Sairaalapalvelut	4,0	kasvava	kasvava				
• Polikliiniset palvelut	4,2	kasvava	kasvava				
• Avohuollon sosiaalityö	4,4	kasvava	kasvava				
• Neuvolapalvelut	3,9	kasvava	kasvava				
• Koulu - ja opiskeluterveydenhuolto	-	kasvava	kasvava				
• Kasvatus- ja perheneuvola	-	kasvava	kasvava				
• Sijaishuolto (kaupungin lastenkodit ja vastaanottokodit)	3,5	kasvava	kasvava				

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

HYVINVOINTITOIMIALA

Laitoshoidossa olevia ympärivuorokautisessa hoidossa olevista						
- +75 vanhusten määrä ja %-osuus	633 / 39,6 %	vähenevä	vähenevä			
- kehitysvammaisten %-osuus	7,7 %	6%	6%			
Korvattujen potilasvahinkojen määrä						
(vuoden 2016 korvatut vahingot vrs. viiden viimeisen vuoden 2011-2015 ka)	8/10	laskeva	laskeva			
Tavoitteen kuvaus: Korjaavat palvelut tuotetaan tehokkaasti ja vaikuttavasti. Asiakas saa tarvettaan vastaavat palvelut oikea-aikaisesti.						

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Timo Jalonen

TOIMINNAN KEHITTÄMIS-SUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Kehittämistyön keskiössä ovat nuorisotakuun toteuttaminen erityisesti koulutustakuun osalta, osallisuus ja koulutuksellinen tasa-arvo, vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin osaamisen kehittäminen sekä hyvinvoinnin lisääminen. Kehittämistyössä tehdään tiivistä yhteistyötä kaupunkitasolla, seudullisesti, maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin.

Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen pyritään siirtämällä toiminnan painopistettä entistä enemmän aikuisten kouluttamisen suuntaan.

Erityisesti oppilaitoksissa terveyden edistämisen painopiste on kansallisen kärkihankkeen eli Liikkuva Koulu-projektin toteuttamisessa yhdessä vapaa-aikatoimialan kanssa. Lisäksi kehitetään päiväkotien ja oppilaitosten kalusteita uusien oppimisympäristöjen ja paremman ergonomian edellyttämällä tavalla. Päiväkotien ja oppilaitosten tarjottavia ateria-aterioita viedään entistä terveellisempään suuntaan.

Yksinäisyyden vähentämisessä korostetaan edelleen kiusaamisen vastaista toimintaa ja toisaalta turkulaistumisen edistämistä. Lisäksi koulutuksen nivelvaiheissa pyritään tehokkaampaan ryhmyttämiseen.

Vanhemmuuden tukeminen on sivistystoimialan perustoimintaa kaikilla palvelualueilla.

Toisen asteen koulutuksen vetovoimaa ja laatua kehitetään sekä läpäisyastetta pyritään edelleen vahvistamaan puuttamalla keskeyttämisen syihin ja tukemalla valmistumista sekä kehittämällä pedagogiikkaa. Ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuutta ja työelämälähtöisyyttä vahvistetaan entisestään sekä mahdollistetaan yksilölliset opintopolut.

Opettajien pedagogista osaamista, tieto- ja viestintätekniiikan valmiuksia ja työelämäyhteyksiä vahvistetaan. Oppimisympäristöjä arvioidaan ja niitä kehitetään ottamalla huomioon opetuksen ja varhaiskasvatuksen digitalisaation mukana tuomat uudistukset sekä opetussuunnitelmien mukainen toimintakulttuurin kehittäminen.

Perusopetuksen ja lukioiden palveluverkko on toimiva. Em. palveluiden koulurakennuksista osa on peruskorjauksen tarpeessa. Varhaiskasvatuksen palveluverkko on muotoutunut aikanaan ilman kokonaissuunnitelmaa. Rakennukset ovat tyydyttävässä kunnossa ja palveluverkko vaatii tarkastelua useissa kaupunginosissa. Myös ammatillisen koulu-

tuksen käytössä olevat rakennukset ovat peruskorjauksen tarpeessa vuoteen 2030 mennessä. Ennen peruskorjauksiin ryhtymistä tulisi selvittää yksiköiden määrän vähentämistä ja oppimisympäristöihin tehtäviä muutoksia.

Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja tasa-arvoisuutta vahvistetaan.

Valtionosuuteen oikeuttavat ammatillisen koulutuksen aloituspaikat paikat pidetään käytössä talousarvion sallimissa rajoissa.

Sivistystoimiala on aktiivisesti mukana tiedolla johtamisen kehittämishankkeissa, jolla pyritään saamaan tietoa eri järjestelmistä aiempaa nopeammin ja tehokkaammin.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvioesityksessä ei ole voitu varautua toimintoihin, joiden osalta puuttuvat valtion päätökset ja joiden rahoittamiseen on saatavissa valtionosuuksia. Tällä sopimuksella kaupunginvaltuuston on sitouduttava talousarviovarauksiin, joiden toteutuminen edellyttää lisätalousarviota ja muulla tavoin huomioon ottamista, jos valtio tekee näiden rahoittamiseksi positiiviset päätökset.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Sivistystoimiala							
Toimintatulot	29 124	27 020	22 175	22 175	22 099	22 627	22 944
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	318 456	315 096	321 239	315 866	317 099	324 175	328 704
Toimintakate	-289 331	-288 077	-299 064	-293 691	-295 000	-301 547	-305 760
Muutos-%		-0,4 %	3,8 %	1,9 %	0,4 %	2,2 %	1,4 %
Investointimenot	1 081	1 815	4 111	4 111	940	1 005	825
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-1 081	-1 815	-4 111	-4 111	-940	-1 005	-825
Muutos-%		67,9 %	126,5 %	126,5 %	-77,1 %	6,9 %	-17,9 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Lisätietoa toimialalle kohdistuvista tilainvestoinneista (vrt. tilapalvelujen investointiohjelma):

TILAINVESTOINNIT SIVISTYSTOIMIALA

KIINTEISTÖLIKELAITOKSEN TILAPALVELUIDEN INVESTOINTIOHJELMA	Hyväksytty kustannus-arvio	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	Valmistu-mis-vuosi-tavoite
Pallivahan koulun peruskorjauksen loppuosa	3 462 000	500 000	1 009 000			2018
Luostarivuoren koulun peruskorjauksen loppuosa	1 383 000	350 000				2017
Puopellon koulun peruskorjauksen loppuosa	4 398 000	1 450 000				2017
Katedralskolan (peruskorjaus)	10 413 000	1 900 000	700 000			2017
Puolalan koulu (peruskorjaus)	13 100 000	300 000	6 400 000	5 400 000	1 000 000	2019
Pansion koulu (peruskorjaus)	n/a		40 000			2022
Kakskerran koulu (uudisrakennus)	n/a			40 000		2024

TASEEN ULKOPUOLISET KOHTEET	Hyväksytty kustannus-arvio	Valmistu-mis-vuosi-tavoite
Syvälahden koulu	26 000 000	2017
Yli-Maarian koulu ja päiväkoti	22 000 000	2018
Raunistulan päiväkoti	4 400 000	2016
Tallimäen kentän päiväkoti	5 000 000	2017
Turun Suomalainen Yhteiskoulu	9 713 000	2018

VALMISTELUSSA OLEVAT KOHTEET	Valmistu-mis-vuosi-tavoite
Viinamäenkadun päiväkodin peruskorjaus	2018
Niitunniskantien päiväkodin peruskorjaus	2019
Talinkorventien päiväkodin peruskorjaus	2021
Piinokankadun päiväkodin peruskorjaus	2021
Varissuon koulu (peruskorjaus)	2022
Runosmäen monitoimitalo (varhaiskasvatus, nuoriso ja kirjasto)	2021
Ruiskatu 8 (ammatti-instituutti)	2019
Juhana Herttuan koulutalo (peruskorjaus)	2021
Jäkärilän päivähoitotilat	2016
Samppalinnan koulu	2021
Ammatti-instituutin tilaratkaisut (Juhannuskukkula, Aninkainen, logistiikkakoulutus)	2017

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

SIVISTYSTOIMIALA

MUUTOKSET

KAUPUNGINJOHTAJA

1.000 € Kasvatus- ja opetuslautakunta	2018	2019	2020	2021
KIKY-työnantajamaksualennus	-1 402			
Perusopetuksen päätelaitehankintaprojekti, laitteet leasing-hankintana	-600			
Lautakunnan ehdotuksia ei esitetä sisällytettäväksi talousarvioon	-1 675			
Perusopetukseen esitetään suunnittelulukuun nähden 1.000.000 euron lisäystä	-800			
Varhaiskasvatukseen esitetään suunnittelulukuun nähden 900.000 euron lisäystä	-1 100			
Toiminnan tuottavuustavoite	-202			
Määrärahan siirto, vaikeimmin vammaisten apip-toiminnan siirto	606			
Määrärahan siirto, liikunnanohjaajien siirto	-200			
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		1 546	1 070	1 080

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2018	2019	2020	2021
Kasvatus- ja opetuslautakunta 20.9.2017, käyttötalous	9.745			
Kasvatus- ja opetuslautakunta 20.9.2017, investoinnit	1.966	-415	-265	-445

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

SIVISTYSTOIMIALA

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilötyövuodet (htv)	3669,0	3 670***	3704,6		3709,6	3716	3731
Palkat ja palkkiot	139 943 066	137 125 641	139 982 269		137 203 122	140 486 695	142 451 789

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1: Varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelu	Strateginen linjaus: 2.2.6.			Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.2, 2.2.8.			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelu tehdään ja esitetyt toimenpiteet toteutetaan.		Selvitetään Jämsän ja Varisun sekä ruotsinkielisten varhaiskasvatuksen tarpeet	Selvitetään Länsikeskuksen alueen, Skanssin ja saarten varhaiskasvatuksen tarpeet		Selvitetään Linna-kaupungin varhaiskasvatuksen tarpeet	Selvitetään Itäharjun varhaiskasvatuksen tarpeet	
Tavoite 2: Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen	Strateginen linjaus: 2.2.2			Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.1, 3.2.3			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Siirrytään perusopetuksen 4.-9.-luokilla uudempaan oppimisympäristöön ja toteutetaan laaja opettajien koulutusohjelma		Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.- ja 7.-luokkalisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-5. ja 7.-8.-luokkalisilla		Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalisilla	
Tavoitteen kuvaus: Luodaan malli henkilökohtaisten päätelaitteiden hankintaan kaikille oppilaille 4.-9.luokilla. Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä projekteilla, opettajien koulutuksella ja vertaistuellla. Panostetaan myös varhaiskasvatuksen toimintaympäristön digitalisointiin.							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

SIVISTYSTOIMIALA

Tavoite 3: Toteutetaan ammatillisen koulutuksen reformi	<i>Strateginen linjaus: 2.2.8</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7., 2.2.1.</i>		
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Uudistetaan ammatillinen nuorten ja aikuisten koulutus reformin mukaisesti ottaen samalla huomioon alueen positiivinen rakennemuutos			Palvelualueiden yhdistäminen toteutunut ja yhdistettyjen tiimien toimintaa kehitetään		Uusien tutkintojen perusteiden mukaiset koulutukset tuotteistettu	Reformin uudistukset näkyvät keskeisissä laatumittareissa: keskeyttäminen vähenee, tutkintojen ja tutkinnon osien suorittaminen lisääntyy	Uudistusten toteutumisen itsearviointi toteutetaan ja toimintaa kehitetään tulosten pohjalta
<p>Tavoitteen kuvaus: Yhdistetään ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen palvelualueet 2018 alusta pois lukien Työväenopisto. Yhtenäistetään toimintaohjeet ja otetaan käyttöön, luodaan ja otetaan käyttöön joustavat oppimispolut ja mahdollistetaan yksilöllinen opintojen eteneminen, lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja kehitetään oppimisympäristöjä. Lisätään ammatillisen koulutuksen määrää haettavalla ulkoisella määrärahalla, suunnataan koulutusta kasvualoille, tarjotaan osatutkintoja ja nopean työllistymisen mahdollistavia opintopolkuja.</p>							

KULTTUURILAUTAKUNTA LIIKUNTALAUTAKUNTA NUORISOLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Minna Sartes

TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Vapaa-aikatoimiala toteuttaa Turku 2029 kaupunkistrategiasta erityisesti seuraavia kohtia: kaupunki pyrkii omalla toiminnallaan kaventamaan hyvinvointieroja, palveluiden kysyntää ennakoimalla palvelut kohdennetaan oikea-aikaisesti sinne, missä niiden vaikuttavuus on suurin sekä hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä parannetaan.

Turku 2029 kaupunkistrategian lisäksi on kaksi strategista ohjelmaa. Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman pääteemat ovat: 1) Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen, 2) Osaava ja oppiva kaupunkilainen ja 3) Aktiivinen kaupunkilainen. Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelman pääteemat ovat: 1) Yrittävä ja osaava kaupunki, 2) Vaikuttava ja uudistuva kaupunki sekä 3) Rakentuva kaupunki ja ympäristö. Vapaa-aikatoimiala toteuttaa sopimuksissa eritellyillä tavoilla kummankin ohjelman linjauksia.

Aktiivinen kaupunkilainen -osioon on valittu seuraavat strategiset linjaukset:

- Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle
- Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa

- Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asukas- ja asiakastietoa
- Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä
- Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa
- Turun asemaa eurooppalaisena kulttuuri-kaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja
- Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi.

Toimiala toteuttaa em. linjauksia ja on määritellyt perustehtäväkseen ”Tarjoamme turkulaisten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa” ja tahtotilakseen ”Hyvän elämän Turku.”

Toimialan lautakunnat toteuttavat aktiivinen kaupunkilainen ohjelmaa perustehtävissään, tahtotiloissaan ja valituissa painopisteissään.

Kulttuurilautakunta

- perustehtävä: Kulttuuri luo jokaiselle pysyvää pääomaa muuttuvassa ajassa
- tahtotila: Kulttuuri on erottamaton osa turkulaisten elämää ja syy tulla Turkuun. Turku on kansainvälisesti korkeatasoinen ja ennakkoluuloton kulttuurikaupunki.
- painopisteet: Kulttuuri kaikkien saattaville, Ajassa elävät palvelut, Turkulaiset kulttuurin luojina, Huippuyksiköt ja magneettitapahtumat sekä Toimivat tilat.

Liikuntalautakunta

- perustehtävä: Liikkuminen elämäntavaksi!
- tahtotila: Turku liikuttaa - kaikkia!
- painopisteet: Liikunnallinen ja yhteisöllinen elämä, Liikkuvat nuoret, Houkuttelevat liikkumisolosuhteet, Vireä seuratoiminta sekä Menestyvä urheilukulttuuri

Nuorisolautakunta

- perustehtävä: Nuorisopalvelut mahdollistaa, tukee ja turvaa lasten ja nuorten

kasvua, tasapainoista elämää sekä omaehtoista toimintaa.

- tahtotila: Lapsilla ja nuorilla on hyvä olla ja luottamus tulevaisuuteensa.
- painopisteet: Yhdenvertaisuuden edistäminen, Osallisuuden lisääminen, Nuoruu-den arvostus, Monitoimitilat sekä Palvelut ja elämykset.

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuurin perustarjonnan, jota vapaa kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuuripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä. Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tuemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikunta-paikkoja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille. Lapsille ja nuorisolle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja palveluiden suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VAPAA-AIKATOIMIALA

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kulttuurilautakunta							
Toimintatulot	4 346	3 626	3 855	3 855	3 766	3 803	3 846
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	37 088	36 313	36 797	39 609	39 566	40 250	40 796
Toimintakate	-32 742	-32 687	-32 942	-35 754	-35 800	-36 448	-36 950
Muutos-%		-0,2 %	0,8 %	9,4 %	0,1 %	1,8 %	1,4 %
Investointimenot	236	945	475	875	540	540	540
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-236	-945	-475	-875	-540	-540	-540
Muutos-%		301,1 %	-49,7 %	-7,4 %	-38,3 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VAPAA-AIKATOIMIALA

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikuntalautakunta							
Toimintatulot	3 536	4 165	4 045	4 345	4 695	4 728	4 838
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	21 976	22 747	24 687	24 851	25 245	25 591	25 988
Toimintakate	-18 440	-18 582	-20 642	-20 506	-20 550	-20 863	-21 150
Muutos-%		0,8 %	11,1 %	10,4 %	0,2 %	1,5 %	1,4 %
Investointimenot	221	945	450	450	200	200	200
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-221	-945	-450	-450	-200	-200	-200
Muutos-%		327,5 %	-52,4 %	-52,4 %	-55,6 %	0,0 %	0,0 %

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Nuorisolautakunta							
Toimintatulot	1 367	1 029	879	879	1 015	937	953
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	9 475	9 073	9 060	9 018	9 186	9 295	9 423
Toimintakate	-8 108	-8 044	-8 181	-8 139	-8 171	-8 358	-8 470
Muutos-%		-0,8 %	1,7 %	1,2 %	0,4 %	2,3 %	1,3 %
Investointimenot	13	120	120	120	120	120	120
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-13	-120	-120	-120	-120	-120	-120
Muutos-%		814,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VAPAA-AIKATOIMIALA

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2018	2019	2020	2021
KIKY-työnantajamaksualennus	-140			
Kaupunginteatteri Oy:n vuokra-avustuksen tarkistaminen	275			
Määrärahan siirto, Kaupunginteatteri Oy:n vuokra-avustus	2 700			
Toiminnan tuottavuustavoite	-23			
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		2 457	2 226	2 250
Investointimäärärahan siirto	400			

1.000 €, Liikuntalautakunta	2018	2019	2020	2021
KIKY-työnantajamaksualennus	-35			
Lautakunnan ehdotusta ei esitetä sisällyttäväksi talousarvioon	300			
Toiminnan tuottavuustavoite	-1			
Määrärahan siirto, liikunnanohjaajien siirto	200			
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		180	143	150

1.000 €, Nuorisolautakunta	2018	2019	2020	2021
KIKY-työnantajamaksualennus	-36			
Toiminnan tuottavuustavoite	-6			
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		0	-18	-20

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VAPAA-AIKATOIMIALA

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Nuorisolautakunta	2018	2019	2020	2021
Nuorisoleirikeskus Ahtelan valtioneuvoston menetyksen kompensointi, Nuorisolautakunta, 21.9.2017	100			
1.000 €, Liikuntalautakunta	2018	2019	2020	2021
Uimaopettajien ja koululiikunnanohjaajien siirtyminen sivistystoimialalta vapaa-aikatoimialalle liikunta-palveluihin, Liikuntalautakunta, 19.9.2017	270			
Tuloarvion alentaminen maksuttoman liikunnan säilyttämiseksi, Liikuntalautakunta, 19.9.2017	300			

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilötyövuodet (htv)	593,6	613	610,5		610,5	610,5	610,5
Palkat ja palkkiot	20 418 918	20 318 246	20 510 000	20 853 301	20 727 000	21 265 000	21 584 000
Kulttuurilautakunta (htv)	396,5	410	406		406	406	406
Kulttuurilautakunta (palkat ja palkkiot)	13 739 348	13 633 346	13 742 000	13 833 337	13 900 000	14 269 000	14 483 000
Liikuntalautakunta (htv)	92,1	95,5	97		97	97	97
Liikuntalautakunta (palkat ja palkkiot)	3 197 149	3 300 234	3 357 000	3 462 773	3 367 000	3 454 000	3 506 000
Nuorisolautakunta (htv)	105,0	107,5	107,5		107,5	107,5	107,5
Nuorisolautakunta (palkat ja palkkiot)	3 482 421	3 384 666	3 411 000	3 557 191	3 453 000	3 542 000	3 596 000

Lisätietoja:

TA2017 Palkat ja palkkiot (€) ovat toimintasuunnitelman 2017 mukaiset oikaistut luvut.

TA 2018 liikuntapalveluiden henkilötyövuosien kasvu johtuu palloiluhallista. Museopalveluiden henkilötyövuosia on tarkennettu lähemmäksi todellista tasoa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VAPAA-AIKATOIMIALA

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.7(Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi)</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.4, 2.3.5, 2.3.6</i>			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
kirjaston lainat	3 065 195	3 000 000					
kirjaston käynnit	1 973 181	2 000 000					
konserttikävijät	72 422	66 000					
museokäynnit	353 010	300 000	310 000				
uimalaitosten käynnit	637 862	700 000					
Nuoret kävijät nuorisopalvelujen ohjatuissa palveluissa (käyntikerrat)		148 000	149 000				
Tavoitteen kuvaus: Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Liikkuminen elämäntavaksi. Kulttuuri tekee hyvää. Turku kehittää edelleen uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen ja kulttuurin harrastamisen muotoja. Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään. Vakiinnutetaan kaupungin eri alueilla työskentelevien kaupungin toimijoiden yhteistyö.							
Tavoite 2: Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.2(Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa)</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1, 2.1.1, 2.3.6</i>			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Sopimuksen tehneiden(kulttuuriavustukset) kävijämäärä	601 214						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VAPAA-AIKATOIMIALA

Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä	60 214	57 000				
Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä	97	97	103			
Tavoitteen kuvaus: Palveluissa tarkastellaan tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Yhteistyötä tehdään kaupungin toimijoiden varmistamana niin, että kansalais- ja järjestötoiminta on vahvasti mukana ja vastuussa. Tuotetaan toimialat ja muut toimijat ylittäviä palvelupolkuja. Sekä kaupungin omassa toiminnassa että vapaalla kentällä toteutetaan uudenlaisia kulttuuritoiminnan muotoja ja kaupunkikulttuuritapahtumia.						

Tavoite 3: Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.3, 2.3.6</i>			
	<i>Strateginen linjaus: 3.2.3 (Digitaalisia palveluja kehitetään)</i>						
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kirjaston verkkokäynnit (vaski)	1,57 milj.	1,6 milj.					
Kirjaston e-aineistolainat	27 736						
Museon Digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys /vuosi	51 107	+ 4 500	+ 4 500				
Harrastehaku							
Some-ajokortti koulutuksen käyneiden suhteellinen osuus (%) henkilökunnasta (koulutuskokonaisuus rakennetaan 2018 ja täysimittaisena käynnissä 2019)			10 % (uusi mittari)		taso määritellään 2017 toteutuman pohjalta		
Tavoitteen kuvaus: Kaupungin palvelukanavia kehitetään ja palveluja digitalisoidaan laajamittaisesti parhaita käytäntöjä ja valtakunnallista yhteistyötä hyödyntäen. Digitaalisuutta hyödynnetään uudenlaisissa kulttuuriin osallistumisessa. Digitaalisia palveluja kehitettäessä sekä tietojen avoimuutta ja yhteiskäyttöä lisättäessä tietoturvan eri näkökulmat otetaan huomioon.							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VAPAA-AIKATOIMIALA

Tavoite 4: Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja		Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.1(Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle)			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.5, 2.3.6			
		TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kävijät orkesterin lastentapahtumissa, maahanmuuttajatapahtumissa ja yleisökasvatustapahtumissa yhteensä			18 700					
Museon neuvontapalvelujen käyttötapahtumat		3 114	4 350	3 500				
Kirjaston käyttäjäkoulutuksen osanottajamäärä			12 000					
Ohjatut nuoret (9-18 -vuotiaat nuoriso- ja kausikorttilaiset ja harrastekursseille osallistuneet sekä 15 - 29 -vuotiaat Fendarissa, Starttipajassa ja seinättömässä pajatoiminnassa sekä etsivässä nuorisotyössä olleet)		-	-	2 800				
Tavoitteen kuvaus: Aktiivisuuden lisäämisessä olennaisia osatekijöitä ovat omatoimisuuden ja itsepalvelun mahdollistaminen ja palveluohjauksen kohdistaminen passiivisiin asukkaisiin. Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osatekijä, jonka tulee näkyä asukkaille konkreettisenä tekemisen mahdollisuutena erityisesti asukkaiden omilla asuinalueilla. Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan.								
TEATTERI	TP 2015	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	
Toiminnalliset tavoitteet								
Täyttöprosentti	74,7	72,7	75	75	75	75	75	
Ryhmäasiakkaiden määrä	30 285	35 791	30 000	37 000	38 000	40 000	40 000	
Katsojamäärä	101 932	115448	105 000	132 000	122 000	122 000	122 000	
Ensi-iltojen määrä	9	8	7	8	8	6-9	6-9	

KAUPUNKISUUNNITTELU- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Christina Hovi

TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Kaupunkiympäristötoimiala aloittaa toimintansa 1.1.2018. Keskeistä on integroida kaupunkiympäristötoimialan toiminta kaupungin muuhun toimintaan. Tätä toteutetaan mm. maankäytön toimintamallin käyttöönotolla sekä yhteisten hankkeiden ja kaavavarantotyökalun kehittämisellä.

Kaupunkiympäristötoimiala toteuttaa Turku 2029 kaupunkistrategiasta erityisesti seuraavia kohtia: Turku kasvaa kestävästi ja Turku lisää kilpailukykyä. Strategisista ohjelmista Kaupunkiympäristötoimiala toteuttaa erityisesti pääteemoja 3.3 rakentuva kaupunki ja ympäristö sekä 3.2 vaikuttava ja uudistuva kaupunki.

Rakentuva kaupunki ja ympäristö -pääteema

- Kasvun edellytyksiä ja kestävästä kaupunkirakennetta edistetään laajoilla yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevilla suunnitelmissa kuten Turun yleiskaava 2029, raitiotien yleissuunnitelman tarkennus ja runkobussilinjaston suunnittelu. Kaupungin liikenteen kehittämisessä painopisteet ovat strategisen ohjelman 3.3.7 mukaisesti kävelyssä ja pyöräilyssä, seudullisessa joukkoliikenteessä ja uusien ympäristö- ja ilmastoystävällisten teknologioiden käytön laajentumisen tukemisessa. Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu,

liikenteen päästöt vähenevät ja kaupunkilaisten aikaa säästyy liikkumisessa. Eheän kaupunkirakenteen ansiosta sujuva liikkuminen on Turulle vetovoimatekijä. Asemakaavoituksella ja infran toteutuksella varmistetaan monipuolisesta ja riittävästä tonttivarannosta.

- Smart and Wise City -kärkihankkeeseen kuuluvat mm. palvelujen digitalisointi, hiilineutraalius, turvallisuus ja kestävä kehitys.
- Keskustan kehittämisen sekä Turun kampus ja tiedepuiston kärkihankkeita edistetään sopimuksen mukaan strategisilla maankäytön hankkeilla (luku 4.4), asemakaavoitusohjelmalla (luku 4.5) sekä investointiohjelmilla.
- Kaupungin kärkihankkeiden lisäksi edistetään muita strategisia maankäytön hankkeita mm. Kauppatorin ympäristö, Linnakaupunki, Logicity ja Blue industry park.
- Turun logistista asemaa solmukohtana pohjoisessa kasvukäytävässä kehitetään mm. edistämällä Turun ja Helsingin välistä tunnin juna, Matkakeskus sekä Turun kehätie -hankkeita.
- Terveitä elämäntapoja edistetään kaavoittamalla lyhyiden etäisyyksien kaupunkia ja rakentamalla tällä kantakaupunkialueella koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille.

- Hyvinvoinnin edistämiseksi monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön säilymistä tuetaan ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin tavoin.

Vaikuttava ja uudistuva kaupunki -pääteema

- Palvelujen digitalisointi tehostaa toimintoja ja parantaa itsepalvelumahdollisuuksia. Digitalisointia toteutetaan useilla kehittämisprojekteilla, mm. sähköisen asiointin kehittäminen, digitaalinen kaavoitus ja kaavavarantotyökalun kehittäminen. Digitalisoinnilla parannetaan myös osallistumismahdollisuuksia.
- Tuottavuutta lisätään hankintamenettelyillä, kumppanuuksilla ja kilpailuttamisella.
- Omaisuuden arvosta huolehtiminen on yksi Kaupunkiympäristötoimialan perustehtävistä, joka edellyttää riittäviä investointeja.
- Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia tehostetaan kehittämällä omaisuutta houkuttelevammaksi kaavoituksella ja kumppanuuhteistyöllä.
- Toimitilainvestoinnit perustuvat hyväksytyihin palveluverkkosuunnitelmiin.
- Läpinäkyvällä tietoon perustuvalla johtamisella varmistetaan että tehdään oikeita asioita kustannustehokkaasti.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

- Tukipalvelut pitää olla mitoitettu oikealle tasolle siten, että päivittäinen työskentely on sujuvaa.
- Henkilöstön työhyvinvoinnista ja osaamisesta huolehtiminen on tärkeää, jotta palvelutaso säilyy hyvänä. Henkilöstön koulutukseen ja osaamisen ennakkointiin panostetaan.

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kaupunkiympäristötoimiala							
Toimintatulot	38 315	39 575	94 040	94 040	95 840	97 195	98 573
Valmistus omaan käyttöön			1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	57 226	60 594	108 565	103 190	105 750	107 523	109 013
Toimintakate	-18 910	-21 019	-12 915	-7 540	-8 300	-8 718	-8 830
Muutos-%		11,1 %	-38,6 %	-64,1 %	10,1 %	5,0 %	1,3 %
Investointimenot			79 784	79 784	80 670	66 960	66 960
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet			176	176	176	176	176
Pysyvien vastaavien luovutustulot			22 500	22 500	22 500	22 500	22 500
NETTO			-57 108	-57 108	-57 994	-44 284	-44 284
Muutos-%		0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,6 %	-23,6 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta							
Toimintatulot	5 095	3 722	56 655	56 655	57 727	58 881	60 059
Valmistus omaan käyttöön			1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	7 182	7 482	54 909	49 118	50 987	52 409	53 469
Toimintakate	-2 088	-3 760	3 356	9 147	8 350	8 082	8 200
Muutos-%		80,1 %	-189,3 %	-343,3 %	-8,7 %	-3,2 %	1,5 %
Investointimenot			79 284	79 284	80 170	66 460	66 460
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot			22 500	22 500	22 500	22 500	22 500
NETTO			-56 784	-56 784	-57 670	-43 960	-43 960
Muutos-%		0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,6 %	-23,8 %	0,0 %

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Rakennus- ja lupalautakunta							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot			114	100	100	100	100
Toimintakate			-114	-100	-100	-100	-100
Muutos-%		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Turun kaupunkiseudun joukkoliikenneltk							
Toimintatulot	33 221	35 853	37 322	37 322	38 050	38 250	38 450
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	49 990	53 066	53 479	53 909	54 600	54 950	55 380
Toimintakate	-16 770	-17 213	-16 157	-16 587	-16 550	-16 700	-16 930
Muutos-%		2,6 %	-6,1 %	-3,6 %	-0,2 %	0,9 %	1,4 %
Investointimenot			500	500	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet			176	176	176	176	176
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO			-324	-324	-324	-324	-324
Muutos-%		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta							
Toimintatulot			64	64	64	64	64
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	53	47	64	64	64	64	64
Toimintakate	-53	-47					
Muutos-%		-12,1 %	-100,0 %	-100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta	2018	2019	2020	2021
KIKY-työnantajamaksualennus	-156			
Liikennealueiden ylläpito ja ulkovalaistussähkö tulee toteuttaa suunnitteluluvun puitteissa	-1 700			
Maankäytösopimuskorvausten arvioidaan laskevan 1.500.000 euroa	-1 000			
Vuokrien nettovaikutus on katettu lisäämällä käyttäjien määrärahaa	-2 900			
Toiminnan tuottavuustavoite	-35			
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		-4 932	-4 625	-4 704

1.000 €, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	2018	2019	2020	2021
Määrärahan siirto, eFöli	480			
Vesibussiliikenteen kokeilun jatkaminen, kustannusarvio 100.000 euroa	-50			
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		243	148	150

1.000 €, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	2018	2019	2020	2021
Esitetään suunnitteluluvun mukaan	-14			
Suunnitelmakauden tavoitteiden tarkistaminen		-14	-14	-14

Lautakunnat (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, lautakunta	2018	2019	2020	2021
Kaupunkiympäristöltk	-55.089	-55.151	-55.197	-55.984
Rakennus- ja lupalk	-14	-14	-14	-14
Joukkoliikenneltk	-210	-150	-150	-150

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilötyövuodet, kaupunkiympäristötoimiala yhteensä (htv)*	371,9	381	352		352	352	352
Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) **	14,6	14,6	14,6		14,2	14,2	14,2
Palkat ja palkkiot, yhteensä (1000 eur)	15 999	16 650	15 544		15 731	16 044	16 363
Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) ***	628	638	641		625	626	627

Lisätietoja:

*Rakennus- ja lupalautakunnan, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan ja Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan henkilötyövuodet sisältyvät kaupunkiympäristölautakunnan lukuun.

**Kaupunkiympäristötoimialan henkilötyövuosista ulkoisella rahoituksella noin 14,6 htv:tta (3,8 %).

***Valtio, kunnat, yritykset ja EU vastaavat seuraavista henkilöstökustannuksista:

- Luvat ja valvonta: Kunnat ja teollisuus maksavat 70 % ilmanlaadun tarkkailusta (2,1 htv), Lounais-Suomen Jätehuolto Oy maksaa jätehuoltoviranomaisen tehtävistä 3 htv (100 %). Valtio maksaa valvontaeläinlääkärin palkkakustannukset (100 %, 1 htv). Sopimuskunnat maksavat 20-50 % eläinhoitolan palkkakustannuksista (1,1-1,2 htv). EU vastaa iWater-hankkeen palkkakuluista 31.5.2018 asti (0,4 htv, 100 %).
- Seudullinen joukkoliikenne: Muut Föli-kunnat maksavat yhteensä 8 htv (muut henkilöstökustannukset paitsi palvelutoimiston henkilöstökustannukset jaetaan kuntien kesken asukasluvun mukaisesti).

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

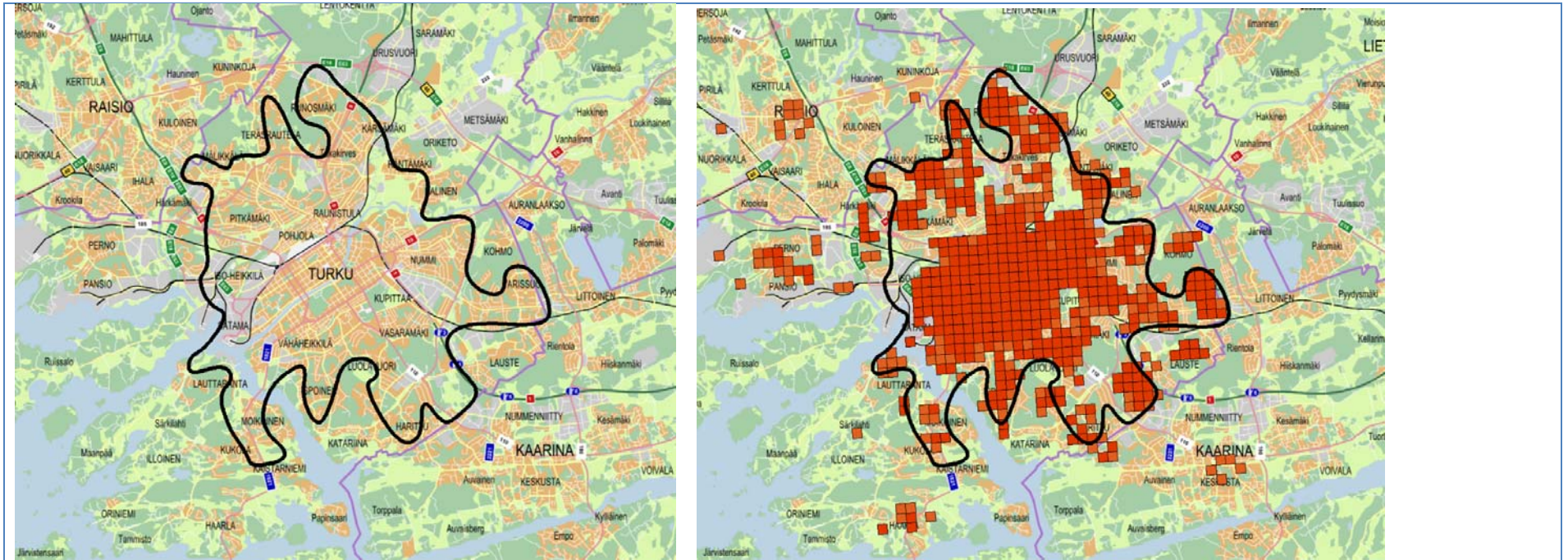
Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta kaikkien osalta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta ** osalta

Tavoite KV1: Monipuolinen ja riittävä tontti-varanto	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9</i>			
Toteuttamiskelpoinen tonttireservi	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
- Pientalo- ja rivitalotontit			3 v tarpeeseen		3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen
- Kerrostalotontit			3 v tarpeeseen		3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen
- Elinkeino- tontit			3 v tarpeeseen		3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen
<p>Tavoitteen kuvaus: Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavavaraa, joka mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Kuntien tavoitteena on ylläpitää riittävää tonttivarantoa siten, että tontteja on tarjottavana nopealla toimitusajalla. Tonttivaranto pyritään kuitenkin realisoimaan kohtuullisessa ajassa. Kolmen vuoden varantotavoite perustuu rakennemallin toteuttamiseksi laadittuun seudulliseen asunto- ja maapoliittinen ohjelmaan, joka on hyväksytty valtuustossa 26.1.2015 ohjeellisena noudatettavaksi. Monipuolisella ja riittäväällä tonttivarannolla edistetään kaupungin kasvua.</p>							

Tavoite KV2: Kestävä yhdyskuntarakenne	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.10, 3.3.7</i>			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistäville kestävän kaupunkirakenteen vyöhykkeille	58 %		Vähintään 85 %		Vähintään 85 %	Vähintään 85 %	Vähintään 85 %
<p>Tavoitteen kuvaus: Rakentamista ohjataan keskuksista, asuintiivistymistä, kestävästä liikkumisesta ja lähipalveluista muodostuvalle kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Näin luodaan puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiselle taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (3.3.1, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7, 3.3.9, 3.3.10). Luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävä kasvua huolehtien mahdollisuuksista turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön.</p>							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

Kuva. Tiivistävä kestävä kaupunkirakenteen vyöhyke. Vyöhyke perustuu 250*250 metrin ruuduille tehtyyn analyysiin Turun kaupunkirakenteesta, jossa on otettu huomioon kestävä liikkuminen, lähipalvelut ja alueen asukastiheys. Ominaisuudet pisteytettiin seuraavasti: kävelyetäisyys keskustan palveluista 1 piste, pyöräilyetäisyys keskustasta 15 minuuttia 1 piste, mahdollisuus joukkoliikenteeseen: runkobussilinjat 300 metrin etäisyys linjasta tai 600 metrin etäisyys raitiotie/superbussilinjasta 1 piste, asukas/työpaikka oleva tai tuleva tiheys yli 20 asukasta/ha 1-3 pistettä, kauppa 500 metrin päässä 1 piste, päiväkotia 500 metrin päässä 1 piste ja koulu 500 metrin päässä 1 piste. Oikeanpuoleisessa kuvassa näkyy luokitellut ruudut, jotka ovat saaneet enemmän kuin 4 pistettä.

Tavoite KV3: Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuus kaikista liikkumismuodoista **	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.7			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3, 3.3.6, 3.3.10			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
- Jalankulun määräindeksi *, indeksi 2017=100	ei laskettu	100,0	kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta		kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta	kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta	kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta

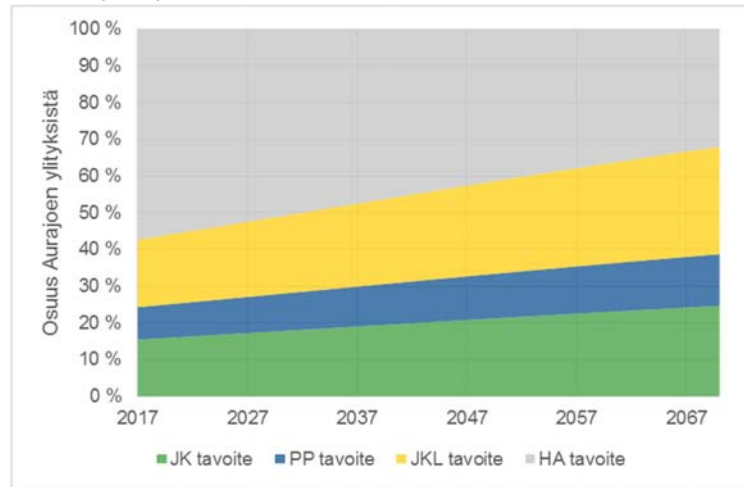
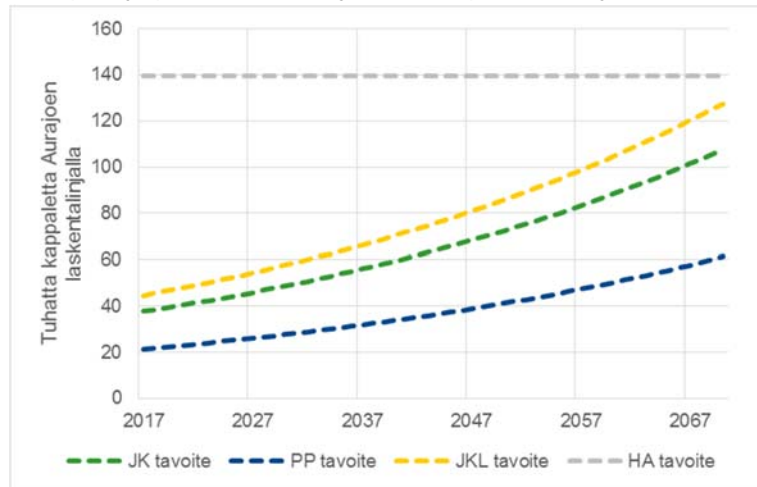
TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

- Pyöräilyn määräindeksi *, indeksi 2017=100	ei laskettu	100,0	kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta		kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta	kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta	kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta
- Autoliikenteen määräindeksi *, indeksi 2017=100 *		100,0	ei nouse edelli- sestä vuodesta		ei nouse edelli- sestä vuodesta	ei nouse edelli- sestä vuodesta	ei nouse edelli- sestä vuodesta
- Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, indeksi 2017=100 **		100,0	kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta		kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta	kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta	kasvaa 2 % edellisestä vuo- desta

Tavoitteen kuvaus: Rakennemallityön yhteydessä on hyväksytty tavoitteeksi kasvattaa kestävien kulkutapojen kulkumuoto-osuutta Turun kaupungissa yli 66 % tasolle vuoteen 2030 mennessä nykyisestä noin 52 %:sta. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuksien edistäminen mm. vähentää liikenteen tilantarvetta, parantaa turvallisuutta ja vähentää päästöjä. Kattavia tietoja liikkumismuotojen kulkutapajakaumasta saadaan vain noin 5-10 vuoden välein liikennetutkimuksista (laadittu Turun seudulla 2017, 2008 ja 1997), mistä johtuen liikkumismuotojen kehitystä lyhyemmällä aikavälillä seurataan kulkutapakohtaisen määräindeksin perusteella. Määräindeksi ei kerro suoraan kulkutapajakaumakehitystä, koska määräindeksit kuvaavat joukkoliikennettä lukuunottamatta vain keskustan läheisyydessä silloilla liikkumista, mutta näyttävät kuitenkin kehityksen suuntaa. Tavoitteena on, että määräindekseissä autoliikenteen määrä ei kasva ja muiden kulkutapojen määrät kasvavat vuosittain 2 %. * Jalankulun, pyöräilyn ja autoliikenteen määräindeksit perustuvat liikenne-määrätietoihin ns. Aurajojen laskentalinjalla (Föri, Martinsilta, Myllysilta, Teatterisilta, Auransilta, Kirjastosilta, Tuomiokirkkosilta, Tuomaansilta, Rautatiesilta, Halistensilta).

** Kaupunkiympäristölautakunta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta hyväksyvät tavoitteen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

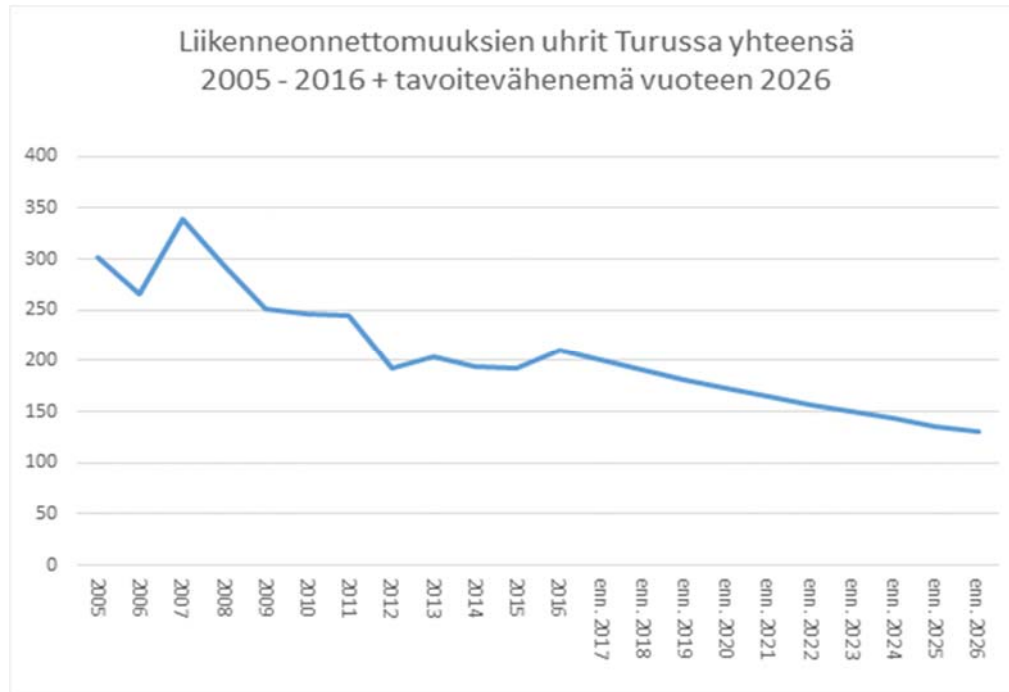
KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

Tavoite KV4: Kasviuonekaasupäästöjen vähentäminen	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.6			Muut toteutettavat linjaukset:			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kasviuonekaasupäästöt kt CO ₂ ekv/vuosi	984,2 (enn.tieto)	vähenee	vähenee		tarkistetut tavoitteet	tarkistetut tavoitteet	tarkistetut tavoitteet
Tavoitteen kuvaus: Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2040. Ympäristönsuojelu osallistuu kaupungin kasviuonekaasupäästöjen laskentaan sekä ilmastomuutostyöhön. Vuosittaiset kasviuonekaasupäästöt Turussa (kt CO ₂ ekv /vuosi). Turun CO ₂ -raportin mukaiset kasviuonekaasupäästöt sisältävät seuraavat sektorit: kauko-, sähkö- ja erillislämmitys, maalämpö, kuluttajien ja teollisuuden sähkönkulutus, tieliikenne ja muut liikennemuodot, teollisuus ja työkonet, maatalous ja jätehuolto. Lämmityksen päästöt on normeerattu vastaamaan ilmastollisen vertailukauden 1981 - 2010 keskimääräistä lämmitystarvetta. Sähkönkulutuksen päästöt on normeerattu käyttäen päästökertoimena viiden vuoden liukuvaa keskiarvoa. Laskennassa eivät ole mukana yksityisen tai julkisen sektorin hankintojen välilliset päästövaikutukset.							

Tavoite KV5: Liikenneturvallisuus	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki Strateginen linjaus: 3.3.10			Muut toteutettavat linjaukset: 2.1, 2.3, 3.3.7			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä viiden vuoden aikana (henkilöä)	209		vähenee 14 %				
Tavoitteen kuvaus: Vähennetään liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrää kaikkia toimialoja koskevilla toimenpiteillä. Tavoitteena on, että viiden vuoden aikana loukkaantuneiden määrä on aina kunkin viiden vuoden jakson jälkeen vähentynyt 14 %. V. 2017 - 2021 on ensimmäinen tarkasteltava viisivuotiskaus.							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

Tavoite KV6: Kaupunkikeskustan elinvoimaisuus	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki Strateginen linjaus: 3.3.2			Muut toteutettavat linjaukset:			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Elinvoimaluku = lauantaiyritysten määrästä vähennetään tyhjä liiketilat, joka suhteutetaan kunnan asukaslukuun (x 1000)	3,581	3,83	kasvaa		kasvaa	kasvaa	kasvaa

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

(vrt. v. 2016 Tampere 3,724 ja Helsinki 2,756 ja 17 kunnan keskiarvo 2,98)							
Liiketilojen täyttöaste (vrt. v. 2016 Tampere 93,2 %, Helsinki 95,3 % ja 17 kunnan keskiarvo 88,2 %)	89,7 %	91,65 %	92,0 %		92,5 %	93,0 %	93,5 %
Keskustan suuralueen väkiluku 31.12.	54.490		kasvaa		kasvaa	kasvaa	kasvaa
Tavoitteen kuvaus: Mitattu elävää keskusta-aluetta, joka on rajattu EKK ry:n (Citybook - Keskustan kehittäjän käsikirja 2014) ohjeistuksen mukaisesti.							

Tavoite KV7:Omaisuuksien arvosta huolehtiminen	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3			Muut toteutettavat linjaukset: 3.2			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kiinteän omaisuuden kehittäminen: strategiset maankäytön hankkeet, tuloa tuottavat			Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisen sopimuksen luvun 2.7 investointiohjelma toteutuu		Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisen sopimuksen luvun 2.7 investointiohjelma toteutuu	Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisen sopimuksen luvun 2.7 investointiohjelma toteutuu	Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisen sopimuksen luvun 2.7 investointiohjelma toteutuu
Infran investointiohjelma: korjausvelkaa alentavat			Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisen sopimuksen luvun 2.7 investointiohjelma toteutuu		Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisen sopimuksen luvun 2.7 investointiohjelma toteutuu	Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisen sopimuksen luvun 2.7 investointiohjelma toteutuu	Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisen sopimuksen luvun 2.7 investointiohjelma toteutuu
Tavoitteen kuvaus: Omaisuuksien arvosta huolehtiminen on yksi Kaupunkiympäristötoimialan perustehtävistä, joka edellyttää riittäviä investointeja.							

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

Tilivelvollinen viranhaltija: pelastusjohtaja Jari Sainio

1.1 Lyhyt kuvaus toiminnasta (kh)

Laadukkaat pelastustoiminta-, turvallisuus- ja ensihoitopalvelut tuotetaan Varsinais-Suomessa ammattitaitoisesti, tasapuolisesti ja nopeasti kaikkina vuorokauden aikoina.

Aluepelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palveluja Varsinais-Suomen maakunnan 28 kunnan alueella Aluepelastuslautakunnan hyväksymän palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Aluepelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin palvelutasopäätöksen mukaisesti.

1.2 Toimintaympäristön muutos (kh)

Pelastustoimen palvelutasopäätös koskee vuosia 2013-2016. Suunnitelmakauden luvut on tehty sillä oletuksella, että nykyinen palvelutaso säilyy. Uusi palvelutasopäätös kaudelle 2017-2020 päätetään lautakunnassa suunnitelman mukaisesti vuonna 2016.

Ensihoidon järjestämisvastuu siirtyi Sairaanhoitopiirille 2013 alusta. Suunnitelmakauden luvut 2016-2018 on tehty oletuksella, että toiminnan laajuus ensihoitopalveluiden osalta säilyy 2015 tasolla.

Vuokratuissa paloasemakiinteistöissä on merkittävästi ns. korjausvelkaa. Turun kaupungissa sijaitsevien paloasemakiinteistöjen osalta käynnistetään vuonna 2016 tilatarveselvitykset käytyjen keskustelujen perusteella. Tilatarveselvitykset koskevat Turun keskuspaloasemaa, Kärämäen paloasemaa, Maarian, Paattisten, Jäkärän ja Kaksikerran sopimuspalokuntien paloasemia. Muun maakunnan alueella sijaitsevien kiinteistöjen peruskorjausten ja uudisrakentamisen esisuunnittelua toteutetaan paloasemaverkkopäätöksen mukaisesti ja vuokratustannusten nousuun vaikuttavat toteutuneet peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeet. Hankkeet hyväksytään johtosäännön mukaisesti.

Investointimäärärahat ovat pysyneet yli 10 vuotta samalla tasolla. Samaan aikaan mm. investointitulojen osalta valtionavustukset ovat poistuneet ja investointien hankintahinnat ovat nousseet. Tästä johtuen poistoaikataavoite ei enää toteudu, kaluston kierrättäminen vaikeutuu ja korjauskustannukset nousevat edelleen jo tämän hetken selvästi lisääntyneistä käyttöpuolen korjauskuluista. Uuden palvelutasopäätöksen (2017-2020) pohjaksi ollaan esittämässä lautakunnassa laajaa kannatusta saanutta investointitason nostoa, joka vuodesta 2017 olisi nykyisen 1,6 Meuron sijasta 2,0 Meuroa.

1.3. Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Palvelutasopäätöksessä on määritelty suunnitelmakauden kehittämissuunnitelma.

Strategiset painopistealueet:

- Osaava, motivoitunut ja toimintakykyinen henkilöstö
- Osaavat, motivoituneet ja toimintakykyiset sopimuspalokunnat
- Toimiva ja kattava paloasemaverkosto
- Tyytyväiset asiakkaat ja kuntaomistajat
- Toiminnan edellyttämät riittävät taloudelliset resurssit.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (kv)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta							
Toimintatulot	43 246	43 214	43 706	43 706	43 743	43 950	44 200
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	40 920	41 214	41 706	41 706	41 743	41 950	42 200
Toimintakate	2 326	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Muutos-%		-14,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Investointimenot	796	4 165	3 597	3 597	3 789	4 876	2 284
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet		1 994	1 426	1 426	1 616	2 705	113
Pysyvien vastaavien luovutustulot		171	171	171	173	171	171
NETTO	-796	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Muutos-%		151,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

T YÖVOIMAN KÄYTTÖ (kv)

Henkilötyövuodet (htv)	TP 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Aluepelastus	537	549	549		549	549	549
Palkat ja palkkiot (tiedoksi, 1000 €)	22 265	22 009	22 028		22 218	22 255	22 300

Lisätietoja: Palvelutasopäätöksessä, joka on voimassa vuosina 2017 - 2020, on määritelty vakanssien määräksi 549. Tämän pohjalta lopullinen henkilötyövuosina mitattu tilinpäätöksen mukainen toteutuma on palvelutuotantotarpeen mukainen keskimääräinen työvuosina tehty tulos, josta lasketaan myös henkilöstökustannukset euroina.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021
VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1	<i>Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>				
Toimintavalmiusaika (%)	TP 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TA 2021
	79 %	80 %	80 %		80 %	80 %	80 %
Tavoitteen kuvaus: -							

Tavoite 2	<i>Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>				
Tarkastusmäärät (%)	TP 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
	91 %	90 %	90 %		90 %	90 %	90 %
Tavoitteen kuvaus: -							

Tavoite 3	<i>Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>				
Kustannusvertailu (€/as.)	TP 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
	70,7 €	72 €	73 €		74 €	75 €	75 €
Tavoitteen kuvaus: -							

KONSERNIYHTEISÖT

TVT ASUNNOT OY

Toimitusjohtaja Teppo Forss

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö tarjoaa vastuullisena vuokranantajana asukkailleen kohtuuhintaista turvallista asumista ja monipuolisia vuokra-asumisen vaihtoehtoja. Se on kilpailukykyinen ja laadukas asiakaslähtöinen yritys.

Yhtiö kantaa vastuuta etenkin kaupungin sosiaalisesta vuokra-asumisesta. Se noudattaa toiminnassaan voimassaolevaa osakeyhtiölakia, arava- ja kirkotukilainsäädäntöä sekä muuta toimintaa koskevaa lainsäädäntöä.

Yhtiö omistaa ja hallinnoi noin 11 000 erilaista asuntoa ympäri Turkuja. Tämä vastaa noin 10 prosenttia kaikista asunnoista ja noin 25 prosenttia vuokra-asunnoista, mikä on tyypillinen keskuskäytävien asuntorakenne. Yhtiöllä on noin 20 000 asukasta. Yhtiö muodostaa konsernin tytäri- ja osakkuusyhtiöineen. Merkittävimmät tytäryhtiöt ovat Turun Palvelutilat Oy, Turun Osakehuoneistot Oy ja Turun Päiväkodit Oy.

Yhtiö noudattaa lakien ja ohjeiden mukaan omakustannusperiaatetta. Asuinhuoneistojen vuokrat määräytyvät asuinhuoneistokohtaisesti, asunnon si-

jainnin, kunnan ja varustetason mukaan ja muodostuvat kiinteistön hoitokuluista sekä koko yhtiön asuntokannan rakentamiseen ja peruskorjaamiseen ottamien lainojen koroista ja lyhennyksistä.

Omalle pääomalle omistaja on edellyttänyt muiden yleishyödyllisten asuntotoimijoiden tuottotavoitteisiin rinnastettavaa kohtuullista tuottoa. Vuositainen tuotto realisoituu pääosin yhtiöllä myönnettyllä pääomalainalla.

Toimintaympäristön muutostekijät

Vuokra-asumiseen vaikuttavat tulot, varallisuus, tarpeet, suhdanteet ja väestörakenne sekä niiden kehitys. Merkittävimmät toimintaympäristön muutoksiin liittyvät riskit ovat vaihtelut asuntojen kysynnässä ja sitä kautta käyttöasteessa sekä vaihtelut rahoituksen ja hoitokulujen hinnassa.

Suuri osa yhtiön rakennetusta asuntokannasta tulee peruskorjausikään lähivuosina. Yhtiöllä on edessä suurten peruskorjausten aika mm 70-luvuilla rakennetuissa kohteissa.

Asukkaiden toiveet ja vaatimukset palvelulliset ja laadullisesti jatkavat kasvuaan, mikä heijastuu toimintoihin ja kustannuksiin.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö muuntuu seudulliseksi asuntotarjoajaksi.

Yhtiön asuntojen kokonaismäärää voidaan kasvattaa hallitusti siten, että yhtiön asuntokannan suhteellinen osuus Turun asuntokannasta pysyy samana ja yhtiön omistamien asuntojen määrä liikkuu 5 %:n vaihteluvälin sisällä suhteessa Turun kokonaisasuntokantaan.

Yhtiön erääntyvät arava- ja kirkotukilainat jälleenerahoitetaan konsernin sisäisellä lainalla yhteistyössä konsernihallinnon talousasioiden kanssa, siltä osin kun tulorahoitus ei riitä niiden poistamiseen. Tavoitteena on koko konsernin hyötyminen emokaupungin edullisesta varain-hankinnasta, joka kanavoitetaan osin myös yhtiölle. Tällä pyritään hillitsemään yhtiön vuokralaisten yleistä asumiskustannusten nousua.

Jälleenerahoitus liittyy osaltaan myös yhtiön vanhojen aravalainojen konvertointiin, joille kaupunginvaltuusto on myöntänyt omavelkaisen takauksen. Jälleenerahoitus hoidetaan ilman kaupungin takauksena lainojen erääntyessä, mikäli se on kaupunkikonsernin edun mukaista.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TVT-ASUNNOT OY -KONSERNI

Turun Palvelutilat Oy ja Turun Päiväkodit Oy toimivat kaupungin kumppaneina peruspalvelutoimintojen järjestämiseen liittyvissä asioissa.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö tulouttaa Turun kaupungille vuosittain lainasopimusten mukaisen korkotuoton						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Turun kaupungille pääomalinasta maksettava korko (1.000 €)	2.277	2.271	2.271	2.271	2.277	2.271
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla						
Mittari tai indikaattori						
Turun kaupungin muista lainoista maksettava korko (1.000 €)	3.698	3.536	3.435	3.389	3.345	3.174
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Lainakorot maksetaan velkasopimusten mukaisesti.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	80.187	80.500	81.000	82.500	84.500	84.900
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuokrien kehitys kuluttajahintaindeksin mukaisesti.						
Mittari tai indikaattori						
Liikevoitto (1.000 €)	13.139	13.500	13.500	14.000	14.300	14.600

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TVT-ASUNNOT OY -KONSERNI

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla.						
Tavoite: Asuntojen käyttöaste pidetään hyvänä						
Mittari tai indikaattori						
Käyttöaste % (emoyhtiö)	98,2	98,5	> 97	> 97	> 97	> 97
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Ymmärretään asiakkaan tarpeita asunnolle ja palvelullisesti. Pidetään asunnon hinta kohtuullisena.						
Tavoite: Yhtiön sosiaalisten tavoitteiden täyttyminen						
Mittari tai indikaattori						
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä / asuntojen määrä kaupungissa % (emoyhtiö)	10,1	9,9	10,5	10,5	10,5	10,5
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Asuntokannan osuus pidetään kiinteistökehityksellä vakiona vaihteluvälin 10,2 - 10,7 % sisällä. Asuntoja kannattaa tehdä rakennusalan suhdanteita ja tarjolla olevia rahoitusmuotoja hyödyntäen. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta.						
Mittari tai indikaattori						
Nettoasuntomäärän muutos (Uudistuotanto - luopuminen) (emoyhtiö)	0	+19	200	200	200	200
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kiinteistökehitys, joka kasvattaa asuntomäärää n. + 200 asuntoa vuodessa. Asuntoja kannattaa tehdä rakennusalan suhdanteita ja tarjolla olevia rahoitusmuotoja hyödyntäen. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta.						
Mittari tai indikaattori						
Erityisryhmien asuntosopimukset / yhtiön hallinnassa oleva asuntokanta % (emoyhtiö)	5,6	5,7	5,6	5,6	5,6	5,6
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhteistyö erityisryhmien asuttajien kanssa.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TVT-ASUNNOT OY -KONSERNI

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 - 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

TVT Asunnot Oy ei pysty pitämään asuntokantansa osuutta Turun koko asuntokannasta valtuuston asettaman tavoitteen mukaisena. Uudistuotantoa ei pystytä toteuttamaan tavoitteiden mukaisesti, koska uusia asuntokohteita varten ei ole rakennuskelpoisia tontteja. Uudistuotannon ollessa pysähdyksissä TVT Asunnot ei ole voinut suunnitellusti luopua asunnoista, jotka sopivat huonosti vuokra- käyttöön tai joissa on korkeita ylläpito- tai korjauskustannuksia. Luopumisiin on nyt kuitenkin ryhdyttävä, jotta voidaan välttää kustannuksiltaan merkittävät korjausinvestoinnit kohteisiin, jotka eivät tulevina vuosina vastaa yhtiön asunnonhakijoiden

toiveita ja tarpeita sekä yhtiön tarkoitusta kohtuuhintaisten asuntojen tarjoajana.

Rakentamisen suhdanne ei juuri nyt tue investointeja, mutta tilanne voi muuttua nopeastikin. Rakennustyön hinnalla on suuri vaikutus asukkaille muodostuvan vuokratason kohtuuhintaisuuteen. Myös toistaiseksi alhaisena pysynyt korkotaso tukee uusien asuntokohteiden toteuttamista. Rakennuskannan iästä johtuen TVT Asunnot tekee vuosittain peruskorjauksia, jotka osaltaan edellyttävät myös rahoitusta.

Asumisen kustannusten odotetaan nousevan ihmisten maksukykyä enemmän. Tämä koskee erityisesti osaa yhtiön asukkaista.

200 asunnon nettolisäys kasvattaisi TVT Asunnot Oy:n liikevaihtoa noin 1,5 Meur vuodessa. Turun Palvelutilat Oy ja Turun Päiväkodit Oy toteuttavat kaupungille rakennushankkeita, jotka valmistuttuaan kasvattavat konsernin liikevaihtoa noin 2,3 Meur vuodessa.

Suunnittelukaudella päättyvien lainojen konvertointia jatketaan yhdessä kaupungin kanssa. Korkotason odotetaan pysyvän alhaisella tasolla.

VARSINAIS-SUOMEN ASUMISOIKEUS OY

Toimitusjohtaja Pekka Peltomäki

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Asumisoikeusasuntojen omistaminen, ylläpito ja tuottaminen sekä asumisoikeuksien luovuttaminen käyttäjille voimassa olevien säännösten mukaisesti Turussa ja lähikunnissa. Yhtiö toimii yleishyödyllisenä yhtiönä tavoittelematta liiketaloudellista voittoa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Asiakkaiden luottamus omaan tulevaisuuteen on kasvanut ja päätöksentekohalu on lisääntynyt. Kysyntätilanteen voi kuvata olevan normaalitasolla. Aiemman jähmeän markkinatilanteen jäänteinä aso-sopimuksia ei irtisanota runsaasti, joten vaihtuvuus on alhaista.

Seniorikysyntä ja pienasuntojen kysyntä on runsasta. Tähän kysyntäsegmenttiin meillä oli lisätarjontaa päättyvän vuoden aikana.

Uusi laki asumisoikeusasumisesta annetaan eduskunnalle syyskuussa. Lain uudistamisen tavoite on vahvistaa suomalaista aso-järjestelmää.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Käyttöasteen parantaminen: asuntojen markkinointikeinoja kehitetään (painopiste markkinoinnissa netin kautta), kehitetään aktiivisesti kiinteistökantaa.

Kiinteistöjen arvon kasvattaminen: tehdään laajasti vuosikorjaustöitä, käynnistetään vanhimpien kiinteistöjen jaksottaisia korjauksia, uudistuotan-

toa hyvillä tonteille, kuluvana vuonna kolmen heikosti menestyvät kiinteistön hallintamuodon muutos.

Palveluketjujen laadun parantaminen: kehitetään yhtenäisiä isännöinnin toimintatapoja, kehitetään tietojärjestelmiä ja sähköistä asiointia, mitataan asiakastyytyväisyyskyselyillä.

Henkilökunnan jaksaminen: tehdään vuosittain henkilökunnalle työtyytyväisyys- ja työilmapiirikyselyt, käydään kehityskeskustelut kaksi kertaa vuodessa, ylläpidetään koulutuksella henkilökunnan osaamista.

Vakaa talous: kiinteistöjen ylläpito-, korjaus- ja pääomakulut katetaan käyttövastiketuloilla, kassavaroja sijoitetaan riskittömästi, markkinatilanteen vaatiessa tyhjiä asuntoja vuokrataan.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VARSINAIS-SUOMEN ASUMISOIKEUS OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Käyttöaste, %	96,0	96,4	96,8	97,1	97,5	98,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Markkinoinnin kehittäminen, asuntojen haluttavuuden ja käyttöarvon ylläpito kiinteistö- ja asuntokorjauksin, myös vuokraamalla määräaikaisilla vuokrasopimuksilla.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	22.235	23.000	23.688	24.872	26.116	27.422
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Käyttövastikkeita korotetaan vuosittain kustannustason ja pääomakulujen kehityksen mukaisesti.						
Liikevoitto (1.000 €)	5.252	2.900	2.951	2.985	3.134	3.290
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikevaihto kasvaa käyttövastikekorotusten, asunoneliöiden lisääntymisen ja käyttöasteen kehityksen mukaisesti. Liikevoitto kattaa yhtiön rahoituskulut sekä varautumisen kiinteistöjen jaksottaisten ja perusparannuskorjausten rahoittamiseen so. asuintalo/korjausvaraus. Varmistetaan, että toimitaan lainaehtojen mukaisesti ja että kiinteistökorjauksiin varaudutaan niiden kulumista ja ikääntymistä vastaten.						
Tavoite: Asumisoikeusasuntojen riittävyys						
Mittari tai indikaattori						
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä	2.587	2.640	2.662	2.738	2.798	2.858
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uudisrakentamista toteutetaan suhdannepoliittisesti tarkoituksenmukaisesti. Hankkeet kilpailutetaan ja toteutetaan hyvin sijaitseville tonteille. Paras kysyntä kohdistuu keskustan ja palvelujen lähellä oleville kerrostalotonteille, joihin seniorikansalaiset ovat valmiita muuttamaan. Jonkin verran tuotetaan yksikerroksisia pari- ja rivitaloasuntoja perheille.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VARSINAIS-SUOMEN ASUMISOIKEUS OY

Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä suhteessa toiminta-alueella olevien ASO-asuntojen kokonaismäärään (%)	66,7	67,1	67,0	67,0	67,0	67,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vaso jatkaa uudistuotantoa harkitusti ja kysyntää vastaavasti. Tavoitteena ei ole olla suurin aso-tuottaja talousalueella.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Käyttöasteen oletetaan kehittyvän positiivisesti. Sen taustalla on mm. Turun seudun saman suuntaisen taloudellinen ja työpaikkojen määrän kehitys. Ikääntyvien kiinteistöjen korjaamisessa olemme aktiivisia kasvattaen asuntojen käyttöarvoa. Tavoitteleme uudistuotantoa keskustatonteille, joiden saatavuus on tällä hetkellä heikko. Käyttövastikkeen nousuksi vuosittain ennakoitu 2 % / vuosi,

joka on alle ennustetun valtakunnallisen asumismenojen kehityksen. Korjauskulujen vaikutus hoitokuluissa on merkittävä. Vuodelle 2018 on tulossa korjauskulujen budjetointiin järjestelmämuutos, jossa aiemmin kiinteistökohtaisesti vastatut korjauskulut otetaan koko yhtiössä tasattuihin kuluihin. Tämän johdosta kiinteistöjen käyttövastikkeiden kehitys on jatkossa ennustettavampaa ja varmistetaan korjaustöiden toteutuminen. Muutos korottaa korjaus-

kulujen takia ensi vuoden hoitokulujen budjettilukua, joka nyt sisältää korjauskuluja 1,74 € (osa aktivoituu taseeseen tilinpäätöksessä) ilman korjauskuluja hoitokulut = 4,04 €/as-m²/kk. Tässä luvussa erän Muut hoitokulut osuus on 0,33 € (sis. mm. hallinnon kulut, asuntojen laajakaista+tv, markkinointi).

TURUN YLIOPPILASKYLÄSÄÄTIÖ

Toimitusjohtaja Kalervo Haverinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Säätiön tehtävänä on huolehtia Turun seudulla peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa opiskelevien ja opintojaan jatkavien vuokra-asuntojen saamisesta. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö rakentaa ja ylläpitää opiskelija-asuntoja sekä huolehtii maa-alueiden varaamisesta toiminnan kohderyhmän tulevaa tarvetta varten.

Toimintaympäristön muutostekijät

Vaikka sekä omistus- että vuokra-asuntojen kysyntä on Turun talousalueen vahvan kasvun vuoksi kasvanut huomattavasti, vuokra-asuntomarkkinat ovat kohtuullisen hyvässä tasapainossa. Vapaiden markkinoiden vuokrien nousu on erityisesti vanhassa asuntokannassa ollut edelleen varsin maltillista. Suurin kysyntä kohdistuu pieniin yhdelle henkilölle sopiviin asuntoihin.

Säätiö on pystynyt muuttamaan asuntojakaumaansa niin, että vain 10 % asuntopaikoista on enää soluasuntoja. Näin opiskelijoiden asumisen tukijärjestelmän muutokset eivät vaikuttane opiskelija-asuntojen kysyntään Turussa. Pienasuntojen tarjonnan lisääminen on vaikuttanut myös säätiön asuntojen taloudelliseen ja toiminnalliseen käyttöasteeseen, jotka ovat nousseet selvästi kahden viime vuoden aikana.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Säätiö hyväksyi uuden strategian vuosille 2017 - 2022. Strategiasta on johdettu konkreettiset toimenpiteet sekä mittarit lähivuosille.

Uuden opiskelija-asuntokohteen, Aitiopaikan, rakentaminen kylään käynnistyi vuoden 2017 keväällä ja kohteen arvioidaan valmistuvan vuoden 2019 al-

kuun mennessä. Arkkitehtikilpailut nykyisen toimistorakennuksen tilalle rakennettavan asuin- ja liikekiinteistön, Tyyssijan sekä Halisten sillan lähelle rakennettavan Kylänkulman on pidetty ja tavoitteena on käynnistää nämä hankkeet vv. 2018- 2020. Strategian mukaan tavoitteena on käynnistää suunnittelukaudella 1000 uuden opiskelija-asunnon rakentaminen Ylioppilaskylään.

Säätiö on valmis digitaalisten palveluiden lisäämiseen sekä asumispalveluissa että asuntojen markkinoinnissa. Kiinteistöjen ylläpidossa panostetaan erityisesti kiinteistöjen kaukovalvonnan kehittämiseen.

Säätiö edistää kevyen liikenteen ratkaisuja, joiden avulla saadaan sujuvat ja turvalliset liikenneyhteydet uuden kampusalueen sisällä sekä kaupungin keskustaan.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN YLIOPPILASKYLÄSÄÄTIÖ

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Käyttöaste, % ¹⁾	95,4	97	97	97	97	97
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Niiden kohteiden ja asuntotyyppien, joihin kohdistuu suurimmat vajaakäytöt, vuokria pyritään määrittelemään siten, että vajaakäyttö minimoitaisiin. Asuntojen kiinnostavuus ja kysyntä pyritään pitämään korkealla panostamalla asuntojen korjauksiin. Strategiassa on linjattu, että säätiö harkitsee luopumista kohteista, joiden käyttöaste näyttäisi pysyvästi jäävän alle 90%.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitetulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	25.721	26.308	26.600	28.000	28.700	30.100
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuoden 2018 talousarvion laadinnan lähtökohtana on vuokratason säilyttäminen vuoden 2017 tasolla. Loppuvuodesta 2018 valmistuu asteittain uusi asuntokohde Aitiopaikka. Tyyssijan asuntokohde nykyisen toimistorakennuksen paikalle valmistuu vuosina 2020-2021.						
Liikevoitto (1.000 €)	1.336	2.229	1.950	2.300	2.200	2.100
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Poistot on aiempina vuosina tehty lainalyhennysten suuruisina. Säätiön poistosuunnitelmaa on muutettu ja säätiössä on siirretty sumu-poistoihin vuoden 2017 aikana.						
Tavoite: Opiskelija-asumisen riittävyyden varmistaminen						
Mittari tai indikaattori						
Asukaspaikkojen määrä	6.679 ⁴⁾	6.819	6.970	7.120	7.270	7.420

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN YLIOPPILASKYLÄSÄÄTIÖ

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uuden asuntokohteen Aitiopaikan asunnoista noin puolet arvioidaan tulevan vuokrattavaksi syksyllä 2018 ja loput vuoden 2019 alussa. Aitiopaikkaan tulee yhteensä 255 huoneistoa (noin 310 asuntopaikkaa).

Asukaspaikkojen määrä suhteessa kaupungissa olevien opiskelijoiden määrään, %

19

19

20

20

21

21

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Asukaspaikkojen määrä suhteessa kaupungissa olevien opiskelijoiden määrään on pienentynyt myyntien myötä. Lisäksi säätiön kokonaisasuntopaikkamäärä on pienentynyt, kun Haliskylän soluasuntoja on muutettu yksiöiksi. Strategian mukainen tavoite vuoteen 2022 mennessä on 25 %, joka edellyttää strategiakaudella (2017-2022) noin 1 000 uutta asuntoa.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAA

Turun talousalueen talouden myönteinen kehitys heijastuu myös asuntomarkkinoille. Sekä omistusettä vuokra-asuntojen kysyntä kasvaa. Tämä puolestaan vaikuttaa myös opiskelijoiden mahdollisuuksiin saada vuokrattua eniten kysytyjä pientasuntoja.

Turussa korkeakouluopiskelijoista noin 20% asuu säätiön opiskelija-asunnossa, kun vastaava luku muilla suuremmilla korkeakouluopiskelijakunnilla on yleensä yli 25%. TYS:n tavoitteena on käynnistää vuosina 2017 - 2022 yhteensä 1000 uuden opiskelija-asunnon rakentaminen. Valtaosa näistä asunnoista on pientasuntoja. Näiden investointien jälkeen Turussakin pystyttäisiin tarjoamaan asunto noin 25%:lle korkeakouluopiskelijoista.

Uudisrakentamisessa huomioidaan ekologinen ja taloudellinen kestävyys. Säätiö toteuttaa uudistustöissä ja perusparannuksissa uusiutuvaan energiaan perustuvia ratkaisuja.

Uudisrakentamisen yhteydessä tavoitteena on myös lisätä palvelutarjontaa Ylioppilaskylässä. Säätiö ei itse käynnistä palvelutuotantoa, vaan pyrkii tarvittaessa osoittamaan tilat palveluoperaattoreille.

Ylioppilaskylä on osa Turun uutta kampusaluetta, johon kuuluvat lisäksi Yliopiston mäki, TYKS, Teknologia-kiinteistöt ja Turun AMK:n kampusalue. Säätiö edistää toimivien ja turvallisten kevyen liikenteen väylien rakentamista kampusalueen sisälle sekä kylästä kaupungin keskustaan. TYS on tehnyt myös aloitteen Inspektorinkadun muuttamisesta pihakaduksi. Tämä vähentäisi merkittävästi autoliikennettä kylässä sekä mahdollistaisi sujuvien kevyen liikenteen väylien toteuttamisen kylässä.

Säätiö kehittää ja ottaa käyttöön digitaalisia palveluja, jotka parantavat asumispalveluja ja tehostavat opiskelija-asuntojen markkinointia.

Säätiö määrittelee syksyn 2017 aikana palveluluokukset, joiden toteutumista seurataan tulevina vuosina.

TYS tavoittelee sidosryhmiensä kanssa kumppanuutta, joka on kaikkia osapuolia hyödyttävää.

Kustannusten nousun arvioidaan olevan lähivuosina kiinteistöalalla vähäistä. Tehostamalla ulkopuolisten palvelujen hankintaa, voidaan saada myös kustannussäästöjä. Säätiön viime vuosien merkittävä panostus suunnitelmallisiin korjauksiin vähentää asteittain kiinteistöjen korjaustarvetta.

Suunnitelman mukaan säätiö toteuttaa 2018 - 21 maltilliset vuokratarkistukset, jotka perustuvat kustannustason ja erilaisten maksujen sekä tariffien nousuun.

Säätiön henkilöstön määrän arvioidaan olevan lähivuosina nykyisellä tasolla. Säätiö käynnistää syksyllä 2017 uuden toimitusjohtajan haun. Tavoitteena on, että uusi toimitusjohtaja aloittaa työnsä vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla.

TURUN TEKNOLOGIAKIINTEISTÖT OY - KONSERNI

Toimitusjohtaja Mikko Lehtinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Teknologikiinteistöt Oy on Turku Science Parkissa ja Turun ydinkeskustan alueella toimiva kiinteistösijoitusyhtiö, joka kehittää alueen kiinteistöjä ja palveluita sekä tarjoaa ensiluokkaista toimisto-, tuotanto ja laboratoriotilaa yrityksille ja yhteisöille. Yhtiön perusliiketoiminta on kiinteistöjen ja huoneistojen omistus, hallinta ja vuokraus sekä enenevässä määrin myös toimitilapalveluiden tuottaminen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön toimintaympäristössä on tapahtunut selkeä muutos aikaisempaan nähden. Tilatehokkuus sekä toimintojen tiivistäminen ovat edelleen kantavia asioita, mutta viimeisen vuoden aikana Turun seudun selkeä positiivinen vire on muuttanut tilakäytön luonnetta. Enää ei olla tiivistämässä olemassa olevia tiloja vaan varautumassa merkittäviin laajennuksiin. Turun Teknologikiinteistöjen osalta tilanne on ideaalinen. TTK pystyy tarjoamaan asiakkailleen kustannustehokkaasti nykyajan tarpeet ja vaatimukset täyttävää toimitilaa palvelukonsepteineen, samalla kun Turku Science Park:n -alue Itä-

harju mukaan lukien pystyvät tarjoamaan merkittävän määrän tilaa uudisinvestoinneille. Lisäksi alueen infrastruktuuri kestää nykyisellään merkittävät lisäinvestoinnit.

TTK:n kiinteistöomaisuus on erittäin muuntojoustavaa ja lisäksi se täyttää kaikki nykyajan normit. TTK haluaa olla toimija, joka täyttää vaativimmankin asiakkaan tarpeet. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii erinomaisesti toimiva Werstas-konsepti. Werstas-konseptia tullaan laajentamaan coworking toiminnasta fablab-konseptin mukaiseen toimintaan. TTK:n osalta ongelmaksi muodostuu TTK:n nykyinen taseasema, joka ei mahdollista nykyisten jo päätettyjen investointien jälkeen uusien merkittävien lisäinvestointien tekemistä. Erittäin suurena huolena on, että ilman TTK:n lisärahoitusta parhaillaan käynnissä oleva voimakas kysyntä menee TTK:n osalta ohi.

Markkinatilanne on painanut korkotason ennätysmäisen alhaiseksi eikä koronnostoja ole näköpiirissä. Matala korkotaso on TTK:lle erittäin hyvä asia. Noin puolet yhtiön vieraasta pääomasta on suojattu, tarkoituksena on nostaa suojaustaso 75 prosenttiin tulevaisuudessa. Vallitseva negatiivinen korkotaso, jota korkosuojaukset eivät huomioi, on

tuonut yhtiölle negatiivisia kuluvaikutuksia. Nykybudjeteissa tämä vaikutus on kuitenkin jo osattu huomioida.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö jatkaa toiminnan kehittämistä pyrkien tehostamaan niin kustannuksia kuin vuokrakassavirtaakin. Kustannusten osalta lähivuosien teemaksi on nostettu energiatehokkuus sekä kestävä kehitys. TTK:n tavoitteena on olla johtava toimija kestävä kehityksen osalta. Ekocity sekä Smartcity ovat teemajä, jotka halutaan yhdistettävän TTK:n brändiin.

Yhtiö on saanut päätökseen ns. haltuunottovaiheen. Raportointi-, toiminnanohjaus-, kiinteistöhallinta-, asiakashallinta- sekä talousjärjestelmät on toteutettu ja niiden käyttö on saatu halutulle tasolle. Näin ollen tulevaisuuden suunnittelu ja ohjaus ovat selkeästi helpompia. Yhtiö voi siirtyä seuraavaan vaiheeseen eli toiminnan kehittämiseen, johon liittyy oleellisena osana yhteistyö naapurikiinteistöjen kanssa. Toiminnan kehittäminen laajentumisen osalta ollaan saatu osittain päätökseen PharmaCityn sekä High Tech Cityn hankintojen seurauksena. Hankinnoista huolimatta yhteistyön kehittämistä naapurikiinteistöjen kanssa jatketaan.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN TEKNOLOGIAKIINTEISTÖT OY -KONSERNI

Yhtiön pitää pystyä löytämään markkinoilta lisärahoitusta, jotta se pystyy vastaamaan kaikkeen parhaillaan kohtaamaansa kysyntään. Yhtiöllä on

useita merkittäviä asiakkaiden aloitteesta aloitettuja valmisteluprosesseja, joita ei pystytä saattamaan investoinniksi, koska yhtiön oma pääoma ei riitä. Erinomainen tilanne on kuitenkin se, että jos

rahoitusta ei löydy yhtiö pystyy toimimaan kuten on suunniteltu, ainoastaan tulevat hankkeet jäävät yhtiön osalta toteutumatta.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Lainojen tuotto kaupungille						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Vaihtovelkakirjalainojen tuotto kaupungille (vuonna 2015 pääoma 41,6 M€, korko 6 % pa.) (1.000 €)	2.538	2.530	2.530	2.530	2.530	2.530
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö pystyy maksamaan vvk-lainalleen jatkossakin hyvää tuottoa. Tähän päästään edelleen kehittämällä toimintaan siten, että säilytetään yhtiön kiinteistöjen ja Kupittaaan alueen vetovoima joka konkretisoituu positiivisena vuokratassavirtana.						
Junior-lainan tuotto kaupungille (pääoma 10,0 M€, korko 12 kk euribor + 3 % pa.) (1.000 €)	300	304	300	300	300	300
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Junior-lainan tuotto on sidottu 12 kk euriboriin. Tämän hetken taloudellinen tilanne ja lähitulevaisuuden näkyvät EKP:n matalan koron linjaa. Talousennustajien viimeaikaiset korkonäkemykset ovat, että markkinakorot tulevat pysymään nykyisellä matalalla tasolla jatkossakin. Taulukossa esitetty tuotto heijastaa tätä näkemystä. Mikäli korot talouden piristymisen myötä lähtevät nousu-uralle, on toteutunut tuotto taulukoitua parempi. Junior-laina eräännyy helmikuussa 2019.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitellusti						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	23.234	24.304	25.500	25.900	29.300	31.400
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuonna 2016 liikevaihtoa on kasvattanut tehdyt kiinteistökaupat Lunden Kiinteistöt Oyn ja Varman kanssa. Yhtiön liikevaihto kasvaa jatkossakin vähintään vuokrien indeksikorotusten mukaisesti. Liikevaihdon kasvussa on huomioitu myös palloiluhallin valmistuminen, mahdollinen Kampus ja PharmaCityn käyttöasteen parantuminen.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN TEKNOLOGIAKIINTEISTÖT OY -KONSERNI

Liikevoitto (1.000 €)	7.238	13.665	9.500	10.700	13.600	15.100
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Absoluuttinen liikevoittotaso tulee kasvamaan liikevaihdon kasvun myötä. Lopullinen liikevoittotaso riippuu tilikauden lopullisista poistoista.						
Tavoite: Kiinteistöomaisuuden ja vuokraustoiminnan kasvattaminen						
Mittari tai indikaattori						
Vuokratut m ² (taloudellinen)	129.470 m ²	134.000 m ²	141.700	141.700	159.700	159.700
Kiinteistöomaisuuden markkina-arvo	-	305.000	306.000	306.000	360.000	360.000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuokraustoiminnan kasvattaminen muodostuu nykytilojen kehittämisestä ja toimenpiteistä, joilla niiden tehokkuutta kasvatetaan. Lisäksi liikevaihdon kasvussa on huomioitu uudisinvestointien valmistuminen (Palloiluhalli 2018, Kampus 2019)						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 - 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Talousarvio perustuu nykytilanteeseen ja sen asetamiin tuotto- ja kustannusnäkyymiin. Mahdollisia tulevia, vielä päättämättömiä investointeja ei ole

huomioitu millään tavalla laskelmissa. Palloiluhalli ja vierailukeskus alkavat tuottaa kassavirtaa 2018. Laskelmat huomioivat kampuksen rakennuttamisen

vuosina 2017 - 2020. Vuokrakassavirta alkaa touku-kuussa 2021.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021
TURUN SEUDUN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKIINTEISTÖT OY

TURUN SEUDUN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKIINTEISTÖT OY

Toimitusjohtaja Jaakko Laaksonen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita rakennuksia sekä osakkeita, muita arvopapereita ja kiinteistöjä sekä käydä niillä kauppaa. Yhtiö harjoittaa myös huoneistojen ja kiinteistöjen vuokraustoimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Valtakunnallisen sote-uudistuksen eteneminen on yhtiön toiminnan kannalta merkittävin lähivuosien asia.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Rakennusten lämmityskustannukset muodostavat merkittävän osan yhtiön muuttuvista kustannuksista. Yhtiö pyrkii löytämään erilaisia teknisiä ja toiminnallisia keinoja energiankulutuksen pienentämiseksi.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Vuokraustoiminnan tavoitellun tason saavuttaminen						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Vuokrausaste, %	99,7	97,1	98,0	98,0	98,0	98,0
Tavoite: Kaupungin antamien antolainojen korko						
Mittari tai indikaattori						
Kaupungin myöntämien antolainojen tuotto, 1.000 €	4.209	4.150	4.020	3.892	3.776	3.672

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN SEUDUN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKIINTEISTÖT OY

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiöllä on hyvin stabiili vuokrasopimuskanta ja korkea vuokrausaste. Tästä syystä liikevaihto kasvaa lähes yksinomaan vuokrasopimusten indeksitarkistusten kautta.

Yhtiön tulo- ja kustannusrakenne mahdollistavat vuosittaiset 2,5 miljoonan euron lainanlyhennykset vuodesta 2018 alkaen.

TURKU ENERGIA -KONSERNI

Toimitusjohtaja Timo Honkanen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toimii energiatoimialalla sisältäen sähkön ja lämmön tuotannon, siirron ja myynnin kotitalouksille ja yrityksille. Turku Energia tuo energiaa asiakkaidensa elämiseen, asumiseen ja yrittämiseen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Talouden kehitys ohjaa selvästi energian käytön kehitystä. Nähdään, että sähkön ja lämmönkysyntä jatkaa hitaassa kasvussa Turku Energian päämarkkina-alueilla.

Öljyn ja kaasun hinta pysyy alhaisella tasolla ylituotannosta ja heikosta kansainvälisestä talouden kehityksestä johtuen.

Sähkön tukkuhinta on historiallisen alhaisella tasolla ja ennustetaan, että hinta pysyy alhaisena myös tällä tarkastelujaksolla. Se alentaa oman sähköntuotannon kannattavuutta.

Arvioidaan, että jatkossakin energian käyttöä, siirtoa ja tuotantoa tullaan sääntelemään ja ohjaamaan keinoina mm. verotus, investointiavustukset,

regulointi ja lainsäädäntö liittyen mm. ympäristökysymyksiin.

Ympäristöteknologia on kehittymässä monipuolisesti, mikä mahdollistaa ns. hajautetun tuotannon nykyistä kilpailukykyisemmin.

Suoraan asiakkaiden energiankäyttöön vaikuttaa jatkossa huomattavasti tuntitason energiankulutuksen seuranta, joka mahdollistaa asiakkaille entistä monipuolisempien energiaratkaisujen toteuttamisen ja myös tuotannon sähkö- ja lämpöverkostoon.

Lähiaikojen investointeja tukee selkeästi alhainen korkotaso.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Kannattava kasvu ja sen haltuunotto

1. Energiatuotteiden ja -palveluiden asiakaslähtöisyyden lisääminen sekä asiakaskohtaisen kannattavuuden varmistaminen

- Nykyisen valikoiman uudistaminen edelleen entistä helpommaksi ja haluttavam-

maksi - energiatehokkuuspalveluista lisäarvoa

- Kilpailun kiristytessä ja energiaratkaisujen monipuolistuessa siirtyminen energiapalvelun tarjoajasta kannattavien asiakkuuksien aktiiviseksi kehittäjäksi.
- Asiakkaiden lämpöratkaisujen toteuttaminen tuotevalikoimaan

2. Uusiutuvan ja vähähiilisen energiantuotannon ja -hankinnan lisääminen

- Vuoteen 2020 mennessä sähköntuotantokapasiteetin jatkuva lisäystavoite: investoinnit vesi-, tuuli- ja ydinvoimaan ja yhdistettyyn sähkön- ja lämmöntuotantoon
- Vaihtoehtoisten polttoainevaihtoehtojen selvittäminen lämmöntuotannossa (esim. LNG), päämääränä kevyen öljyn käytön vähentäminen.
- Investoinnit päästövapaaseen lämmön huippu- ja varakapasiteettiin ja höyryn tuotantoon kasvavat

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURKU ENERGIA -KONSERNI

3. Henkilöstön ja osaamisen kehittäminen vastamaan kannattavan kasvun tarpeita ja resurssienhallinnan parantaminen

- Osaamisen kehittäminen valituilla painopistealueilla
- Työhyvinvoinnin strateginen johtaminen on keskeisessä asemassa

4. Energiajärjestelmien toimitusvarmuuden ja älykkyyden lisääminen.

- Sähkö- ja lämpöverkkoihin tehtävillä investoinneilla ja kunnossapidolla taataan hyvä toimitusvarmuus asiakkaille.
- Valmistautuminen pientuotannon kasvuun ja lisääntyvän kysyntäjoustop hyödyntämiseen.

5. Liiketoiminnan ja organisaatorakenteiden kehittäminen

- Ydin- ja tukiprosessien jatkuva kehittäminen vastamaan energiamarkkinoiden, asiakkaiden ja omistajien vaatimuksia.
- Liiketoimintarakenteen kehittäminen toimintaympäristön muuttuessa.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Uusiutuvien energialähteiden osuus tuotannossa, %						
	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Uusiutuvien energialähteiden osuus kaukolämmön tuotannossa, %	27,7	33,9	50,0	52,0	53,0	54,0
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Suunnitelmien mukaisesti kevyen polttoöljyn käyttöä tullaan korvaamaan uusiutuville polttoaineilla esim. Jalostajan alueen höyryntuotannossa. Vuonna 2018 hiiltä tullaan korvaamaan biopolttoaineella Naantalin uudessa monipolttoainevoimalaitoksessa. Biolaivaus-vaihtoehto Naantalissa tulee käyttöön 2019 mennessä.</p> <p>Verrattuna aikaisempaan lämmönhankintaan on Raision, Kaarinan ja Naantalin verkostoaluiden liittäminen Turku Energian lämmönhankintaan pienentänyt suhteellisesti uusiutuvien energialähteiden osuutta, verrattaessa aikaisempaan jakeluun joka kohdistui Turun kaupungin alueella olevaan lämmönjakeluun.</p>						
Uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön hankinnassa, %	29,8	38,8	45,0	43,0	50,0	50,0
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vesivoimantuotantoa saadaan osakkuusyhtiöistä (Svartisen, Kolsin Voima), sekä ostosopimuksilla, tuulivoimaa osakkuusyhtiöstä (Hyötytuuli) sekä ostosopimuksilla, joiden määrää on tarkoitus lisätä merkittävästi. Biosähköä saadaan osakkuusyhtiöstä (TSE) Naantali 4 CHP-laitoksen käynnistymisen myötä loppuvuodesta 2017 alkaen.</p>						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURKU ENERGIA -KONSERNI

Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille, 1.000 €						
Mittari tai indikaattori						
Maksettu osinko, milj. euroa	20,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kehittämällä liiketoimintaa asiakaslähtöisemmäksi, toiminnan tehostamisella ja kehittämisellä						
Antolainojen korko, milj. euroa	2,7	3,7	4,7	5,1	5,2	5,2
Tavoite: Palvelukyky ja toimintavarmuus						
Mittari tai indikaattori						
Sähkön siirron toimitusvarmuus, Keskim. keskeytysaika/asiakas (h:min:s) *josta Suoma-myrskyn osuus 0:02:59	0:09:14	<0:25:00	<0:20:00	<0:20:00	<0:20:00	<0:20:00
Energiateollisuuden mukaan vuonna 2016 sähkökäyttäjän kokema keskimääräinen keskeytysaika/asiakas oli noin kaksi tuntia.						
Lämmön toimitusvarmuus, Keskim. keskeytysaika/asiakas (h:min:s)	1:18:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00
Energiateollisuuden mukaan vuonna 2015 kaukolämmön keskimääräinen keskeytysaika/asiakas oli 1,5 tuntia.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Energiatuotteiden kysynnän kasvu pysyy maltillisena ja tämän vuoksi liikevaihto ei kasva. Liikevoitto laskee alhaisesta sähkön tukkuhinnasta johdun sekä Naantalın uuden monipolttoainevoimalan

käynnistymisestä aiheutuvien suurten poistojen alkamisen vuoksi. Vuoteen 2013 verrattuna sähkön tuotannon liikevoittotaso on alentunut n. 12 M€.

Vuoden 2017 aikana käynnistimme uuden strategian, joka keskittyy asiakkuihin ja toiminnan tehostamiseen.

TURUN SATAMA OY

Toimitusjohtajan sijainen Jaakko Nirhamo

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on sataman ylläpitäminen ja yleisen satamatoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Turun Satama Oy on Turun kaupungin kokonaan omistama konserniyhtiö. Sataman toiminta jakaantuu kahteen liiketoiminta-alueeseen, jotka ovat: Matkustajaliikenne sekä rahtiliikenne.

Satama on Skandinavian liikenteen keskus Suomessa. Liikevaihdoltaan satama on Suomen kolmanneksi suurin satama ja matkustajamäärältään Suomen toiseksi suurin matkustajasatama. Myös yksikkötavaraliikenteessä Turku lukeutuu maan suurimpiin satamiin.

Toimintaympäristön muutostekijät

Kuluvana vuonna Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan vajaan prosentin ja seuraavina kahtena vuonna talouskasvuksi ennustetaan 1,2% ja 1,4%. Globaali talous elpyminen on noin 3% tasoa (lähde Etla). Noin puolet Suomen tavaraviennistä on erilaisia raaka-aineita, sellua, tuotantotarvikkeita ja välituotteita. Vajaat 30 prosenttia on investointitavaroita. Tuotantotarvikkeiden kysyntä on pirstunut

ja teollisuuden tuotanto kasvaa maailmalla. Näkymät ovat kohtuulliset, mutta Venäjän vientiin ei ole pakotteiden vuoksi luvassa nopeaa korjausta. Länsirannikon ja eteläisen Suomen satamissa on tapahtunut voimakasta kehitystyötä ja parannusinvestointeja, joka kiristää edelleen kilpailutilannetta satamien välillä.

Turun Satama saa vuodelle 2017-2020 infrastruktuuri investoinneilleen EU tukea. NextGen Link -hankkeen monivuotisesta ohjelmasta tuetaan sataman infrastruktuuri ja liikennehankkeita. Hankkeella uskotaan olevan myönteinen vaikutus liikennemäärien kehitykseen suunnittelukauden loppupuolella.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Satama jatkaa matkustajaliikenteen palvelujen kehittämistä yhdessä Viking Linen ja Tallink-Siljan kanssa. NextGen Link hanke ja uuden aluksen myötä matkustajaliikenteen palvelut ovat kehittymässä entisestään. Sataman tehtävänä on huolehtia matkustajasataman liikenneyhteyksistä, satamanpidosta, pysäköinnistä satama-alueella sekä erillistä aluksille tarjottavista palveluista. Kansain-

välinen risteilyliikenne on pysynyt entisellään, Turun satamalla on rasitteena muihin satamiin nähden suuremmat merenkulumaksut. Satamalla on kapasiteettia palvella hyvin nykyistä suurempaa määrää asiakkaita ja aluksia.

Satamassa on hyvät edellytykset jalostettujen tuotteiden rahtiliikenteelle sekä tavaroiden varastoinnille. Norjaan ja Tanskaan suuntautuvan laivalinjan ansiosta sataman perinteinen rahtiliikenne on kasvamassa. Vienti on jo lähtenyt nousuun, mutta tuonti ei ole kehittynyt odotetusti. Satamalla on myös hyvät yhteydet Pohjanmeren satamiin. Näiden satamien kautta vienti- sekä tuonti-asiakkaille on tarjolla erinomaiset jatkoyhteydet.

Kuorma-autoliikenteen merkitys on satamalle erittäin suuri. Kuorma-autoliikenteen toimintaedellytyksiä kehitetään jatkuvasti mm. tarjoamalla sataman läheisyydessä toimivat liikennejärjestelyt, rekkaparkkialueita ja palveluita. Satama-alueen välittömässä läheisyydessä tulee tieverkkoa kehittää ja rakentaa edelleen paremmin henkilö- ja kuorma-autoliikennettä tukevaksi.

Satama haluaa strategian mukaisesti olla edelläkävijä ympäristö- ja turvallisuusasioissa ja kehittää

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN SATAMA OY

nesteytetyn maakaasun (LNG) varastointia ja jakelua Turussa. Puhtaampi polttoaine on ympäristön kannalta tärkeä asia parantaen sataman kilpailukykyä entisestään.

Sataman on oltava kustannustehokas ja resurssiltaan oikein mitoitettu, sillä vain taloudellisesti

vahvat satamat pärjäävät kilpailussa. Muutokset varustamojen toiminnassa edellyttävät nopeata reagoitua ja valmiuksia suoriutua investoinneista. Kustannustehokas toiminta edellyttää puolestaan jatkuvaa resurssien hyötykäytön tehostamista.

Satama pyrkii varmistamaan, että sillä on ammatinsa osaavaa henkilökuntaa. Avaintehtäviin koulutetaan tai rekrytoidaan tarpeen mukaan henkilöitä. Toiminnan varmistamiseksi satamalla on käytössä koko toimintaa kattava laatu- ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmä.

Lausekkeet Kj:

- Selvitetään vuoden 2017 aikana mahdollisuudet yhtiön kahden liiketoiminta-alueen eriyttämiseksi (rahtiliikenne ja matkustajaliikenne), joko liiketoiminnallisesti eriyttämällä tai mahdollisella tytäryhtiörakenteella.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön kannattavuus ennen rahoituseriä						
	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Liikevoitto (1.000 €)	5 249	4307	3850	3900	4100	4200
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Aluskannan uusiutuminen ja kuljetuskapasiteetin lisääntyminen Turku-Tukholma reitillä ovat varmistaneet sataman matkustaja- ja tavaraliikenteen määriä. Satama jatkaa Ruotsin matkustaja- ja rahtiliikenteen edellytysten kehittämistä Turussa NextGen Link -ankkeen turvin.						
Kasvava tuloutus kaupungille						
	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Maanvuokrien tuotto kaupungille (1.000 €)*	1 814	1800	1850	1900	2000	2050

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN SATAMA OY

Vaihtovelkakirjalainan (30 milj. euroa, 8% pa) tuotto kaupungille *	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400
Rahoituserien (antolainojen, osinkotulojen tai pääomanpalautusten) tuotto yhteensä kaupungille (1.000 €)*	3 628	5098	3350	3400	3450	3500

* Näiden tuloutuskomponenttien lisäksi osa Satamaliikelaitoksen saamista maanvuokrista siirtyi Kiinteistöliikelaitokselle (n. 1,4 m€), jolloin yhteenlaskettuna kokonaistuloutus ylittää vaaditun 6,0 milj. euroa vuodessa.

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Turku Tukholma matkustajaliikenteen varmistaminen. Perinteisen rahtiliikenteen kasvattaminen. Pansion satama-alueen laivaliikenteen, varasto- ja logistiikkatoimintojen kehittäminen. Sataman henkilöstöressurssien oikea mitoitus ja käytön tehostaminen. Kiinteistöjen energiatehokkuus, käytön tehostaminen ja vuokratulojen kasvattaminen.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Talousarvio on laadittu ajanhetkellä, jossa Suomen talous on kasvanut alkuvuoden, mutta kasvun odotetaan laskevan eri ennustelaitosten ennusteissa. Satama on onnistunut vuonna 2017 parantamaan tulostaan, mutta vuodelle 2018 osuu tuotannossa monta yhtäaikaista huolto- ja korjausseisokkia,

jotka tiputtavat laivaliikenteen volyyymiä ja kasvua matkustaja- ja rahtiliikenteessä. Telakalta valmistuu vain yksi laiva vuonna 2018. Satama arvioi liikenteen kasvavan n. 5% yleisesti toimialalla, mutta Turun osalta telakoinnit ja alhaisempi volyyymi syö kasvun mahdollisuudet. Satamassa on alkamassa

suurehko investointihanke 2018 NextGen Link-hankkeen myötä ja se jatkuu aina vuodelle 2020. Vuonna 2020 matkustajaliikenteeseen saadaan uusi alus, joka tulee tuomaan piristysruiskeen matkustajaliikenteeseen.

TURUN SEUDUN VESI OY

Toimitusjohtaja Aki Artimo

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on huolehtia sen osakkaiden vesihuollosta. Tässä tarkoituksessa yhtiö voi omistaa, suunnitella ja rakentaa vedenhankinta-, vedenpuhdistus- ja vedenjakelulaitoksia sekä harjoittaa käyttöveden valmistusta, veden siirtoa, jakelua ja myyntiä sekä muuta alaan liittyvää toimintaa. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä.

Turun Seudun Vesi Oy ylläpitää ja luo kilpailukykyä toiminta-alueellaan tuottamalla jatkuvasti korkealaatuista talousvettä mahdollisimman edullisesti. Talousvesi tuotetaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Korkealaatuinen talousvesi on hyvinvoinnin ja elämänlaadun perusedellytys.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjaveden tuotanto on toiminut osakaskuntien vedenkulutusta vastaavalla teholla vuoden 2017 ajan. Osakaskuntien veden kulutusmäärät ovat pysyneet lähes samalla tasolla vuodesta 2014 lähtien.

Vedentuotannon varajärjestelmänä toimivan Halisten vesilaitoksen käyttökulut ovat nousseet vuonna 2017 laitostilojen omistukseen liittyneiden muutosten takia. Halisten laitoksen tuotantoon nostamista tullaan testaamaan vain yhden kerran vuoden 2017 aikana.

Lopullinen yhtiön ympäristöluvuissa edellytetty varajärjestelmä toteutetaan Halisiin sijoittuvan uuden varalaitoksen muodossa. Tulevan varalaitoksen investointia on lykätty tekopohjavesijärjestelmän veden johtamisen ja häiriötilanteisiin varautumisen kannalta kriittisemmän Saramäki-Parolanpuisto -putkilinjan toteuttamisen takia.

Saramäki-Parolanpuisto -putkilinjan rakentaminen alkoi kesällä 2017. Kyseisen linjan avulla voidaan turvata ja varmistaa vedenjakelu Raision, Naantalien ja Turun pohjoisen painepiirin alueille siinäkin tilanteessa, että veden jakelu Halisten kautta ei toimi. Putkilinjan rakentamisen kustannukset jakautuvat vuosille 2017 ja 2018. Investoinnin poistot aloitetaan nykyisen arvion mukaan vuoden 2019 alussa.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön toimittaman veden tuotantokustannuksiin perustuva kuutiohintaa on ollut samalla tasolla viime vuosien ajan. Myös yhtiön osakaskuntien veden kulutusmäärät ovat pysyneet lähes samalla tasolla vuodesta 2014 lähtien. Tämä tarkoittaa sitä, että veden tuotantokustannuksiin perustuva hinta ei tule juuri muuttumaan tulevinakaan vuosina, koska käytettävissä olevat tuotannon kulurakenteen pienentämiseen tähtäävät toimenpiteet on käytännössä jo toteutettu. Toisaalta yhtiö pystyy laskemaan veden kuutiohintaa loppuvuoden 2017 ajaksi takautuvasti elokuun alusta noin kahdeksalla prosentilla 0,25 eurosta 0,23 euroon / kuutiometri. Viime vuonna kuutiohintaa laskettiin loppuvuoden ajaksi 0,01 eurolla / kuutiometri. Vuoden 2018 alusta hinta palautuu 0,25 euroon / kuutiometri, koska yhtiö jatkaa jälleen nolatilanteesta vuoden 2017 tilinpäätöksen yhteydessä tehtävän tasauslaskutuksen jälkeen.

Tuotantokustannusten lisäksi yhtiö laskuttaa omistajakunnilta pääomakustannuksia rahoituskustannusten toteuman ja yhtiön poisto-ohjelman mukaisesti.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN SEUDUN VESI OY

Varalaitoksen käyttökulut laskutetaan omistajakunnilta erikseen.

Tärkeimmäksi toiminnan kehittämisen toimenpiteeksi nousee veden johtamisen tehostamiseen ja

varmistamiseen liittyvän uuden putkilinjan toteuttaminen.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö toimittaa vettä osakkailleen suunnitellusti ja veden tuotannon määrä vastaa suunniteltua						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Veden tuotanto/tuotantotavoite, %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Jatkamalla toimintaa nykyisessä muodossaan ja varmistamalla vedentuotannon toimivuus ja laatu kaikissa olosuhteissa. Kehittämällä veden jakeluverkostoa ja ylläpitämällä varalaitosta poikkeustilanteita varten.						
Tavoite: Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny						
Mittari tai indikaattori						
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut virheet	0	0	0	0	0	0
Ennakoimattomat häiriöt veden jakelussa	0	0	0	0	0	0

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 - 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Pääomakustannusten nousu ja lähinnä siitä syystä seuraava liikevaihdon kasvu tulevina vuosina johtuu Saparo-linjan kustannusten aktivoineista ja yhtiön vanhojen lainojen korkokannan ennakoiduista muutoksista. Vuonna 2015 tehty yhtiölle tällä hetkellä positiivista kassavirtaa tuottava koronvaihtosopimus erääntyy, jonka jälkeen pankilla on mahdollisuus jatkaa sopimusta uusilla ehdoilla. Tämä on huomioitu 2021 pääomakustannusten ennusteessa.

Saparo-linjan käyttöönoton jälkeen yhtiön liikevaihto pienenee toimintakustannusten osalta mm. siksi, että yhtiön kautta laskutettava verkostovuokra Raisioon ja Naantaliin johdettavasta vedestä jää pois.

Yhtiön toiminnassa ja sen laajuudessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina. Tilanteen

voidaan todeta jatkuvan samanlaisena myös tulevina vuosina. Yhtiön toiminnan laajenemisesta ns. länsivöyhykkeelle on käyty neuvotteluja. Tavoitteena on, että yhtiö toimittaa jatkossa vettä myös Maskun, Nousiaisten ja Ruskon kunnille.

Saparo-linjan rakentamiseen on varattu vuodet 2017 - 2018. Tulevan uuden varalaitoksen suunnit-

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN SEUDUN VESI OY

telua ja toteutusta on siirretty ajallisesti eteenpäin, koska Saramäki-Parolanpuisto -putkilinjan toteuttaminen tuo välittömästi lisää toimintavarmuutta yhtiön toteuttamaan vedenjakeluun omistajakunnille. Lisäksi investoinnista saatava hyöty on välittömästi perusteltavissa myös taloudelliselta kannalta tarkasteltuna.

Henkilöstössä tapahtuvia muutoksia mm. eläkkeelle jäämisten osalta on projisoitu koko talous-

suunnitelman kuvaamalle ajanjaksolle. Eläköitymiä on edelleen odotettavissa vuosien 2018 ja 2019 aikana. Henkilöstön kokonaismäärä ei kuitenkaan tule eläköitymisten johdosta pienemään, koska tekopohjavesijärjestelmän ja varalaitoksen ylläpidon, käytön ja kehittämisen edellyttämä työmäärä ei ainakaan ole pienemässä.

Vaikka yhtiö tekee seuraavien vuosien aikana merkittäviä investointeja, ovat niiden vaikutukset kui-

tenkin hyvin ennakoitavissa. Tarpeen vaatiessa yhtiön toimintaa voidaan hyvän ennakkosuunnittelun avulla myös sopeuttaa ympäristössä tapahtuviin muutostilanteisiin. Yhtiö on viime vuosina panostanut erittäin paljon yhtiön keskeisimmän toiminnan, eli hyvälaatuisen talousveden tuotannon laatutekijöiden, toiminnan keskeytymättömän jatkuvuuden ja järjestelmän toimintavarmuuden parantamiseen. Sama tilanne toteutuu myös tulevana vuosina uusien em. tavoitteiden kautta kohdennettujen investointien muodossa.

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

Toimitusjohtaja Mirva Levomäki

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun seudun puhdistamo Oy:n toimialana on jätevesien siirto ja puhdistus sekä syntyneen lietteen hyödyntäminen. Yhtiö toimii ns. Mankala-periaatteen mukaisesti eli ei pyri tuottamaan taloudellista voittoa ja osingonjakoa omistajille. Turku omistaa Yhtiöstä 62,3 %.

Yhtiö tuottaa omistajilleen hyvänlaatuista jätevedenpuhdistuspalvelua kustannustehokkaasti. Toiminta on tehokasta ja toimintavarmaa ja sitä kehitetään edelleen. Energian ja kemikaalien kulutusta optimoidaan ja sovitetaan yhteen puhdistusvaatimusten kanssa. Henkilöstön hyvinvointi, sitoutuneisuus ja ammattitaito takaavat Yhtiön menestyksellisen toiminnan.

Yhtiö operoi laitosta. Jätevedenpuhdistamon käytössä pyritään mahdollisimman hyvään, vähintään ympäristöluvan määräykset täyttävään puhdistustulokseen. Puhdistamon ja pumppaamoiden ohitukset pyritään minimoimaan. Yhtiö huomioi toimintaansa kehittäessään Helsingin ja Turun kaupunkien yhteisen Itämeri-toimenpideohjelman tavoitteet.

Yhtiön hallinnoimat kilpailutetut ostopalvelut tehostavat toimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun seudun puhdistamo Oy huomioi toimintaansa järjestäessään ja kehittäessään, että vesihuolto saatetaan toteuttaa lähivuosina seudullisena toimintona.

Yhtiö tiedostaa digitaalisen toimintaympäristön riskit, panostaa tietoturvariskien hallintaan ja edellyttää myös palveluntuottajiltaan riittävää tieturvatasoa.

Yhtiön riskikartoituksissa merkittävimiksi riskeiksi ja epävarmuustekijöiksi ovat nousseet puhdistamon poistoputken kapasiteetin riittämättömyys poikkeuksellisten suurten vesimäärien aikana, työturvallisuus- ja terveusriskit, lainsäädännön ja määräysten muuttumisesta johtuvat tiukentuvat vaatimukset jätevedenpuhdistusprosessiin liittyen, laitoksen arvon säilyttämisen varmistaminen sopimuksin sekä tietoturvariskit. Yhtiö kehittää riskienhallintaa jatkuvana prosessina. Riskienarvioinnin tulokset huomioidaan Yhtiön toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Turun seudun puhdistamo Oy:n tavoitteena on edelleen kehittää jätevedenpuhdistuspalvelua, optimoida energian ja kemikaalien kulutusta sekä huolehtia henkilöstön terveydestä, työhyvinvoinnista sekä ammattitaidon ylläpidosta ja kehittämisestä. Puhdistusprosessia tehostetaan maksimimallalla puhdistuskapasiteetti laitoksen kaikilla osaluilla. Lisäksi laitoksen ikääntyminen huomioidaan kunnossapidossa, mm. laitoksen arvon säilymisestä huolehditaan ennakoivalla kunnossapidolla.

Yhtiö pyrkii toiminnassaan vastaanottamaan yhdyskuntajätevesiä maksimikapasiteettinsa rajoissa mahdollisimman laajalta toiminta-alueelta. Alueen kuntien jätevesien johtaminen keskitettyyn käsittelyyn tukee seudullista puhdistusratkaisua.

Yhtiön hankkeet esiselvitetään tarkoituksenmukaisesti taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten kokonaisedullisuuden varmistamiseksi. Suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan tarkoituksenmukainen ja riittävä mitoitus, energiatehokkuus sekä varautuminen ilmastomuutokseen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

Yhtiö pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan siihen, että Yhtiöllä on hyvät vaikutusmahdollisuudet toiminta-alueen viemäriverkostojen seurantaan, jotta viemäriverkoston käyttöä ja hoitoa sekä verkostoon

pääsevien hulevesien hallintaa ja asumajätevesistä poikkeavien teollisuusjätevesien seurantaan koskevia ympäristölupamääryksiä pystytään noudattamaan.

Yhteistyössä osakaskuntien kanssa kehitetään teollisuusjätevesisopimuksia ja viemäriverkoston seurantarajustelmää.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Keskitetty jätevedenpuhdistus toimii tehokkaasti. Puhdistustulokset ovat Itämeren suojelukomission suositusten mukaisia.

	Toteutunut 2016*	Ennuste 2017*	TA 2018*	TS 2019*	TS 2020*	TS 2021*
Mittari tai indikaattori						
Ympäristölupamääräykset (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 1.10.2014 nro 167/2014/2)						
pitoisuus käsitelty vesi						
BOD7ATU ≤10 mg/l	3,5 mg/l	3,5 mg/l	5 mg/l	5 mg/l	5 mg/l	5 mg/l
CODCr ≤60 mg/l	36 mg/l	40 mg/l	45 mg/l	45 mg/l	45 mg/l	45 mg/l
fosfori ≤0,3 mg/l	0,14 mg/l	0,18 mg/l	0,18 mg/l	0,18 mg/l	0,18 mg/l	0,18 mg/l
kiintoaine ≤15 mg/l	2,3 mg/l	3,0 mg/l	5 mg/l	5 mg/l	5 mg/l	5 mg/l
puhdistusteho käsitelty vesi						
BOD7ATU ≥95%	99 %	99 %	98 %	98 %	98 %	98 %
CODCr ≥90%	95 %	95 %	93 %	93 %	93 %	93 %
fosfori ≥95%	98 %	98 %	97 %	97 %	97 %	97 %
typpi ≥75%	84 %	85 %	80 %	80 %	80 %	80 %
kiintoaine ≥95%	100 %	99 %	98 %	98 %	98 %	98 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

* tulos ilman verkosto-ohituksia

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Optimoimalla energian ja kemikaalien kulutusta, ylläpitämällä ja kehittämällä käyttöhenkilöstön ammattitaitoa sekä laitoksen tehokkaalla käytöllä ja toiminnan jatkuvalla kehittämisellä. Lisäksi noudattamalla ympäristölupaehtoja; lupaehtot ovat tiukemmat kuin Itämeren suojelukomission suositukset.

Tavoite: Laitoksen arvon säilyttäminen ja jatkuva kehittäminen, jotta tehokkaaseen puhdistustulokseen päästään myös laitoksen ikääntyessä.

Mittari tai indikaattori

Leasing-koneiden ja -laitteiden korjaus- ja muutosinvestoinnit (1.000 €)	304	400	470	420	430	440
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Leasing-sopimuksen mukaan laitoksen laitekokonaisuus (31 M€) on pidettävä hyvässä toimintakunnossa. Kokonaisuuteen tehtäviin korjaus- ja muutosinvestointeihin vuokraajalla (Tsp) ei ole poisto-oikeutta ja kustannukset sisältyvät liikevaihdon kulurakenteeseen. Leasing-korjaus- ja muutosinvestointien lisäksi leasing-kohteen ja koko laitoksen kunnosta huolehditaan ennakoivalla kunnossapidolla. (Varsinainen leasing-sopimuskausi päättyy 2024, jäännösarvo 50 %)

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turun, Kaarinan, Liedon, Ruskon, Paimion, Raision, Naantalien, Maskun, Nousiaisten ja Mynämäen yhdyskuntajätevedet on johdettu puhdistamolle käsiteltäviksi vuodesta 2009 lähtien. Auran, Pöytyän ja Oripään yhdyskuntajätevedet on johdettu puhdistamolle käsiteltäviksi vuodesta 2015 lähtien. Marttilan yhdyskuntajätevedet tullaan johtamaan puhdistamolle käsiteltäviksi vuoden 2017 aikana.

Puhdistetun jäteveden kuutiohintaan ja ohivirtauksen määrään vaikuttaa puhdistamolle tulevan huleveden määrä. Puhdistamon toiminta-alueen kuntien verkostosaneerausten arvioidaan pienentävän huleveden määrää, ja samalla nostavan kuutiohintaa sekä vähentävän ohivirtauksen määrää.

Veden määrän ja laadun vuosittainen vaihtelu on huomioitu talousarviossa, mutta poikkeuksellisten tilanteiden aiheuttamat kustannusvaikutukset voivat aiheuttaa poikkeamia talousarvioon.

Yhtiön liikevaihto muodostuu pääosin jätevedenpuhdistuksen kustannuksista (käyttökustannukset ja investoinnin hankintameno). Lisäksi Yhtiöllä on jonkin verran muita myyntejä, jotka nostavat Yhtiön liikevaihtoa. Muita myyntejä ovat jäteveden sisältämän lämmön myynti, biokaasulaitoksen rejektivesien käsittelypalvelu, sako- ja umpikaivolietteiden puhdistus sekä kuntien verkosto-ohitusten laskutus. Yhtiösopimuksen 14.12.2016 mukaan Osakkaat maksavat investoinnin hankintameno-

omistusosuuden mukaisessa suhteessa ja käyttökustannukset puhdistuspalvelun käytön mukaisessa suhteessa. Osakkaiden hyväksi lasketaan omistuksen mukaisessa suhteessa kustannusten vähennyksenä Yhtiön muista myynneistä saamat tulot, lukuun ottamatta verkosto-ohitusmaksuja.

Tilikauden tulos ”nollataan” vuoden lopussa vastaamaan toteutuneita kustannuksia Yhtiösopimuksen mukaisesti tasauslaskuilla.

Yhtiö selvittää Kakolanmäen jätevedenpuhdistamon poistoputken kapasiteetin tehostamista. Puhdistamon nykyiset poistoputket on liitetty Turun kaupungin hulevesiviemäriin. Nykyisen purkujärjes-

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

telmän kapasiteetti on riittämätön ja ylittyy rankkasateiden aikana. Tällöin puhdistamon tulovirtaamaa joudutaan rajoittamaan. Poistoputken kapasiteetin nosto on välttämätöntä. Hankkeen suunnitteluun on panostettu erityisesti ja hankkeen merkittävimmät kustannuserät kilpailutetaan vuoden 2017 loppuun mennessä.

Yhtiöllä on käynnissä myös kunnossapitopalveluiden hankinta sekä puhdistamolietteen kuivauksen laitehankinta.

Yhtiö on reklamoinut puhdistamon suunnittelijaa puhdistamon yhteyteen rakennettujen siirtoviemäreiden suunnittelutyön virheellisyydestä vuonna 2014. Suunnitelmien pohjalta toteutetut rakenteet tulivat käyttöikänsä päähän noin viiden vuoden kuluessa niiden käyttöönotosta, vaikka rakenteiden käyttöikä on määritelty 50 vuotta. Yhtiö on nostanut kanteen suunnittelijaa vastaan ja vaatii suunnittelijalta vahingonkorvausta suunnitteluvirheiden aiheuttamista vahingoista sekä selvitys-, asiantuntija-, asianosais- ja oikeudenkäyntikuluista. Asiaa käsitellään vuoden 2018 aikana käräjäoikeudessa.

Puhdistamon bruttoinvestoinneissa on varattu laitoksen tavanomaisesta kehittämisestä eroavana erillisinvestointina 1 M€ Hansapuiston kaivojen ennallistamiseen ja kehittämiseen vuodelle 2018. Investointi toteutetaan siirtoviemäreiden suunnittelutyön virheellisyydestä johtuen. Yhtiö on arvioinut poistoputken kapasiteetin tehostamisen tuleviksi investointikustannuksiksi 25 M€, jotka tulevat toteutumaan vuosien 2018-2021 aikana.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN VESIHUOLTO OY

TURUN VESIHUOLTO OY

Toimitusjohtaja Irina Nordman

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on vesihuollon ylläpitäminen ja vesihuoltoliiketoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Yhtiö voi omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia, arvopapereita ja muuta omaisuutta. Yhtiö voi lisäksi ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä ja osakkeita sekä vuokrata kiinteistöjä ja huonetiloja.

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Sosiaalisen median kasvu luo paineita ja mahdollisuuksia viestintään.

Rakentamisen suhdanne vaikuttaa liittymismaksujen kertymään. Päätuotteiden osalta lisääntyvä asiakasmäärä ei täysin kata ominaiskulutuksen alenemisestä johtuvaa myynnin vähentymistä.

Enenevä määrä verkosto-omaisuudesta tulee lähivuosina saneerausikään.

Toiminnan ja talouden kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön palvelutarjonnalle on keskeistä toiminnan häiriöttömyys ja laatu, sekä asiakastyytyväisyys. Häiriöttömyys perustuu omaisuudenhallintaan, so. hyväkuntoiseen verkostoon ja sen laitteisiin, sekä hyvään operointikykyyn. Laatu turvataan lisäksi tehokkaalla omavalvonnalla ja riskienhallinnalla. Asiakastyytyväisyys perustuu selkeisiin pelisääntöihin, läpinäkyvyyteen ja tiedottamiseen.

Ensimmäisinä toimintavuosina rakentamissopimuskäytännön aikaansaaminen uusilla kaava-alueilla ja liiketoimintapotentiaalin kartoittaminen ovat tärkeitä painopisteitä.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite (ehdotus): Yhtiö toimittaa vettä asiakkailleen luotettavasti ja kustannustehokkaasti						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
ennakoimattoman jakelukatkoksen pituus min/asukas/vuosi (keskimääräinen)	4,2	<5	<5	<5	<5	<5
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tehostettu reaaliaikainen seuranta ja ennakoiva kunnossapito. Saneerausten tehokkaampi kohdentaminen.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN VESIHUOLTO OY

Tavoite (ehdotus): Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny						
Mittari tai indikaattori						
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut poikkeamat laatuvaatimuksista	0	0	0	0	0	0
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut poikkeamat laatusuosituksista	1	1	0	0	0	0
Putkirikkojen määrä (kpl/100 vesijohtokilometriä)	7,1	<6	<6	<6	<6	<6

TOIMITUSJOHTAJAN / HALLITUKSEN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Talousarvio perustuu Vesiliikelaitoksen viime vuosina toteutuneeseen vesihuoltoliiketoimintaan, enusteeseen ja enintään inflaation suuruiseen taksojen korotukseen. Rakentamisen suhdanteesta riippuvat liittymismaksut sekä mahdollinen uusi liiketoiminta on budjetoitu maltillisesti.

Henkilöstösuunnitelmassa on otettu huomioon tarve huolehtia myös ns. hiljaisen tiedon siirtymisestä. Henkilöstömäärää arvioidaan uudelleen, mikäli uutta liiketoimintaa syntyy merkittävästi.

Toiminnalliset tavoitteet on asetettu vuotovesien (laskuttamattoman veden) kehittymisen suhteen

haasteelliseksi. Jäteveden osalta vuosi 2016 oli poikkeuksellisen kuiva, mikä osaltaan vaikutti hyvään tulokseen tämän mittarin osalta. Tavoitteet on asetettu normaalisateisille vuosille. Laskuttamattoman veden prosentuaaliseen osuuteen vaikuttaa myös veden myynti. Verkstometrille suhteutettu laskuttamattoman veden osuus antaa paremman kuvan mittarin kehittymisestä.

Investointiohjelma on esitetty kokonaistasona, jossa yksittäisiä investointeja ei ole vielä kohdennettu. Tavoitteellisesti saneerausinvestointeja budjetoidaan poistojen mukaiseen tasoon. Tason riittävyttä arvioidaan toiminnallisten tavoitteiden

toteutumisen perusteella ja tarkennetaan taloussuunnittelukaudella.

Budjetissa ei ole varauduttu uusien kaava-alueiden rahoittamiseen täysin tulorahoituksella. Investointitulojen ja menojen välisen viiveen tasoittamiseksi voidaan hankkeita lainoittaa. Liiketoiminnallisesti kannattamattomien alueiden toteutus edellyttää maanomistajan osallistumista rakentamiskustannuksiin.

LOUNAIS-SUOMEN JÄTEHUOLTO OY

Toimitusjohtaja Jukka Heikkilä

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (LSJH) on seitsemäntoista kunnan omistama jätehuoltoyhtiö.

LSJH hoitaa omistajakuntiensa lakisäätteiset jätehuollon palvelutehtävät osakassopimuksen, jätelainsäädännön sekä muiden määräysten ja sopimusten mukaisesti. LSJH:n toiminnan perustana on jätehuoltopoliittinen ohjelma, joka on laadittu koko yhtiön toiminta-alueelle.

LSJH järjestää seudun asukkaille, julkisille toimijoille ja muille kunnan jätehuoltovastuulla oleville toimijoille jätteiden keräys- ja vastaanottopalvelut sekä jätteiden hyötykäytön ja muun käsittelyn. LSJH tarjoaa jäteneuvontaa kunnan jätehuoltovastuulla oleville tahoille. Asukkaita ja muita toimijoita opastetaan jätteiden vähentämisessä, kestävässä kuluttamisessa ja lajittelussa sekä kustannustehokkaan jätehuollon järjestämisessä. LSJH tarjoaa myös lakisäätteiset kunnan toissijaisella vastuulla järjestettävät jätehuoltopalvelut elinkeinoelämälle.

Toimintaympäristön muutostekijät

Lakivalmistelussa on jätehuoltoa koskien hankintalain sidosyksikkösääntelyn muuttaminen ja kuntien jätehuoltovastuun kaventaminen. Eduskunta käsittelee lakimuutokset todennäköisesti syysistunto-kaudella 2017 niin, että muutokset astuvat voimaan vuoden 2018 alusta. Muutoksilla saattaa olla merkittävä vaikutus jätehuollon rahoitukselle, toimintojen kehittämiseksi sekä kiertotalouden kasvualustana toimimiselle ja yritysysteistyölle.

LSJH:n osakaskuntien alueelta puuttuu edelleen pitkäaikainen ratkaisu huolehtia asukkaiden polttokelpoisista jätteistä, kun Fortum kieltäytyi toteuttamasta hyödyntämislaitosta, jolla se voitti Lounaisen Suomen hankintarenkaan kilpailutuksen. Neuvotteluja muista toteutusvaihtoehdoista jätteiden hyödyntämiseksi käydään. Asian ratkaisemisella on kiire, koska lisäkustannus asukkaille on joka vuosi miljoonia euroja. Toteutettavalla ratkaisulla on erittäin suuri taloudellinen merkitys, koska polttokelpoisen jätteen hyödyntämisestä syntyvät kustannukset ovat suurin yksittäinen kustannuserä koko LSJH:n toiminnassa. On täysin realistista, että polttokelpoisen jätteen hyödyntämiskustannukset voitaisiin puolittaa nykyisestä.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n strategiset päämäärät ja keskeiset tavoitteet pohjautuvat yhtiön toimintapolitiikkaan ja strategiaan.

Toimintamme perustana ovat:

- Asukkaat - hyvä vuorovaikutus ja asiakaslähtöisyys
- Ympäristö - kestävä kehitys mukainen toimintatapa
- Työyhteisö - keskinäinen arvostus, luottamus ja ammattitaito

LSJH:n strategiset päämäärät niihin liittyvine tavoitteineen jakautuvat neljään osaan:

1. Palvelemme toimialueen asukkaita yhdenvertaisesti ja asiakaslähtöisesti

- Kustannustehokkaiden ja yhdenvertaisten palvelujen tuottaminen koko toiminta-alueella
- Työyhteisön vahvistaminen yhteisiä tavoitteita yhdessä toteuttavaksi
- Asukkaiden saaminen osaksi palveluiden kehittämistä

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

LOUNAI-SUOMEN JÄTEHUOLTO OY

- Jätehuolto toimii kaikissa olosuhteissa, kaikin aikoina turvallisesti ja terveellisesti
2. Ennaltaehkäisemme, kierrätämme ja hyödynnämme jätteet tehokkaasti
- Jätteen synnyn ehkäisyn ja uudelleen käytön edistäminen
 - Laadukkaan kierrätyksen lisääminen
 - Energiahyödyntämisen kehittäminen
 - Kaatopaikkojen hallittu sulkeminen

3. Toimimme ympäristövastuullisesti

- Oman toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten minimointi ja ympäristöhyötyjen optimointi
- Urakoitsijoiden ja yhteistyökumppaneiden aiheuttamien haitallisten ympäristövaikutusten minimointiin vaikuttaminen
- Asukkaiden ympäristövastuullisuuden tukeminen ja lisääminen

4. Olemme avoin ja innovoiva yhteistyökumppani seudullisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti

- Molempia hyödyttävä vuoropuhelu ja sidosyksikköyhteistyö omistajien kanssa
- Asukkaiden etua ajava yhteistyö jätehuoltolautakunnan kanssa
- Toimiva ja molempia hyödyttävä yhteistyö urakoitsijoiden ja kumppaneiden kanssa
- Jätekeskusten ja vanhojen kaatopaikka-alueiden hyödyntäminen kiertotalouden ja innovatiivisen yritystoiminnan kasvualustana
- Monipuolinen verkostoituminen ja yhteistyö muiden sidosryhmien kanssa
- Laajemman yhteistyöalueen hyötyjen ja mahdollisuuksien selvittäminen

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

LSJH:n toimintasuunnittelu vuodelle 2018 etenee syksyn 2017 aikana päätoiminnoittain ja toimintasuunnitelmat ovat yhtiön talousarvion laadinnan pohjana. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana on tuottaa mahdollisimman laadukkaita jätehuoltopalveluita alueen asukkaalle kustannustehokkaasti ja ympäristönäkökulmat huomioiden. Toimintasuunnitelmien valmistuttua laaditaan yhtiön alustava talousarvio ja valmistellaan jätetaksaehdotus jätehuoltolautakunnan hyväksyttäväksi. LSJH:n hallitus hyväksyy lopullisen talousarvion vuosikellon mukaisesti joulukuussa 2017.

Talousarviossa pyritään huomioimaan hankintalain muutosten aiheuttamat taloudelliset vaikutukset ja arvioimaan toiminnan tehokkuutta taloudellisesta näkökulmasta. Investointisuunnitelmassa huomioidaan tarvittavat rakentamiseen ja muihin toimi-

toihin liittyvät kehittämistarpeet. Merkittävimpänä investointina tulevana vuosina on polttokelpoisen jätteen käsittelyratkaisu, mikäli se toteutetaan LSJH:n omana hankkeena. Lisäksi jätekeskusten ja lajitteluasemien toimintoja tullaan kehittämään nykyistä paremmiksi. Tulevien investointien rahoitustapa on vielä ratkaisematta. Investoinnit pyritään kuitenkin rahoittamaan mahdollisuuksien mukaan kassavaroin, ja tarvittaessa ulkopuolisella rahalaitoslainalla.

Toiminnan rahoituksen rakennetta pyritään jatkuvasti kehittämään siihen suuntaan, että toiminnan kustannukset voidaan kattaa palveluiden tuottamisesta saaduilla tuloilla. Jo useana vuotena perustoiminnan kustannuksia on osin katettu LSJH:n markkinaehtoisen toiminnan tuloilla, koska taksojen alaiset tulot eivät ole riittäneet jätelain mukaisen jätehuoltopalvelun tuottamiseen. Perusmaksu

koko toiminta-alueella on hillinnyt jätteenkäsittelymaksujen nousupainetta, mutta ei poista sitä. Ennen polttokelpoisen jätteen pitkäaikaisen käsittelyratkaisun saamista LSJH:n toimialueelle, on yhtiön turvaututtava muihin vaihtoehtoihin jotta syntyvä jäte käsitellään asianmukaisesti. Tästä syystä käsittelykustannukset nousevat huomattavasti niinä vuosina, kuin pitkän ajan ratkaisua ei ole käytettävissä.

Lainsäädännön merkittäviä vastuurajausmuutoksia, mahdollista toimialueen laajentumista tai muita yritysjärjestelyitä ei ole otettu huomioon yllä olevan taulukon ennusteissa, koska niiden toteutuminen on vielä epävarmaa.

Taulukossa on ennustettu, että tullaan perustamaan oma/yhteisöomistainen sidosyksikkönä ja mankalaperiaatteella toimiva jäte-energiayhtiö.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

LOUNAIS-SUOMEN JÄTEHUOLTO OY

Ekovoimalaitoshanke oletetaan toteutuvan siten, että uusi ekovoimalaitos saadaan käyttöön loppuvuodesta 2020. Vuonna 2021 jätemaksuja voidaan

pudottaa toteutuneiden säästöjen ansiosta merkittävästi, jolloin LSJH:n liikevaihto tulee laskemaan nykyisestä.

ARKEA OY - KONSERNI

Toimitusjohtaja Tuija Rompasaari-Salmi

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Tässä tuloskortissa on yhdistettynä koko Arkea-konsernin tunnusluvut. Konserniin kuuluu Arkea Oy, Arkea Kunnossapito oy ja PASSAA palvelut Oy.

Yhtiöiden toimialana on ruoka-, siivous- ja kiinteistöih, turvallisuus- ja kunnossapitopalveluiden tuottaminen, sekä näiden palveluiden toteuttamiseen liittyvä suunnittelu ja konsultointi; ruokatuotteiden valmistus, varastoiminen, välittäminen ja kuljettaminen; kiinteistöjen siivous, hoito, huolto, valvonta, vartiointi ja turvallisuuspalvelut sekä kiinteistöihin liittyvien laitteiden ja järjestelmien asentaminen, huolto ja korjaus. Yhtiö voi myös ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä sekä osakkeita ja muita arvopapereita.

Toimintaympäristön muutostekijät

Kilpailu tulee edelleen kiristymään sekä asiakkaista että osaavasta työvoimasta. Epävarmuus sote-mallin toteutumisesta vaikuttaa Arkean nykyisyyteen ja lähitulevaisuuteen. Pääomistajalla on mahdollisuus halutessaan edistää Arkea-konsernin liiketoiminnan laajentumista edistämällä ja toteuttamalla tukitoimintojen liiketoimintakauppoja.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Arkea-konsernissa tullaan edelleen panostamaan myyntiin sekä yrityksiin että julkisiin toimijoihin. Arkeassa tullaan toteuttamaan brändin kirkastaminen ja näkyvyyttä eri foorumeilla ja sosiaalisessa mediassa tullaan lisäämään. Arkean panostaminen

työturvallisuusasioihin sai tunnustusta vuoden 2018 aikana. Tätä työtä jatketaan edelleen ja uskotaan sen lisäävän sekä henkilöstön hyvinvointia että Arkean mahdollisuuksia päästä esim. teollisuuslaitoksiin palveluntuottajaksi. Arkea tulee panostamaan digitalisaatioon ja robotiikkaan. Rutiinitehtäviä, kuten osto- ja myyntilaskujen käsittelyä, tullaan automatisoimaan. sen lisäksi tuotannonohjausjärjestelmien uusiminen on ajankohtaista sekä ruoka- että kunnossapitopalveluissa. Konserniin kuuluvan ja pääsääntöisesti Arkealle alihankintapalveluja tuottavan PASSAA palvelut Oy:n liikevaihto kasvaa maltillisesti. Henkilöstön rekrytoinnit yhtiöön ovat harkittuja, jotta voidaan todella tukea siirtyvän henkilön työkykyä ja työssä selviytymistä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

ARKEA OY -KONSERNI

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräraikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee						
	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori 1						
Yhtiö saa uutta liikevaihtoa uusista asiakkaista (1.000 €)	71.280	70.804	66.999	78.933	76.800	69.934
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Turun kaupungin kilpailutusten seurauksena liikevaihto laskee, koska kilpailutettujen palveluiden hinnat ovat jatkossa merkittävästi edullisemmat. Arkea-konsernissa tehdään kuitenkin edelleen aktiivista myyntityötä sekä ympäröiviin kuntiin että yksityisiin asiakasrytysiin. Arkean brändiä ja tunnettuutta lisätään eri foorumeilla.</p> <p>Seuraavilla toimilla olisi ratkaiseva merkitys sekä kuntatoimijoiden kustannustasoa alentavasti että Arkean toimintaedellytysten kasvattamiseksi. Sen lisäksi alueella säilyisi merkittävä päätäväältä tukipalveluissa tulevassa sote- ja maakuntauudistuksessa. Turun kaupunki voisi aloittaa valmistelun ja siirtää liiketoimintakaupalla hyvinvointitoimialan siivous- ja laitospalaistoiminnan Arkealle. Toiminnan liikevaihto on nyt noin 2,4 M euroa vuodessa. Aikaisemman kokemuksen perusteella vastaavissa liiketoimintasiirroissa on päästy n. 15% säästöihin. Tämän arvion toteutuminen merkitsisi Turun kaupungille noin 400 000 euron vuosisäästöjä. Yhtiö tavoittelee ratkaisua, jossa VSSHP voisi aloittaa laitoshuollon liiketoimintakaupan valmistelun ja siirtää liiketoimintakaupalla VSSHP:n laitoshuollon Arkealle. Toiminnan liikevaihto on nyt noin 17 M euroa vuodessa. Aikaisemman kokemuksen perusteella vastaavissa liiketoimintasiirroissa on päästy n. 15% säästöihin. Tämän arvion toteutuminen merkitsisi VSSHP:lle noin 2-2,5 M euron vuosisäästöjä. Talousarviossa on budjetoitu Turun kaupungin antaman konserniohjeen mukaisesti Turun kaupungin hyvinvointitoimialan laitoshuolto vuodelle 2018 ja VSSHP:n laitoshuolto vuodelle 2019.</p> <p>Edellisten lisäksi Turku ja sen johto Arkean pääomistajana voisi käynnistää neuvottelut mm. Porin, Rauman, Turun, Satakunnan sairaanhoitopiirin ja muiden sotealueen kuntien kanssa tukipalvelujen siirtämiseksi suoraan Arkealle tai Arkean tytäryhtiölle. On selvää, että näihin toimintoihin liittyy edellä kuvattu säästöpotentiaali. Kaikki edellä kuvatut toimet tai edes osa niistä toisivat Arkealle merkittävää volyymin lisäystä. Toiminta olisi kannattavaa erilaisten kehittämistoimien ja suuruudenekonomian tuottamien etujen avulla sekä nostaisi yrityksen omistaja-arvoa.</p>						
	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori 2						
Kaupungille vuonna 2012 siirtyneiden sopimusten (ei kilpailutetut) tilauskanta (1.000€)	22.125	15.882	11.044	2.639	-	-
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Turun kaupunki tekee päätökset tämän osalta.</p>						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

ARKEA OY -KONSERNI

Mittari tai indikaattori 3						
Liikevoitto on toimialan keskitasoa huomioituna kalliimman TES:n vaikutus Liikevoitto (1.000€)	2.200	1.217	897	1.032	983	934
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Toimialan keskimääräinen liikevoitto % vuonna 2016 oli laitos- ja henkilöstöruokailussa 2,8, siivouksessa 3,7% ja kiinteistönhoidossa 4,9%. Arkean liikevoiton arvioidaan muodostuvan vuosina 2017 -2021 aiempaa pienemmäksi ja olevan tasolla 1,3% . Suhteelliseen liikevaihtoon vaikuttaa myös Arkea Kunnossapito ja PASSAA palvelut, jotka ovat käytännössä voittoa tuottamattomia mutta kannattavia yksiköitä. Arkea on tehnyt monia tehostamistoimenpiteitä ja jatkaa niitä edelleen. Näistä voidaan mainita hyvä kehitys sairauspoissaoloissa ja tapaturmissa.						
Liikevoittotasoa arviotaessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että mikäli Arkea-konserni noudattaisi toimialalla yleisesti käytössä olevaa Kiinteistöpalvelut Ry:n työehtosopimusta, tulosvaikutus olisi tämänhetkisen arvion mukaan 2-3 M euroa lisää liikevoittoa vuositasolla. Silloin liikevoitto -% olisi 3-4,5 %.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 - 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Kuten edellä on todettu, tuleva sote/maakuntauudistus vaikuttaa jo tällä hetkellä Arkean konsernin liiketoimintaan. Toisaalta uudistus on mahdollisuus ja omistajille on mahdollisuus tukea Arkean menestymistä taloussuunnitelmakaudella esitetyllä tavalla. Suunnitelman luvut perustuvat siihen arvi-

oon, että konsernin asiakassopimukset siirtyvät tulevaan maakuntaan sellaisinaan ja ovat voimassa sopimuskauden loppuun. Tämän vuoden 2017 aikana on kuitenkin toteutunut tai toteutumassa ainakin kolme merkittävää liiketoimintakaupaa sote-sektorilla, joissa liiketoiminnan myyjä ei ole edellyttänyt Arkean sopimuksen siirtymistä. Näitä

kauppoja ovat Turun kaupungin Mäntymäen yksikön siirtyminen VSSHP:lle, joss Arkean siivoussopimus ei siirtynyt. Aura ja Paimio myivät vanhusyksikönsä uudelle palveluntuottajalle, jolloin Arkean siivous- ja ruokapalvelusopimukset eivät siirtyneet. Mikäli tämä linja jatkuu, se tulee näkymään merkittävästi Arkean liikevaihdossa ja -voitossa.

KUNTEC OY -KONSERNI

Toimitusjohtaja Karri Knaapinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Teiden ja moottoriteiden rakentaminen.

Yhtiön toimialana on maa- ja vesirakennustöiden, kadunrakentamistöiden, viherrakentamistöiden, metsänhoitotöiden, liikunta- ja leikkipaikkarakentamistöiden, projektinjohtourakoinnin, auto- ja konekorjaamotoiminnan ja ohjelmistotuotannon sekä näihin liittyvien kuljetus-, rakennus-, ylläpito- ja muiden töiden suorittaminen, suunnittelu ja konsultointi sekä toimialaan liittyvien tuotteiden valmistus ja myynti. Edelleen yhtiön toimialana on omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia, arvopapereita ja muuta omaisuutta. Yhtiö voi lisäksi ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä ja osakkeita sekä vuokrata kiinteistöjä ja huonetiloja. Yhtiö voi harjoittaa toimintaansa sekä kotimaassa että ulkomailla.

Kauppila Oy

Yhtiön toimialana on puutarha-alan alkutuotanto sekä alan tuotteiden ja tarvikkeiden tuonti ja tukku- ja vähittäismyynti sekä maisemaurakointi ja tähän liittyvät työt. Yhtiö voi toimintaansa varten

omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä huoneistojen hallintaan oikeuttavia ja muunlaisia osakkeita.

Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön toimintaympäristö on edelleen voimakkaassa muutoksessa. Kaupungin kanssa solmitut puitesopimukset ovat lähes kokonaan päättyneet ja aikaisemmin valmiina tullutta liikevaihto ei enää vuosittain muodostu. Toisaalta yhtiön tehostamistoimet ovat kantaneet hedelmää ja yhtiö on yhä enenevässä määrin voittanut tarjouskilpailuja, joihin on osallistunut. Yhtiön uusi liiketoiminta-alue (projektinjohtopalvelut) on edelleen käynnistysvaiheessa, mutta sen näkymät ovat lupaavat. Yhtiö tavoittelee ko. liiketoiminta-alueen kautta lisäliikevaihtoa ja korkeampia katteita kuin mitä yhtiön perinteiset liiketoiminta-alueet pystyvät tarjoamaan. Kilpailu yhtiön perinteisillä toimialoilla on erittäin kovaa ja katteet käytännössä nollassa tai usein jopa negatiivisia. Jotta yhtiö pystyy tulevaisuudessa turvaamaan nykyiset työpaikat, on yhtiön pystyttävä voittamaan myös näitä nollakatteisia urakoita. Edellä mainittu kehitys johtaa väjäämättä yhtiön liikevoittotason laskuun. Yhtiön tavoitteena on edelleen toimia kannattavasti ja voitollisesti tehostamalla toimintaansa.

Kuntec-konserniin liitetyn Kauppila Oy:n ensimmäinen toimintavuosi sujui yhtiön haltuunoton ja laajojen tehostamistoimien merkeissä. Yritystä on viritetty toimintakuntoon tulevia vuosia varten. Vuoden 2017 tulosta heikentää historiallisen ongelmalliset sääolosuhteet parhaana myyntikautena. Näkyvät puutarha-alan vähittäiskaupan ja viherrakentamisen alalla ovat säilyneet hyvinä.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön toiminnan tehostamista haetaan jatkossa edelleen koneiden ja kaluston sekä henkilöstön oikean resursoinnin ja entistä suunnitelmallisemman käytön kautta. Yhtiön tavoitteena on uudistaa yhtiön toimialojen rakennetta vastaamaan paremmin nykyisen toimintaympäristön haasteita. Yhtiö pyrkii myös mahdollisin yrityskaupoin kehittämään toimintaansa ja kasvattamaan Kuntec-konsernin liikevaihtoa. Yhtiön tavoitteena on kannattavuuden säilyttäminen kohtuullisella tasolla huolimatta kannattavuuteen kohdistuvista haasteista.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KUNTEC OY -KONSERNI

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräraikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee						
	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori 1						
Liikevaihto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, %	31.852	33.949	34.485	36.873	38.858	42.208
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö pyrkii vastaamaan puitesopimusliikevaihdon poisjäämiseen tehostamalla toimintaansa kehittämällä yhtiön uutta liiketoiminta-aluetta (projektinjohtopalvelut), laajentamalla asiakaskuntaansa perinteisillä toimialoillaan ja lisäämällä panostuksiaan kuluttajakaupassa sekä jatkamalla edelleen yhtiön brändin rakentamista. Lisäksi yhtiön tavoitteena on liikevaihdon lisääminen yrityskaupoin.</p>						
Mittari tai indikaattori 2						
Kaupungille vuonna 2012 siirtyneiden puitesopimusten (ei kilpailutetut) tilauskanta (1.000€)	19.138	13.644	6.800	2.820	0	0
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö pyrkii vastaamaan puitesopimusliikevaihdon poisjäämiseen tehostamalla toimintaansa kehittämällä yhtiön uutta liiketoiminta-aluetta (projektinjohtopalvelut), laajentamalla asiakaskuntaansa perinteisillä toimialoillaan ja lisäämällä panostuksiaan kuluttajakaupassa sekä jatkamalla edelleen yhtiön brändin rakentamista. Lisäksi yhtiön tavoitteena on liikevaihdon lisääminen yrityskaupoin.</p>						
Mittari tai indikaattori 3						
Liikevoitto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen (1.000€)	1.568	231	724	813	1.069	1.348
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiön liikevoittotaso tulee jatkossa putoamaan alan kovan kilpailutilanteen vuoksi. Yhtiö pyrkii projektinjohtopalvelut -liiketoiminta-alueella kehittämään toimintaansa, joka mahdollistaisi yhtiön perinteisiä toimialoja paremman katetason. Lisäksi kannattavien Kuntec-konserniin synergiahyötyjä tuovien yritysten ostoilla pyritään säilyttämään konsernin kannattava toiminta.</p>						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KUNTEC OY -KONSERNI

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuosi 2018 on yhtiön seitsemäs toimintavuosi. Yhtiö lähtee tavoittelemaan n. 34,5 milj. euron liikevaihtoa. Liikevaihdosta enää n. 6,8 milj. euroa tulee kaupungin puitesopimuksista ja 27,7 milj. euroa kilpailutusten kautta.

Yhtiö pyrkii vastaamaan puitesopimusliikevaihdon poisjäämiseen tehostamalla toimintaansa kehittämällä yhtiön uutta liiketoiminta-alueetta (projektinjohtopalvelut), laajentamalla asiakaskuntaansa perinteisillä toimialoillaan ja lisäämällä panostuksiin kuluttajakaupassa sekä jatkamalla edelleen yhtiön brändin rakentamista. Lisäksi yhtiön tavoitteena on liikevaihdon lisääminen yrityskaupoin.

Yhtiön liikevoittotaso tulee jatkossa putoamaan alan kovan kilpailutilanteen vuoksi. Yhtiö pyrkii

projektijohtopalvelut -liiketoiminta-alueella kehittämään toimintaansa, joka mahdollistaisi yhtiön perinteisiä toimialoja paremman katetason. Lisäksi kannattavien Kuntec-konserniin synergiahyötyjä tuovien yritysten ostoilla pyritään säilyttämään konsernin kannattava toiminta ja parantamaan liikevoittoa suunnitelmakauden edetessä.

Kauppila Oy:n liittyminen osaksi Kuntec-konsernia lisäsi konsernin toimittajamääriä lyhyellä tähtämellä. Hankintatoiminnan keskittämällä toimittajamäärä kuitenkin tulee pieneneään suunnitelmavuosina, jonka johdosta saavutetaan kustannussäästöjä ostoissa ja hallinnollisissa kuluissa. Kauppila Oy:n mukaan tulo konserniin on vaikuttanut konsernin tunnuslukuun liikevaihto/htv. Kauppila Oy:n toimialalla ko. tunnusluku on toiminnan luonteen vuoksi yleisesti matalammalla tasolla kuin

muutoin Kuntec-konsernissa. Jatkossa tehostamistoimilla pystytään lisäliikevaihto tuottamaan lähes nykyisellä henkilökunnalla, jolloin tunnusluku paranee suunnitelmakaudella.

Suunnitelmakaudella Kuntec tulouttaisi omistajalleen korkotuottona 320.000 euroa / vuosi ja osinkoina 100.000-300.000 euroa / vuosi.

Taloussuunnitelmakaudella yhtiön liikevaihdon ennustetaan kasvavan porrastetusti n. 40 milj. euron tasolle. Yhtiön liikevoittotavoitetta on jouduttu tarkastamaan uudelleen muuttuneen toimintaympäristön vuoksi. Liikevoittotavoite on asetettu suunnitelmakaudella 2-3 %:iin. Tavoitteen mukaan liikevoiton ennustetaan asettuvan keskimääräisesti suunnittelukaudella n. 1 milj. euroon.

TURUN SEUDUN RAKENNUSTEKNIikka OY

Toimitusjohtaja Jouko Jortikka

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Toimialana on rakennusalan palveluidentuottaminen Turun kaupunkikonsernille ja seutukunnalle sisältäen mm. korjausrakentamis-, ja talotekniikka- palveluiden tuottamista sekä rakennustarvikkeiden ja rakennusosien valmistusta.

Toimintaympäristön muutostekijät

Rakentamisen suhdanteet ovat vuonna 2017 hyvät. Uusia kilpailevia yrityksiä on tullut korjausrakentamismarkkinoille lisää ja kilpailu on edelleen kovaa. Ennusteiden mukaan odotetaan myös v. 2018 korjausrakentamisvolyymien olevan suurin piirtein samaa tasoa, mutta uudisrakentamisen on ennustettu seutukunnalla hieman laskevan, kun suuret kohteet valmistuvat. Erityisesti omarahoitteisten asuntokohteiden rakentaminen on edelleen hyvässä vireessä.

Kaupunkikonsernin kireä talouspolitiikka huomioiden tulevaisuuden vuosina tekemään edelleen ainoastaan välttämättömät korjaus- ja kunnossapitotoimenpiteet kaupungin kiinteistömasaaniin ja joitakin kohteita, jotka on suunniteltu korjattavaksi puretaan.

Liikevaihto on tulevina vuosina budjetoitu huomioiden resurssi yms.tekijät n. 7 -8 milj.€:n tasolle, jossa pyritään kannattavasti menestymään.

Liikevaihto saadaan vuodesta 2018 alkaen täysin markkinoilta. Liikevaihto varmistetaan hallitulla kasvulla, huolehtien tiukasti kannattavuudesta ja toiminnan tehokkuudesta. Asiakassegmentoinnissa ja liiketoiminnan periaatteissa noudatetaan vuoden 2017 alussa yhtiön hallituksen hyväksyttyä strategiaa.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Asiakaskannan laajentaminen sekä nykyisten asiakkaiden tarpeen parempi huomioiminen edellyttää

yritykseltä edelleen panostusta palvelun notkuteen. Toiminnan kehittämisellä, henkilökunnan osaamisen varmistamisella sekä tarvittavilla uusrekrytoinneilla parannetaan asiakaskokemuksen laatua. Digitalisaation parempi hyödyntäminen rakentamisen eri prosesseissa on myös jatkuva kehittämisen kohde.

Yhtiön strategia ohjaa yhtiön myynti- ja markkinointitoimenpiteitä. Yritys panostaa laatuun RALA sertifiointin mukaisesti edelleen ja pyrkii hyödyntämään aina ajankohtaisen tutkimustiedon mm. sisäilmaongelmien korjaamisessa. Toimintaympäristön muutokset edellyttävät myös yhtiön organisatorakenteen joustokykyä. Henkilöstörakenteen muutoksilla pyritään saavuttamaan yhtiön toiminnalle terve ja joustava rakenne, jotta työkannan kausiluonteinen keskittyminen saadaan entistä paremmin hallintaan. Panostukset työntekijöiden ammatilliseen koulutukseen fokuusoituvat tulevaisuudessa asiakasnäkökulman perusteella.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN SEUDUN RAKENNUSTEKNIikka OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräraikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori 1						
Liikevaihto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen (1.000€)	6.767	7.500	7.500	8.000	8.100	8.200
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikevaihtoa kasvatetaan hallitusti ja kannattavasti, ottamalla tarjousmarkkinoilta TSR:lle sopivia töitä käytettävissä olevia tietojärjestelmiä hyödyntäen, sekä joustavalla toimintamallilla.						
Mittari tai indikaattori 2						
Kaupungilta vuonna 2012 siirtyneiden puitesopimusten (ei kilpailutetut) tilauskanta (1.000€)	5.070	2.372	0	0	0	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Prosessien ja toiminnan tuottavuuden tehostamisen kautta haetaan kilpailukykyä. Markkinointi kohdentuu strategian mukaisesti valikoituihin asiakasryhmiin.						
Mittari tai indikaattori 3						
Liikevoitto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen (1.000€)	745	250	283	374	385	395
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kiinteiden kulujen hallinta ja minimointi, toiminnan jatkuvalla tehostamisella sekä tarkemmalla tarjouslaskennalla, hyödyntäen toimintojärjestelmän raportoinnin jälkilaskentatietoa, sidottujen kustannusten osuuden kasvattaminen jo tarjousvaiheessa sekä laajentamalla toimittajaverkkoa.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 - 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Kyseinen liikevaihto- ja tulostaso arvioidaan realistisesti saavutettavan, kun keskitytään strategi-

amme mukaisiin pääasiakasryhmiimme sekä korjausrakentamisliiketoiminnan liiketoiminta-alueeseemme.

LÄNNEN TEKSTIILIHUOLTO OY

Toimitusjohtaja Miika Markkanen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Tekstiilihuolto Oy on täydellistä tekstiilihuoltopalvelua tarjoava Turun kaupungin ja Varsinais-Suomen sairaanhoito-piirin kuntayhtymän omistama osakeyhtiö, jonka tehtävänä on tarjota hinnoiltaan ja laadultaan kilpailukykyisiä palveluja Turun kaupungin ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin yksiköille.

Laitostekstiilien, hotellitekstiilien ja työvaatteiden vuokraukseen ja huoltoon erikoistuva Turun Tekstiilihuolto Oy myy palvelujaan kapasiteettinsa rajoissa tekstiilihuoltopalveluja tarvitseville yrityksille ja yhteisöille.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Tekstiilihuolto Oy on toiminut markkinoilla niin omistamansa markkinointiyhtiön kautta, että suoraan tarjoamalla korkealaatuisia tekstiilihuoltopalveluja toimialueellaan. Yritys on kasvanut tasaisesti koko 2000 luvun ajan.

Toimintaympäristössä on tapahtunut viimeisen kahden vuoden aikana selkeä muutos. Pitkäänkin osakeyhtiömuotoisina toimineet julkisomisteiset pesulat ovat palanneet ns. in-house pesuloiksi joko lopettamalla markkinoilla toimimisen tai hankkineet takaisin in-house asemansa omistusjärjestelyillä.

Vapaana olevaa terveydenhuollon liikevaihtoa alkaa olla markkinoilla yhä vähemmän meidänkin toi-

mialueellamme. Muita sairaalapesulaan sopivia toimialueita ovat mm. elintarviketeollisuus ja hotellit.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Kuluneen vuoden toiminnan keskipisteenä on ollut vuonna 2016 toteutuneen Ravanin Pesula Oy:n fuusion mukanaan tuomat mahdollisuudet toiminnan kehittämiseen ja yhdenmukaistamiseen. Olemme keskittäneet kuluvana vuonna toimintojamme ja ja se prosessi jatkuu edelleen.

Toimimme kummassakin yksikössä kahdessa vuorossa viitenä arkipäivänä viikossa. Kuljetukset toimivat tietyillä alueilla kuutena päivänä viikossa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

LÄNNEN TEKSTIILIHUOLTO OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori 1						
Antolainojen korko (1.000 €)	103	95	82,5	70	57,5	45
Mittari tai indikaattori 2						
Osinkotuotto Turun kaupungille * (1.000 €)	0	53	0	100	100	100
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yrityksen tavoitteena on säilyttää nykyinen asiakaskanta ja kasvattaa liikevaihtoa tasaisesti. Huolehtimalla toiminnan tehokkuudesta sekä tekemällä järkeviä investointeja, turvaamme vakaan tuloskehityksen ja maksukyvyn.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 - 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Tulevan vuoden ennusteen laatiminen on haasteellista. Pääomistajan kilpailutus on vielä kesken ja sen lopullista tulosta ei voi vielä ennustaa tulevalle

vuodelle. Soteuudistuksen mukanaan tuomat muutokset ja kilpailuttamispaaineet asiakaskunnassamme varjostavat tulevaisuuden osalta enemmän kuin koskaan aikaisemmin.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN KAUPUNKILIIKENNE OY

TURUN KAUPUNKILIIKENNE OY

Toimitusjohtaja Juha Parkkonen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on linja-autoliikenne ja sopimusliikenteen tuottaminen Turun kaupungille. Yhtiö tuottaa Joukkoliikennelautakunnalle joukkoliikennepalvelua yhtiön ja kaupungin välisen sopimuksen mukaisesti. Nykyinen liikennöintisopimus ulottuu vuoteen 2023 saakka. Yhtiön tehtävänä on myös olla mukana erilaisissa joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvissä pilotti- ja kehityshankkeissa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Kaupunkiliikenne Oy aloitti lokakuuss 2016 sähköbussiliikenteen linjalla 1 (satama - lentokenttä). Liikennöintiä varten yhtiö hankki kuusi kotimaassa valmistettua sähköbussia. Liikennöintisopimuksen mukaisesti yhtiön liikennemäärä palautetaan viimeistään vuonna 2019 vastaamaan vuoden 2010 tuotannon tasoa. Toimintaympäristössä ei ole odotettavissa muita yhtiötä koskevia muutoksia, koska EU-säännösten mukaan yhtiö (In-house-yhtiö)

ei voi osallistua seudullisen joukkoliikenteen kilpailutuksiin.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Liikenteen väheneminen viimeistään vuonna 2019 merkitsee henkilöstövähennyksiä sekä vanhemman kaluston poistamista tuotannosta, mikä mahdollistaa kaluston keski-ikänsä pitämisen sopimuksen mukaisissa rajoissa ilman merkittäviä kalustohankintoja.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Linja-autoliikenteen tuottaminen sovitussa laajuudessa						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Osuus tuotetuista linjakilometreistä, %	17,1	21	21	17	17	17
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Noudatetaan liikennöintisopimusta						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN KAUPUNKILIIKENNE OY

Tavoite: Yhtiön tulorahoituksen riittävyys investointeihin ja tuloutus kaupungille						
Mittari tai indikaattori						
Liikevoitto (1.000 €)	508	600	500	270	270	270
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Hyvällä kulujen hallinnalla.						
Antolainojen korko (1.000 €)	81	100	80	80	80	80
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tehdään kiitettävä liikevoitto ja maksetaan lainoja suunnitellusti.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 - 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiön liikevaihto syntyy lähen kokonaan liikennöintikorvauksista, joiden euromääräinen suuruus riippuu paikallisliikenteen kustannuksia kuvaavaan indeksiin. Muutokset etenkin henkilöstökustannuksissa, polttoaineen hinnassa sekä korkotassossa vaikuttavat liikennöintikorvauksiin 3 kuukauden viiveellä.

Sähköbussiliikenteen osuus on noin neljännes koko yhtiön tuotannosta. Sähköbussien liikennöintikorvaukset ovat tällä hetkellä hieman alhaisempia

kuin vastaavalla diesel-kalustolla ajettavassa liikenteessä. Tämän lisäksi on epäselvää miten sähköbussien liikennöintikorvauksia muutetaan kun selvyys liikenteen todellisista kustannuksista alkaa varmistua.

Yhtiön tuotannossa ei ole näköpiirissä merkittäviä muutoksia vuoden 2018 aikana. Sähköbussiliikenteen aloittamisen yhteydessä tapahtuneet säästöt eivät jatku enää vuoden 2017 jälkeen

Viimeistään vuonna 2019 supistuva liikenne heikentäneen kannattavuutta kiinteiden kustannusten osuuden ksvaessa. Henkilöstövähennykset tulevat aiheuttamaan epävarmuutta ja tyytymättömyyttä, mikä johtaa henkilöstökustannusten ainakin tilapäiseen kasvuun. Mikäli työvoiman vähennykset painottuvat uusiin työntekijöihin, kuljettajien keskipalkoissa tapahtuu nousua, mikä vaikuttaa pystyvästi yhtiön kannattavuuteen.

TURKU SCIENCE PARK OY

Toimitusjohtaja Niko Kyynäräinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turku Science Park - konsernin tehtävänä on yrityspalveluiden järjestäminen sekä korkeakoulujen innovaatioiden kaupallistaminen ja liiketoiminnan kehittäminen valituilla korkean teknologian alueilla, painopisteenä bioteknologia, kiertotalous, uudet teknologiat (valmistava teollisuus), älykkään kaupungin ratkaisut, sovellettu ICT sekä materiaali- ja tekniikka.

Toimintaympäristön muutostekijät

Alue elää kasvun aikaa. Kuitenkin töitä kasvun eteen on tehtävä hartiavoimin. Osaavan työvoiman pula on jo nähtävissä, minkä vuoksi alueen toimijoiden tulee tiiviissä yhteistyössä ratkaista houkutteluun ja sijoittumiseen liittyviä haasteita. On myös uskallettava katsoa tulevaisuuteen. Nyt on tehtävä yrityksissä ja julkisella sektorilla kehittämistoimia, jotka konkretisoituvat 2020-luvulla. On selvää että teknologian hyödyntämisaamasta alueellamme on kyettävä vahvistamaan. Fitech Turku aloittaa toimintansa, mutta se ei missään nimessä kata kaikkea tarvetta. Oma osaamista on kyettävä juurruttamaan alueelle.

Uusien yritysten synnystä on huolehdittava. Ikään-tyviä yrittäjiä on paljon, minkä vuoksi omistajan vaihdokset tulee nähdä yhä vahvemmin start-up -toiminnan rinnalla. Kokonaisuutena Turun startup-yritykset eivät ole yltäneet valtakunnan vilkkaimpien keskusten tasolle, vaikka vilkastumista onkin tapahtunut. Alkavien yritysten rahoitustilanteeseen vaikuttaa myönteisesti bisnesenkeli-toiminnan vilkastuminen. Yksityisen kehittämis- ja palvelujen tarjontaa startup-yrityksille on jonkin verran lisääntynyt, mikä antaa mahdollisuuden julkisten palveluntuottajien toiminnan fokusointiin ja verkottumiseen yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Meriklusteri on noussut merkittäväksi kasvualaksi Suomessa. Kaikkea kasvupotentiaalia ei ole vielä edes nähty, kun mietitään miten monille toimialoille osaamista voidaan laajentaa. Monilla paikkakunnilla erityisesti mobiiliklusterin irtisanomiset ovat luoneet paljon potentiaalia uuden teknologiarittäjyyden syntyyn. Microsoftin irtisanomiset Salossa ovat vaikuttaneet myös Turun seudun yritysten mahdollisuuksiin palkata uusia osaajia.

Väestön ikääntyminen tuo kovia haasteita erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelusektorin palvelutuotannolle. Näistä selviämässä avainasemassa on teknologian ja palveluiden kehittäminen ihmisen

toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja tukemiseksi elinkaaren eri vaiheissa. Kaupunkien ja sairaanhoitopiirien tulee etsiä uusia yksilökohtaisia ratkaisuja niin oman kuin ostetunkin palvelutuotannon piiristä. Oleellista on haastaa loppukäyttäjät sekä palvelu- ja teknologiakehittäjät ennakkoluulottomasti mukaan kaikkia koskevan haasteen ratkaisemiseksi. Turun alueen vahva osaaminen lääke- ja diagnostiikka-aloilla on selkeä vahvuus, joka on kyettävä pitämään.

Turku on edelläkävijän asemassa kiertotalouteen liittyvissä prosesseissa. Sekä älykkään kaupungin ratkaisut että kemian osaamiseen pohjautuvat ratkaisut ovat uusi kasvuala alueellamme. Maaseudun elinkeinot voivat olla myös hyötyjiä tulevaisuudessa. Vahva ja monipuolinen elinkeinorakenteemme on tässä uudessa aallossa selkeä vahvuutemme.

Tallennetun tiedon määrä maailmassa kaksinkertaistuu noin joka kolmas vuosi. Kerättyä paikkatietoja, tilastoja, taloustietoja ja asukastietoa voidaan käyttää yritysten liiketoiminnassa, kun asukkaille ja muille kuluttajille tuotetaan uusia palveluita. Kaupungit ovat lähteneet avaamaan tietovarantonsa yhteisten julkaisukanavien kautta, mikä mahdollistaa paremman tiedon saatavuuden. Vastaavia

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURKU SCIENCE PARK OY

liiketoiminnan alustoiksi sopivia tietovarantoja syntyy myös mm. terveydenhuollossa, vähittäiskaupassa, rahoitusmarkkinoilla, tieteellisessä tutkimuksessa sekä kuluttajakäyttäytymisen piirissä. Markkinoilla on hyvin tilaa osaaville tekijöille ja uusille konsepteille. Asiakasymmärrystä ja tietoa on kyettävä käyttämään kaikilla toimialoilla.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Turku Science Park tuottaa Turun alueen yrityksille lisäarvoa tarjoamalla Suomen parhaat tukipalvelut liiketoiminnan aloittamiselle, kehittämiselle, verkostoitumiselle, kasvulle ja kansainvälistymiselle. Palvelut tuodaan yritysasiakkaalle helposti ja ymmärrettävästi, positiivisella ihmisläheisellä asen-

teella. Koska intressi on aina sama kuin asiakasyrityksen, on TScP yrityksille haluttu ja hyödyllinen yhteistyökumppani.

Paikallisten yritysten tukeminen, kehittäminen seuraajista suunnannäyttäjiksi ja kouluttaminen vientitoimintaan johtaa vientiyritysten ja viennin määrän kasvuun, synnyttää alueelle uutta liiketoimintaa ja työpaikkoja, sekä edistää yritystemme referenssejä kansainvälisesti. Pystymme vaikuttamaan siihen että Turun seudulle sijoittuneiden yritysten määrä on kasvanut ja sen myötä seudun työllisyystilanne parantunut. Työpaikkojen kasvun saavutamme tukemalla erityisesti startup- ja kasvuyrityksiä liiketoiminnan kehittämisessä, yhteistyökumppaneiden löytämisessä, kasvussa ja kansainvälistymisessä.

Alkavien yritysten palveluissa painopiste on palvelujen yhteistyöverkoston laajentamisessa sekä uusien kiihdyttämöohjelmien käynnistämässä. Kasvuyrityspalveluissa painopisteet jakautuvat terveysalan, cleantechin, elämysteollisuuden, meri- ja valmistavan teollisuuden sekä teknologiayrityksille. Digitaalinen alustatalous on läpileikkaavana teeman kaikissa kehittämistoimenpiteissä. Kansainvälistämispalveluissa tuodaan käyttöön uusi toimintamalli kauppakamarin ja yrittäjäjärjestön kanssa WTC Turun puitteissa. Invest In toiminnan resursseja kasvatetaan kaikilla valituilla painopistealueilla; terveysala, meri- ja valmistavan teollisuus, cleantech sekä elokuvat.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Alueellinen vaikuttavuus, korkean teknologian (painopistealoilla) yritysten sijoittuminen alueelle						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Invest in -neuvottelut, kpl	50	95	95	95	95	75
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Jatketaan paikallisten toimijoiden yhteistyötä Invest in asioissa, jolloin varmistetaan ulkoisten signaalien tehokas käsittely niin Turku Science Parkissa kuin Turun muissa kv-organisaatioissa. Luodaan yhtenäinen, tehokas kuva Turusta jota eri organisaatiot viestivät tehokkaasti eteenpäin. Resursoidaan Invest in toiminto Turku Science Parkissa ja luodaan järjestelmä sille, että ulkoapäin tulevat signaalit voidaan ohjata tehokkaasti yritysten hyödynnettäväksi. Turku Science Park voi ottaa johtavaa roolia Invest In-asioissa liittyen liiketoiminnan kehittämiseen ja korkean teknologian osaamiseen.						
Alueelle etabloituneet bio-, valmistavan teollisuuden ja ict-alan yritykset, kpl	2	3	4	4	4	4

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURKU SCIENCE PARK OY

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Aktiivisten invest in -neuvotteluiden tuloksena tapahtuu etabloitumisia.

Tavoite: Yhtiön toiminnallinen tehokkuus ja onnistuminen valtakunnallisessa resurssien jaossa sekä varainhankinnassa

Mittari tai indikaattori

Alueelle tuleva raha €/TScP kuntaraha €	10,7	1,8	2,5	2,5	2,5	2,0
---	------	-----	-----	-----	-----	-----

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Uusien korkeaan osaamisen yritysten syntymiseen sekä pienten ja keskisuurten yritysten kasvamisen tehostamiseen tähtäävän SparkUp toiminta on käynnistetty, mikä lisää toiminnassa mukana olevien yritysten rahoitusta. Lisäksi hankevalmistelussa pyritään aikaisempaa isompien ja vaikuttavampien hankkeiden syntymiseen.

Ulkoisen rahoituksen osuus yhtiön liikevaihdosta (./ läpivirtaava raha) %	44 %	50 %	49 %	50 %	50 %	30 %
---	------	------	------	------	------	------

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Vuoden 2018 aikana voidaan ulkoinen hankerahoitus pitää samalla tasolla ja varovaisesti kasvattaa. Tausta on esimerkiksi uuden EU ohjelmakauden käynnissä olo kokonaan. Aktiivisella hankevalmistelulla voidaan varautua myös tulevien vuosien ulkoisen rahoituksen volyyymiin.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turun seudun kehittämiskeskuksen toiminnot liikkeenluovutettiin Turku Science Park Oy:öön 1.7.2016. Vuosi 2017 toimintaa vakiinnutettiin palvelusegmenttien sekä kasvutiimien pohjalle. Ulkoinen rahoitus on suuressa asemassa yhtiössä, sillä 50 % liikevaihdosta tulee sen kautta. Tehokas hankevalmistelu sekä hyvät hankekumppanit takaavat menestyksen rahoituksen haussa. EU:n rakennerahastokauden vaihtuminen 2020-luvun alkupuolella joutaa vääjämättä tulovirran tippumiseen ennalta arvaamattomaksi ajaksi. Korvaavia rahoitusmuotoja toki haetaan koko ajan.

Toiminta pohjautuu Turun kaupungin ja alueen korkeakoulujen strategioihin, joiden toimenpanosta osaltaan Turku Science Park Oy vastaa. Muutoksiin

näissä strategioissa on yhtiön toiminnassa vastattava. Samoin äkilliset rakennemuutokset vaikuttavat siihen, että niihin on vastattava dynaamisesti reagoimalla.

Toimintamme lisää uusien elinkelpoisten yritysten syntymistä Turun alueelle, tehden alueesta kiinnostavan yritysten investointien, sijoittautumisen, verkostoitumisen ja osaavan työvoiman kannalta. Turku Science Park Oy tarjoaa alueen yrityksille monitasoisesti uusia verkostoja ja kasvamisen mahdollisuuksia, tukien erityisesti korkean teknologian yritysten toimintaa. Turku Science Park yhdistää yritysten strategiset kehitys- ja tutkimustarpeet erityisesti alueen korkeakouluihin, mutta myös esimerkiksi

kaikkien Suomen teknillisiin korkeakouluihin, nopeuttaen tuote-, tuotanto-, liiketoiminta- ja osaamiskehitystä ja markkinoille tuloa. Turku Science Park mahdollistaa oppilaitoksen tutkijoiden ja yritysten saumattoman yhteistoiminnan, mikä johtaa yritysveitoiseen, monialaiseen ja tuloksekkaaseen innovaatioyhteistyöhön.

Life Science –kiihdyttämö, Smart Chemistry Park, Spark up, Turku Future Technologies sekä uusi meri- ja valmistavan teollisuuden kiihdyttämö toimivat uusien liiketoimintakonseptien kiihdyttäjinä, joiden toimintaa vakiinnutetaan. Toimintaa tehdään yhteistyössä laajojen sidosryhmien kanssa. Rahoituksen hakeminen yrityksille on keskeisessä asemassa.

TURUN AIKUISKOULUTUSSÄÄTIÖ

Toimitusjohtaja Tommi Forss

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Säätiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Aikuiskoulutussäätiö on merkittävä osa niin valtakunnallista kuin seudullista koulutus-, työvoima- ja elinkeinopoliittista palvelurakennetta. Säätiön oppilaitosten tavoitteena on omalta osaltaan edistää seutukunnan hyvinvointia, kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä sekä työmarkkinoiden toimivuutta. Turun Aikuiskoulutussäätiö on osa yrityspalvelurakennetta, joka tukee ja mahdollistaa uutta elinkeinotoimintaa talousalueellaan huolehtimalla osaavan työvoiman riittävydestä.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö ylläpitää Turun kaupungissa Turun Aikuiskoulutuskeskusta ja Turun kesäyliopistoa itsenäisinä oppilaitoksina, joiden tehtävänä on tarjota ja järjestää ammatillista ja yleissivistävää aikuiskoulutusta sekä avointa korkeakouluopetusta sekä koulutukseen läheisesti liittyvää palvelu-, tutkimus- ja työtoimintaa sekä toimia muutenkin säätiön tarkoitusta edistävällä tavalla.

Säätiö on yleishyödyllinen yhteisö eikä tavoittele voittoa, mutta pitää jatkuvana tavoitteenaan, että säätiön ylläpitämät oppilaitokset ovat taloudellisesti itsensä kannattavia.

Toimintaympäristön muutostekijät

Suomen kansantaloudessa pitkään jatkunut tuotannon lasku ja ennen kaikkea vaikeudet rakentamisessa, teollisuudessa ja palvelualoilla ovat Varsinais-Suomessa kääntyneet voimakkaasti positiiviseen suuntaan. Positiivisen rakennemuutoksen mukanaan tuomat positiiviset haasteet näkyvät erityisesti osaavan henkilöstön rekrytoinnin vaikeutumisenä.

Valtionosuusrahoituksen määrä on jo vähentynyt ja vähenee todennäköisesti myös tulevina vuosina. Työvoimakoulutuksen siirtyminen Opetus- ja kulttuuriministeriön hoidettavaksi valtionosuusrahoitteisesti vuoden 2018 alusta lukien jättää tähänkin rahoitusmuotoon suuren epävarmuuden.

Toimintaympäristön muutokset edellyttävät koulutusten tarjonnassa alueella vahvempaa koordinointia ja yhteistyötä. Turun Aikuiskoulutuskeskuksen

ja alueen muiden oppilaitosten välillä yhteistyötä on lisätty entisestään. Erityisesti Turun ammatti-instituutin kanssa on pyritty löytämään uusia toisiaan tukevia yhteistyömuotoja mm. tilojen yhteiskäytön osalta.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Aikuiskoulutuksella on alueellisesti hyvin vahva elinkeinopoliittinen rooli. Tavoitteena on pystyä vastaamaan elinkeinoelämän koulutukselle asettamiin haasteisiin yhteisenä päämääränä alueen elinkeinoelämän menestyminen ja kilpailukyky.

Turun Aikuiskoulutussäätiö pyrkii kehittämään toimintaansa alueen elinkeinoelämän vaatimusten mukaan jatkuvalla vuoropuhelulla yritysten ja työelämän kanssa.

Esiin tulleiden tarpeiden sekä tehtyjen koulutustarvekartoitusten pohjalta kehitetään uusia koulutus tuotteita yhdessä työelämän kanssa. Tavoitteena on ylläpitää ja lisätä eri ammattialojen osaamis-pääomaa ja näin varmistaa seutukunnan menestyminen myös tulevaisuudessa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN AIKUISKOULUTUSSÄÄTIÖ

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Aikuiskoulutuksen määrä ja vaikuttavuus						
	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Opiskelijamäärä	8 076	9 500	10 500	10 500	10 500	10 500
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Opiskelijatytyväisyys	4,0	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: <ul style="list-style-type: none"> - työvoimakoulutusten suuren volyymin ylläpito ja kasvattaminen - valtionosuusrahoituksen tehokas käyttö - laatu järjestelmän mukainen opetustoiminnan kehittäminen ja seuranta - uudet opetusmenetelmät ja digitalisaatio 						
Tavoite: Säätiön toiminnan tehokkuus, taloudellisuus ja vakavaraisuus						
Mittari tai indikaattori						
Muu kuin VOS rahoitus / Liikevaihto (1 000 €)	10 363	7 428	2 800	2 800	2 800	2 800
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Omatoiminen tuottojäämä (liikevoittoa vastaava erä)	787	177	750	750	750	750
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: <ul style="list-style-type: none"> - kustannustehokkuuden ja kustannustietoisuuden varmistaminen - opiskelijaryhmien koon kasvattaminen - laadukas ja tehokas valtionosuuksien käyttö - menestyminen työvoimakoulutus kilpailussa 						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN AIKUISKOULUTUSSÄÄTIÖ

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN:

Työvoimakoulutuksen siirto Työ- ja elinkeinoministeriöltä opetus- ja kulttuuriministeriöön muuttaa säätiön tulorakennetta huomattavasti. Aiemmin työvoimakoulutukset on hankkinut Varsinais-Suomen ELY-keskus tarjouskilpailun perusteella, vuoden 2018 alusta nämä koulutukset siirtyvät opetus-

ja kulttuuriministeriön hallinnoimiksi valtionosuusrahoitteisiksi koulutuksiksi. Oletuksena on, että toiminnan joustavuus ja tehokkuus lisääntyy uudistuksen myötä. Vuoden 2018 alusta voimaan astuva ammatillisen koulutuksen reformi on kauaskantoinen uudistus. Sen tarkoituksena on uudistaa rahoi-

tusjärjestelmän lisäksi myös ammatillisen koulutuksen toimintakulttuuri. Oppiminen siirtyy yhä enenevässä määrin työpaikoille ja digiympäristöihin. Reformin tuloksena opetukseen tarvittavan tilan määrä vähenee, panostukset digiympäristöihin kasvavat ja työelämäyhteyksien merkitys voimistuu entisestään.

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU OY

Toimitusjohtaja Vesa Taatila

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toteuttaa ammattikorkeakoulutoimintaa valtioneuvoston sille antaman toimiluvan mukaisesti ammattikorkeakoululain määrittelemällä tavalla Vuonna 2015 hyväksytyin strategian mukaisesti yhtiö on olemassa Varsinais-Suomen työelämän, hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Yhtiön ensisijaisena tehtävänä on tuottaa osaavia ammatillaisia Varsinais-Suomen työelämän kehittämiseen. Yhtiöllä on myös tärkeä rooli alueen kilpailukyvyn ja elinvoiman rakentamisessa - yhtiö on osallistunut kehittämässä Turku pohjoisen Itämeren kiinnostavammaksi ja rohkeasti uudistuvaksi korkeakoulu- ja kulttuurikaupungiksi, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä. Yhtiö on aktiivisesti luomassa Varsinais-Suomesta yhteistyön ja kumppanuuden maakuntaa, jossa elämisen laatu on parasta. Yhtiön onnistuminen mitataan Turun ja koko Varsinais-Suomen hyvinvoinnilla, elämisen laadulla ja menestyksellä kansainvälisessä kilpailussa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Keskeinen kansallinen muutostekijä on kehittyvä korkeakoululainsäädäntö ja -rahoitusmalli. Opetus-

ja kulttuuriministeriö valmistelee parhaillaan "Visio 2030" -työpapereita, joka tulee ohjaamaan korkeakoulujen kehittämistä lähivuosina. Yhtiö on aktiivisesti mukana yhteisen vision määrittelyssä ja pyrkii varmistamaan ammatillisen korkeakouluosaamisen kehittymismahdollisuudet myös jatkossa.

Ammattikorkeakoulujen rahoituskehityksen ennakoidaan tasaantuvan vuoden 2016 tasolle. Samalla itse rahoitusmalliin on tulossa volatiliiteettia lisääviä muutoksia, joista merkityksellisin on strategisen rahoituksen osuuden lisäys. Yhtiö varautuu muutoksiin olemalla aktiivisesti mukana mallin kehitykseen liittyvässä keskustelussa ja vahvistamalla ulkoisten lähteiden kautta tulevaa rahoitusta.

Keskeinen alueellinen muutostekijä on työelämän kehitysmuutosta. Tällä hetkellä alueen yritysten liiketoiminta on kasvuvaiheessa, mikä on avannut ammattikorkeakoululle paljon yhteistyömahdollisuuksia niin tutkintotuotannon kuin kehittämissuunnitelmien kautta. Yhtiö on toiminut aktiivisesti lisätäksään yhteistyötä, mikä näkyy rahoituksen laajenemisena sekä alueellisesti että kansallisista lähteistä. Yhtiö valmistautuu erilaisiin skenaarioihin keskittymällä strategiansa mukaisilla painopisteillä

korkean tason käytännön osaamisen tuottamiseen sekä opiskelijoille että työelämäkumppaneille. Lisäksi yhtiö tiivistää yhteistyötään strategiassa määriteltyjen korkeakoulu- ja konsernikumppaneiden kanssa.

Kansainvälisesti keskeinen muutostekijä on lähestyvä EU rahoitusohjelmien nivelkausi 2019-2020. Yhtiö on varautunut tähän vahvistamalla ulkoisen rahoituksen hakuun liittyvää osaamistaan ja laajentamalla yksityisesti rahoitettujen hankkeiden määrää hankesalkussa.

Vuosina 2018-2020 yhtiön toiminta Turussa tiivistyy Kupittaa kampukselle sekä Linnankadulle. Toimenpiteellä oletetaan syntyvän sekä taloudellisia säästöjä että toiminnallisia etuja eri alojen tiivistyksen yhteistyön kautta.

Niukkenevasta valtionrahoituksesta huolimatta yhtiö arvioi pystyvänsä laajentamaan TKI- ja palveluliiketoiminnan tuottamaa rahoitusta siten, että toimintaa voidaan aktiivisesti kehittää alueen työelämän tarpeista lähtien. Näin ollen kaudella 2016-2021 ei ole oletettavissa tarvetta henkilöstörakenteen tiivistämiselle.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU OY

Yhtiön toiminnan päätavoitteet vuosille 2018 - 2021

Tavoite 1: Tulevaisuuden teknillisen innovaatiokorkeakoulun rakentaminen Turkuun.

Tavoite 2: Hyvinvoinnin kehittämisen systematisointi strategiassa määritellyillä kärkialoilla.

Tavoite 3: Innovaatiopedagogisen oppimisjatkumon toteuttaminen kaikessa toiminnassa.

Tavoite 4: Innostavan yhteisön aikaansaaminen.

Tavoite 5: Toiminnan keskittäminen Kupittaaan kampukselle.

Tavoite 6: Korkeakoulu- ja konserniyhtiöyhteistyön kehittäminen.

Tavoite 7: Ulkoisen rahoituksen määrän kasvattaminen.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön menestyminen ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin perustuvassa rahanjaossa						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Valtion rahoitus (1000 €)	54 243	54 478	53 481	53 500	55 000	56 900
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: parannetaan toiminnan tuloksellisuutta uuden rahoitusmallin mukaisilla mittareilla, joista suurin painoarvo on suoritetuilla tutkinnoilla (46 %), 55 op/v suorittaneilla opiskelijoilla (26 %) ja ulkoisella TKI-rahoituksella (8 %)						
Turun ammattikorkeakoulussa suoritettut AMK-tutkinnot, kpl	1 591	1650	1650	1650	1650	1650
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opintojaksojen vuositarjonnan vähentyessä opiskelijoiden henkilökohtaisiin opintosuunnitelmiin (HOPS) sijoitetaan vapaasti valittavia opintoja muista koulutusohjelmista (30 op tutkintosäännössä), opinnäytetöiden ohjausta tehostetaan, normi+1 -vuotisten ja yliaikaisten opiskelijoiden tehostettu ohjaus. Vuoden 2012 aloituspaikkaleikkauksista huolimatta tutkintotuottoa on onnistuttu hieman nostamaan.						
Vähintään 55 op suorittaneet opiskelijat Turun ammattikorkeakoulussa, kpl	5 461	5500	5500	5500	5500	5500
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opetussuunnitelmien ja arviointimenetelmien kehittäminen, aiempien opintojen hyväksilukukäytäntöjen ja osaamisnäyttöjen kehittäminen. Opettajatuutorit ohjaavat opiskelijoita valitsemaan opintoja väh. 55 op /vuosi. Kiinnitetään erityistä huomiota niiden opiskelijoiden ohjaukseen, joiden opintopistekertymä on keväällä noin 50 op. 55 op -tuoton tasaantuminen johtuu vuoden 2012 aloituspaikkaleikkausten vaikutuksesta, mikä on aiheuttanut opiskelijoiden määrän vähenemisen.						
TKI-rahoituksen ulkoisen rahoituksen osuus (urah), (1000 €)	6 498	7 000	7 500	7 500	6 500	6 500

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU OY

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opettajien ja tutkimusryhmien TKI-osaamisen vahvistaminen (esim. TKI-osaajavalmennus), TKI-keskuksen ja muiden tukipalveluiden vahvistaminen, osaavan hankehenkilöstön rekrytointi.

Opiskelijatytyväisyys (1-5) HUOM! Vuodesta 2018 lähtien muutos asteikkoon (1-7)	3,6	3,7	4,9	5,0	5,0	5,0
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Opiskelijatytyväisyyden mittausmekaniikka muuttui vuonna 2015 siten, että mittarissa seurataan kaikkien valmistuneiden antamien 7-portaisten vastausten summaa (valtionrahoituksen laskentaperuste). Tämä johtaa siihen, että opiskelijamäärän supistuessa tulosten tasaisena pitäminen vaatii lisätoimenpiteitä, joista keskeisin on opiskelijoiden sisällyttäminen innostava yhteisö -toimintasuunnitelman toteutukseen.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Suunnittelukaudella Turun ammattikorkeakoulun tavoitteena on tuottaa tasaisesti positiivinen tulos, mutta ei pyrkiä taloudellisen voiton kasvattamiseen. Keskeisenä taloudellisena mittarina toimii

nettotulos, joka tullaan pitämään positiivisena. Valtionrahoituksen määrä ei ole kasvamassa merkittävästi ennen vuotta 2021, joten liikevaihdon mahdollinen lisääntyminen tehdään yksityisellä ja

julkisella kilpaillulla rahoituksella. Toiminnallisia ja taloudellisia tuloksia kehitetään suunnitelmallisesti siten, että ne luovat ammattikorkeakoululle kestävä toimintapohjan.

TURKU TOURING OY

Toimitusjohtaja Anne-Marget Hellén

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Matkailun palvelukeskuksen toiminnan tarkoituksena on lisätä Varsinais-Suomeen suuntautuvaa matkailua markkinoimalla, myymällä ja kehittämällä matkailupalveluja yhteistyössä yritysten, rahoittajien ja matkailuorganisaatioiden kanssa. Matkailun palvelukeskus Turku Touring toimii Varsinais-Suomessa maakunnallisena alueorganisaationa. Turku Touring Oy toimii palvelukeskuksen apuyhtiönä.

Osakeyhtiön mittaristossa on vain ne luvut, jotka liittyvät osakeyhtiön toimintaan. Yhtiö on markkinointiyhtiö, jolla on markkinointiyhteistyösopimus osakkaiden kanssa. Yhtiö on valmismatkalain mukaan kirjautunut matkanjärjestäjärekisteriin ja kaupalliset toiminnot hoidetaan sitä kautta.

Matkailun toimialan kehityksestä yleisesti kertovat mittarit ovat Matkailun Palvelukeskuksen mittareita ja raportoidaan sen yhteydessä.

Toimintaympäristön muutostekijät

Matkailuliiketoiminta on toimialana suhdanneherkkä; taloudellinen tilanne vaikuttaa matkailuliiketoimintaan nopeasti.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Visitturku.fi on Helsingin matkailusivujen jälkeen maan suosituin matkailusivusto. Sitä kehitetään edelleen ja sisällön löydettävyyttä hakukonemarkkinoinnin keinoin.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 - 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiö on Matkailun palvelukeskuksen (Visit Turku) apuyhtiö, joka hoitaa sen kaupalliset toiminnot yhdessä elinkeinon kanssa. Tätä toimivaksi todettua

mallia jatketaan. Yleisenä trendinä todettakoon, että matkustuskäyttäytyminen on muuttunut: enää ei matkusteta ryhmissä, siksi ryhmien lukumäärän

oletetaan edelleen laskevan, mutta keskitymme lisäämyntiin ja paketointiin pienseurueille, jotka tekevät usein ostoksensa paikan päällä.

LOGOMO OY (KONSERNI)

Toimitusjohtaja Päivi Rytsä

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö harjoittaa tytäryhtiönsä omistaman kiinteistön huoneistojen vuokraustoimintaa sekä lisäksi toisen tytäryhtiönsä kautta toimitilavuokraukseen ja tapahtumaliiketoimintaan liittyvää asiantuntijapalvelua.

Toimintaympäristön muutostekijät

Logomon toiminnalle on tärkeää, että Turun seutu on elinvoimainen ja houkutteleva ympäristö yrityksille, tapahtumantekijöille sekä kongressijärjestäjille, jotta Logomoon saadaan monipuolisesti tapahtumia ja toimitilavuokralaisia.

Logomon ympäristön kehittäminen vaikuttaa oleellisesti yhtiön toimintaan. Saavutettavuuden kannalta kevyen liikenteen silta ratapihan yli sekä asianmukaiset paikoitustilat ovat kriittinen tekijä Logomolle. Saavutettavuus ja paikoitusratkaisut vaikuttavat niin pitkäaikaisten vuokralaisten saamiseen kuin lyhytaikaisten tapahtumien toiminnallisuuteen.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Logomosta on tullut lyhyessä ajassa valtakunnallisesti tunnettu ja merkittävä tapahtumatalo sekä luovan talouden yritysten keskittymä.

Vuonna 2018-2021 tuodaan markkinoille uusia palveluja ja sisältöratkaisuja, jotka tukevat Logomon

brändiä kansallisesti ja kansainvälisesti. Lyhytaikaisessa vuokrauksessa tavoitteena on saada edelleen monipuolisesti erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia. Vuoden 2017 lopussa Logomoon avautuu kolme uutta tilaa, jotka on remontoitu Turun kaupunginteatterin muutettua pois talosta. Uudet tilat vahvistavat edelleen Logomon asemaa monipuolisena, muunneltavana tapahtuma- ja kongressitalona. Uudet tilat yhdistettynä muihin saleihin tarjoavat entistä paremmat puitteet suurille messuille, kongresseille ja muille isoille tapahtumille. Pitkäaikaisessa vuokrauksessa tavoitteena on saada kattavasti eri alojen toimijoita taloon.

Talon omaa henkilökunnan määrä tulee pysymään pienenä. Näin ollen talon kannalta oikeiden kumppanuuksien valinta ja toiminnan kehittäminen yhteistyössä heidän kanssaan on keskeisessä roolissa.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 - 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiön pitkäaikainen pankkirahoitus eräännyy keväällä 2018. Osakkaat valmistelevat ja neuvottelevat

syksyn 2017 aikana yhdessä korvaavan jälle-rahituksen, joka turvaa yhtiön toiminnan jatkuvuuden vuonna 2018 ja siitä eteenpäin.

TURUN KAUPUNGINTEATTERI OY

Toimitusjohtaja Arto Valkama

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on yleishyödyllisellä tavalla ylläpitää ja harjoittaa teatteritoimintaa Turun kaupungissa. Yhtiö voi harjoittaa kahvila, ravintola-, catering-, kokous-, ja kongressipalveluliiketoimintaa sekä tila- ja vuokraustoimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Peruskorjauksen aikataulun mukaan syyskausi 2017 päästään aloittamaan peruskorjatuissa tiloissa. Tällöin siirrytään toiminnallisesti ns. normaalitilanteeseen eli toiminta keskittyy sekä tuotannon että esitysten osalta teatteritalolle. Muiden tilojen osalta kesäteatteritoimintaa tullaan näillä näkymin jatkamaan. Paluu teatteritalolle tarkoittaa tilaresurssin kasvamista sekä tuotannon että esitystoiminnan osalta. Tämä mahdollistaa monipuolisemman teatteritarjonnan, mutta asettaa haasteensa tilojen käyttöasteesta huolehtimiselle. Teatteri-yhtiön hallitus päätti kesäkuussa 2016, että teatteritilojen vuokraustoimintaa lähdetään kehittämään yhdessä ravintolatoiminnan kanssa niin, että molempia aletaan hoitamaan teatteri-yhtiön omana toimintana. Tähän asti ravintolatoiminnasta on

huolehtinut ulkopuolinen taho. Tällä haetaan synergiaa ja sujuvuutta toimintoihin sekä teatterin omien tuottojen kasvua. Toimintaa edelleen suunniteltaessa päädyttiin malliin, jossa lounasravintolaa ja iltatilaisuuksien ruokapuolta tulee hoitamaan turkulaisesta Mami-ravintolasta tunnetut yrittäjät.

Valtion rahoitus teatterille ei näillä näkymin tule tulevina vuosina kasvamaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön omissa arvioissa lähdetään tulevina vuosina liikkeelle indeksien jäädyttämisestä, joka ei suoranaisesti laske tukitasoa, mutta irtaannuttaa tukien tason toki muusta kustannusten nousuvahdista. Valtion rahoitusjärjestelmää ollaan uudistamassa, mutta uudistuksen vaikutuksista ei ole vielä mitään tarkempaa tietoa.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Myynnin ja markkinoinnin kehittäminen

Itsenäinen myynti- ja markkinointiosasto on toiminut vuoden 2014 alusta lähtien. Osaston tavoitteena on aktiivinen myyntityö, asiakkuuksien hallinta, ryhmäasiakkaiden määrän lisäys, kustannustehokas markkinointi ja täyttöprosenttien nosto kaikissa toimipaikoissa.

Esimiestyön vahvistaminen

Johtoryhmätyöskentelyä kehitetään edelleen. Osastoiesimiesten työtä tuetaan esimieskoulutuksella. Päätösvaltaa siirretään organisaatiossa lähemmäs operatiivista tasoa. Tavoitteena on itsenäisesti osastojaan johtavat esimiehet, työnkuvien ja vastuiden selkeytys ja hyvinvoiva työyhteisö.

Tuotantoprosessien kehittäminen

Teatteri-yhtiössä on tehty vuoden 2016 aikana teatterituotannon prosessikuvaus ja lanseerattu Lean-opeihin nojaava Hukkajahti-hanke. Hukkajahdissa pyritään varmistamaan tuotannon virtaus niin, ettei synny huonosta suunnittelusta tai informaation kulkemattomuudesta johtuvaa tyhjäkäyntiä. Samalla valmistavat osastot ovat alkaneet kehittää paremmalla suunnittelulla varmistamaan töiden tasainen jakautuminen ja valmistumisen oikea-aikaisuus. Tavoitteena on vähentää ylikuormitusta ensi illan alla ja sitä kautta tuottaa entistä parempia esityksiä tuotantobudjeteissa pysyen.

Ravintola- ja tilavuokraustoiminnan kehittäminen

Peruskorjauksen valmistuttua teatteri-yhtiö alkaa itse hoitamaan teatteritalon esitysten yhteydessä

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN KAUPUNGINTEATTERI OY

tapahtuvaa ravintolatoimintaa. Ravintolatoiminnasta vastaavalle ravintolapäällikölle keskitetään myös tilavuokraustoiminnan koordinointi. Lounasravintolaa tulee hoitamaan ulkopuolinen taho, joka

vastaa myhös illallisruokien toimituksesta. Tavoitteena on hyvin toimiva teatteriravintola, joka tuottaa asiakkailleen elämyksiä teat-

teriesityksen yhteyteen ja teatteriyhtiölle sitä kautta entistä parempaa ravintolatoiminnan tuottoa. Tilavuokraustoiminnalla on tarkoitus vahvistaa tilojen käyttöastetta ja samalla hankkia lisää omia tuottoja.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Pitkän aikavälin taloudellinen tasapaino						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori 1						
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja (1.000 eur)	340	-148	-272	-206	-111	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tarkka budjetointi, talouden raportointijärjestelmien kehittäminen, taloudellisen tilanteen huomiointi tulevaisuuden suunnittelussa, oikean toimintavolyymin ja tuotantojen kokoluokan hakeminen peruskorjauksen jälkeen teatteritalossa.						
Tavoite: Ulkoisen rahoituksen kasvattaminen ja vaikuttavuuden lisääminen						
Mittari tai indikaattori 2						
Lipputulosten ja muun liiketoiminnan tulojen kasvattaminen - lipputulot 1.000 €	2 825	2 868	3 750	3 468	3 468	3 470
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Myynnin ja markkinoinnin kehittäminen, asiakkuuksien hallinta, suunnittelujänteen pidentäminen, aikataulutuksen tehostaminen, aktiivinen yritys yhteistyö, oman ravintola- ja tilavuokraustoiminnan kehittäminen.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuosi 2018 on ensimmäinen kokonainen toimintavuosi peruskorjatussa talossa. Talouden puolella se näkyy vahvana omien tuottojen kasvutavoitteena. Sekä lipputulosten että muiden tuottojen odotetaan

kasvavan voimakkaasti. Kasvusta huolimatta tuloksen arvioidaan jäävän vuosilta 2018-2020 tappiolliseksi. Tähän on syynä peruskorjaukseen liittyvät, teatteriyhtiön omat investoinnit, jotka nostavat

yhtiön poistoja merkittävästi nykytasosta. Merkittävin osa investoinneista on teatteritekniikkaa (valo- ja äänitekniikka ja ohjaujärjestelmät). Te-

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TURUN KAUPUNGINTEATTERI OY

atteriyhtiön talous on kuitenkin vahva, eikä nyt ennustetut tappiolliset vuodet uhkaa sen vakavaraisuutta tai likviteettiä. Näillä näkymin kassavirta säilyy tappioista huolimatta positiivisena.

FORUM MARINUM -SÄÄTIÖ

Toimitusjohtaja Tapio Maijala

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Merikeskus Forum Marinum on merenkulun valtakunnallinen erikoismuseo, merivoimien historian museo sekä merihenkien vierailu-, kokous- ja tapahtumapaikka. Museona Forum Marinum on erikoisalansa toiminnan kehittäjä. Forum Marinum tekee kansallisesti ja kansainvälisesti yhteistyötä korkeakoulujen, museoiden sekä useiden yksityisten ja julkisten tahojen kanssa. Toiminnassa noudatetaan museotyön eettisiä sääntöjä.

Toimintaympäristön muutostekijät

Taloudelliset ja rakenteelliset muutostekijät edellyttävät luovaa otetta ja toiminnan jatkuvaa arviointia.

Digitalisoituminen muuttaa museoiden työ- ja käytötapoja sekä luo mahdollisuuksia uusille palveluille.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Forum Marinum toiminnalla pyritään osaltaan tukemaan Turun kaupungin strategisia tavoitteita lisää-

mällä vetovoimaisuutta ja täydentämällä tapahtumatoimintaa.

Forum Marinum on kansainvälisesti verkostoitunut korkeatasoinen ja vetovoimainen merellisten kulttuuri- ja matkailupalvelujen tuottaja ja kehittäjä sekä tapahtuma- ja kohtaamispaikkana aktiivinen toimija. Toimintaa ohjaavat arvot ovat: Aitous, ammattitaito ja asiakaslähtöisyys.

Osallistutaan valtakunnallisesti oman erikoisalan museo- ja tallennustoiminnan kehittämiseen. Kartutetaan harkiten merenkulun valtakunnallisen erikoismuseon ja Suomen merivoimien museon kansallista kokoelmaa sekä huolehditaan yhteistyössä Åbo Akademin merihistorian laitoksen kanssa arkistoaineistojen ja kokoelmien saavutettavuuden lisäämisestä.

Osallistutaan aktiivisesti ja näkyvästi sekä kansainvälisesti verkottuneena oman erikoisalan keskusteluun sekä toimitaan asiantuntijana oman erikoisalaa koskevissa asioissa.

Etsitään kokoelmille asianmukaiset, osastoitavat säilytystilat ensisijaisesti yhteistyössä Turun museo-keskuksen kanssa ja ylläpidetään museolaivoja

siten, että niiden kunto ja museoarvo säilyvät.

Näyttelytoiminnassa panostetaan ajankohtaisiin, innovatiivisiin ja yhteiskunnallisesti merkittäviin teemoihin sekä asiakaslähtöisyyteen.

Tuetaan Turun kaupungin tapahtumatoimintaa tarjoamalla kaupungille ja muiden tapahtumien tuottajille laadukas infrastruktuuri ja järjestetään oman erikoisalan tapahtumia verkostoitumalla alan museoiden, yliopistojen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.

Ylläpidetään kokoustoimintaa näkyvyyttä ja taloutta tukevana keskeisenä toimintakokonaisuuden osana.

Toiminnan perustana on tasapainoinen talous, joka perustuu Turun kaupungin, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Sotamuseon rahoitukseen ja omaan tuottoon.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

FORUM MARINUM -SÄÄTIÖ

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Säätiön suosio ja houkuttelevuus paikallisena ja valtakunnallisena matkailukohteena						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Kävijämäärä/vuosi, henkilöä	149 876	160 000	150 000	150 000	155 000	155 000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Mielenkiintoiset vaihtuvat näyttelyt ja yleisötapahtumat, maltillinen hinnoittelu ja tehokas viestintä. Lisäksi osallistutaan hankkeisiin, joiden tavoitteena on tehdä kulttuuria näkyväksi ja houkuttaa sen ääreen.						
Näyttelyjen määrä, kpl	8	10	14	12	12	12
Merellisten tapahtumien määrä	6	8	6	6	7	7
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tuotetaan omia ajankohtaisia ja yhteiskunnallisesti merkittäviä vaihtuvia näyttelyjä sekä tarjotaan tilat ulkopuolisille piennäyttelyille. Tarjoamalla kaupungille ja muiden tapahtumien tuottajille laadukas infrastruktuuri ja järjestetään oman erikoisalan tapahtumia verkostoitumalla alan museoiden, yliopistojen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.						
Oman tuoton osuus kaikista tuotoista, %	36	36	33	33	33	33
Pääsylipputulot (1.000 €)		226	210	215	220	225
Yhteistoimintasopimus Turun kaupungin kanssa (1.000 €) Kh 17.12.2015 § 561 2016-2018	574	574	574	574	574	574
Kaupungin avustukset (1.000 €)	510	310	260	210	210	210

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

FORUM MARINUM -SÄÄTIÖ

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Käyttötalous perustuu Turun kaupungin ja valtion toiminta-avustuksiin ja omaan tuottoon, jonka osuus käyttötalouden tulosarviosta on n. 33 %. Oma osuus pyritään säilyttämään korkealla tasolla. Palvelusopimus Turun kaupungin kanssa antaa varmuutta

toiminnan ja talouden suunnitteluun tuleviksi vuosiksi.

Investoinnit näyttelyihin, kokoelmiin ja infraan vaativat jatkossakin erillisrahoituksen. Uusia rahoitusmuotoja kartoitetaan.

Talouden osalta perusasiat ovat kunnossa. Toiminnan kehittämiseen, uusittavan strategian mukaisten tavoitteiden mukaisesti, on kaikki mahdollisuudet.

KIINTEISTÖ OY TURUN MONITOIMIHALLI

Toimitusjohtaja Anu Kurkilahti-Haartemo

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on Turun kaupungin Artukaisten kaupunginosan 12. korttelissa sijaitsevan monitoimihallirakennuksen sekä Kupittaaan kaupunginosan 12. korttelin tontilla 2 sijaitsevan jäähallirakennuksen omistaminen ja hallinta, hallien huoneistojen ja tilojen, mainospaikkojen ja kaluston vuokraus-toiminta ja hallien huoltotoiminta.

Toiminnan pääasiallisen tarkoituksena on huolehtia jääajan riittävydestä ja tasapuolisesta jakaantumisesta siten, että Turussa pystytään pelaamaan korkeatasoista jääkiekkoa ja harjoittamaan muuta jäähän perustuvaa toimintaa. Toinen pääasiallinen

tarkoitus on suurien yleisötapahtumien järjestäminen ja organisoiminen Artukaisten monitoimihallissa. Yhtiö voi myös harjoittaa omaa ohjelmatuotantoa.

Toimintaympäristön muutostekijät

- valtakunnallisesti uudet monitoimihallihankkeet (Tampere, Helsinki, Turku)
- paikallisesti uuden palloiluhallin valmistuminen ja Kupittaaan alueen vahvistuminen urheilukeskuksena
- suurten yleisötapahtumien turvallisuus ja niihin liittyvien riskien tunnistaminen

- urheiluliiketoiminnan taloudelliset ja urheilulliset haasteet

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

- käyttöasteen nosto aktiivisella uusasiakashankinnalla ja palvelujen tuotteistamisella yhteistyössä pääkäyttäjien kanssa
- toiminnan kehittämisen tavoitteet muilta osin arvioidaan vireillä olevan Turkuhallin ja Kupittaaan hallin rahoitusjärjestelmien yhtenäistämistä tehtävän selvityksen pohjalta

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KIINTEISTÖ OY TURUN MONITOIMIHALLI

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Vuokran ja yhtiövastikkeen välinen erotus						
	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari tai indikaattori						
Kiint.Oy:n maksaman Artukaisten areenahuoneiston vuokran ja areenahuoneiston yhtiövastikkeen välinen erotus muuttuu vain kiinteistön ylläpitoindeksin mukaisesti. (1.000 €)	1.257	1.311	1.327	1.360	1.394	1.429
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kulujen kontrollointi ja hallien synergiaetujen hyödyntäminen.						
Tavoite: Yleisötapahtumien lisääntyminen yhtiön omistamissa halleissa						
Mittari tai indikaattori						
Vastikkeiden ulkopuolinen liikevaihto kasvaa verrattuna edellisen vuoden tilinpäätökseen 5 %.	2.183 (5,5 %)	2.100 (7,8%)	2.194 (4,93%)	2.303 (4,93 %)	2.419 (5 %)	2.539 (5 %)
Vastikkeiden % -osuus liikevaihdosta	51,9	52,8	51,2	50,6	50	49,4
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tilojen käyttöasteen nosto tehostamalla myyntiä ja markkinointia, uusasiakashankinta.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitetulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	4.540	4.435	4.500	4.667	4.841	5.023
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tilojen käyttöasteen nosto tehostamalla myyntiä ja markkinointia, uusasiakashankinta, oheispalvelujen ja -tuotteiden kehittäminen, käyttäjäkokemuksen parantaminen.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

KIINTEISTÖ OY TURUN MONITOIMIHALLI

	Toteutunut 2016	Ennuste 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevoitto (1.000 €)	0	0	0	0	0	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Poistojen avulla säädellään tulosta, niin ettei yhtiö tee verotettavaa tulosta.						
Hoito-/käyttökate (1.000 €)	930	830	886	860	845	827
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikevaihdon tasaisen kasvun lisäksi kulujen tiukka kontrollointi.						
Tavoite: Kupittaaan hallin avustuksen säilyminen entisellä tasolla						
Mittari tai indikaattori						
Turun kaupungin ja Koy Turun Monitoimihallin välisen sopimuksen mukainen Kupittaaan hallin avustus säilyy samalla tasolla. (1.000 €)	792	792	792	792	792	792
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uusiasiakashankinta ja käyttöasteen nosto uudenlaisia tapahtumia järjestämällä/hankkimalla. Käyttäjiltä perittävien maksujen tarkistaminen käyväälle tasolle.50/25 Jääajan myynnin/käytön tehostaminen yhteistyössä Liikuntapalvelukeskuksen kanssa.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2018 talousarvio ja tavoitteet vuosille 2019-2021 on edelleen laadittu maltillisen kasvun odotukseen pohjautuen. Tavoitteita muokataan jatkossa vuoden 2017 aikana tehtävän selvityksen Turkuhallin ja Kupittaaan hallin rahoitusjärjestelmien yhtenäistämistä pohjalta.

Vuonna 2016 yhtiökokous hyväksyi investointien toteuttamisen etupainotteisena ja vuodelle 2016 investointeihin varattiin 2,3 miljoonaa euroa. Osa tällöin suunnitelluista investoinneista toteutuu vuosien 2017-2018 aikana, jonka jälkeen investointitaso laskee. Investoinnit ovat lähinnä kiinteistöjen teknisten laitteistojen uusimista ja korjauskulut talousarvioissa tulevat myös nousemaan

esim. kylmälaitteistojen uusimisen vuoksi.

Kiinteistöveroperusteiden määräytyminen vaikuttaa vuokran ja yhtiövastikkeen väliseen erotukseen. Kupittaaan kiinteistön osalta verotuksen oikaisu-prosessi on päätöksessään, mutta Artukaisten kiinteistön osalta päätöksiä ei vielä ole saatu.

LASKELMAT

LUKUOHJEET:

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKATE ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

VIKATE osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus olisi riittävä.

TILIKAUDEN TULOS on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Määritelmä: $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate %:a poistoista:

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

RAHOITUSLASKELMA

TOIMINNAN RAHAVIRTA osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä *Tulo-rahoituksen korjaukset*. Korjaukset ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja. Investointien rahavirta -nimikkeen alla esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua **rahavarojen muutosta**.

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulo-rahoitus, %

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintamenot} (= \text{käyttöomaisuusinvestointien hankintameno} - \text{investointien rahoitusosuudet})$

Lainakanta 31.12.

Määritelmä: $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TALOUSARVION TULOSLASKELMA

(1.000 €)	TOT 2016*	TAM 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Myyntituotot	158 168	153 017	153 386	153 260	154 853	156 409
Maksutuotot	69 816	74 505	65 984	71 163	72 594	73 704
Tuet ja avustukset	33 538	27 947	24 395	23 608	23 835	24 102
Vuokratuotot	159 074	159 709	164 546	163 473	165 379	167 836
Muut toimintatuotot	23 801	22 736	21 959	21 520	21 940	22 375
TOIMINTATUOTOT	444 398	437 914	430 270	433 024	438 600	444 427
Valmistus omaan käyttöön	2 437	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Henkilöstökulut	517 778	504 758	499 439	501 400	511 562	518 526
Palvelujen ostot	605 213	636 921	649 700	649 749	656 507	664 309
Asiakaspalvelujen ostot	296 865	314 193	322 321	323 936	331 715	336 359
Muiden palvelujen ostot	308 348	322 728	327 379	325 813	324 791	327 950
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	53 875	44 902	51 015	51 182	52 113	52 872
Avustukset	107 715	103 672	88 366	87 883	89 570	90 865
Vuokrat	163 681	162 490	174 029	173 902	177 223	179 658
Muut toimintakulut	-1 820	21 925	-6 365	1 362	1 442	1 459
TOIMINTAKULUT	1 446 442	1 474 668	1 456 184	1 465 478	1 488 418	1 507 689
TOIMINTAKATE	-999 607	-1 035 144	-1 024 304	-1 030 844	-1 048 207	-1 061 653
Verotulot ja valtionosuudet	1 012 361	976 900	1 014 100	1 029 800	1 060 100	1 080 400
Rahoitustuotot ja -kulut	48 596	47 140	35 106	34 800	34 600	35 700
VUOSIKATE	61 350	-11 104	24 902	33 756	46 493	54 447
Poistot ja arvonalentumiset	51 866	52 027	53 047	53 200	53 400	53 600
Satunnaiset tuotot ja kulut	-1 500	22 349	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	7 984	-40 782	-28 145	-19 444	-6 907	847
Varausten ja rahastojen muutokset	16 860	16 304	1 804	1 804	1 804	1 804
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	24 844	-24 477	-26 341	-17 639	-5 103	2 651

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Tuloslaskelman tunnusluvut	TOT 2016*	TAM 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Toimintatuotot - muutos-% ed. vuodesta		-1,5 %	-1,7 %	0,6 %	1,3 %	1,3 %
Toimintakulut - muutos-% ed. vuodesta		2,0 %	-1,3 %	0,6 %	1,6 %	1,3 %
Toimintakate - muutos-% ed. vuodesta		3,6 %	-1,0 %	0,6 %	1,7 %	1,3 %
Toimintatuotot / toimintakulut	30,7 %	29,7 %	29,5 %	29,5 %	29,5 %	29,5 %
Vuosikate / poistot -%	118,3 %	-21,3 %	46,9 %	63,5 %	87,1 %	101,6 %
Vuosikate / asukas	327,09	-58,63	130,24	174,90	238,67	276,94
Asukasmäärä 31.12.	187 564	189 400	191 200	193 000	194 800	196 600

*) Vesilaitoksen johtokunnan luvut on eliminoitu vuodesta 2016

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET

(1.000 €)	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	444 398	437 914	431 880	434 634	440 210	446 037
TOIMINTAKULUT	1 446 442	1 474 668	1 456 184	1 465 478	1 488 418	1 507 689
Toimintakate	-1 002 044	-1 036 754	-1 024 304	-1 030 844	-1 048 207	-1 061 653
Muutos-%		3,5 %	-1,2 %	0,6 %	1,7 %	1,3 %
Verotulot ja valtionosuudet						
Verotulot						
Kunnan tulovero	1 012 361	976 900	1 014 100	1 029 800	1 060 100	1 080 400
Kiinteistövero	737 041	724 100	758 000	776 000	806 700	828 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	607 016	590 000	606 500			
Koiravero	52 328	54 600	55 400			
Muut verot	77 697	79 500	96 100			
Valtionosuudet	0	0	0			
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilm)	0	0	0			
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtiono	275 321	252 800	256 100	253 800	253 400	252 400
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	242 443	220 000	217 600			
Rahoitusavustus	38 354	37 200	37 100			
Muut valtionosuudet	0	0	0			
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien	0	0	0			
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0			

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

RAHOITUSTULOT JA -MENOT

	TOT 2016	TA 2017	TA muu- tokset 2017	TA siirrot 2017	TA2017	TA 2018	KAUPUNKI	VAHINKO RAHASTO
RAHOITUSTUOTOT	86 243	71 361	14 500	0	85 861	44 506	42 136	2 370
RAHOITUSKULUT	37 647	38 721	0	0	38 721	9 400	8 600	800
Netto	48 596	32 640	14 500	0	47 140	35 106	33 536	1 570
Muutos-%					-3 %	-28 %		
Korkotuotot	25 111	23 661	0	0	23 661	23 270	22 300	970
Korkotuotot antolainoista ulkopuolisille	20 138	20 070	0	0	20 070	21 670	21 300	370
Korkotuotot antolainoista l.laitoksille&	2 094	2 061	0	0	2 061	0	0	0
Korkotuotot antolainoista muille taseyks	0	0	0	0	0	0	0	0
Muun taseyksikön korkotuotot kunnalta	0	0	0	0	0	0	0	0
Korkotuotot sijoituksista ja talletuksista	2 873	1 520	0	0	1 520	1 590	990	600
Maksuliikennetilien korkotuotot	6	10	0	0	10	10	10	0
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	61 132	47 700	14 500	0	62 200	21 236	19 836	1 400
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot	23 388	18 500	14 500	0	33 000	19 136	18 636	500
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	30 850	26 800	0	0	26 800	0	0	0
Korvaus peruspääomasta muilta taseyksikö	0	0	0	0	0	0	0	0
Korvaus jäännöspääomasta	0	0	0	0	0	0	0	0
Verotilitysten korot ja korotukset	-6	10	0	0	10	10	10	0
Korkotuotot valtionosuuksista	1	10	0	0	10	10	10	0
Viivästyskorot	88	100	0	0	100	100	100	0

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1	0	0	0	0	1	1	0
Toimeksiantojen pääomakorot	0	0	0	0	0	0	0	0
Kurssivoitot rahoituslainoista	622	780	0	0	780	700	500	200
Arvopapereiden myyntivoitot	1 684	800	0	0	800	500	0	500
Sisäiset vakuutusmaksut	44	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	430	100	0	0	100	300	300	0
Lahjoitukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Arvonalentumisten palautumiset	4 028	600	0	0	600	479	279	200
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Korkokulut	9 686	10 121	0	0	10 121	7 800	7 800	0
Korkokulut lainoista ulkopuolisilta	7 592	7 990	0	0	7 990	7 800	7 800	0
Korkokulut lainoista liikelaitoksilta	0	0	0	0	0	0	0	0
Korkokulut lainoista muilta taseyksiköil	0	10	0	0	10	0	0	0
Liikelaitoksen korkokulut lainoista kunn	2 094	2 121	0	0	2 121	0	0	0
Muun taseyksikön korkokulut lainoista ku	0	0	0	0	0	0	0	0
Maksuliikennetilien korkokulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Korkokulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	27 961	28 600	0	0	28 600	1 600	800	800
Peruspääoman korot jäsenkunnille	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (k	26 800	26 800	0	0	26 800	0	0	0
Muun taseyksikön korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0	0	0
Korvaus jäännöspääomasta (kunnalle)	0	0	0	0	0	0	0	0
Verotilitysten korot	-1	100	0	0	100	0	0	0
Viivästyskorot ja korotukset	17	0	0	0	0	0	0	0
Kurssitappiot rahoituslainoista	19	1 000	0	0	1 000	800	300	500
Luottoprovisiot	7	0	0	0	0	10	10	0
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien r	706	350	0	0	350	500	250	250
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sij	0	0	0	0	0	0	0	0

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Muut rahoituskulut	414	350	0	0	350	290	240	50
Lahjoitusrahastojen varojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Sidotut osat								

Yhteenveto ja suunnitelmavuodet	TOT 2016	TA2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Rahoitustuotot ja -kulut	48 596	47 140	35 106	34 800	34 600	35 700
Muutos-%		-3 %	-28 %			
Korkotuotot	25 111	23 661	23 270	22 970	22 770	23 870
Muut rahoitustuotot	61 132	62 200	21 236	21 230	21 230	21 230
Korkokulut	9 686	10 121	7 800	7 800	7 800	7 800
Muut rahoituskulut	27 961	28 600	1 600	1 600	1 600	1 600

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA

1.000 €	TOT 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vuosikate	61 350	-11 104	24 902	33 756	46 493	54 447
Satunnaiset tuotot ja kulut	-1 500	22 349	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-839	-41 177	-18 680	-18 600	-18 600	-18 600
Toiminnan rahavirta	59 011	-29 932	6 222	15 156	27 893	35 847
Investointimenot	18 485	121 749	99 448	90 551	77 390	74 618
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	720	2 171	1 603	1 793	2 882	290
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	150 671	22 671	22 673	22 671	22 671
Investointien rahavirta	-17 765	31 093	-75 174	-66 086	-51 838	-51 658
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	41 245	1 161	-68 952	-50 930	-23 945	-15 810
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen saamiset	-25 346	-162 167	-40 838	-26 687	-23 989	-24 000
Antolainasaamisten lisäykset	-	32 850	45 000	40 000	28 000	28 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	7 504	4 162	13 313	4 011	4 000
Lainakannan muutokset	67 074	114 995	99 988	38 878	47 760	67 760
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	150 000	100 000	150 000	120 000	150 000	120 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	100 006	5	81 122	102 240	52 240
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+	17 080	20 000	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	65 191	-47 172	59 150	12 191	23 771	43 760
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	106 437	-46 011	-9 802	-38 739	-174	27 950

*)Vesliikelaitoksen johtokunnan luvut on eliminoitu vuodesta 2016.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

Rahoituslaskelman tunnusluvut	TOT 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Asukasmäärä 31.12.	187564	189400	191200	193000	194800	196600
Investointien omahankintameno, M€	17,8	119,6	97,8	88,8	74,5	74,3
Investointien tulorahoitus, %	332 %	-9 %	25 %	37 %	60 %	73 %
Lainakanta 31.12., M€	683	790	890	930	978	1046
Lainat € / asukas	3 641	4 171	4 655	4 819	5 021	5 320

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2021

ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET

(1.000 €)	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Antolainauksen muutokset	-162 167	-40 838	-26 687	-23 989	-24 000
Antolainasaamisten lisäykset	166 378	45 000	40 000	28 000	28 000
TVT Asunnot Oy	7 000	25 000	7 000	15 000	10 000
Oy Turku Energia **)	34 000	10 000	5 000	5 000	10 000
Turun Vesihuolto Oy	98 000				
Turun Suomalaisen Yhteiskou- lun kannatusyhdistys ry ***)	9 878				
Turun Palvelutilat Oy	5 000		3 000		
Turun Päiväkodit Oy			10 000		
Koy Turun Kulkurin valssi			7 000		
Myllykoti Oy	4 500				
Muut kohdentamattomat	8 000	10 000	8 000	8 000	8 000
Antolainasaamisten vähennykset	4 211	4 162	13 313	4 011	4 000
Oy Turku Energia					
TVT Asunnot Oy	1 598	1 655	1 638	1 656	2 347
Turun Kaupunkiliikenne Oy	247	247	247	247	247
KOY Turun Monitoimihalli	156	156	156	156	156
Turun Ylioppilaskyläsäätiö *)	938	832	7 606	680	
Turun Satama Oy	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Turun TeknologiaKiinteistöt Oy			10 000		
Turun Tekstiilihuolto Oy	250	250	250	250	250
Muut kohdentamattomat	22	22	22	22	

*) Turun Ylioppilaskyläsäätiöllä eräänny 15.2.2019 lainojen järjestelysopimus 7,6 milj. euroa, jota ei ole kirjattu kaupungin antolainoihin vaan aiemmin kuluksi, joten sillä on eräännyessä kaupungille positiivinen tulosvaikutus rahoitustuloihin viimeistään vuonna 2019. Näin ollen se ei näy myöskään antolainojen vähennyksien yhteissummassa

**) Oy Turku Energian antolainauksesta osa voidaan myöntää vahinkorahaston taseesta.

***) Kv 23.3.2015 § 51

Kaupungin rahoitustoiminnan ja riskienhallinnan muut valtuudet ja rajat

Kaupungin tytäryhteisöille voidaan kaupungin kasvavaroista myöntää edellä olevien lainojen lisäksi lyhytaikaisia (tai konsernitilin) luottolimiittejä yhteensä enintään 300 milj. euroa ja pitkäaikaisia antolainoja talousarviovuoden aikana enintään 50 milj. euroa.

Em. sisältyy eräiden tytäryhtiöiden mm. Kiinteistö Oy Turun Kaupunginteatterin, Kiinteistö Oy Turun Syvälahden koulun ja Kiinteistö Oy Turun Yli-Maarian koulun konsernitililimiitit, joilla hoidetaan yhtiöiden rakennusaikainen rahoitus.

Kaupunki ylläpitää vähintään 400 milj. euron kuntatodistuslimiittejä tai muita ei-sitovia limiittejä, joita voidaan käyttää tarvittaessa täysimääräisesti lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Kaupunki hajauttaa konsernivehän korkoriskiä eri korkoperusteisiin solmimalla talousarviovuoden aikana uusia valuutan- ja koronvaihtosopimuksia enintään 500 milj. euroa tai uusia avoimia korkotermiinejä (futuureja) enintään 100 milj. euroa.

Mikäli pitkäaikainen laina nostetaan muuna valuuttana kuin euron, niin valuutta- ja korkoriski muutetaan valuutan- ja koronvaihtosopimuksella euromääräiseksi. Muiden tase-erien tai taseen ulkopuolisten vastuiden (esim. (leasing)sopimukset) korkoriskiä tai muuta riskiä voidaan muuttaa enintään 150 milj. euroa talousarviovuoden aikana

LIITTEET

LIITTEET:

Luettelo liitteistä ja linkki sähköiseen versioon.

Liite 1: Talousarvion noudattamista koskevat määräykset

Liite 2: Työterveystalo, sisältyy kaupunginhallituksen talousarvioon, Kh 23.10.2017

Liite 3: Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta 12.9.2017 § 58
<http://ah.turku.fi/vsaluelk/2017/0912006x/3594468.htm>

Liite 4: Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

Liite 5: Linkkikirjasto lauta- ja johtokuntien talousarviopäätöksiin

TALOUSARVION NOUDATTAMISTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

1. Strategia ja sopimusohjaus

Kaupunkistrategiaa täydentävät strategiset ohjelmat ovat Hyvinvointi ja aktiivisuus sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma. Strategisten ohjelmien raportointi perustuu toimialojen strategisten sopimusten tavoitteiden, toimenpiteiden sekä kehittämishankkeiden seurantaan kokonaisuutena. Strategiset ohjelmat raportoitiin osana strategian vuosiraporttia ensimmäisen kerran tilinpäätösaikataulussa keväällä 2016.

Strategia jalkautuu toimintaan sopimusohjauksen sekä kehittämismallin kautta. Toimialojen strategisissa ja operatiivisissa sopimuksissa strategiset linjaukset tarkentuvat tavoitteiksi ja toimenpiteiksi, joita viedään eteenpäin sekä projektimuotoisesti että osana normaalia operatiivista johtamista.

Sovitut strategiset kehittämishankkeet ja uudet kehittämissideat kanavoidaan jatkossa kaupunkitason kehittämismallin kautta. Kehittämissmallin tarkoituksena on varmistaa, että toteutukseen etenevien ideoiden ja aloitteiden hyödyt ovat tunnistettavissa ja todennettavissa ja että kaupungin resursseja käytetään strategisten linjausten mukaisesti kehittämisskohteisiin huomioiden erityisesti taloudelliset reunaehdot sekä yhtenevyys kaupungin toimintamalliuudistukseen.

2. Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Hallintosäännön 28 §:n mukaan kaupunginvaltuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupungin viranomaisia. Kaupunginhallitus antaa määräykset siitä, miten strategisiin sopimuksiin kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet sitovat kaupungin viranomaisia.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat kaikki toimintasuunnitelmakirjassa olevat lausekkeet ja toimielimen tavoitteet sekä määrärahat, tuloarviot sekä työvoiman käyttö, ellei alla toisin ole määrätty.

Toimielinten kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ovat mukana kaupunginhallituksen ja toimielimen välisissä strategisissa sopimuksissa. Ne strategiset sopimukset tavoitteet ja kohdat, jotka eivät ole kaupunginvaltuustoon nähden sitovia, ovat kaupunginhallitukseen nähden sitovia tavoitteita tai tiedoksi annettavia tietoja.

Kaupunginvaltuuston nähden sitovia tavoitteita eivät ole kaupunginvaltuuston vahvistaman talousarvion yleisperustelut ja toimielimen kokonaiskuva toimialan kehittämisen suunnasta.

Kaupunginvaltuuston, keskusvaalilautakunnan ja tarkastuslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet esitetään strategista sopimusta suppeammassa muodossa osana kaupungin toimintasuunnitelmaa. Näiden toimielinten kuvaus toiminnasta ja sen kehittämisestä sekä toimintaympäristön muutostekijät eivät ole sitovia tavoitteita.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt määrätä toimielimille käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot bruttositoviksi (poikkeuksena aluepelastuslautakunta ja liikelaitosten johtokunnat). Investoinneista kaupunginvaltuustoon nähden sitovia ovat talousarviokirjaan merkityt investointimenot, rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien luovutustulot. Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia ovat investointien kokonaissumma.

Toimielimen käyttötalousosan määrärahat ja investointiosan määrärahat ovat erikseen sitovia. Määrärahan säästöä käyttötalousosassa ei voi käyttää investointiosan määrärahan ylityksen katteena tai päinvastoin.

Taseyksikkönä toimivaa aluepelastuslautakuntaa sitoo liikeylijäämä + poistot sekä investointien bruttomenot vähennettynä rahoitusosuuksilla ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloilla (investointien rahavirta). Liikelaitosten johtokuntaa sitoo liikeyli-/alijäämä + poistot ja korvaus peruspääomasta sekä investointien vuositason kokonaismääräraha, rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien luovutustulot. Kaupungin tilahankkeiden tarveselvityksissä ja hankesuunnitelmissa noudatetaan hallintosäännön määräyksiä. Hallintosäännössä on määrätty myös päätösvallasta investoinneissa ja muissa pitkävaikutteisissa menoissa.

Kaupungin tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat verotulot ja valtionosuudet sekä rahoitustulot ja – menot. Rahoituslaskelmaosan sitova erä on lainakannan muutos.

Tytäryhteisöjen kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat lausekkeet sekä ”Konserniyhtiön kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet” -kohtaan merkityt tavoitteet.

3. Muutokset talousarvioon ilman kaupunginvaltuuston päätöstä

Kaupunginvaltuuston hyväksymää määrärahaa saadaan kaupunginhallituksen päätöksellä ilman kaupunginvaltuuston erillistä päätöstä ylittää tulojen ylittymistä tai uusia tuloja vastaavalla määrällä, mikäli määrärahaa ja tuloarviota ei ole voitu huomioida talousarvion laadinnassa ja mikäli samanaikaisesti toteutuvat seuraavat edellytykset:

- ylittyvillä tuloilla ja menoilla on suora, perusteltu syy-yhteys,
- tulot ovat valtionosuuksia tai -avustuksia
- menon lisäys tulee täysin katetuksi ulkoisten tulojen lisäyksellä ja tulon kertyminen on varmaa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymää määrärahaa saadaan ao. lautakunnan päätöksellä ilman kaupunginvaltuuston erillistä päätöstä ylittää tulojen ylittymistä tai uusia tuloja vastaavalla määrällä, mikäli määrärahaa ja tuloarviota ei ole voitu huomioida talousarvion laadinnassa ja mikäli samanaikaisesti toteutuvat seuraavat edellytykset:

- ylittyvillä tuloilla ja menoilla on suora, perusteltu syy-yhteys,
- tulot ovat EU-rahoitusta, sponsorituloja, ulkopuoliseen tilaukseen perustuvia tuloja, kaupungin vastuulla olevan projektin tuloja
- menon lisäys tulee täysin katetuksi ulkoisten tulojen lisäyksellä ja tulon kertyminen on varmaa.

Jos menon lisäys ei tule täysin katetuksi em. tuloilla vaaditaan aina kaupunginhallituksen käynnistämislupa. Anomukseen on sisällytettävä suunnitelma rahoituksesta ja työvoiman käytöstä.

Lisäksi ao. toimielimen edellytetään pitävän luetteloa edellä olevan mukaisesti tehdyistä päätöksistä.

Johtokunta päättää liikelaitoksen talousarvioon tehtävistä muutoksista kaupunginvaltuuston sitovasti asettamien taloudellisten tavoitteiden rajoissa.

Toimivaltainen viranomainen voi päättää määrärahojen siirrosta toimielimeltä toiselle. Tällöin siirretty määräraha lisätään kaupunginvaltuuston vahvistamaan määrärahaan. Toimivaltainen viranomainen on merkitty talousarviokirjaan ao. määrärahan jälkeen sulkuihin.

Kaupunginhallitus voi hallintosäännön perusteella päättää lauta- ja johtokuntien määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun kaupungin organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Kaupunginhallitus voi siirtää tässä kohdassa mainittua toimivaltaansa lauta- ja johtokunnille.

4. Toimenpiteet talousarviossa pysymiseksi

Toimielinten tulee jatkuvasti arvioida oman toimialansa talouden ja toiminnan toteutumista ja esittää kaupunginhallitukselle niiden pohjalta välittömästi tai osavuosikatsausten yhteydessä toimenpiteet talousarviossa pysymiseksi.

5. Toiminnan ja talouden seuranta

5.1 Osavuosikatsaukset toiminnan ja talouden kehittymisestä

Kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle annetaan osavuosikatsaukset toiminnan ja talouden kehittymisestä kolme kertaa vuodessa tilikauden aikana. Neljäs toiminnan ja talouden toteutumisesta annettava raportti on tilinpäätös

Osavuosikatsauksissa raportoidaan arviot kaupunginvaltuuston sitoviksi vahvistamien tavoitteiden ja talousarviolausekkeiden toteutumisesta tilikaudella.

Ensimmäinen osavuosikatsaus laaditaan raportointijaksolta 1.1. - 31.3.

- Osavuosikatsaus, joka annetaan toukokuussa sisältää talouden katsauksen sekä talous- ja henkilöstötavoitteiden toteutumisennusteen

Toinen osavuosikatsaus laaditaan raportointijaksolta 1.1. - 30.6.

- Osavuosikatsaus, joka annetaan elokuussa sisältää toiminnan ja talouden katsauksen sekä ennusteen strategisten (toiminnallisten), taloudellisten ja henkilöstötavoitteiden toteutumisesta.

Kolmas osavuosikatsaus laaditaan raportointiajalta 1.1. - 30.9.

- Osavuosikatsaus, joka annetaan marraskuussa sisältää talouden katsauksen sekä talous- ja henkilöstötavoitteiden toteutumisennusteen

Tilinpäätös laaditaan tilikaudelta, joka on kalenterivuosi.

- Tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä kaupungin ja konsernin tilinpäätöslaskelmat sekä talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisvertailut.

Ensimmäinen ja kolmas osavuosikatsaus tulee tuoda kaupunginhallituksen käsittelyyn viiden viikon sisällä raportointikauden päättymisestä. Toinen osavuosikatsaus tulee tuoda kaupunginhallituksen käsittelyyn yhdeksän viikon sisällä raportointikauden päättymisestä. Kaupunginhallitus laatii tilinpäätöksen tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

5.2 Kuukausiraportointi toiminnan ja talouden kehittymisestä

Toimialajohtajat ja liikelaitosjohtajat raportoivat toiminnan ja talouden kehittymisestä kuukausiraportein omalle lautakunnalleen tai johtokunnalleen. Raportoivat tavoitteet sisältyvät toimialan operatiivisiin sopimuksiin.

Toimialajohtajan ja liikelaitosjohtajan tulee erikseen annettavan aikataulun ja ohjeen mukaisesti raportoida toimialansa toiminnasta ja taloudesta kaupunginjohtajalle sekä huolehtia siitä, että kaupunginjohtajalla on valvontaa varten riittävät tiedot toimialan toiminnasta.

6. Projektit ja hankkeet

Projektit noudattavat projektin talousarviossa ja kirjanpidossa kaupungin toimivaltaisten viranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita.

Toimialajohtajan päätöksellä ulkopuolisella rahoituksella rahoitettavien hankkeiden tai uuden toiminnan aloittaminen ja käynnistäminen edellyttää suunnitelmaa, joka käsitellään kaupungin kehittämismallin sekä salkunhallinnan periaatteiden mukaisesti (kaupunginhallitus 29.9.2014 § 368). Suunnitelmasta on selvittävä:

- Ulkopuolisen rahoituksen määrä
- Hankkeen kaikki resurssit sekä niiden vaatimat määrärahat sekä näiden erotus eli kaupungin vastuulle jäävä omarahoitusosuus ja miten se on tarkoitettu kattamaan toimialan talousarviossa
- Välillinen ja välitön HTV –tarve ja vaikutukset henkilöstösuunnitelmaan.

Projektit ja hankkeet, jotka aiheuttavat toimintakatteeseen muutoksen, raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä. Samalla esitetään talousarviomuutokset toimielimen talousarvioon.

Työterveystalon alkuperäinen talousarvioesitys (toiminnalliset tavoitteet, tulos- ja rahoituslaskelma)

1000KHTYOTPA TYÖTERVEYSHUOLLON PALVELUT

Tuloslaskelma raportti

	TP 2016	TA 2017	TA 2017 muutos	TA 2017 siirto	TA 2017 yhteensä	TA 2018	TS 2019	TS 2020
LIKEVAIHTO	7 576 143	7 420 623	0	0	7 420 623	7 534 653	0	0
Valmisteverausten muutos	0	0	0	0	0			
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0			
Liiketoiminnan muut tuotot	22 203	33 500	0	0	33 500	33 500	0	0
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä	0	0	0	0	0			
Henkilöstökulut	4 393 092	3 905 453	0	0	3 905 453	3 905 453		
Palkat ja palkkiot	3 585 744	3 194 122	0	0	3 194 122	3 194 122		
Eläkekulut	613 400	539 807	0	0	539 807	539 807		
Muut henkilöstösivukulut	223 876	171 524	0	0	171 524	171 524		
Hlostokorvaukset & -menojen korjaukset	-29 928	0	0	0	0			
Materiaalit ja palvelut	1 475 650	1 876 689	0	0	1 876 689	1 907 016	0	0
Palvelujen ostot	1 313 007	1 735 261	0	0	1 735 261	1 765 588		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	162 643	141 428	0	0	141 428	141 428		
Ostot tilikauden aikana	162 645	141 428	0	0	141 428	141 428		
Varastojen lisäys / vähennys	-2	0	0	0	0			
Vuokrat	659 002	587 779	0	0	587 779	587 779		
Muut liiketoiminnan kulut	27 625	10 151	0	0	10 151	10 151	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0			
Kertaluonteiset poistot	0	0	0	0	0			
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0			
LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	1 042 976	1 074 051	0	0	1 074 051	1 157 754	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	502	0	0	0	0	0	0	0
Korkotuotot	0	0	0	0	0			
Muut rahoitustuotot	502	0	0	0	0			
Korkokulut	0	0	0	0	0			
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0			
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (kunnalle)	0	0	0	0	0			
LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	1 043 478	1 074 051	0	0	1 074 051	1 157 754	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0			
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0			
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	1 043 478	1 074 051	0	0	1 074 051	1 157 754	0	0
Varausten ja rahastojen muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0			
Varausten muutos	0	0	0	0	0			
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0			
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	1 043 478	1 074 051	0	0	1 074 051	1 157 754	0	0

TURUN TYÖTERVEYSTALO

	TOT 2016	TA 2017	TA 2017 muutokset	TA 2017 yhteensä	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vuosikate	1 043 478	1 074 051	0	1 074 051	1 157 754	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	1 043 478	1 074 051	0	1 074 051	1 157 754	0	0	0
Investointimenot	0	0	0	0	0	0	0	0
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 043 478	1 074 051	0	1 074 051	1 157 754	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA								
Antolainauksen saamiset	0	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	-	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	+	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	0	0	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutokset	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutokset	+/-	0	0	0	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	0	0	0	0	0	0	0	0
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	1 043 478	1 074 051	0	1 074 051	1 157 754	0	0	0

Työterveyshuolto aloitti taseyksikkönä 2013. Suunnitelmuvuodet sisältyvät kaupunginhallituksen toimielimen taloussuunnitelmaan 2019-2021

Strateginen sopimus 2018, aluepelastuslaitos

1. LÄHTÖKOHDAT

1.1 Lyhyt kuvaus toiminnasta (kh)

Laadukkaat pelastustoiminta-, turvallisuus- ja ensihoitopalvelut tuotetaan Varsinais-Suomessa ammattitaitoisesti, tasapuolisesti ja nopeasti kaikkina vuorokauden aikoina.

Aluepelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palveluja Varsinais-Suomen maakunnan 28 kunnan alueella Aluepelastuslautakunnan hyväksymän palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Aluepelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin palvelutasopäätöksen mukaisesti.

1.2 Toimintaympäristön muutos (kh)

Pelastustoimen palvelutasopäätös koskee vuosia 2017-2020. Suunnitelmakauden luvut on tehty sillä oletuksella, että nykyinen palvelutaso säilyy.

Ensihoidon järjestämisvastuu siirtyi Sairaanhoitopiirille 2013 alusta. Suunnitelmakauden luvut 2018-2020 on tehty

oletuksella, että toiminnan laajuus ensihoitopalveluiden osalta säilyy 2017 tasolla.

Vuokratuissa paloasemakiinteistöissä on merkittävästi ns. korjausvelkaa. Turun kaupungissa sijaitsevien paloasemakiinteistöjen osalta käynnistettiin tilatarveselvitykset vuonna 2016 käytyjen keskustelujen perusteella. Tilatarveselvitykset koskevat Turun keskuspaloasemaa, Kärsämäen paloasemaa, Maarian, Paattisten, Jäkärän ja Kaks Kerran sopimuspalokuntien paloasemia. Muun maakunnan alueella sijaitsevien kiinteistöjen peruskorjausten ja uudisrakentamisen esisuunnittelua toteutetaan paloasemaverkkopäätöksen mukaisesti ja vuokratukustannusten nousuun vaikuttavat toteutuneet peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeet. Hankkeet hyväksytään johtosäännön mukaisesti.

Edellämainittujen tekijöiden sekä päätettyjen linjausten ja strategioiden lisäksi talousarvio 2018 taloudelliset luvut tulevat pitkälti perustumaan viimeisimpään 2016 tilinpäätökseen ja kuluvaan talousarviovuoden puolivuotiskauden toteumaan. Muut tekijät, jotka saattavat osaltaan vielä ohjata tai muuttaa talousarviolukuja, ovat meneillään olevaan maakuntauudistukseen liittyvät lakimuutokset ja muut sen valmistelun aikana ilmenevät muutostarpeet. Myös Ensihoidon palvelutuotannon taso tultaneen säilyttämään 2017 tasolla sekä resurssien tarpeen että määrärahojen suhteen.

Investointimäärärahat on nostettu 1,6 Meurosta 2,0 Meuroon kuluvalle budjettikaudelle ja se tase tultaneen säilyttämään.

1.3. Toiminnan kehittämisuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Palvelutasopäätöksessä on määritelty suunnitelmakauden kehittämisuunnitelma.

Strategiset painopistealueet:

- Osaava, motivoitunut ja toimintakykyinen henkilöstö
- Osaavat, motivoituneet ja toimintakykyiset sopimuspalokunnat
- Toimiva ja kattava paloasemaverkosto
- Tyytyväiset asiakkaat ja kuntaomistajat
- Toiminnan edellyttämät riittävät taloudelliset resurssit.

2. TALOUDELLISET TAVOITTEET

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kv)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta							
Toimintatulot	43 245	43 214	43 424		43 743	43 950	44 200
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	40 920	41 214	41 424		41 743	41 950	42 200
Toimintakate	2 325	2 000	2 000		2 000	2 000	2 000
Muutos-%		-13,9 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %
Investointikulut	2 327	4 165	4 192		4 004	4 876	4 200
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0	1 994	2 021		1 831	2 705	2 030
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	64	171	171		173	171	170
NETTO	-2 263	-2 000	-2 000		-2 000	- 2 000	- 2 000
Muutos-%		-11,6 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %

2.3 Muutokset (kv)

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginhallitus

Kaupunginjohtaja

-

Johtokunta (suunnitteluraamiin vaikuttavat muutosesitykset)

-

3. RESURSSIEN KÄYTTÖ

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

Henkilötyövuodet (htv)	TP 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Aluepelastus	537	549	549		549	549	549
Palkat ja palkkiot (tiedoksi, 1000 €)	22 265	22 009	22 028		22 218	22 255	22 300

Lisätietoja: Palvelutasopäätöksessä, joka on voimassa vuosina 2017 - 2020, on määritelty vakanssien määräksi 549. Tämän pohjalta lopullinen henkilötyövuosina mitattu tilinpäätöksen mukainen toteutuma on palvelutuotantarpeen mukainen keskimääräinen työvuosina tehty tulos, josta lasketaan myös henkilöstökustannukset euroina.

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Toimialan käytössä olevat	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tilat yhteensä (m ² , Turun alueella)	10.920	11.200	11.200	11.200		11.200	11.200	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ² , koko maakunnan alueella)	55.200	56.000	56.000	57.000		57.000	57.600	
Muut tilat (m ²)	-	-	-	-		-	-	
Alueet yhteensä (ha)	-	-	-	-		-	-	
Sisäinen vuokra yhteensä (€) (tiedoksi)	5.142.278	5.200.000	5.200.000	5.400.000		5.400.000	5.500.000	

Lisätietoja: Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta on lähettänyt aikaisempina vuosina Turun kaupungin konsernihallinnon Strategisen tilojen ohjauksen vastuualueelle ehdotukset peruskorjaushankkeesta (keskuspaloasema) ja uudisrakennushankkeista. Puheenjohtajiston strategisen sopimuksen neuvottelutilaisuudessa on sovittu, että Turun kaupungin alueella sijaitsevista paloasemakiinteistöistä laaditaan tilatarveselvitykset. Pelastuslaitos on käynnistänyt valmistelun ja käynyt lisäkeskustelua mm. Turun kaupungin tilaliikelaitoksen kanssa. Muiden kiinteistöjen, kuin Turun kaupungin alueella olevat paloasemakiinteistöt, osalta suunnittelua toteutetaan paloasemaverkkopäätöksen ja johtosäännön mukaisesti sen kunnan kanssa, jossa paloasemakiinteistö sijaitsee. Hankkeiden toteutuessa vaikutuksia syntyy talousarviomäärärahoihin (vuokrat).

4. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1	Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020		Muut toteutettavat linjaukset: -				
Toimintavalmiusaika (%)	TP 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TA 2021
	79 %	80 %	80 %		80 %	80 %	80 %
Tavoitteen kuvaus: -							

Tavoite 2	Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020		Muut toteutettavat linjaukset: -				
Tarkastusmäärät (%)	TP 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
	91 %	90 %	90 %		90 %	90 %	90 %
Tavoitteen kuvaus: -							

Tavoite 3	Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020		Muut toteutettavat linjaukset: -				
Kustannusvertailu (€/as.)	TP 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
	70,7 €	72 €	73 €		74 €	75 €	75 €
Tavoitteen kuvaus: -							

5. HENKILÖSTÖN TYÖHYVINVOINTI JA TYÖELÄMÄN LAATU

5.1 Kaupungin yhteiset työhyvinvointitavoitteet (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Ohjelman alataavoite	Kaupungin tavoite 2018	Toimialan TAE 2018	Toimialan TA 2018

6. TUNNUSLUVUT

6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tuottavuus ja taloudellisuus							
Pelastetut henkilöt	273	257	-	-	-	-	
Pelastettu omaisuus (1 000 €)	292 881	82 923	-	-	-	-	
Ensihoitoyksiköiden käyttöaste-%	43,8	40,2	-	-	-	-	
Valtakunnallinen kustannusvertailu €/as.	77	78	79	80	81	81	82
V-S aluepelastus kustannukset €/asukas	70,8	70,7	72	73	74	75	75

7. MUU KAUPUNKITASOINEN OHJAUS

7.1 Muut kaupunkitasoiset ohjausasiakirjat (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Johtosääntö	Määrittää toimivaltuudet.
Toimintasääntö	Määrittää organisaation.
Palvelutasopäätös	Aluepelastuslautakunta määrittää pelastustoimen palvelutason, resurssit ja kehittämisen valtuustokaudeksi.
Ensihoidon sopimus	Määrittää Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisen palvelutuotannon.
Valvontasuunnitelma	Määrittää riskienhallinnan toiminnan resurssien kohdentamisen.

1000VSALUELK1 VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAUTAKUNTA
Tuloslaskelma raportti

TP 2016 TA 2017 TA 2017 muutos TA 2017 siirto TA 2017 yhteensä TA 2018 TS 2019 TS 2020

LIKEVAIHTO	38 324 039	38 343 818	0	0	38 343 818	38 836 452	38 931 000	39 086 000
Valmisteverastojen muutokset	0	0	0	0	0			
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0			
Liiketoiminnan muut tuotot	4 921 903	4 870 000	0	0	4 870 000	4 870 000	4 812 000	4 864 000
Tuet ja avustukset kunnilta/kuntayhtymältä	0	0	0	0	0			
Henkilöstökulut	27 582 249	27 510 818	0	0	27 510 818	27 685 709	27 716 000	27 858 000
Palkat ja palkkiot	22 264 534	22 009 338	0	0	22 009 338	22 492 021	22 506 000	22 600 000
Eläkekulut	4 000 875	4 319 578	0	0	4 319 578	4 030 851	4 040 000	4 068 000
Muut henkilöstösuorakulut	1 662 053	1 181 901	0	0	1 181 901	1 162 837	1 170 000	1 190 000
Hiljokorvaukset & -menojen korjaukset	-345 212	0	0	0	0			
Materiaalit ja palvelut	7 578 568	7 574 000	0	0	7 574 000	7 705 916	7 720 000	7 760 000
Palvelujen ostot	5 936 553	5 804 000	0	0	5 804 000	5 941 952	5 950 000	5 980 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 642 016	1 770 000	0	0	1 770 000	1 763 964	1 770 000	1 780 000
Ostot tilikauden aikana	1 642 046	1 770 000	0	0	1 770 000	1 763 964	1 770 000	1 780 000
Varastojen lisäys / vähennys	-30	0	0	0	0			
Vuokrat	5 523 974	5 834 000	0	0	5 834 000	6 005 611	6 007 000	6 020 000
Muut liiketoiminnan kulut	235 220	295 000	0	0	295 000	309 216	300 000	312 000
Poistot ja arvonalentumiset	1 696 676	1 400 000	0	0	1 400 000			
Suunnitelman mukaiset poistot	1 696 676	1 400 000	0	0	1 400 000			
Kertaluonteiset poistot	0	0	0	0	0			
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0			
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	629 255	600 000	0	0	600 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 922	0	0	0	0			
Korkotuotot	0	0	0	0	0			
Muut rahoitustuotot	1 922	0	0	0	0			
Korkokulut	0	0	0	0	0			
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0			
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (kunnalle)	0	0	0	0	0			
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	631 177	600 000	0	0	600 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0			
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0			
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0			
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	631 177	600 000	0	0	600 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Varausten ja rahastojen muutokset	0	0	0	0	0			
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0			
Varausten muutos	0	0	0	0	0			
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0			
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	631 177	600 000	0	0	600 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

HYVINVOINTI JA AKTIIVISUUS, 18 LINJAUSTA

2.1 TERVE JA HYVINVOIVA KAUPUNKILAINEN

2.1.1 Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Poikkihallinnollinen ja laaja-alainen kaupungin ja sen palvelujen suunnittelu toteutetaan kumppanuudessa eri toimijoiden kanssa huomioiden eri ikä- ja asiakasryhmien tarpeet.
- Palveluja kohdennetaan eri alueille ja asiakasryhmille tarvelähtöisesti.
- Kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja kumppanien voimavarat otetaan käyttöön luomalla toimiva palveluohjausmalli, joka toteutetaan ajasta ja paikasta riippumattomasti osana monikanavaista asiakaspalvelua.
- Palveluohjauksen kehittämisessä hyödynnetään ulkopuolisia yhteistyökumppaneita.
- Kolmannen sektorin palveluntuottajien toimintaedellytyksiä vahvistetaan kumppanuuksilla ja avustuspolitiikan uudistamisella strategian tavoitteita tukeviksi.
- Kaupungin omaa toimintaa ja tehtäviä arvioidaan jatkuvasti ja soveltuvia toimintoja voidaan siirtää kolmannen sektorin toimijoiden toteutettavaksi kumppanuuteen perustuen.
- Kaupungin hallinnoimia sisä- ja ulkotiloja avataan kuntalaisten sekä yhteisöjen käyttöön ja niiden käyttöä helpotetaan.
- Kaikki kaupungin tilat arvioidaan laajemman hyödyntämisen näkökulmasta.
- Varaudutaan maahanmuuttajien määrän kasvuun toimialojen yhteistyönä asumisen, peruspalvelujen joustavuuden ja turvallisuuden näkökulmista.

2.1.2 Lisätään tuottavuutta tekemällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka

Alatavoitteet:

- Ehkäisevä työ laajennetaan osaksi kaikkea asiakastyötä.
 - Parannetaan riskiryhmien kykyä edistää omaa terveyttään ja hyvinvointiaan lisäämällä tietoon perustuvaa palveluiden kohdentamista.
 - Palveluketjuja kehitetään toimivammiksi ja vaikuttavammiksi lisäämällä ehkäisevän työn osuutta ja painottamalla avopalveluja.
 - Vahvistetaan alueellista yhteistyötä ja palveluohjausta.
 - Kehitetään asiakkuuksien hallintaa parantamalla asiakastiedon hyödyntämistä palveluprosessien kehittämisessä.
 - Palveluita järjestetään uudella tavalla hyödyntämällä digitaalisten ajasta ja paikasta riippumattomien palvelujen osuutta sekä palvelusetelien käyttöä.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

- Innovaatioiden syntymistä edistetään ja niitä hyödynnetään kuntalaisten palvelutarpeiden tyydyttämisessä.
- Palvelujen kehittämisessä hyödynnetään kokemusperäistä asiantuntijuutta.
- Otetaan kokeiluna käyttöön sosiaalinen luototus ja arvioidaan sen vaikutukset.

2.1.3 Luodaan parempia palveluita kehittämällä vaikuttavia asiakaskeskeisiä palveluprosesseja

Alatavoitteet:

- Korjaavat ja erityispalvelut järjestetään tehokkaasti, oikea-aikaisesti ja vaikuttavasti.
- Lastensuojeluun vastataan ensisijaisesti ennaltaehkäisevien toimenpiteiden, perhetyön sekä avohuollon keinoin.
- Sijaishuollossa tavoitteena on löytää entistä suuremmalle osalle lapsia sijaisperheitä, jotta laitossijoitusten tarve vähenee.
- Vanhustenhuollossa jatketaan palvelurakenteen muuttamista laitoshoidosta tehostettuun palveluasumiseen sekä koti- että omaishoidon tukemiseen.
- Perusterveydenhuollon toimintaa vahvistetaan ja erikoissairaanhoidon hoitoketjujen toimivuus varmennetaan oikea-aikaisen ja tehokkaan sairaalahoidon turvaamiseksi.
- Luodaan uusia toimintamalleja erityisryhmien tarpeiden hoitamiseen.
- Kehitetään ja laajennetaan yhteisvastaanottomallia, jossa asiantuntijat yhdessä asiakkaan kanssa etsivät ratkaisua erityisesti paljon palveluja käyttävien ongelmatilanteisiin.
- Kehittämistyössä hyödynnetään kotimaista ja ulkomaista tutkimus- ja vertailutietoa entistä enemmän.
- Vertaisryhmätoimintaa ja asiakkaiden osallisuutta vahvistetaan.
- Asiakaskeskeisiä palveluketjuja kehitetään palvelumuotoilun avulla yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

2.2. OSAAVA JA OPPIVA KAUPUNKILAINEN

2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla

Alatavoitteet:

- Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä suunnitellusti johdetulla riittävällä täydennyskoulutuksella ja kannustamalla uusien toimintatapojen löytämiseen.
 - Henkilöstöä kannustetaan muodostamaan kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja erityisesti hyödyntämällä uusia digitaalisia toimintaympäristöjä ja niiden suomia mahdollisuuksia.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

Alatavoitteet:

- Koulutus- ja kulttuuripalveluissa digitaalisia ympäristöjä hyödynnetään tehokkaasti.
- Omassa edunvalvonnassaan Turku huolehtii myös kaupunkiseudulla toimivien yhteistyökumppanien eduista.
- Kaupunki toimii koulutuksenjärjestäjäverkon kokoajana Turun alueella.

2.2.3 Vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin kielen taidon kehittymistä ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta tuetaan riittävällä koulutustarjonnalla

Alatavoite:

- Kaikille vieraskielisille tarjotaan riittävästi tuloksellisia ja oikeanlaisia suomen ja ruotsin kielen opintomahdollisuuksia.

2.2.4 Kansainvälisyyden edellytykset turvataan tukemalla asukkaiden ja henkilöstön valmiuksia toimia kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa

Alatavoite:

- Kaupunki tarjoaa omissa oppilaitoksissaan laajan kielivalikoiman.

2.2.5 Varhaiskasvatuksen palvelujen asiakaslähtöisyyttä kasvatetaan laajentamalla yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa

Alatavoitteet:

- Kaupunki huolehtii päivähoitotarjonnan kattavuudesta ja varhaiskasvatuksen laadusta.
- Kaupunki monipuolistaa yhteistyössä yksityisten toimijoiden kanssa varhaiskasvatuksen palvelutarjontaa, laajentaa palveluvalikoimaansa ja suuntaa palvelutarjontaa päiväkotipalveluita kevyempiin toteuttamistapoihin.
- Varhaiskasvatuksen yhteistyötä neuvoloiden ja ennaltaehkäisevän perhetyön kanssa lisätään.

2.2.6 Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammattikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä

Alatavoitteet:

- Kaupungin oman varhaiskasvatuksen yksikkökoko kasvatetaan 100 – 140 hoitopaikan yksiköihin.
 - Lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen palveluverkkoa tiivistetään yksiköiden määrää vähentämällä ja selvittämällä tilojen yhteiskäyttömahdollisuuksia muiden koulutuksen järjestäjien kanssa.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

- Oppilaitosten toimintaympäristön uudistamisessa hyödynnetään digitaalisia opetusratkaisuja.

2.2.7 Vuonna 2017 nuorisotakuu toteutuu laajan poikkihallinnollisen yhteistyön tuloksena

Alatavoitteet:

- Jokaiselle nuorelle varmistetaan peruskoulussa ja sitä seuraavassa nivelvaiheessa riittävä tuki ja ohjaus, jotta hän voi peruskoulun jälkeen jatkaa koulutuksen tai muun hänelle mielekkään toiminnan kautta eteenpäin elämässään.
- Toisella asteella opiskelevat nuoret läpäisevät opintonsa ja saavat valmiuksia siirtyä työ-elämään tai jatkokoulutukseen.
- Vieraskielisten ja erityistä tukea tarvitsevien nuorten tarpeet huomioidaan ja nuorisotakuu toteutuu myös heidän osaltaan.
- Nuorisotakuuta toteutetaan sivistystoimialan, hyvinvointitoimialan, vapaa-aikatoimialan sekä muiden julkisten ja yksityisten yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Pyritään kasvattamaan vieraskielisten oppilaiden osuutta toisen asteen oppilaitoksissa ja edelleen korkeakouluopinnoissa.
- Peruskoulun päättävälle ikäluokalle tarjotaan kahden viikon kesätyöseteli nuorten työllistymisen edistämiseksi ja syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi.

2.2.8 Tulevaisuuden osaamispääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää koulutusta

Alatavoitteet:

- Perusopetuksessa vahvistetaan lähikouluperiaatetta.
- Tehostetun ja erityisen tuen oppilaille mahdollistetaan opiskelu myös lähikoulussa.
- Lukioiden tuloksellisuus on korkeaa, ja ne ovat maakunnallisesti vetovoimaisia.

2.3. AKTIIVINEN KAUPUNKILAINEN

2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle

Alatavoitteet:

- Tuetaan kaupunkilaisten omaan oivallukseen perustuvaa aktiivisuutta.
 - Tuotetaan toimialojen ja palvelualueiden yhteistyönä aktiiviseen elämäntapaan kannustavia palveluja.
 - Toteutetaan toimialat ja muut toimijat ylittäviä palvelupolkuja.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

- Tuetaan erityisesti sellaista kansalais- ja järjestötoimintaa, joka aktivoi passiivisia.

2.3.2 Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa

Alatavoitteet:

- Avustusjärjestelmä uudistetaan ja yhtenäistetään tukemaan kaupungin strategisia tavoitteita. Avustusrekisterillä lisätään avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.
- Avustusten jakamiseen luodaan malli, jossa suuremmat vakiintuneet toimijat kuuluvat sopimusten piiriin ja jossa pienemmät ja vaihtuvat avustusten saajat täydentävät ja monipuolistavat palvelutarjontaa.
- Tuotetaan vapaa-aikatoimialan palveluja lisääntyvässä aktiivisessa kumppanuudessa ja vuorovaikutuksessa strategisesti tärkeiden kansalais- ja järjestötoimijoiden kanssa.
- Varmistetaan yhteistyöfoorumien toimintaa yhdessä kolmannen sektorin kanssa.

2.3.3 Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa

Alatavoitteet:

- Käytetään suunnittelussa ajankohtaista tutkimustietoa yhteiskunnallisista muutostrendeistä ja avustusrekisterillä lisätään avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.
- Lisätään asukas- ja asiakastiedon hyödyntämistä osana suunnittelu-, arviointi- ja kehittämistyötä.
- Kohdennetaan vapaa-aikatoimialan palvelut asukas- ja asukastietoa hyväksi käyttäen.
- Lisätään vuorovaikutusosaamista, jotta kommunikointi kehittyy sekä kaupungin ja sen asukkaiden välillä että asukkaiden kesken.
- Digitaalisia medioita hyödynnetään aktiivisen elämäntavan ja vuorovaikutteisuuden kasvattamisessa.

2.3.4 Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä

Alatavoitteet:

- Vakiinnutetaan kaupungin eri alueilla työskentelevien kaupungin toimijoiden yhteistyö, johon osallistuminen on osa perustyötä kaikilla toimialoilla.
- Tarjotaan asukkaille alueen soveltuvia tiloja omatoimiseen käyttöön sekä kannustetaan heitä oma-aloitteisuuteen.
- Alueiden identiteettiä vahvistetaan kaupungin sekä sen asukkaiden ja asiakkaiden yhteisellä suunnittelulla ja mahdollistamalla identiteettiä vahvistavia toimintoja ja tapahtumia alueilla.

2.3.5 Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa

Alatavoitteet:

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

- Osallisuuden painopisteinä ovat kaupunginosa- ja teemaosallisuus sekä lasten ja nuorten ja erityisryhmien osallisuus.
- Aluetyöhön kutsutaan mukaan alueen kansalaistoiminnan ja järjestöjen edustajat.
- Hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja asukkaiden osallistamisessa, aloitteiden ja palautteiden keräämisessä ja niiden hyödyntämisessä.
- Osallisuus mahdollistetaan tapaus- ja asiakohtaisesti niin, että se ei välttämättä edellytä pysyvää tai pitkäaikaisempaa sitoutumista.

2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja

Alatavoitteet:

- Sekä kaupungin omassa toiminnassa että vapaalla kentällä toteutetaan uudenlaisia kulttuuri-toiminnan muotoja ja kaupunkikulttuuritapahtumia.
- Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan.
- Edistetään "Kulttuuri tekee hyvää" -ajattelua ja taiteen sekä kulttuurin rikkautta osana palvelujen suunnittelua ja kehittämistä.

2.3.7 Hyvän elämän Turkua luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi

Liikunta

Alatavoitteet:

- Aktivoidaan terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia lisäämään liikunnan määrää lisäämällä heidän palvelutarpeidensa tuntemusta.
- Vähennetään "dropout"- ja "dropoff"-ilmiöitä luomalla säännöllisen liikuntaharrastuksen jättäneille tai kilpaurheilun keskeyttäneille nuorille mielekkäitä liikuntamahdollisuuksia yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa.
- Edistetään liikuntamahdollisuuksien esteettömyyttä ja saavutettavuutta.
- Kehitetään liikuntaolosuhteita, avustuksia ja kumppanuuksia kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kulttuuri

Alatavoitteet:

- Kasvatetaan kulttuuripalvelujen asiakaslähtöisyyttä uusien asiakasryhmien tavoittamiseksi.
 - Kirjastopalveluissa vahvistetaan tietoyhteiskunnan perustaitoja, kuten monilukutaito, lähtökohtana tiedon saatavuus.
 - Museotoimintaa uudistetaan kokemuksellisen perhe- ja matkailutoiminnan suuntaan.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

- Museopalveluissa viranomaistoiminnan palvelutasoa ja joustavuutta lisätään ja mahdollistetaan ajallisesti kerrostuneen kaupunkikuvan kehittäminen.
- Vahvistetaan Turkoa taidemusiikin dynaamisena keskittymänä ja taiteilijavierailijoiden esiintymispaikkana sekä kiinnostavana yhteistyökumppanina musiikin alalla.
- Ennakoidaan palvelutarpeiden muutoksia, muokataan uusia palvelukonsepteja ja rohkaistaan toimijoita järjestämään uudenlaisia kulttuuritapahtumia ja -ilmiöitä.
- Edistetään kulttuurin vapaan kentän toimintaedellytyksiä ja lisätään yhteistyötä.
- Peruskorjattu teatteritalo luo Turun kaupunginteatteri Oy:lle edellytykset aiempaa asiakas-lähtöisemmälle ja kustannustehokkaammalle toiminnalle.
- Kaupungin kulttuuripalvelut tarjoavat kansallisen ja kansainvälisen tason kulttuurielämyksiä kaupunkilaisille ja muualta tuleville.
- Tuotannot valmistellaan ja suunnitellaan koordinoitusti ja hyödynnetään yhteisesti kaupunkitasolla.

Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään

Alatavoitteet:

- Otetaan lapset ja nuoret aktiivisesti mukaan heitä koskevien asioiden suunnitteluun, valmisteluun ja toteuttamiseen.
 - Tuetaan ja hyödynnetään vuorovaikutteisen demokratian keinoja yhdessä lasten ja nuorten kanssa.
 - Mahdollistetaan monipuolisen nuorisokulttuurin toteutuminen.
 - Laajennetaan nuorisotyön painopistettä tilojen järjestämisestä nuorisotyön sisällön kehittämiseen.
 - Kehitetään yhteiskäytössä olevien tilojen palveluja.
 - Varmistetaan, että lapsi ja nuori saa tarvitessaan aikuisen tukea ja läsnäoloa sekä liikunnan ja kulttuurin virikkeitä.
 - Toteutetaan laajaan kumppanuuteen perustuvaa aamu- ja iltapäiväkerhotoimintaa ja edistetään pysyvien harrastuspolkujen syntymistä.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

KILPAILUKYKY JA KESTÄVÄ KASVU, 23 LINJAUSTA

3.1. YRITTÄVÄ JA OSAAVA KAUPUNKI

3.1.1 Turun alueen kilpailukyyn ja työllisyyden kasvua vauhditetaan alueellisia elinkeino- ja innovaatiopalveluja uudistamalla

Alatavoitteet:

- Alueen innovaatiopalvelut kootaan yhteen ja tuotetaan yhdessä korkeakoulujen ja muiden kumppaneiden kanssa.
- Uusien monikanavaisten palvelukonseptien kautta kehitetään nykyistä parempaa toimintaympäristöä ja -kulttuuria olemassa oleville ja uusille yrityksille.
- Yleisten innovaatiopalvelujen lisäksi tuotetaan tarvittavia erityispalveluja ja kehitysalustoja käynnistettäville ja selvitettäville aloille, joita ovat meriteollisuuteen liittyvät Blue Growth ja Blue Cleantech sekä biotekniikka, lääketiede, kemia, soveltava ICT ja terveys-, materiaali-, logistiikka-, elintarvike-, ruoka- ja matkailuala sekä luovat alat.
- Alueen innovaatiotalouden kehittymistä vahvistetaan kaupungin omien hankintojen kautta ja ottamalla ennakkoluulottomasti käyttöön uusia toimintamalleja.
- Turun kaupungin asemaa kiinnostavana elokuvatuotantokaupunkina vahvistetaan.

3.1.2 Yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan uudistamalla Turun kaupungin tarjoamia yrityspalveluja

Alatavoitteet:

- Kaupungin yrityspalvelut uudistetaan asiakaslähtöisesti siten, että yhden luukun periaate toteutuu ja asiakkaiden tarpeista huolehditaan kokonaisvaltaisesti.
- Osa yrityspalveluista tuotetaan verkkopalveluna.
- Alueen monipuolisen elinkeinorakenteen kehittämistä jatketaan tuottamalla joustavia ja ajantasaisia yritys- ja elinkeinopalveluja elinkaarensa eri vaiheessa oleville yrityksille.
- Kaupungin houkuttelevuutta kansainvälisenä investointikohteena ja yrityskaupunkina lisätään ja terävöitetään tekemällä tavoitteellista ja aktiivista markkinointi- ja myyntityötä.
- Perustetaan vierailukeskus, jossa Turun seutua markkinoidaan ja jota Turun seudulla toimivat yritykset ja muut toimijat voivat käyttää oman markkinointinsa tukemiseksi.

3.1.3 Elinkeinoelämän kilpailuetua kasvatetaan vahvistamalla Turun logistista asemaa ja logistiikkapalveluja

Alatavoitteet:

- Turun ja Helsingin välisen oikoradan suunnittelusta ja toteuttamisesta tehdään kansallinen päätös.
 - Käynnistetään nykyaikaisen matkakeskuksen rakentaminen.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

- Multimodaalilogistiikkajärjestelmää, joka kattaa kaikki liikennemuodot, kehitetään erikseen laadittavan kehittämis- ja kasvusuunnitelman mukaisesti.
- Lentoliikennettä ja lentoaseman ympäristöä Suomen kakkoskenttänä kehitetään matkustaja- ja rahtiliikenteen kasvattamiseksi.
- Satamaa ja sen kehittymistä tuetaan ja toimintaedellytyksiä parannetaan kumppanuuksiin perustuvalla yhteistyöllä logistiikka-alan johtavien toimijoiden kanssa.
- Lounaisrannikon strategista satamayhteistyötä jatketaan.

3.1.4 Tuetaan työllisyyden paranemista uudistamalla kaupungin työllistämistoimintaa ja lisäämällä maahanmuuttajien työelämäyhteyksiä

Alatavoitteet:

- Uudistetaan ja tehostetaan kaupungin työllistämispalveluja suunnittelemalla toimintaa yhteistyössä kumppanien kanssa.
- Selkeytetään viranomaisyhteistyötä ja vahvistetaan koordinaatiota eri toimijoiden välillä.
- Kaupunki seuraa eri vieraskielisten ryhmien työllistymistä ja etsii yhdessä koulutuksen järjestäjien ja työvoimahallinnon kanssa keinoja työllisyysasteen nostoon ja osaamisen hyödyntämiseen.
- Perinteisen suomalaisen ja maahanmuuttajien kulttuurien tuntemusta ja vuorovaikutusta lisätään.

3.1.5 Turkua kehitetään merkittävänä matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina

Alatavoitteet:

- Venäläismatkailun kehittämiseksi laaditaan erillinen alueellinen palvelu- ja markkinointi-suunnitelma, jonka tavoitteena on tarjota venäläisille matkailijoille nykyistä enemmän ja parempia palveluja venäjän kielellä.
 - Terveys- ja hyvinvointimatkailu kytketään osaksi matkailukonseptia.
 - Markkinointitoimenpiteitä toteutetaan Ruotsiin ja erityisesti suur-Tukholman alueelle keskeisten kumppanien kanssa kulttuuri- ja vapaa-ajanmatkailun lisäämiseksi.
 - Tapahtumatoimintaa hyödynnetään koko kaupungin markkinoinnissa, ja sen kärkinä ovat KulttuuriTurku-, MeriTurku-, SporttiTurku- ja YritysTurku -teemat.
 - Ympärivuotisen matkailun lisäämiseksi tapahtumatoimintaa laajennetaan myös kesäkauden ulkopuolella.
 - Perustetaan yhden luukun periaatteella toimiva Tapahtumapalvelut-toiminto, joka tarjoaa kokonaisvaltaisia palveluja tapahtumien järjestäjille.
 - Kansainvälisiä ja kansallisia tapahtumia ja kongresseja haetaan aktiivisesti yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.
 - Kaupunkikulttuuriin liittyviä vetovoimatapahtumia tuotetaan laajassa yhteistyössä kaupungin sisällä sekä kansallisessa että kansainvälisessä yhteistyössä.
 - Matkailijoiden liikkumista ja toimimista kaupungin alueella helpotetaan tarjoamalla uudenlaisia digitaalisia palveluja ja huomioimalla opasteissa myös kansainvälisten matkailijoiden tarpeet.
 - Kongressi- ja tapahtumatoiminta kytketään tiiviimmin kauppohenkilöstön ja ravintoloiden palvelutarjontaan.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

3.1.6 Turun asemaa Suomen vetovoimaisimpana yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan

Alatavoitteet:

- Kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä vahvistetaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa.
 - Luodaan pohjaa oppilaitosten, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen monialaiselle tutkimusyhteistyölle ja laajennetaan niiden, kaupungin sekä elinkeinoelämän välistä tutkimus- ja työelämäyhteistyötä.
 - Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa tehtävää viestintä- ja markkinointiyhteistyötä lisätään.
 - Vahvistetaan Turussa opiskelien yhteyttä opiskelukaupunkiinsa yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa.
 - Yliopistojen kanssa tehtävää kaupunkitutkimusohjelmaa jatketaan. Kansainvälisen vertailun osuutta lisätään. Tutkimustuloksia hyödynnetään oman toiminnan kehittämisessä.
 - Turun vetovoimaisuutta yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa. Ready Study Go (RSG) Turku -sopimuksen toteuttamista kaupungin, korkeakoulujen ja opiskelijajärjestöjen kanssa jatketaan.
 - Mahdollistetaan opiskelijoiden järjestämien tapahtumien toteuttaminen elävään opiskelija-kaupunkiin kuuluvana asiana.
 - Kaupunkikeskustaan kytkeytyvän tiedepuiston ja kampus-alueiden kehittämistä jatketaan suunnitelmallisesti siten, että Turun innovaatiokeskittymän identiteetti, rooli ja asema vahvistuvat.
 - Kehitetään edelleen Turun monipuolista ja vetovoimaista opiskelija-asumista ja tarjotaan Suomen parhaat opiskelija-asumisen edellytykset.
-

3.2. VAIKUTTAVA JA UUDISTUVA KAUPUNKI

3.2.1 Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita

Alatavoitteet:

- Varmistetaan laajalla osallisuudella kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja kumppanien kanssa, että strategiset tavoitteet ovat yhteneväiset ja ymmärrettävät kaikille osapuolille.
 - Sovitaan tarkoituksenmukaisesta työnjaosta ja yhteistyömalleista, joilla tavoitteisiin päästään.
 - Kokeillaan rohkeasti uusia palvelumalleja ja uusia toimintatapoja yhdessä kumppanien kanssa.
 - Hyödynnetään systemaattisesti asukkailta ja asiakkailta saatavaa palautetta palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa palvelumuotoilun keinoin.
 - Määritellään hankintoja aikaisempaa laajemmassa yhteistyössä tarjoajien ja loppukäyttäjien kanssa.
 - Kaupungin hankintamenettelyt toteutetaan niin, että ne luovat mahdollisuuksia ja kannustavat innovatiivisiin hankintoihin.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

3.2.2 Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä

Alatavoitteet:

- Tuloksellisuutta ja mitattavia tavoitteita korostetaan kaikessa toiminnassa.
- Hyvällä johtamisella varmistetaan, että keskitytään niihin asioihin, jotka ovat tärkeimpiä sovittujen lopputuloksen saavuttamiseksi.
- Kaupungin johtamisjärjestelmää, organisaatiota ja ohjausmallia arvioidaan säännöllisesti ja muutetaan tarpeen mukaan vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksia.
- Mahdollistetaan toiminnan muutos hyödyntämällä aktiivisesti digitaalisia työvälineitä yhtenäisten kaupunkitason pelisääntöjen mukaisesti.
- Otetaan käyttöön kaupunkitason kehittämismalli ja sitä tukevat yhtenäiset työtavat ja -välineet kaikessa kehittämisessä.
- Valitaan strategiset kärkihankkeet, joilla edistetään keskeisiä strategisia tavoitteita, joiden toteuttamiseen ja resursointiin kiinnitetään erityistä huomiota.

3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Asiakkaiden itsepalvelumahdollisuuksia lisätään tarjoamalla digitaalisia ajasta ja paikasta riippumattomia palveluita.
- Luodaan kansallisen yhteistyön kautta digitaalisten palvelujen alusta, jonka varaan rakentuvat kaikki kaupungin tulevat digitaaliset palvelut.
- Sovitaan kaupunkitason periaatteet rajapintojen ja datan avoimuudelle ja noudatetaan näitä periaatteita kaikessa ICT-kehittämisessä ja hankinnoissa.
- Tiedot, palvelut, järjestelmät ja tietoliikenne suojataan tietoturva-vaatimukset huomioiden niin, että kaikki osapuolet voivat luottaa palvelun ja tietojen laatuun, toimivuuteen ja tieto-turvaan.
- Noudatetaan tietojärjestelmien kehittämisessä ja hankinnoissa julkishallinnon kokonais-arkkitehtuuriperiaatteita.

3.2.4 Parempaa johtamista ja päätöksentekoa tuetaan tiedonhallintaa parantamalla

Alatavoitteet:

- Kirjanpidon käytäntöjä muutetaan ajantasaisen talousinformaation tuottamista edellyttävällä tavalla.
 - Asiakkaat segmentoidaan ja palvelut tuotteistetaan.
 - Kustannus- ja tuotelaskentaa kehitetään siten, että ne tukevat paremmin sovittujen tavoitteiden seurannan ja johdon päätöksenteon tuen tarpeita.
 - Luodaan valtakunnallisen yhteistyön kautta yhtenäinen kaupunkitason toiminta- ja tieto-arkkitehtuuri, joka mahdollistaa prosessien ja tietojen yhteen toimivuuden.
 - Otetaan käyttöön asiakkuuksien ja palveluprosessien hallintaa sekä toiminnan ohjausta tukevat tietojärjestelmät.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

- Laaditaan analyysimalli toimintaympäristön muutosten arviointiin ja tuotetaan siihen perustuen säännöllisesti laadukasta tietoa johtamisen tueksi.

3.2.5 Omistajaohjauksen vaikuttavuutta parannetaan vahvistamalla konsernimaista toimintatapaa

Alatavoitteet:

- Vahvistetaan konsernimaista työskentelyä luomalla yhteinen johtamisen vuosikello ja toimintatapa, jossa omistaja asettaa yhtiöille selkeät tavoitteet.
- Omistajaohjauksen vaikuttavuus määritellään yhtiön liiketoiminnan luonteeseen perustuen.
- Luodaan selkeät toimintamallit ja roolit omistajaohjauksen toteuttamiselle.
- Mahdollistetaan ja edellytetään konserniyhteisöjen välistä yhteistyötä, jolla voidaan saavuttaa tuottavuus- ja synergiaetuja.
- Hankintamenettelyt ja tukipalvelujen käyttöä koskevat ohjeistukset yhdenmukaistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Luodaan yhteistyöfoorumit ja -käytännöt, joiden kautta parhaat käytännöt saadaan koko konsernin käyttöön.

3.2.6 Kaupungin perustoimintaa tuetaan parantamalla tukipalvelujen laatua ja kustannustehokkuutta

Alatavoitteet:

- Määritellään ja vahvistetaan palvelukeskusten roolit, tehtävät ja tavoitteet.
- Määritellään palvelukeskusten tuotteet.
- Järjestetään tukipalvelujen tuottaminen kaupungin kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.
- Tukipalvelut järjestetään laadukkaasti ja hinnaltaan kilpailukykyisesti.
- Tukipalvelujen tuottavuutta parannetaan.

3.2.7 Tilojen käyttöä tehostetaan uudistamalla työtapa

Alatavoitteet:

- Toimintatapojen muuttamisella ja uusien teknologioiden käyttöönotolla vähennetään kaupungin tilatarvetta.
 - Kaupungin kiinteistöomistuksia ja -hankintoja tarkastellaan kriittisesti, ja niitä ryhdytään johtamaan aiempaa suurempina kokonaisuuksina.
 - Kaupungin käytössä olevaa tilamäärää vähennetään karsimalla toimipisteverkkoa, lisäämällä yhteispalvelupisteitä ja luopumalla tiloista, joita ei tarvita kaupungin omaan käyttöön.
 - Toimitilaratkaisuissa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin välittömästi ja välillisesti omistamaa tilakantaa ja tilojen yhteiskäyttöä lisätään.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

-3.3. RAKENTUVA KAUPUNKI JA YMPÄRISTÖ

3.3.1 Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina

Alatavoitteet:

- Strategisiksi maankäytön hankkeiksi nostetaan keskustan kehittämisen rinnalle neljä tärkeintä aluekokonaisuutta, jotka kaikki tukevat Turun asemaa osana pohjoista kasvukäytävää: kaupunkikeskustaa meren suuntaan laajentava Linnakaupunki, työpaikka-alueena kiinnostava Itäharjun kampus- ja tiedepuisto, Skanssin älykäs ja kestävä kaupunginosa sekä lentokentän, logistiikan ja tuotannollisten toimialojen Logi City ja Blue Industry Park.
- Strategisiin maankäytön hankkeisiin liitetään suunnittelun alkuvaiheista lähtien älykkään kaupungin palvelukanava- ja teknologiaratkaisut sekä monipuolinen Living Lab-ajattelu.
- Kehityskohteiden omaleimaisuutta hyödynnetään viestinnässä ja markkinoinnissa hankkeiden alusta lähtien.

3.3.2 Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään laajalla yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Keskustan kilpailukykyä liike-elämän, kaupan, kulttuurin ja matkailun vetovoimaisena keskittymänä parannetaan tarvittavilla investoinneilla ja yhteistyöllä.
- Laaditaan keskustan kehittämisen toimintamalli ja toteutetaan siihen liittyvää markkinointia laajalla yhteistyöllä elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kanssa.
- Keskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä ja viihtyisenä olohuoneena kehitetään parantamalla korkeatasoisia julkisia kaupunkitiloja ja kävelypainotteisia alueita erityisesti joki-rannassa, Kauppiaskadulla, Kauppahallin korttelissa ja Fortuna-korttelissa.
- Kauppatorin miljöö kohotetaan arvoiseensa asuun.
- Ympärivuotista houkuttelevuutta edistetään katetuilla kauppakortteleilla ja helppokulkuisilla kortteleiden keskinäisillä yhteyksillä.
- Kehittämisessä varmistetaan vilkkaan kulttuurielämän ja vireän tapahtumatoiminnan edellytykset keskustan kaupunkitilassa.
- Aktiivista kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa tukemaan luodaan matalan kynnyksen selkeä lupaohjeistus ja -palvelu.
- Asukkaiden tarpeet keskustan siisteydestä, turvallisuudesta ja rauhallisesta viihtyisyydestä otetaan huomioon.
- Kaupan kehittämistä tuetaan keskustan elinvoimaa tukevalla tavalla.
- Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla ja kävelyn sekä pyöräilyn edellytyksiä parannetaan.

3.3.3 Huomisen rakentamista edistetään maankäytön kehittämisen kokonaisvaltaisuutta, ennakkoluulottomia kumppanuuksia ja yhteistyömalleja korostavalla toimintamallilla

Alatavoitteet:

- Maankäytön toimintamallissa korostetaan ja kehitetään kokonaisvaltaista raja-aitoja ylittävää projektiomaista työskentelytapaa.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

- Nostetaan kumppanuuksilla kaupunkiympäristön laatutasoa ja jalostetaan kumppanuus koskemaan koko prosessia suunnittelusta rakennetun ympäristön ylläpitoon ja palvelukanaviin.
- Kaupunki hankkii tarvittaessa käyttöönsä raakamaata ja edistää rakentamista maankäyttö-sopimuksin.
- Tarjotaan uusilla alueilla aktiivisesti kehitysalustoja kannustaen toimijoita innovatiivisuuteen ja uusien mahdollisuuksien etsimiseen.
- Edistetään hyvin toteutetulla avoimella osallisuudella yhteisen kaupunkiympäristönäkemyksen vahvistumista.
- Hankkeiden käynnistämisen perustaksi laaditaan tarkoituksenmukaisessa laajuudessa esiselvitykset, joiden pohjalta voidaan arvioida hankkeiden taloudellisia ja toiminnallisia kokonaisvaikutuksia.
- Hankkeissa ja alueilla varmistetaan tarkoituksenmukainen ja riittävä ympäristörakentamisen ja infrastruktuurin mitoitus ja laatutaso.

3.3.4 Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella

Alatavoitteet:

- Kaupunkirakennetta eheytetään monipuolisesti asumistoiveisiin ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaten.
- Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunkiuudistusalueille.
- Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittymisen myötä kohti merta.
- Tiivistävillä kaupunkialueilla korostetaan rakennetun kaupunkiympäristön laatua.

3.3.5 Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille

Alatavoitteet:

- Tuetaan asuntorakentamisen monipuolisuutta ja kehitetään pientalojen asuntotuotantoa niin, että tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantoa.
- Puretaan tarpeettomasti asumisen hintaa nostavaa harkinnanvaraista säännöstöä ja normistoa.
- Kaupunki toimii tarvittaessa aktiivisesti riittävän ja kysyntää vastaavan omistus- ja vuokra-asuntotarjonnan varmistamiseksi.
- Väestön nopea ikääntyminen otetaan huomioon asuntoalueiden suunnittelussa ja ikääntyneiden mahdollisuutta kotona asumiseen tuetaan.
- Varmistetaan ikääntyvän väestön tarpeisiin vastaava monipuolisten asumismuotojen tarjonta ja kohtuuhintainen asuntokanta.
- Erityisasumisen järjestäminen suunnitellaan kokonaisvaltaisesti niin, että edistetään erityis- ja vuokra-asumisen tasapainoista jakautumista kaupunkiseudulla.

3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2040

Alatavoitteet

- Ilmastonmuutoksen hillinnän ohella myös ilmastonmuutokseen varautumisen toimenpiteet huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

- Monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön arvojen säilymistä tuetaan aktiivisesti ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin ja luontoa varjelevin tavoin.
- Rakennuskannan energiatehokkuutta parannetaan.
- Uusiutuvien energiamuotojen osuutta kasvatetaan ja energiajärjestelmän älykkyyttä kehitetään erityisesti valituilla uusilla alueilla.
- Sähköntuotannossa kannustetaan paikallisiin olosuhteisiin otollisesti istuvia, aurinkoenergiaan perustuvia toteutuksia.
- Resurssi- ja materiaaliviisaus ulotetaan läpimenevästi toimintatapoihin, rakennusmateriaaleihin ja maa-aineksiin.
- Rakentamisen resurssiviisauden nostamista kilpailueduksi uudenaikaisille liiketoiminnoille tuetaan.
- Edistetään materiaali kierrätystä ja jätteiden energian hyötykäyttöä kaatopaikkaläjäytysten minimoimiseksi.

3.3.7 Ympäristön kannalta kestävää liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä

Alatavoitteet:

- Kaupunki- ja palvelurakennetta kehittämällä tuetaan välttämättömän liikkumistarpeen vähentämistä.
- Liikennejärjestelmän sisällön kulmakivinä ovat liikenteen päästöjen vähentäminen ja kaikkien kulkumuotojen yhteensopivuus.
- Turku on aktiivinen toimija seudullisen liikennejärjestelmän linjausten valinnassa.
- Joukkoliikennettä kehitetään seudullisesta näkökulmasta edistään käytettävyyttä arki- ja työmatkaliikenteessä.
- Terveydelle tärkeää hyötyliikuntaa edistetään kantakaupunkialueella kehittämällä koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille.
- Kaupunki painottaa liikkumiseen liittyvissä hankinnoissaan ympäristönäkökulmaa sekä älykkäitä ja ilmastoystävällisiä teknologioita.
- Toteutetaan kestävä liikenteen ja liikkumisen kaupunkirakenteellisia edellytyksiä vahvistava matkakeskus.
- Lisääntyvän huolto- ja jakeluliikenteen haasteisiin vastataan innovatiivisin sujuvuutta parantavin toimenpitein.
- Raskas liikenne ohjataan sujuvalla tavalla pois kaupunkirakenteesta.
- Toteutetaan joukkoliikenteen runkolinjasto.
- Tehdään päätös raitiotiestä yleissuunnitelman valmistuttua.

3.3.8 Vanhan rakennuskannan innovatiivista uusiokäyttöä lisätään yhdistämällä luovasti vanhaa ja uutta rakentamista

Alatavoitteet

- Vanhan rakennuskannan kehittämistä kulttuurin ja matkailun käyttöön sekä elinkeinotoimintaan edistetään.
-

Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

- Arkkitehtuurissa korostetaan tietoisuutta historiallisesta jatkuvuudesta sekä vanhan ja uuden harmonisesta yhteensovittamisesta.
- Korjaus- ja täydennysrakentamisessa edistetään Turun alueen toimijoiden osaamista luontevasti hyödyntäviä teollisia toteutustapoja, kuten teräs- ja tilaelementtirakentamista sekä puuosaamista.
- Turku toimii aktiivisesti korjausrakentamiseen liittyvien valtakunnallisten määräysten kehittämisessä niin, että vanhan korjaamisesta tulee nykyistä useammin kohtuullisin kustannuksin houkutteleva vaihtoehto.
- Historiallista ympäristöä tuodaan kaupunkilaisille ja matkailijoille näkyväksi uusien käyttötapojen sekä tapahtumien ja tilapäisten käyttöjen avulla.

3.3.9 Kaupungin vetovoimaisuutta lisätään korostamalla veden läheisyyttä ja saavutettavuutta

Alatavoitteet:

- Kaupunkilaisille, matkailijoille ja elinkeinoelämälle suunnatuissa toimenpiteissä painotetaan veden synnyttävää vetovoimaa.
- Merellisen asumisen mahdollisuuksia kehitetään arkkitehtonisesti kunnianhimoisin suunnitelmin ja toteutuksin.
- Kansallisesta kaupunkipuistosta haetaan aktiivisesti nostetta kaupungin vetovoimalle.
- Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen ja muiden kokonaisuuksien mukaisin toimenpitein.
- Matkailun infrastruktuuri otetaan kokonaisvaltaisesti kehittämiskohteeksi jokivarressa ja merenrannoilla edistään samalla saariston saavutettavuutta.
- Kaupunki toimii mahdollistajana vapautuvien rantojen saamisessa aktiiviseen käyttöön.

3.3.10 Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristön ja palvelu-kanavien suunnittelulla

Alatavoitteet:

- Tiivistyvässä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viher-rakentamiseen.
 - Kaupunkiympäristön ympärivuotista vetovoimaisuutta lisätään toteuttamalla lasikatteisia tai muulla tavalla ympärivuotiseen käyttöön soveliaita kaupunkitiloja.
 - Kaupunkirakentaminen valjastetaan tukemaan kaupunkilaisten aktiivisuutta, liikkumista ja omaehtoista viihtyvyydestä ja hyvinvoinnista huolehtimista.
 - Kaupunkiympäristön turvallisuudesta ja siisteydestä huolehditaan suunnitelmallisesti ja puuttamalla epäkohtiin viivyttelämättä.
 - Kaupunkiympäristöä kehitetään jatkuvasti periaatteella, jonka mukaan esteetön ympäristö on parempaa ympäristöä kaikille.
 - Kaupunginosien eheyttä tuetaan tarjoamalla monimuotoista rakentamista ja monipuolisia toimintoja, asumisratkaisuja ja asumisen hallintamuotoja.
 - Edistetään alueidentiteetin ja yhteisöllisyyden vahvistumista sekä kaupungin eri toimijoiden yhteistyötä tukemalla yhteiskäyttöisten tilojen toteutumista niin uudis- kuin korjaus-rakentamisessa.
 - Etsitään ja kokeillaan aktiivisesti lapsiperheiden asumisratkaisuja täyttäviä ja kiinnostusta lisääviä suunnitteluratkaisuja.
-

Lauta- ja johtokuntien talousarviopäätökset

LAUTAKUNTA	Päätös
Kaupunginhallitus	23.10.2017
Keskusvaalilautakunta http://ah.turku.fi/kevaalk/2017/0809014x/3582909.htm	9.8.2017 § 66
Tarkastuslautakunta http://ah.turku.fi/tlk2017/2017/0913002x/3594918.htm	13.9.2017 § 27
Sosiaali- ja terveyslautakunta http://ah.turku.fi/sosterla/2017/0920013x/3598150.htm	20.9.2017 § 224
Kasvatus- ja opetuslautakunta http://ah.turku.fi/kasopelk/2017/0920011x/3595894.htm	20.9.2017 § 140
Kulttuurilautakunta http://ah.turku.fi/kultke/2017/0920008x/3599322.htm	20.9.2017 § 110
Liikuntalautakunta http://ah.turku.fi/liikunta/2017/0919008x/3599195.htm	19.9.2017 § 94
Nuorisolautakunta http://ah.turku.fi/nuoriso/2017/0921008t/3599574.htm	21.9.2017 § 83
Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta http://ah.turku.fi/ksylk/2017/0919020x/3598375.htm	19.9.2017 § 274
Rakennus- ja lupalautakunta http://ah.turku.fi/raklk/2017/0921017x/3596089.htm	21.9.2017 § 406
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta http://ah.turku.fi/lshlk/2017/0919007x/3597790.htm	19.9.2017 § 57
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta http://ah.turku.fi/tksjlk/2017/0920009x/3598848.htm	20.9.2017 § 144
Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta http://ah.turku.fi/vsaluelk/2017/0912006x/3594468.htm	12.9.2017 § 58
